

AS LHV Group
Konsolideeritud aastaaruanne 2023

Konsolideeritud aastaaruanne**1. jaanuar 2023 – 31. detsember 2023**

Ärinimi	AS LHV Group
Äriregistri number	11098261
Juriidiline aadress	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn
Telefon	(+372) 6800400
Faks	(+372) 6800410
E-post	group@lhv.ee
Põhitegevusalad	Pangandus Liising ja muu laenuandmine Finantsnõustamine Väärtpaberite maaklerlus Kahjukindlustus Valdusfirma tegevus
Majandusaasta	1. jaanuar – 31. detsember
Juhatus	Madis Toomsalu Meelis Paakspuu Jüri Heero Martti Singi
Nõukogu	Rain Lõhmus Andres Viisemann Tiina Mõis Heldur Meerits Raivo Hein Tauno Tats Sten Tamkivi
Aktsiad	Noteeritud Nasdaq Tallinna börsil
Audiitor	KPMG Baltics OÜ

Käesolev aruanne on Grupi konsolideeritud majandusaasta aruanne .pdf formaadis Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) märgistusega. Originaaldokument on esitatud masinloetavas .xhtml formaadis Nasdaq Tallinna börsile ja allkirjastatud digitaalselt.

Link: <https://nasdaqbaltic.com/statistics/et/instrument/EE3100102203/reports>

**Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF)
põhitaksonoomia kohustuslikud elemendid**

Aruandva üksuse nimi või muud identifitseerimiseks vajalikud andmed	AS LHV Group
Muutused aruandva üksuse nimes või muudes identifitseerimiseks vajalikes andmetes võrreldes eelmise aruandeperioodi lõpuga	Muutusi pole
Üksuse alaline asukoht	Eesti Vabariik
Üksuse õiguslik vorm	Aktsiaselts
Asutamiskoha riik	Eesti Vabariik
Üksuse registreeritud asukoha aadress	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn, Eesti Vabariik
Peamine tegevuskoht	Eesti Vabariik
Üksuse äritegevuse ja põhitegevusvaldkondade kirjeldus	Pangandus, rent ja muu laenuandmine, finantsalane nõustamine, väärtpaberite maaklerlus, kahjukindlustus, valdusfirma tegevus
Emaettevõtte nimi	AS LHV Group
Grupi üle lõplikku kontrolli omava emaettevõtte nimi	AS LHV Group

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	5
Tegevjuhi pöördumine	7
2023. aasta kokkuvõte	8
Finantstulemused	9
Tegevuskeskkond	15
Strateegia ja finantsplaan	18
Ülevaade Grupi tütarettevõtetest 2023. aastal	23
Jätkusuutlikkuse aruanne	29
LHV Groupi juhtorganid	63
Ühingujuhtimise aruanne	68
Tasustamisaruanne	79
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	82
Riskijuhtimine	82
Konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruanne	129
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	130
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	131
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	132
Teave oluliste arvestuspõhimõtete kohta	133
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	143
LISA 1 Üldine informatsioon	143
LISA 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused	143
LISA 3 Varade ja kohustiste saldeerimine	144
LISA 4 Finantsvarade ja -kohustiste õiglane väärtus	144
LISA 5 Tegevussegmendid	147
LISA 6 Tütarettevõtted ja firmaväärtus	150
LISA 7 Netointressitulu	152
LISA 8 Neto komisjoni- ja teenustasutulu	153
LISA 9 Tegevuskulud	154
LISA 10 Raha ja raha ekvivalendid ning nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele	154
LISA 11 Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse	155
LISA 12 Laenud ja nõuded klientidele	156
LISA 13 Korregeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade allahindlus	157
LISA 14 Muud nõuded klientidele	157
LISA 15 Muud varad	157
LISA 16 Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad ning kasutusõiguse varad	158
LISA 17 Klientide hoiused ja saadud laenud	159
LISA 18 Võlad tarnijatele ja muud kohustised	160
LISA 19 Kasutusõiguse varad ja rendikohustised	161
LISA 20 Allutatud kohustised	161
LISA 21 Aktsiaseltsi omakapital	162
LISA 22 Hallatavad varad	164
LISA 23 Tingimuslikud varad ja kohustised	164
LISA 24 Tehingud seotud osapooltega	166
LISA 25 Tava- ja lahustatud kasum aktsia kohta	167
LISA 26 Tulumaksukulu	168
LISA 27 Kindlustus	168
LISA 28 Emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded	169
Juhatuse allkirjad majandusaasta aruandele	172
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	173
Tulude jaotus vastavalt EMTAK-ile	175

Tegevusaruanne

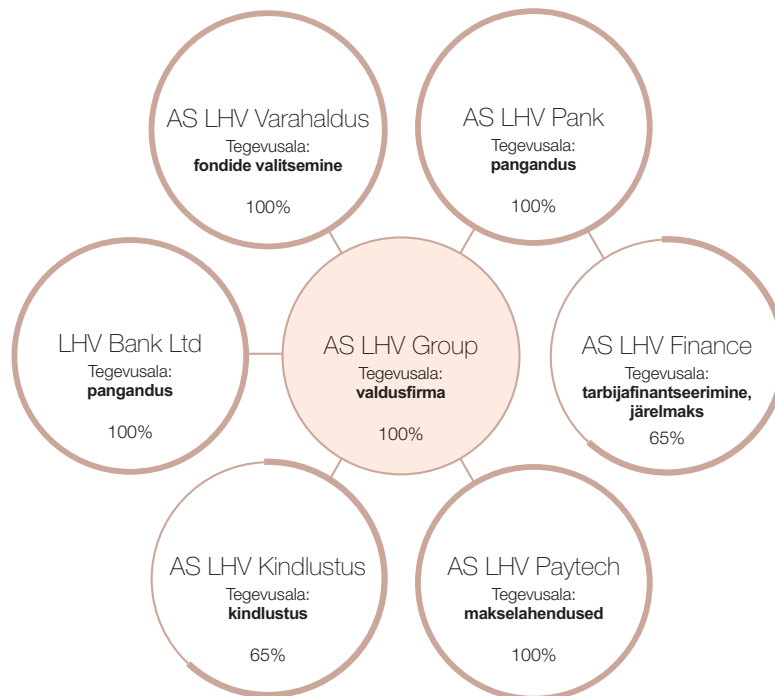
LHV lühitutvustus

Konsolideerimisgrupi struktuur

AS LHV Group (edaspidi ka Grupp, LHV Group või LHV) on suurim kodumaisel kapitalil põhinev finantsgrupp ja kapitali pakkuja Eestis. AS-i LHV Group peamised tütarettevõtted on AS LHV Pank (LHV Pank), LHV Bank Ltd (LHV Bank), AS LHV Varahaldus (LHV Varahaldus), AS LHV Kindlustus (LHV Kindlustus) ja AS LHV Paytech (LHV Paytech). LHV asutasid 1999. aastal pikaajalise investeerimis- ja ettevõtluskogemusega inimesed.

LHV klienditeeninduskontorid asuvad Tallinnas, Tartus ja Pärnus. 2018. aastast alates on LHV oma geograafilist haaret laiendanud ja sisenenud Ühendkuningriigi turule, kus meil on kolm kontorit, mis asuvad Londonis, Leedsis ja Manchesteris.

LHV-s töötab üle 1 050 inimese. LHV pangateenuseid kasutab üle 417 000 kliendi ja LHV pensionifondidel on üle 160 000 kliendi.

Tegevuspõhimõtted

LHV keskendub ettevõtliku meelelaadiga aktiivsetele ja iseseisvatele klientidele. Meie teenusevalik on mitmekesine. Eraklientidele pakume kõrge kvaliteediga universaalpanganduse teenuseid ning äriklientidele paindlikke individuaalseid finantseerimislahendusi ja abi igapäevaste finantstehingute tegemisel.

LHV tooted ja teenused on lihtsad, läbipaistvad ning praktilised. Suhtleme klientidega peamiselt kaasaegsete elektrooniliste suhtluskanalite kaudu. See võimaldab säästa kulusid ja hoida igapäevaste teenuste hinnad kliendi jaoks taskukohased.

LHV loodi heade partnerite koostöös ja partnerlus on jätkuvalt meie äri kasvatamise alus. Uusi algatusi saab kiiremini ja edukamalt ellu viia siis, kui osapooltel on ühised huvid ja üksteise pikaajaline tugi.

LHV on avalik ettevõtte, mille aktsiad on alates 2016. aasta maist noteeritud Tallinna börsil. Seega on kõigil meie klientidel ja partneritel võimalus saada LHV omanikuks.

Visioon ja missioon

Meie visioon on, et inimesed ja ettevõtted julgeksid suurelt mõelda ja ette võtta.

Meie missioon on tagada parem juurdepääs finantsteenustele ja kapitalile.

Meie pikaajaliseks sihiks on luua tugevad suhted kõigi oma huvigruppidega, olles

- klientidele parim finantsteenuste pakkuja;
- rahvusvahelistele finantsvahendajatele kõige kaasamõtlevam finantsteenuste pakkuja;
- olemasolevatele ja tulevastele töötajatele suurt rahulolu ning häid arengu- ja eneseteostusvõimalusi pakkuv atraktiivne tööandja;
- investoritele läbipaistev ettevõte, mille omakapitali tootlus on vähemalt 20% aastas;
- ühiskonnale parima juhtimispraktika, positiivsete sotsiaalsete mõjude ja selgete kliimaeesmärkidega ettevõte.

Peamised riskid

- LHV kui traditsioonilise pangandusgrupi suurim risk on krediidirisk, millele on avatud 90,4% kõigist Grupi riskiga kaalutud varadest. Krediidirisk tuleneb peamiselt laenuhingutest.
- Teisel kohal on likviidsusrisk. Panganduses on varade ja kohustiste tähtaegade vahel alati suur erinevus ning LHV finantsvahendajatele suunatud pangateenuste ärimudelisse kuuluv hoiuste baas on volatiilne. Seetõttu hoiab LHV kõrget likviidsuse taset.
- Kolmandal kohal on operatsioonirisk, millele on avatud 8,7% kõigist riskiga kaalutud varadest. Operatsioonirisk on risk, et ebapiisavad või mitte-toimivad sisemised protsessid, inimeste tegevus, puudulikud infosüsteemid või välised sündmused põhjustavad kahju.
- Tururiskile on avatud 0,9% kõigist Grupi riskiga kaalutud varadest. Tururisk tuleneb LHV positsioonidest, mida mõjutavad intressimäärade, valuutakursside ja väärtpaberihindade muutused.

Tegevjuhi pöördumine

Hea lugeja

2023. aastat jäävad iseloomustama juba aasta algul ilmnunud trendid. Mitmes globaalselt olulises majandusruumis, sh Euroopa Liidus, on kiirenenud hinnatõusule vastatud tõusvate intressimääradega. Geopoliitilised pinged ja energiahindade volatiilsus on toonud esile piirkondade struktuursed majandusprobleemid, mis on muutnud planeerimise keerulisemaks. Sellest tõdemusest lähtus ka 2023. aasta alguses avalikustatud LHV finantsplaan.

Tõsiasi aga on, et kasvavate ärimahtude ja tõusvate intressimäärade najal on meil läinud plaanitust paremini. Seetõttu tõstisime septembris oma 2023. aasta finantsplaanis eesmärgi. Väljast vaadates tundub pangandusele puhuvat ainult pärituul, kuid hea tulemuse saavutamine on nõudnud tugevat pühendumist ning olulisi strateegilisi otsuseid.

Seisime silmitsi Eesti majanduse languse ja Ühendkuningriigi majanduse jahtumisega. LHV Banki käivitamine Ühendkuningriigis, kindlustusäri kasvatamine ja üleminek Euroopa Keskpannga otsese järelevalve alla nõudsid kõik eraldi tähelepanu.

Kõige olulisem oli siiski mõista, et kasumi kasvule võib järgneda selle järsk vähenemine. Intressimäärad on tsüklilised ning väga kiirele tõusule on ajalooliselt järgnenud kiire langus.

Riski vähendamiseks käivitasime aasta teises pooles mitu strateegilist tegevust ja keskendusime kulude kontrollile. Peamiselt võtsime fookusesse riskiüksused, eeskätt rahapesu tõkestamise ning tootejuhtimise ja IT-arenduse valdkonnad. Oleme teinud ümberkorraldusi ja esimesed tulemused on näha, kuid kavatseme ambitsioonikate eesmärkide sõnastamise ja strateegiliste tegevustega jätkata kogu 2024. aasta jooksul, et meie äritegevus püsiks efektiivne ja jätkusuutlik ka järgnevatel aastatel.

Suur osa efektiivsuse suurendamisest peitub tehnoloogilise võimekuse suurendamises. LHV on näinud end alati tehnoloogilise liidrina, kuid oma sõnu tuleb sisustada tegudega. Usume, et tehisaru kasutamiseks on paljudes valdkondades juba täna märkimisväärsed võimalused ning plaanime neid võimalusi nii otsida kui ka kasutada.

Läheme 2024. aastale vastu tugevana ja meile omase enesekindlusega. Oleme alati keskendunud peamisele – eelduste loomisele. Head tulemused on hästi loodud eelduste tagajärg.

Kõige olulisemad on meie töötajad, kliendid ja aktsionärid ning meie äritegevuse pikaajaline jätkusuutlikkus. 2023 oli selles valguses hea aasta.

LHV nimetati aasta jooksul nii Eesti ihaldusväärsimaks kui ka parimaks tööandjaks. Meie sisemiste rahuloluküsitluste tulemused on jätkuvalt väga head. LHV Pank pälvis parima teenindusega panga tunnustuse. See tõi meile 39 500 uut pangaklienti. Meie laenuportfell kasvas aasta jooksul 11% ja hoiuste portfell 17% võrra, puhaskasum kerkis aastaga 129%. LHV valiti Balti börside parimate investorsuhetega ettevõtteks ning hoolimata majanduslangusest viisime läbi väga edukaks osutunud võlakirjaemissiooni.

Jätkusuutlikkuse valdkonnas oleme lisaks oma tegevuse jalajälje hindamisele ja juhtimisele edasi liikunud ka äritegevusega kaasneva mõju juhtimisel. Laenuportfelli kaudu finantseeritud heitkoguste hindamine ning arenguhüpe keskkonnainfo kogumisel on loonud head eeldused, et astuda järgmisi samme negatiivse mõju vähendamisel. Siin on peamisteks märksõnadeks teadlikkuse tõstmine, keskkonnale kahjulike äriprojektide piiramine ja tooteportfelli kaudu positiivse mõju kujundamine.

2023. aastat alustasime Euroopa Keskpannga otsese järelevalve all. See on olnud pingutust nõudev üleminek koos kaasnevate kuludega. Samas usume, et koostöös peitub hea tulemus, sest Euroopa vajab näidet innovaatilisest pangast, mille kasumlikkus tuleneb kuluefektiivsusest ja kvaliteetsest laenuportfelist.

Mitmed LHV aluspõhimõtted on ajatud. Me ei ole läinud kaasa avantüristliku ärikeskkonnaga, ehkki ahvatlusi on olnud. Põhimõtteline usk sellesse, et parimate inimestega on tehnoloogia abil võimalik pakkuda kliendile parimat kogemust ning aktsionäridele oodatud tootlust, hoiab meid efektiivse ja tulemuslikuna ka eesootavatel aastatel.

LHV-I läheb hästi. Praegu ja tulevikus.

Madis Toomsalu

AS-i LHV Group juhatuse esimees

2023. aasta kokkuvõte

Tegevus 2023. aastal

2023. aastat iseloomustas heitlik ärikeskkond, intressimäärade tõus, Eesti SKP kahanemine ja Ühendkuningriigi majanduse jahenemine. Sellele vaatamata tõusis meie ja meie klientide tegevusaktiivsus kõigi aegade kõrgeimale tasemele.

LHV Pank

Kiiresti muutuv tegevuskeskkond muutis möödunud aasta taas keerukaks, kuid klientide arv, laenuportfell, tavaklientide hoiused, klientide tehinguaktiivsus ja puhastulu kasvasid. Aasta keskel võttis LHV Bank üle LHV Panga Ühendkuningriigi filiaali äritegevuse, mis mõjutas ka LHV Panga tegevust Eestis. LHV Panga majandusseis on aga tugev ja tegevus kasumlik.

LHV Bank

LHV Bank sai pangaliitsentsi II kvartali alguses. LHV Panga Ühendkuningriigi filiaali äritegevus anti LHV Bankile üle augustis. LHV Bank pakub hetkel finantsvahendajatele Briti naelades osutatavaid teenuseid, väljastab laene väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKE-dele) ja kaasab hoiuseid hoiuseplatvormide kaudu.

LHV Varahaldus

Finantsturud ei suutnud 2023. aastal sotsiaalmaksu laekumist väljendava võrdlusindeksi kasvuga sammu pidada, mis vähendas edukustasut teenimise väljavaateid. LHV Varahaldus aga jätkas aktiivselt juhitavatesse pensionifondidesse investeerivatele investoritele stabiilse ning positiivse tootluse pakkumist.

LHV Kindlustus

LHV Kindlustus keskendus 2023. aastal nii turuosa kui ka kasumlikkuse kasvatamisele ning lõpetas esimest korda aasta puhaskasumiga. Kuna ettevõtte on väike, mõjutavad selle tulemusi muu hulgas ühekordsed suuremad kindlustusjuhtumid.

LHV Paytech

LHV Paytech tegeleb peamiselt uute makselahenduste arendamisega, andes oma panuse Grupi strateegiliste eesmärkide saavutamisse. Ettevõtte osutab teenuseid LHV Pangale ja LHV Bankile ning vähemal määral ka teistele turuosalistele.

2023. aasta arvudes

- LHV aktsia hind tõusis 3,34 eurolt 3,495 euroni, kasvades kiiremini kui turuindeksid.
- Pangaklientide arv kasvas eelneva aastaga võrreldes 10% ehk 39 500 võrra ja nende klientide arv, kes kasutavad LHV Panka aktiivselt igapäevaste maksete tegemiseks, kasvas 14% ehk 23 900 võrra. Tänu laiale teenuste valikule õnnestus LHV-l suurendada oma turuosa nii era- kui ka juriidilistest isikutest klientide seas.
- Konsolideeritud varade kogumaht kasvas 16%, tõustes 7,1 miljardi euroni. Finantsseisundi aruande mahu kasvu taga oli peamiselt hoiuste kasv kõigis kliendisegmentides.
- Laenuportfell kasvas eelneva aastaga võrreldes 353 miljoni euro võrra ehk 11%, 3,6 miljardi euroni. Jaelaenu kasvasid 10% ja ettevõtete panganduse klientide laenu (ettevõttele laenu) 12%. Laenuportfelli kvaliteet püsis kõrgel tasemel – vaid üksikute klientide maksekäitumine halvenes.
- Klientide hoiuste maht kasvas eelneva aastaga võrreldes 17%, 5,7 miljardi euroni, millest finantsvahendajate hoiused moodustasid 1,1 miljardit eurot. Tavaklientide hoiused kasvasid eelneva aastaga võrreldes 12% ehk 450 miljoni euro võrra. Kasv tulenes peamiselt tähtajalistest hoiustest ja seda toetas intressimäärade tõus.
- Valitsetavate fondide varad kasvasid eelneva aastaga võrreldes 14% ehk 187 miljoni euro võrra, tõustes 1,5 miljardi euroni peamiselt tänu fondide positiivsele tootlusele.
- Puhaskasum oli suurem kui kunagi varem: 140,9 miljonit eurot. Aastakasvuks kujunes 129% ehk 79,5 miljonit eurot. Puhaskasumi kasvu toetasid eelkõige kõrge krediitkvaliteet ning asjaolu, et varade intressimäärad tõusid kiiremini kui kohustistel.

Finantstulemused

1. Ärivaldkondade tegevus

Tagasi vaadates saab öelda, et 2023. aasta oli LHV jaoks keeruline. Ühelt poolt saavutasime kõik seatud finantseesmärgid ja meie klientide rahulolu tase oli pangandussektoris kõrgeim. Veelgi enam – suurendasime oma finantseesmärgid aasta jooksul 30% võrra. Finantsiliselt oli see aasta anomaalne, sest varad hinnati ümber kõrgema intressimääraga, kohustised olid kas fikseeritud või hinnati neid ümber aeglasemalt ning krediidirisk ei realiseerunud prognoositud ulatuses. Lisaks oli laenuportfell tugevam kui kõikidel varasematel aastatel. Samal ajal nägime turul meeolelu muutust – hoiused ja laenuandmine ei kasvanud. Sõda Ukrainas mõjutas mitme kliendi tarneahelat. Turud kartsid Eesti riigiriski, mis raskendas MREL-nõude täitmiseks instrumentide emiteerimist. Finantsvahendajate tegevus vähenes. Aktsiaturud langesid, vähendades investorite aktiivsust ja mõju tades varahalduse tulemusi.

LHV läks Euroopa Keskpanga järelevalve alla, mis suurendas märkimisväärselt järelevalve keerukust. Aasta jooksul viidi läbi varade kvaliteedi hindamine, mis mõjutas mitme kuu vältel peaaegu 30 inimest. Pealegi seadis Ühtne Kriisilahendusnõukogu omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõudele (MREL) kõrgema indikatiivse eesmärgi, mistõttu tekkis vajadus emiteerida üle 200 miljoni euro väärtuses kõrgete intressimääradega võlakirju MREL-nõude täitmiseks. Pangandusturul algas aasta positiivse konkurentsiga hoiuste pärast, mis kasvas üle teravaks sihtpakkumistega konkurentsivõitluseks, sest kõik pangad soovisid kas kaitsta oma turuosa või rahastada oma kasvavat laenuportfelli.

Bürokraatia on viimastel aastatel märkimisväärselt suurenenud. See kehtib nii regulaarsete aruandluspakettide kohta, kus on kasvanud aruannete arv ja nõutava teabe üksikasjalikkus, kui ka sisemise dokumentatsiooni kohta, mille raames on välja töötatud suur hulk erinevaid hädaolukorra lahendamise kavasid, mida pidevalt ajakohastatakse. Kokku esitab LHV Group reguleerivatele asutustele praegu 162 liiki aruandeid. Mõned aruanded on lihtsad ja seisnevad vaid käputäies arvudes, kuid teised väga keerulised, sisaldades tohutut hulka andmeid ja arvutusi. Enamik aruandeid on regulaarsed. Kokku esitas LHV Group 2023. aastal reguleerivatele asutustele 1 200 aruannet.

Kokkuvõttes õnnestus meil täita oma kasumliikuse eesmärgid, anda rohkem laenu kui algselt planeeritud ja edukalt emiteerida kapitaliga seotud instrumente. Aasta oli tulemuste prognoosimise ja saavutamise jaoks keeruline, sest aasta jooksul toimusid pidevad muutused. Prognoosid aegusid keskmiselt juba kolme kuuga.

Seetõttu ajakohastasime oma finantsplaani alles septembris, sest nägime, et keskkond muutub kiiresti. Muutus ka äritegevuse fookus. Paaril viimasel aastal on kasvu piiravaks teguriks olnud varad, kuid sel aastal olid selleks kohustised.

Ettevõtete pangandus näitas 2023. aastal jõudsat kasvu: portfelli suurenes aastaga 12%, ehkki mitu Skandinaavia panka muutusid laenuurul väga aktiivseks. Meie turuosa ettevõtteleenude turul on ligikaudu 18%. Meie ettevõtteleenude portfelli maht oli 1 967 miljonit eurot. Laenuportfell püsis tugev; mittetöötavate laenu osakaal oli väga väike.

Jaepanganduses keskendusime kodulaenule, investeerimisteenusetealase teadlikkuse tõstmisele ja klientide vajadustele kohandatud teenuste väljatöötamisele. Kodulaenu valdkonnas suunasime peamise tähelepanu protsesside automatiseerimisele ja täisautomaatsele otsuste langetamisele. Aasta lõpuks ulatus meie jaelaenuportfell 1 595 miljoni euroni ja meie turuosa selles segmendis oli ligikaudu 10%.

Lisaks laenugevusele on Eestis suurenenud ka investeerimisaktiivsus. Viimase kolme aastaga on LHV aktsionäride arv kolmekordistunud ja ületab 37 000.

Finantsvahendajate segmendis keskendusime peamiselt naelades osutatavate teenuste üleviimisele LHV Banki, mis sai teoks 2023. aasta augustis. Jooksva riskijuhtimise raames rakendasime meetmeid riskide vähendamiseks ja lõpetasime kliendisuhete kõrgema riskiga klientidega. Kokkuvõttes jäi klientide arv peaaegu samaks, kuid kliendikontsentratsioon vähenes mitu korda. Meie äritegevus Ühendkuningriigis on kasumlik ja tulubaas kasvab – teenime tulu peamiselt intressidest, maksetest, valuutavahetusest, kaardimaksete vahendamisest, krediiditeenustest ja hooldustasudest. LHV Banki jaoks oli 2023. aasta väga edukas: saadi pangalitsents, alustati äritegevust ja lõpetati esimene aasta kasumiga.

LHV Varahalduse valitsetavate investeerimisfondide kogumaht kasvas 2023. aastal kapitaliturgude tõusu tõttu 14%, 1,5 miljardi euroni. Et aga sotsiaalmaksu laekumisega seotud võrdlusindeksi kasv oli endiselt kiire, LHV Varahaldus edukustasu ei teeninud. LHV Varahalduse turuosa on jätkuvalt ligikaudu 29%.

LHV Kindlustusel oli esimene kasumlik aasta. Kuna ettevõtte on alles väike, võib selle tulemusi mõjutada ka väike arv ühekordseid tehinguid või sündmusi. 2023. aastal pööras LHV Kindlustus rohkem tähelepanu ristmüügile LHV Pangaga ja see jääb olulisele kohale ka järgmistel aastatel. Eeldatavasti on see ärisuund alates 2024. aastast igas kuus kasumlik.

Viimase 7 aasta finantstulemused

<i>miljonites eurodes</i>	2017*	2018*	2019	2020	2021	2022	2023
Netointressitulu	35,5	39,8	47,3	68,5	97,3	129,1	253,8
Neto teenustasutulu	22,2	26,0	25,7	33,3	42,6	44,7	54,1
Neto muud tulud	1,0	3,4	0,7	1,6	-0,9	-0,6	2,5
Netotulu	58,7	70,0	73,8	103,4	140,4	173,5	310,5
Kulud	31,9	33,8	39,3	44,0	65,2	89,6	134,3
Kasum enne finantsinstrumentide allahindlusi	26,6	36,2	34,6	59,6	75,2	83,9	176,1
Finantsinstrumentide allahindluste kulud	3,2	5,3	3,2	10,9	3,9	8,1	11,5
Tulumaksukulu	1,2	3,8	4,2	8,8	11,0	14,4	23,7
Puhaskasum	22,2	27,2	27,1	39,8	60,3	61,4	140,9
sh emaettevõtte omanikele kuuluv puhaskasum	17,8	25,2	24,8	38,0	58,3	59,8	139,6

Viimase 7 aasta äritegevuse mahud

<i>miljonites eurodes</i>	31.12.2017*	31.12.2018*	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
Klientide hoiuste maht	1 537	1 422	2 701	4 120	5 808	4 901	5 731
sh finantsvahendajate hoiused	607	194	376	1 054	2 246	1 281	1 123
Laenuude netomaht	732	919	1 687	2 209	2 677	3 209	3 562
Varade maht	1 773	1 677	3 032	4 971	6 845	6 135	7 126
Valitsetavate varade maht	1 103	1 214	1 374	1 537	1 349	1 332	1 519

* sisaldab lõpetatud tegevusi

Grupi 2023. aasta maksueelne kasum oli 164,6 miljonit eurot ja puhaskasum 140,9 miljonit eurot (+129% aastavõrdluses). Netointressitulu kasvas 97% ja neto teenustasutulu 21%. Grupi netotulu suurenes eelneva aastaga võrreldes 79% ja kerkis 310,5 miljoni euroni. Tegevuskulud kasvasid 50% ning ulatusid 134,3 miljoni euroni. Kulud kasvasid eelkõige seetõttu, et töötajate arv suurenes ja tehti investeringuid LHV Banki. Grupp saavutas kõik alguses ja ajakohastatud finantsplaanis avaldatud finantssuhtarvud.

Grupi kulude ja tulude suhe oli 43,3%, mis on hea tase, ent võiks keskkonda arvestades veelgi parem olla. Näitajat mõjutab peamiselt äri ülesehitamine Ühendkuningriigis, kus aktiivne tegevus algas aasta keskel ning kus kulude ja tulude suhteks kujunes aasta lõpus 85%. Praeguses keskkonnas oleks suurepärane kulude ja tulude suhe 35%, mis LHV Panga jaoks oli kergesti saavutatav. Kui Grupi kulude ja tulude suhe langeks märgitud tasemele, suureneks puhaskasum 15%.

Grupi neto laenuportfelli maht kasvas eelneva aastaga võrreldes 11% ja oli aruandekuupäeva seisuga 3,6 miljardit eurot (31. detsember 2022: 3,2 miljardit eurot). Ettevõtelaenu, mis moodustasid portfelist enam kui poole, kasvasid 12%, 2,0 miljardi euroni (2022: 1,7 miljardit eurot). Jaelaenu kasvasid 10%, 1,6 miljardi euroni (2022: 1,5 miljardit eurot).

Klientide hoiuste maht kasvas 17%, moodustades aruandekuupäeva seisuga 5,7 miljardit eurot (31. detsember 2022: 4,9 miljardit eurot). Nõudmiseni hoiuste osakaal langes 66%-ni (31. detsember 2022: 95%), sest intressimäärade tõus muutis tähtajalised hoiused klientide jaoks atraktiivsemaks. 2023. aastal kaasas LHV Pank lisaks 462 miljoni euro mahus hoiuseid hoiuseplatvormide kaudu, et omada täiendavaid puhvreid juhaks, kui hoiuste kaasamine Eesti turul pidurdub. Platvormide kaudu kogutud hoiuseid hoitakse finantsseisundi aruandes kindlustuspuhvrina.

Emaettevõtte LHV Group kui eraldi üksus teenis puhaskasumit 0,7 miljonit eurot (2022: 3,5 miljonit eurot). Emaettevõtte tegeleb peamiselt kapitali kaasamiseks ning omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõude (MREL) täitmiseks vajalike tehingutega.

2. Finantssuhtarvud

Finantssuhtarv	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Esimese taseme põhiomavahendite kapitali adekvaatsus %	15,32	15,67	12,39	13,26	14,27	16,02	17,01
Esimese taseme omavahendite (Tier 1) kapitali adekvaatsus %	15,32	15,67	13,88	15,56	16,08	18,43	19,17
Kapitali adekvaatsuse määr CAD %	19,60	21,70	17,96	20,50	19,97	21,72	21,93
Omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõue (MREL) %	7,78	11,43	8,70	6,38	-	-	-
MREL-TREA %	-	-	-	-	24,00	29,99	34,16
MREL-LRE %	-	-	-	-	6,90	11,12	12,08
Finantsvõimenduse suhe %	5,01	6,56	6,18	4,40	4,32	6,83	6,78
Likviidsuse kattekordaja %	121,3	148,5	144,8	147,9	142,7	139,7	194,2
Stabiilne rahastamise suhe (NSFR) %	140,8	147,6	152,9	152,6	163,4	144,0	160,2
Omakapitali tootlus (ROE) %*	17,6	18,4	14,0	17,3	21,1	16,4	29,0
Varade tootlus (ROA) %	1,6	1,6	1,2	1,0	1,0	0,9	2,1
Rahavoogude investeeringutasuvus (CFROI) %	22,6	25,4	19,0	26,4	26,4	22,5	36,0
Kulude ja tulude suhe %	54,4	48,3	53,2	42,5	46,4	51,7	43,3
Netointressimarginaal (NIM) %	2,66	2,34	2,04	1,73	1,66	2,01	3,88
Hinnavahe (spread) %	2,62	2,32	1,99	1,70	1,63	1,98	3,75
Laenude ja hoiuste suhe %	48,0	65,1	62,5	53,6	46,1	65,5	62,3
Aksia hinna ja puhaskasumi suhe aksia kohta	13,6	9,8	13,8	14,8	22,1	17,6	8,0
Dividendi ja puhaskasumi suhe %	21,0	21,6	20,2	13,6	13,9	19,4	9,0
Dividend aksia kohta (eurodes)	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,04	0,04

Suhtarvude arvutamise põhimõtted

* Omakapitali tootlus põhineb LHV Groupi emaettevõtte omanikele kuuluval puhaskasumil ja omakapitalil ning ei sisalda mittekontrollivaid osalusi.

Kapitali adekvaatsus arvutatakse vastavalt ühise aruandluse (COREP-i) aruandele iga aasta lõpu seisuga.

Omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõue (MREL) = (omavahendid + kvalifitseeruvad kohustised) / kohustised kokku * 100

MREL-TREA = (omavahendid ja kvalifitseeruvad kohustised) / koguriskipositsioon * 100

MREL-LRE = (omavahendid ja kvalifitseeruvad kohustised) / finantsvõimenduse määra riskipositsiooni näitaja * 100

Likviidsuse kattekordaja ja stabiilse rahastamise suhe (NSFR) arvutatakse vastavalt ühise aruandluse (COREP-i) aruandele iga aasta lõpu seisuga.

Omakapitali tootlus (ROE) = puhaskasum (emaettevõtte omanike osa) / keskmine omakapital (emaettevõtte omanike osa) * 100

Varade tootlus (ROA) = puhaskasum / varad (keskmine) * 100

Rahavoogude investeeringutasuvus (CFROI) = kasum äritegevusest / omakapital kokku (keskmine)

Kulude ja tulude suhe = tegevuskulud kokku / netotulud kokku * 100

Netointressimarginaal (NIM) = netointressitulu / intressiteenivad varad (keskmine) * 100

Hinnavahe (spread) = intressiteenivate varade intressitootlus – intressikandvate kohustiste hind

Laenude ja hoiuste suhe = neto laenud / hoiused * 100

Aksia hinna ja puhaskasumi suhe aksia kohta = aksia hind aruandekuupäeval / emaettevõtte omanikele kuuluv aruandeaasta puhaskasum / aktsiate arv perioodi lõpus

Dividendi ja puhaskasumi suhe = dividendi väljamaksed kalendriaastal / aruandeaasta puhaskasum

Dividend aksia kohta = dividendi väljamaksed kalendriaastal / aktsiate arv väljamakse hetkel

3. Tundlikkusanalüüsid

LHV-I on neli peamist ärivaldkonda: pangandus Eestis, pangandus Ühendkuningriigis, varahaldus ja kindlustus. Ärivaldkondade tundlikkus riskitegurite suhtes on väga erinev.

Pangandus Eestis on selgelt protsükliiline, mis tähendab, et makromajanduslikud arengud mõjutavad otseselt selle tulemusi. Üldjoontes mõjutavad LHV Panga tulemusi kolm peamist tegurit:

- intressimäärad
- krediitkahjud
- tööjõukulud

Iga 100 baaspunkti suurune intressimäärade tõus suurendab LHV netointressitulu 12,8 miljoni euro võrra esimese 12 kuu jooksul. Sama suur intressimäärade langus vähendab netointressitulu 25,1 miljoni euro võrra.

Krediitkahjud sõltuvad majanduse olukorrast. LHV-s juhitakse krediitrisiki asjatundlikult, võimaldamata üheski majandussektoris ülemäärast riski võtta. Krediitkahjusid varjab kiire kasv, kuna oluline osa portfelist ei ole veel tähtaegunud. Krediitkahjude tegeliku taseme leidmiseks arvutab LHV lisaks hetke portfelli krediitrisiki ka 12 kuu vanuse portfelli kohta. LHV I on olnud ajalooliselt väga vähe juhtumeid, kus nõue pole laekunud, ja LHV Panga ainsad realiseerunud krediitkahjud on olnud seotud pigem pettuse kui valede krediidiotsustega.

Tööjõukulud on LHV Panga suurim kuluallikas, moodustades umbes 50% kogukuludest. LHV sisepoliitika kohaselt peavad töötasupaketid vastama turutasemele. LHV osutab teenuseid peamiselt elektrooniliste kanalite kaudu. Teenuste tõhusaks osutamiseks on LHV otsustanud arendada süsteeme organisatsioonisiselt. Seetõttu moodustab IT-meeskond ligikaudu 25% kogu personalist. Kuna IT-personali palgatase on kasvanud ja näib, et vaatamata turul toimunud muutustele kasvab see ka lähitulevikus rohkem kui teiste personalisegmentide palgatase, prognoosib LHV konkurentidest kiiremat palgakasvu.

Pangandus Ühendkuningriigis hõlmab kaht peamist tegevusvaldkonda: laenuandmine ja finantsvahendajate teenindamine. Esimene on osaliselt sarnane sama valdkonnaga Eestis, kus olulist rolli mängivad krediitkahjud ja tagatised. Teine on mahuäri ja väga tundlik makromajanduslike arengute suhtes, kuid seda teisel viisil kui pangandus.

Üldjuhul mõjutavad finantsvahendajate teenindamise äritulemusi kolm peamist tegurit:

- riikidevaheline kauplemistegevus
- valuutakursside volatiilsus
- rahapesu riskid

Kaks esimest on väga sarnased: enamik finantsvahendajaid pakub lühikese aja jooksul teatud valuuta ülekandmist/konverteerimist teise piirkonda/valuutasse. Vajadus sellise äri järele kasvab siis, kui riikide vahel on kas tugevad ärisuhted või teatav valuuta muutub väga volatiilseks ja ettevõtted peavad oma positsioone kiiresti maandama. Kolmas valdkond on seotud regulatsioonide ja rahapesu tõkestamisega. Finantsvahendajate ärimudelid liiguvad suurema reguleerituse suunas, kuid LHV poolel ei näe LHV Pank kogu ülekannete ahelat ja peab osaliselt tuginema finantsvahendajate endi tegevustele. Tehingutega kaasneva riski

maandamiseks kasutab LHV erinevaid kontrolliprotseduure, sh kaug- ja kohapealseid vaatlusi.

Varahaldust makromajanduslikud arengud peaaegu ei mõjuta. Valdkonna tulemused sõltuvad kahest peamisest tegurist:

- pensionifondide valitsemine
- poliitiline risk

Pensionifondide valitsemine on tulemuste saavutamisel võtmetähtsusega. Alates 2019. aasta IV kvartalist on fondi valitsemise tasusid arvestatud edukustasu põhimõttel. LHV on seadnud eesmärgiks ületada kokkulepitud võrdlusindeksit pikema perioodi jooksul, kuid mitte lähiaastatel. LHV pensionifondide pikaajalised tootlused on olnud turu parimad.

Varahaldust mõjutav teine suur risk on poliitiline risk. Viimase viie aasta jooksul on pensionifondide valitsemistase arutamisel igal aastal toimunud suuremaid muutusi. LHV on nende muutustega edukalt toime tulnud ja suutnud saavutada häid tulemusi vaatamata õigusaktide pidevale muutumisele.

Kindlustust makromajanduslikud arengud eriti ei mõjuta. Suuremat mõju avaldavad pettuste, pandeemiate, ilma ja streikidega seotud riskid. Kindlustuses kasutatakse riski vastuvõetavale tasemele maandamiseks edasikindlustust, ent riski ülemäära suur või väike maandamine mõjutab kasumlikkust.

4. LHV emiteeritud aktsiad ja võlaväärtpaberid

LHV on olnud kiiresti kasvav kohalik universaalpank, millel on selge finantsvahendajatele suunatud nišš.

Viimastel aastatel on ärimudel avardunud ja hõlmab ka mitmeid muid finantstegevusi.

Kõik need tegevused on vajanud kapitali ning neid on rahastatud osaliselt kasumist ja osaliselt kapitaliinstrumentide emiteerimise abil kaastatud vahenditest. 2023. aastal uut aktsiakapitali ei emiteeritud, v.a aktsiad, mis emiteeriti töötajatele väljastatud optsioonide katteks.

LHV lunastas teise taseme omavahendite hulka kuuluvad võlakirjad kogumahus 40 miljonit eurot ja emiteeris uued võlakirjad kogumahus 35 miljonit eurot.

Emissioon oli üledukas: võlakirju märgiti enam kui 400 miljoni euro mahus ning sellest kujunes kõige enam ülemärgitud ja kõige suurema märkjate arvuga erasektori võlakirjade avalik emissioon Eestis.

LHV kasumlikkus ja investeringud ei väljendu mitte üksnes aktsia hinnas, vaid ka allutatud võlakirjadega seotud dividendides ja intressides.

LHV-I on mitmeid ringluses olevaid väärtpabereid:

Aktsiad ja võlaväärtpaberid seisuga 31.12.2023	ISIN	Emitent	Summa	Lunastus- tähtaeg	Börs
Lihtaktsia	EE3100102203	AS LHV Group	319 832 743	-	Nasdaq Tallinna põhinimekiri
Esimese taseme allutatud võlakiri (Tier 1)	EE3300111780	AS LHV Group	20 000 000	tähtajatu	noteerimata
Esimese taseme allutatud võlakiri (Tier 1)	EE3300001668	AS LHV Group	15 000 000	tähtajatu	noteerimata
Esimese taseme allutatud võlakiri (Tier 1)	EE3300002856	AS LHV Group	20 000 000	tähtajatu	noteerimata
Teise taseme allutatud võlakiri (Tier 2)	EE3300001791	AS LHV Group	35 000 000	30.09.2030	Nasdaq Balti võlakirjade nimekiri
Teise taseme allutatud võlakiri (Tier 2)	EE3300003573	AS LHV Group	35 000 000	29.09.2033	Nasdaq Balti võlakirjade nimekiri
Allutamata võlakiri	XS2379637767	AS LHV Group	200 000 000	09.09.2025	Euronext Dublin
Allutamata võlakiri	XS2693753704	AS LHV Group	100 000 000	03.10.2027	Euronext Dublin
Allutamata võlakiri	EE3300003250	AS LHV Group	20 000 000	26.05.2027	noteerimata
Pandikiri	XS2185891111	AS LHV Pank	250 000 000	09.06.2025	Euronext Dublin
Pandikiri	XS2721494453	AS LHV Pank	250 000 000	20.11.2026	Euronext Dublin

2022. aasta keskel toimus LHV aktsiate tükeldamine põhimõttel 10 ühe vastu, nii et iga aktsionär sai iga olemasoleva aktsia eest 9 täiendavat aktsiat.

LHV Groupil on väga lihtne aktsiakapitali struktuur – on vaid üht liiki aktsiad, mille nimiväärtus on 0,1 eurot. Iga aktsia annab omanikule aktsionäride koosolekul ühe hääle.

LHV Groupi aktsiatega kaubeldakse Nasdaq Tallinna põhinimekirjas alates 2016. aasta maikuust.

Aktsionäride statistika seisuga 31.12.2023

Aktsionäride arv	37 546
Esindatud riikide arv	45

Eesti residentide osakaal	76,3%
Eesti residentide osakaal, sh 2 asutajat	94,8%
Juriidiliste isikute osakaal	70,6%
Eraisikute osakaal	27,7%
Institutsionaalsete investorite osakaal	1,6%
Esindajakontode osakaal	1,6%
LHV klientide osakaal	88,4%

46,04% aktsiatest kuulus aruandekuupäeval nõukogu ja juhatuse liikmetele ja nendega seotud isikutele.

Aktsionäride geograafiline jaotus seisuga 31.12.2023

	Osakaal
Eesti	76,2%
Šveits	19,5%
Läti	2,4%
USA	1,1%
Ühendkuningriik	0,4%
Portugal	0,2%
Leedu	0,1%
Saksamaa	0,0%
Venemaa	0,0%
Soome	0,0%
Muu	0,1%

10 suuremat aktsionäri seisuga 31.12.2023

	Aktsiate arv	Osakaal
AS Lõhmus Holdings	37 162 070	11,62%
Viisemann Investments AG	33 910 370	10,60%
Rain Lõhmus	25 449 470	7,96%
Krenno OÜ	12 446 070	3,89%
AS Genteel	11 310 000	3,54%
AS AMALFI	10 875 280	3,40%
Ambient Sound Investments OÜ	10 828 210	3,39%
SIA KRUGMANS	7 188 990	2,25%
Bonaares OÜ	6 691 020	2,09%
OÜ Merona Systems	6 037 590	1,89%

Alates 2021. aastast, mil LHV ja üks teine pank alandasid märkimisväärselt Balti aktsiatega kauplemise hindu, on uute investorite arv kiiresti kasvanud. LHV aktsionäride arv kasvas 2023. aastal 5 tuhande võrra 37,6 tuhandeni.

5. Aktsia hind

2023. aasta alguses oli aktsia hind 3,34 eurot. Aasta jooksul aktsia hind tõusis 4,6% ja oli aasta lõpus 3,495 eurot, edestades OMX indekseid.

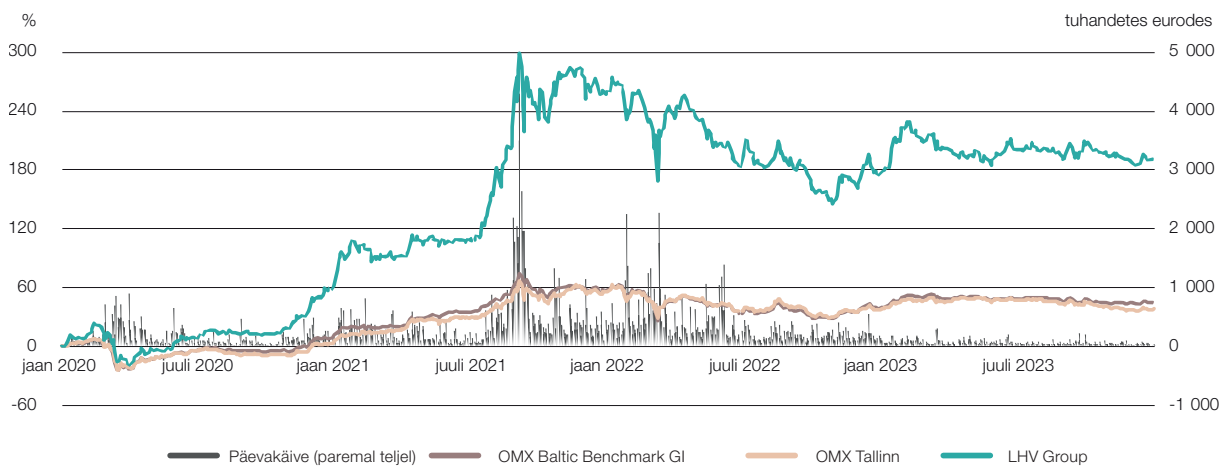
2023. aasta madalaim kaubeldav hind oli 3,33 eurot ja kõrgeim 3,97 eurot. Kaalutud keskmine hind oli 3,62 eurot.

Kokku kaubeldi 16,1 miljoni aktsiaga ja tehingute rahaline käive ulatus 58,3 miljoni euroni. Aasta lõpu aktsia hinna alusel oli LHV turuväärtus 1,1 miljardit eurot.

Alljärgneval diagrammil on esitatud LHV Groupi aktsia hinna muutus ja päevakäive võrrelduna OMX Tallinn ja OMX Baltic Benchmark indeksitega. Viimase kolme aasta jooksul on LHV Groupi aktsia näidanud mõlemast indeksist paremaid tulemusi: LHV aktsia on tõusnud 84%, samas kui võrdlusindeksid on kerkinud vastavalt 32% ja 31%.

Dividendipoliitikaga püüab LHV saavutada pikaajalist dividendide kasvu nii, et see ei avaldaks negatiivset mõju Grupi omavahendite suhtarvude soovitud tasemele. Aastane dividend koos dividendiga seotud maksudega peaks moodustama 25% maksueelsest kasumist. Igal aastal hinnatakse dividendi valitsevate majandusolude, Grupi kasumi, kasvu võimaluste, regulatiivsete nõuete ja kapitalipositsiooni valguses. Lisaks on LHV võtnud vastu konservatiivse otsuse mitte võtta LHV aktsiatega kauplemispositsioone ega kasutada neid tagatisena. Aktsioptsiooniprogrammide elluviimisel on aktsionärid delegeerinud uute aktsiate emiteerimise volitused nõukogule.

LHV aktsia hinna muutus ja päevakäive

Tegevuskeskkond

2023. aastal oli globaalsel tasandil näha majandustegevuse aeglustumist ja piirkondadevaheliste erinevuste suurenemist. Kuigi aasta alguses tundus, et majandus peab hästi vastu, muutus olukord III kvartalis. Piirav rahapoliitika ja suurenenud ebakindlus hakkasid mõju avaldama, kuigi see ei väljendunud kõigis riikides ühetaoliselt. USA näitas märkimisväärset vastupanuvõimet, saavutades III kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 1,2% SKP kasvu, mida toetasid tugev tarbimine, eksport ja märkimisväärsed valitsussektori kulutused. Seevastu Ühendkuningriigis majanduskasv seiskus ja euroala majandust tabas pärast COVID-19 pandeemiat esimest korda langus, kui SKP vähenes III kvartalis 0,1%. Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna majandus suutis vaatamata keerulisele keskkonnale kursil püsida ja 2023. aasta esimesel poolel majanduskasv isegi ületas ootusi. Kasvu aeglustumine on siiski ilmne, sest Hiina taasavamise mõju on taandumas ja investeringud on tagasihoidlikud, mida osaliselt mõjutab nõrgenenud välisnõudlus. Ometi säilitasid keskpangad piirava rahapoliitika, kuna inflatsiooni sihttasemed ei olnud saavutatud.

Euroopa majandus kannatab nõrga nõudluse, ekspordi vähenemise ja Ukraina sõja jätkumise tõttu. Majanduskasvu aeglustumisele aitab kaasa ka eelmise aasta energiahinnašoki püsiv mõju koos rahapoliitika jätkuva karmistamisega. Majanduskasvu esialgne aeglustumine esimesel poolaastal taandus III kvartalis 0% aastakasvuks. Selgelt on nõrgenemas ka Eesti peamiste kaubanduspartnerite majandus, kuna sisetarbimine on jätkuvalt madalseisus, inflatsioon kiire ja intressimäärad kõrged. Skandinaavia riikide majandust pärssivad vähenenud laovarud ja ehitussektori madalad investeringud. Lätis majandus peamiselt ehitussektori mõjul pisut kasvas, samas kui Leedus toimus väike langus, mis oli peamiselt tingitud töötleva tööstuse, jaemüügi ja kinnisvarategevuse vähenemisest.

Euroala tugevana püsinud tööturg näitab jahtumise märke, kuid on siiski jäänud pingeliseks. Töötuse määr langes novembris 6,4%-ni, võrreldes 6,7%-ga aasta varem. Jätkuvad pinged tööturul võivad peegeldada tööjõunõudluse hilinenud kohandumist. Pärast COVID-19 kriisi valitses teatavates sektorites pikalt tööjõupuudus, mis sundis ettevõtteid hoiduma tööjõu vähendamisest, samas kui töötleva tööstuse sektoris alustati koondamisi. Sellest hoolimata on riikide vahel endiselt märkimisväärsed erinevusi: mõnes riigis töötus suureneb, teistes väheneb. Kui Hispaanias on töötuse määr peaaegu 12%, siis Maltal on see kõigest 2,5%. Eesti näitaja 6,1% jääb euroala keskmisest veidi alla poole. Noorte (alla 25-aastaste) töötuse määr on Hispaanias tõusnud peaaegu 28%-ni, kuid Saksamaal on see püsinud 5,6% juures.

Novembris vähenes euroala aastane inflatsioon 2,4%-ni, mis on madalaim tase alates 2021. aasta juulist. Selle languse taga on peamiselt madalamad energiahinnad ja toiduainete hinnatõusu aeglustumine. Koguinflatsiooni aeglustumine pakkus mõningast leevendust nii majapidamistele kui ka ettevõtetele. Alusinflatsioon – tarbijahindade inflatsioon ilma energia- ja toiduhindu arvestamata – osutus visamaks ja püsis endiselt, ehkki aeglustus novembris 4,2%-lt 3,6%-ni. Madala töötuse ja kiire inflatsiooni kombinatsioon on toonud kaasa ka palgakasvu, mis ületas 5%. See võib potentsiaalselt viia püsiva hinnatõusuni, mis nõuab täiendavat poliitika karmistamist ja suurendab stagflatsiooni ohtu.

Inflatsiooni püsimisest tuleneb märkimisväärne ebakindlus ja Euroopa seisab praegu silmitsi tõsise väljakutsega taastada hinnastabiilsus. Euroopa Keskpank (EKP) on inflatsiooni kontrolli alla saamiseks järjekindlalt järginud piiravat rahapoliitikat. Aastal 2023 tõsteti baasintressimäärasid kuus korda järjest, kokku 2 protsendipunkti võrra. Kuna EKP nõukogu otsustas oktoobris ja detsembris toimunud istungil jätta baasintressimäärad muutmata, toimus viimane tõus septembris. Ometi ei ole EKP 2% sihttasel veel saavutatud. EKP nõukogu rõhutab, et eesmärgi saavutamiseks on vaja säilitada piirav rahapoliitiline hoiak, rõhutades andmepõhise lähenemisviisi tähtsust tulevaste intressiotsuste tegemisel. Alates 2023. aasta juulist lõpetas EKP reinvesteeringu varaostukava raames. Kogu 2024. aasta teise poolaasta jooksul on kavas vähendada pandeemia majandusmõju ohjeldamise erakorralise varaostukava portfelli keskmiselt 7,5 miljardi euro võrra kuus.

Rahapoliitika kohandamine ilmnes turuintressimäärades, mis tõusid märgatavalt kuni novembrini. 6 kuu Euribor, millega on seotud enamik laenulepinguid, tõusis 4,1%-ni. IV kvartalis intressimäärad langesid, mis oli kooskõlas rahapoliitika peatse lõdvendamise ootustega. Aasta lõpuks langes 6 kuu Euribor 3,9%-ni. Pikemaajalised intressimäärad pankadevahelisel rahaturul langesid, kusjuures 12 kuu Euribor kukkus nii 3 kuu kui ka 6 kuu Euriborist madalamale.

Eesti majanduslangus on osutunud algselt arvatust tõsisemaks, mis on tingitud peamiselt ekspordi vähenemisest. III kvartali jooksul vähenes Eesti SKP võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 3,9% ja võrreldes II kvartaliga 1,2%. Majapidamiste kasvanud ebakindlus koos suurenenud säästmisega on piiranud nõudlust siseturul. Samal ajal on välisnõudlust pärssinud Eesti peamiste eksporditurgude nõrk seis ja euro kursi tugevnemine Skandinaavia riikide valuutade suhtes. Jätkuv Ukraina sõda on häirinud paljusid tarneahelaid, mis on viinud teatavate ärimudelite kadumiseni. Ka suurenenud ebakindlus ja intressimäärade tõus ei ole investeerimist toetanud.

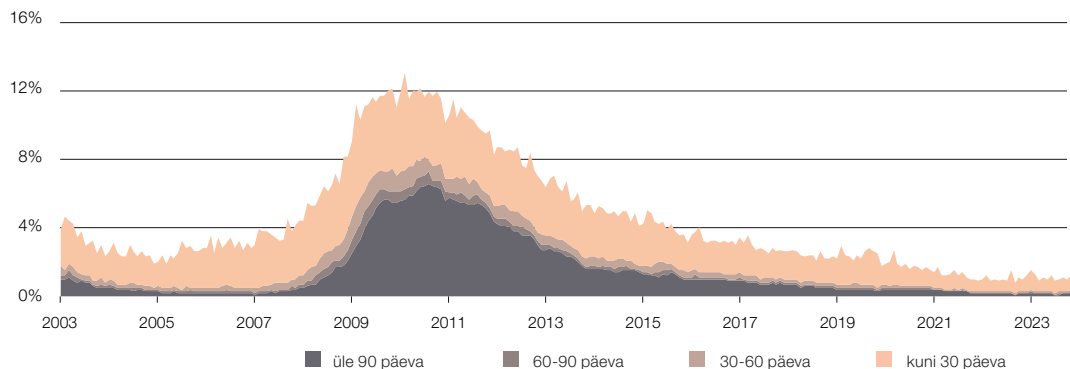
Erinevate majandussektorite lisandväärtus vähenes; märkimisväärset mõju avaldasid peamiselt ekspordist sõltuvad tegevusalad. Töötlevas tööstuses vähenes lisandväärtus 1,3%, veonduses ja laonduses 1,5%. Viimasel kümnendil majanduskasvu vedanud sektorites, nagu info ja side, toimus 0,9% langus. Seevastu jaekaubanduse ja avaliku halduse tegevusaladel täheldati lisandväärtuse kasvu.

Hinnakasv 2023. aastal aeglustus. Sellest hoolimata ei ole tarbijakorvi maksumus enam kui kuue kuu jooksul eriti muutunud ning praegune 4–5% inflatsioonimäär on peamiselt tingitud eelmise aasta madalamast võrdlusbaasist. Kuigi mõningate toiduainete hinnad hakkasid aasta alguses langema, kasvas toidukorvi kogumaksumus jätkuvalt suhteliselt kiiresti. Inflatsiooni aeglustumisele on sel aastal oluliselt kaasa aidanud energiahindade, eelkõige elektri ja gaasi hinna langus.

Majapidamiste tarbimist hoiab tagasi vajadus taastada rahavaru ja suurendada säästusid. Võrreldes eelmise aasta III

kvartaliga vähenes tarbimine 2,4%. Tavaolukorras suudavad majapidamised tavaliselt järjepidevalt säästa umbes 10% oma sissetulekust, kuid eelmisel aastal ületas säästumäär vaevu 0%. Tähtajaliste hoiuste maht on nõudehoiuste arvelt oluliselt kasvanud, olles aastaga peaaegu kolmekordistunud. Oktoobriks ületas majapidamiste tähtajaliste hoiuste keskmine intressimäär 4%, ulatudes pikemate tähtaegade või soodusperioodide puhul 4,5%ni või veelgi kõrgemale. Euroala võrdluses on eraisikute tähtajaliste hoiuste intressimäärad Eestis kõige kõrgemad, samas kui ettevõtete intressimäärad jäävad keskmisesse vahemikku. Laenuturul on nii nõudluses kui ka pakkumises toimunud mõningane stabiliseerumine. Eluasemelaenude väljastamine on võrreldes eelmise aastaga vähenenud nii arvuliselt kui ka mahuliselt ligikaudu 20%. Ettevõtete laenuportfelli aastakasv on stabiliseerunud 6% juures.

Turu keskmine tähtajaks tasumata laenude osakaal laenuportfellis, %

Allikas: Eesti Pank

Eesti majandus seisab silmitsi raskustega, mis tulenevad vähenenud välisnõudlusest, jätkuvatest konkurentsivõime probleemidest ja ähvardavast välisohust seoses Vene-Ukraina sõja pikalevenimisega. Ebakindlust suurendavad veelgi eelseisvad maksetõhusud. Prognooside kohaselt väheneb Eesti SKP 2024. aastal 0,4%.

2025. ja 2026. aastal oodatakse siiski taastumist ja 3%-le lähenevat majanduskasvu. Kvartaalse SKP kasvu taastumist majanduslanguse-eelsele tasemele prognoositakse 2026. aastaks.

Eesti peamised majandusnäitajad*	Eesti Panga prognoos									
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Nominaalne SKP (miljardites eurodes)	23,8	25,9	27,9	27,4	31,1	36,0	37,4	38,9	41,1	43,2
SKP maht**	5,5%	3,9%	3,9%	-0,7%	7,4%	-0,5%	-3,5%	-0,4%	3,2%	3,2%
Eratarbimine***	2,5%	4,8%	4,7%	-1,3%	9,1%	2,1%	-1,9%	0,1%	3,3%	2,5%
Valitsussektori tarbimine	1,9%	1,1%	3,2%	3,0%	3,8%	0,1%	1,5%	3,5%	-1,1%	-0,7%
Kapitali kogumahutus põhivarasse	13,8%	10,5%	6,2%	10,8%	7,3%	-4,9%	-6,9%	-5,0%	5,6%	4,9%
Eksport	4,8%	2,9%	5,0%	-5,5%	22,1%	3,0%	-8,1%	-1,3%	3,5%	3,6%
Import	4,0%	5,9%	3,7%	1,3%	23,2%	3,3%	-7,1%	-3,1%	3,2%	2,8%
Tarbijahinnaindeks	3,4%	3,4%	2,3%	-0,4%	4,7%	19,4%	9,2%	3,4%	2,4%	2,2%
Töötuse määr (% tööjõust)	5,8%	5,4%	4,5%	6,8%	6,2%	5,6%	6,8%	9,0%	8,1%	7,8%
Jooksevkonto saldo (% SKP-st)	2,3%	0,9%	2,5%	-1,9%	-2,6%	-3,2%	-3,2%	-4,8%	-4,5%	-3,7%
Eelarvetasakaal (% SKP-st)****	-0,5%	-0,6%	0,1%	-5,4%	-2,5%	-0,8%	-2,9%	-3,4%	-4,5%	-3,6%

* Näitajad on esitatud aastase muutusena protsentides, kui pole märgitud teisiti.

Allikad: Eesti Pank, Statistikaamet, Eurostat, IMF

** SKP ja selle komponendid on esitatud aheldatud väärtustena.

*** Sisaldab majapidamisi teenindavaid kasumitaotluseta institutsioone.

**** Eelarvetasakaalu prognoosis on arvesse võetud üksnes neid näitajaid, mille kohta oli prognoosikuupäeval kättesaadav piisav teave.

Strateegia ja finantsplaan

1. Strateegia ja tulevik

LHV koduturgudeks on Eesti ja Ühendkuningriik. Strateegiliselt ühendab mõlemat turgu meie võime luua tehnoloogilisi lahendusi olenemata kliendist ja asukohast. Meie eesmärk on saavutada suurim võimalik äri kasv, mis põhineb meie eelnevalt määratletud riskivalmidusel, kapitalisatsioonil ja 20% omakapitali tootlusel. See tähendab, et hoolimata jõulistest ambitsioonidest ei soovi me kasvada kasumlikkuse arvelt ega liigseid riske võtta. Rakendame innukalt uusi tehnoloogiaid, et suurendada efektiivsust ja tagada klientide rahulolu.

Meie visiooni kohaselt on LHV rahvusvaheline finantsgrupp, kes pakub parimat teenindust kõigile kliendisegmentidele ja kõigis kanalites, alates mobiilipangast kuni kontoriteni. Meie plaane viivad ellu Grupi viis peamist ettevõtet: pank Eestis, pank Ühendkuningriigis, varahaldusettevõte, kindlustusandja ja maksetehnoloogia ettevõte.

LHV Panga eesmärk on saada 2027. aastaks suuruselt teiseks pangaks Eestis ning 2032. aastaks kõige suuremaks ja kasumlikumaks pangaks Eestis. Pingutame selle nimel, et LHV Pangal oleks kasvu tagamiseks võimalikult tugev teenuste ja toodete valik. Eesti turul suudame finantseerida kõiki ettevõtteid ning teeme vastavad otsused kiiresti ja kohalikul tasandil. Kodulaene väljastame üle Eesti, tehes otsuseid kiiresti ja kliendile sobivate lisatingimustega. Lisaks pakume tasuta makseid, kõige terviklikumat investeerimisteenust, ettevõtetele maksete vastuvõtmise teenuseid, kindlustuslahendusi ning kõrge pikaajalise tootlusega pensionifonde. Suurt osa oma teenustest, sh väärtpaberitehinguid ning jaeklientide laenuaotluste esitamist ja laenulepingute sõlmimist, pakume ka mobiililäbi kaudu.

Jaeklientide segmendis paneme rõhku kliendibaasi suurendamisele ja klientide aktiivsuse tõstmisele. Keskendume Eesti linnadele, kus soovime kõnetada elektroonilisi kanaleid eelistavaid aktiivseid kliente. Soovime võita arveldavaid kliente, kelle palk laekub LHV-sse ning kes kasutavad igapäevaste rahaasjade ajamiseks LHV pangakaarti. Pöörame suurt tähelepanu oma turuosa kasvatamisele kodulaenude turul.

Ettevõtete segmendis keskendume laenuportfelli kasvatamisele. Soovime võita kliente, kelle jaoks on oluline nende äritegevuse sisuline mõistmine ning sellel põhinev finantseerimisstruktuur. Jätkame üheastmelise otsustusprotsessiga, mis tähendab, et kõik otsused tehakse kohalikul tasandil, kiiresti ja paindlikult. Jätkame ka mitmeaastase sisereitingute meetodi rakendamise projekti elluviimist, et kapitali tõhusa jaotamise abil tõsta omakapitali tootlust.

Ühendkuningriigis tegutsev LHV Bank pakub peamiselt pangateenuseid finantsvahendajatele, laene väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele ning e-kaubandusele suunatud teenuseid. Finantsvahendajatele pakume reaajas euro- ja naelamakseid rakendusliidese LHV Connect kaudu.

Ühtlasi pakume jätkuvalt erinevaid kontosid, mis hõlbus-tavad maksete tegemist ja vastuvõtmist, ning valuutateenuseid. Väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele pakume laenukooteid, mille miinimumsumma on 500 tuhat naela. Meil on kontorid Londonis, Manchesteris ja Leedsis.

Meie kindlustusselts, LHV Kindlustus, püüab korrata LHV Panga edulugu. LHV Kindlustuse eesmärgiks on olla kodumaisel kapitalil põhinev kindlustusandja, kes pakub lihtsaid, innovaatilisi ja kliendisõbralikke tooteid erinevate kanalite kaudu.

LHV Varahalduse valitsetavates pensionifondides on esikohal kõrge pikaajalise tootluse saavutamine. Jätkame oma uuendatud investeerimisstrateegia elluviimist, keskendudes senisest enam noteeritud ettevõtetele ja võlakirjainvesteeringutele.

Peamiste tegevussuundade ärieesmärgid avalikustame pikaajalises finantsplaanis.

Meie pikaajaliseks sihiks on luua tugevad suhted oma partneritega, olles:

- klientidele parim finantsteenuste pakkuja;
- rahvusvahelistele finantsvahendajatele kõige kaasamõtlevam finantsteenuste pakkuja;
- olemasolevatele ja tulevastele töötajatele suurt rahulolu ning häid arengu- ja eneseteostusvõimalusi pakkuv atraktiivne tööandja;
- investoritele läbipaistev ettevõte, mille omakapitali tootlus on vähemalt 20% aastas;
- ühiskonnale parima juhtimispraktika, positiivsete sotsiaalsete mõjude ja selgete kliimaeesmärkidega ettevõte.

LHV järgib oma äritegevuses jätkusuutlikkuse põhimõtteid. Mõistame, et finantssektoril on keskne roll kapitalivoogude suunamisel jätkusuutlikesse tegevustesse, et toetada üleminekut kliimaneutraalsele majandusele. Sellest tulenevalt on meie eesmärk suunata ettevõtteid kestlikuma äritegevuse poole ja vähendada riske, mida äritegevus muutuvale maailmale ja looduskeskkonnale põhjustab. Tegeleme oma krediidiportfelli ja investeeringute kliimamõju mõõtmisega, et sellest lähtuvalt seada edaspidi eesmärgid oma keskkonna- ja kliimamõju vähendamiseks.

2. Finantsplaan

Ühena väga vähestest börsiettevõtetest avalikustab LHV igal aastal viieaastase finantsplaani. Kuna prognoosiperiood on pikk, siis tuleks ainult esimest aastat vaadelda kui siduvat kohustust ning ülejäänud nelja kui nägemust sellest, mis suunas LHV tegevus meie hinnangul järgnevatel aastatel areneb.

2.1 Finantsplaani koostamisel rakendatud eeldused

Kasutame mitmeid, eelkõige makromajanduslikku keskonda ja intressimäärasid puudutavaid eeldusi.

Kõige olulisem eeldus puudutab makromajanduslikku olukorda, kus kasutame üheaastase prognoosiperioodi alusena Eesti Panga makroprognoosi. Praeguse prognoosi kohaselt on 2024. aasta SKP kasv negatiivne. Pikaajalises finantsplaanis kasutame tagasihoidlikku kasvustsenaariumi.

Teine oluline eeldus puudutab intressimäärasid, mille kohta koostame turu konsensusest lähtuvalt oma prognoosi. Eeldame, et Euroopa Keskpanga hoiustamise püsivõimaluse intressimäär langeb 2024. aasta lõpuks ligi 2 protsen-

dipunkti võrra 2,25% tasemele ning seejärel jätkab langust, kuni jõuab 1,75% tasemele. Alates 2026. aastast peaks see jääma 2,0% tasemele. 6 kuu Euribor langeb eeldatavasti 2024. aasta lõpuks 2,5% ja seejärel 2,1% tasemele, ent prognoosiperioodi lõpus hakkab aeglaselt kerkima.

Kolmas eeldus on seotud konkurentsiolekorruga, kus pikemas perspektiivis ei ole turul oodata olulisi muutusi: agressiivseid konkurente ei lisandu ega lahku.

Majanduskasv jääb 2024. aastal negatiivseks ja see avaldab mõningatele sektoritele olulist negatiivset mõju. Siiski eeldame, et krediidiportfell on hästi hajutatud, majandus on paindlik ning krediidirisk ilmneb üksikute vastaspoolte, mitte süsteemsete kriiside kaudu.

Kaks peamist liiki muutust, mida oleme arvesse võtnud, on teadaolevad õigusaktide muudatused ja turu ootused intressimäärade suhtes. Õigusaktides ei ole suuremaid muudatusi ette näha, kuid tõenäoliselt hakatakse pöörama veelgi enam tähelepanu ESG ehk keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaspektidele ning pankade kapitaliseeritusele.

Finantsplaani makromajanduslikud eeldused

	2024	2025	2026	2027	2028
Eesti SKP reaalkasv, %	-0,4%	3,2%	3,2%	2,2%	1,8%
Eesti töötuse määr, %	9,0%	8,1%	7,8%	7,5%	7,2%
Eesti tarbijahinnaindeks, %	3,4%	2,4%	2,2%	1,9%	2,0%
Euroopa Keskpanga hoiustamise püsivõimaluse intressimäär, % (aasta keskmine)	3,3%	1,8%	2,0%	2,0%	2,0%
Inglise Panga intressimäär, % (aasta keskmine)	4,7%	3,4%	3,0%	3,0%	3,0%
6 kuu Euribor, % (aasta keskmine)	3,2%	2,2%	2,2%	2,3%	2,4%

2.2 Ärivaldkonnad

Plaan tugineb LHV nelja ärivaldkonna kontseptsioonile:

- pangandustegevus Eestis
- pangandustegevus Ühendkuningriigis
- varahaldus
- kindlustus

Pangandustegevus Eestis ja varahaldus on heas seisus. Kindlustus on suhteliselt uus, ent suure potentsiaaliga ärivaldkond. Pangandustegevus Ühendkuningriigis hõlmab kaht peamist erinevat tegevussuunda: finantsvahendajate teenindamine ja laenuandmine VKE-dele. Ühendkuningriigis toimuv pangandustegevus on kiires kasvufaasis: liitsents omandati vähem kui kolm kvartalit ja pangateenuseid hakati osutama vähem kui kaks kvartalit enne aruandeperioodi lõppu. Ka 2024. aastal on raske eristada finantsvahendajate ärisuuna tulemusi Eestis ja Ühendkuningriigis, kuna 80–90% selle ärisuuna klientidest tegutsevad euroalal ning nendega seotud tehinguid ja positsioone kajastatakse Eestis asuvas pangas, samas kui Ühendkuningriigis asuvas pangas on käimas äri arendamine ja riskivõtmise.

2.3 Märkused finantsplaani tulemuste kohta

Meie tuluallikad on mitmekülgsed. Mõnes valdkonnas sõltuvad tulud erinevatest varadest, teistes valdkondades klientide aktiivsusest või kapitaliturgude olukorrast.

Tulenevalt nii Eesti kui ka Euroopa makromajanduslikust olukorrast plaanib LHV 2024. aastaks aeglast kasvu. Regiooni mõjutab geopoliitiline ebastabiilsus ja inflatsioon püsib soovitud kõrgemal tasemel. See põhjustab volatiilsust ja suurendab krediidiriski. Eeldatavasti jääb ka kapitaliturgude kasv väga tagasihoidlikuks ega võimalda teenida varahalduse edukustasu. Siiski eeldame, et kõik ärisuunad on kasumlikud.

Eeldame, et alates 2025. aastast hakkab makromajanduslik olukord mõnevõrra paranema, kuid jääb siiski viimase kümnendi keskmisest nõrgemaks. Ootame, et laenuportfell kasvab 13–18% ja ka varahalduse, kindlustuse ja finantsvahendajate teenindamise ärivaldkonnad kasvavad.

Pangandustegevust Eestis mõjutavad peamiselt makromajanduslikud suundumused ja intressimäärad. Üle 90% kapitalist kasutatakse krediidiportfelli rahastamiseks, mis kujutab endast selle ärivaldkonna suurimat riski.

Portfell on hästi hajutatud ja kapitaliseeritud, kuid kui intressimäärad ja inflatsioon kasvavad, SKP aga kahaneb, suureneb klientide krediidirisk, mis toob kaasa krediidikahjusid. Kui aga SKP kasvab ja inflatsioon väheneb, ent intressimäärad püsivad suhteliselt kõrgel, suureneb kasumlikkus oluliselt.

Ühendkuningriigis toimuva pangandustegevuse kasumlikkus on samuti seotud peamiselt intressimääradega, kuid SKP muutumine mõjutab seda palju vähem. Seal on teguriks finantsvahendajate hoiused, mida hoitakse likviidsena aga kasutata rahastamiseks.

Varahalduse ärivaldkonna kasumlikkust mõjutavad peamiselt Eesti riigieelarvesse makstav sotsiaalmaks ja valitsetavate varade tootlus, mis korreleerub peamiselt kapitaliturgudega.

Kindlustus kui suhteliselt uus ja väike ärivaldkond ei ole veel oma potentsiaali saavutanud. 2023. aasta lõpetati esimest korda puhaskasumiga. Valdkonna kasumlikkust ei mõjuta mitte niivõrd makromajanduslik olukord, vaid pigem ühekordsed sündmused, eelkõige suuremate kindlustusjuhtumite esinemine.

Lisaks baasstsenaariumile koostab LHV ka negatiivse stsenaariumi, mida samuti kasutatakse kapitalijuhtimise sisendina. Selle stsenaariumi kohaselt on SKP kasv aeglasem, varade intressimäärad madalamad, kohustiste intressimäärad samad ning inflatsioon kõrgem. Stsenaariumide kohaselt mõjutavad LHV tulemusi peamiselt kolm tegurit: krediidirisk, intressimäärad ja tööjõukulud. Isegi kui SKP kasv kujuneb ligikaudu 1 protsendipunkti võrra madalamaks ja intressimäärad 0,25 protsendipunkti võrra madalamaks kui baasstsenaariumis eeldatud, teenib LHV kasumit ja kapitaliseeritus ületab sisemiselt seatud nõudeid.

2.4 Finantsplaan

Tabelis on esitatud finantsplaanilühiversioon.

Kasumiaruanne

<i>miljonites eurodes</i>	2024	2025	2026	2027	2028
Netointressitulu	238,6	244,2	264,0	309,4	362,0
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	68,6	85,5	97,7	107,7	131,5
Muud tulud	1,8	2,4	2,9	3,4	3,5
Tulud kokku	309,1	332,1	364,6	420,5	496,9
Tegevuskulud kokku	-133,7	-141,1	-153,5	-164,9	-175,3
Kulum	-9,8	-9,7	-9,4	-8,0	-7,5
Laenude allahindluse kulu	-23,4	-17,7	-18,6	-19,6	-20,3
Kasum enne tulumaksu	142,1	163,6	183,0	228,0	293,9
Tulumaksukulu	-3,9	-7,5	-11,3	-15,4	-25,1
Avansilise tulumaksu kulu	-18,1	-23,9	-24,3	-29,6	-35,0
Puhaskasum	120,1	132,3	147,5	183,0	233,8
Puhaskasum – mittekontrollivate osaluste osa	0,9	3,2	4,9	6,3	8,7
Puhaskasum – emaettevõtte aktsionäride osa	119,2	129,1	142,5	176,8	225,1

Finantsseisundi aruanne

<i>miljonites eurodes</i>	31.12.2024	31.12.2025	31.12.2026	31.12.2027	31.12.2028
Raha ja raha ekvivalendid	3 785	4 437	4 824	5 178	5 785
Finantsvarad õiglasel väärtuses	358	364	370	378	387
Antud laenud (neto)	4 037	4 755	5 610	6 510	7 375
Pikaajalised finantsinvesteeringud	7	8	8	9	9
Muud varad	106	108	107	110	124
Varad kokku	8 293	9 673	10 920	12 185	13 681
Klientide hoiused	6 674	7 681	8 723	9 747	10 902
Saadud laenud	676	930	1 006	1 068	1 167
Allutatud laenud	152	217	245	281	336
Muud kohustised	150	156	165	184	226
Kohustised kokku	7 651	8 984	10 139	11 280	12 630
Omakapital	642	689	781	906	1 052
Kohustised ja omakapital kokku	8 293	9 673	10 920	12 185	13 681

Finants- ja efektiivsussuhtarvud

	2024	2025	2026	2027	2028
Omakapitali tootlus (ROE) emaettevõtte omanikele kuuluva puhaskasumi alusel	20,3%	20,0%	20,0%	21,8%	24,2%
Omakapitali tootlus (ROE) emaettevõtte omanikele kuuluva maksueelse kasumi alusel	24,0%	24,8%	24,9%	27,2%	30,6%
Kulude ja tulude suhe (C/I)	46,4%	45,4%	44,7%	41,1%	36,8%
Laenude ja hoiuste suhe (L/D)	60,5%	61,9%	64,3%	66,8%	67,7%
Riskikulumäär (CoR)	0,6%	0,4%	0,4%	0,3%	0,3%
Kasum aktsia kohta (EPS) (eurodes)	0,37	0,39	0,43	0,53	0,66
Dividend dividendipoliitika alusel (tuhandetes eurodes)	41 578	25 935	29 509	29 861	40 289
Dividendi ja aktsia suhe (DPS) (eurodes)	0,13	0,08	0,09	0,09	0,12
Kapitali adekvaatsuse määr CET1	17,6%	16,0%	15,7%	15,9%	16,3%
Kapitali adekvaatsuse määr T1	19,4%	18,3%	17,9%	18,1%	18,5%
Kapitali adekvaatsuse määr CAD	22,5%	22,0%	21,5%	21,7%	22,6%

Suhtarvude arvutamise põhimõtted

Omakapitali tootlus (ROE) emaettevõtte omanikele kuuluva puhaskasumi alusel = puhaskasum (emaettevõtte omanike osa) / keskmine omakapital (emaettevõtte omanike osa) * 100

Omakapitali tootlus (ROE) emaettevõtte omanikele kuuluva maksueelse kasumi alusel = puhaskasum enne tulumaksu (emaettevõtte omanike osa) / keskmine omakapital (emaettevõtte omanike osa) * 100

Kulude ja tulude suhe (C/I) = tegevuskulud kokku / netotulud kokku * 100

Laenude ja hoiuste suhe (L/D) = neto laenud / hoiused * 100

Riskikulumäär (CoR) = laenude allahindlused / keskmine laenuportfell

Kasum aktsia kohta (EPS) = puhaskasum (emaettevõtte omanike osa) / aktsiate arv

Dividend = kalendriaasta jooksul väljamakstud dividendid

Dividendi ja aktsia suhe (DPS) = kalendriaasta jooksul väljamakstud dividendid / aktsiate arv väljamakse hetkel

Kapitali adekvaatsuse taset arvestatakse Eestis kehtivate asjakohaste nõuete alusel.

Kapitali adekvaatsuse määr CET1 (esimese taseme põhiomavahendite alusel) = esimese taseme põhiomavahendid / riskiga kaalutud varad

Kapitali adekvaatsuse määr T1 (esimese taseme omavahendite ehk Tier 1 kapitali alusel) = esimese taseme omavahendid / riskiga kaalutud varad

Kapitali adekvaatsuse määr CAD (kogu kapitali alusel) = (esimese + teise taseme ehk Tier 1 + Tier 2 kapital) / riskiga kaalutud varad

2.5 Finantsplaani uuendamine

LHV vaatab oma finantsplaani üle kord aastas ja avalikustab selle veebruaris. Enamasti aasta vältel uut korrigeeritud versiooni ei avaldata.

Kui tegelikud tulemused ja jooksev prognoos erinevad kehtivast finantsplaanist enam kui 10%, avalikustab LHV jooksva aasta finantsplaani uuenduse, ent pikaajalise finantsplaani uuendust ei avalikustata. 2023. aastal uuendati LHV finantsplaani septembris, mil kavandatud kasumlikkuse näitajaid 30% suurendati.

Ülevaade Grupi tütarettevõtetest 2023. aastal

1. AS-i LHV Pank grupp

LHV Pank on Eesti suurim kodumaine pank. Keskendume ettevõtliku meelelaadiga aktiivsetele ja iseseisvatele klientidele. Erakliendile pakume igapäevaste rahaasjade korraldamist ja kodulaene. Meie konkurentsieeliseks on parim kliendikogemus ja klientidele parimate raha kasvatamise võimaluste pakkumine. Äriklendile pakume paindlikku ja sobivat finantseerimist ning igapäevaste rahaasjade korraldamist. Finantsvahendajatele pakume ühtset pangateenuste platvormi eurodes ja Briti naelades tehtavate maksete jaoks. LHV Panga tooted ja teenused on lihtsad, läbipaistvad ning asjakohased. Kliendiga suhtleme peamiselt koosajagsete elektrooniliste kanalite kaudu. See võimaldab säästa kulusid ja hoida meie igapäevaste teenuste hindasid klientide jaoks taskukohasel tasemel.

LHV Panga turuosa Eestis ületab 15% nii igapäevapanganduse, hoiuste kui ka ettevõtelaenude segmendis. Igapäevapanganduse ja hoiuste segmendis on LHV Pank tõusnud suuruselt kolmandaks pangaks Eestis. Eesti on meie koduturg, kus soovime olla võimalikult tugev. Meie pikaajaline siht on saada kõige suuremaks ja kasumlikumaks pangaks Eestis, keskendudes efektiivsusele, innovatsioonile ja parima teeninduse pakkumisele. LHV Pank mõjutab ettevõtlust ja inimeste finantskäitumist turu parima tundmise, aktiivse hoiaku ning uuenduslike ja turu kiireimate teenustega. LHV Pank positsioneerib ennast täisteenust pakkuva kodupangana kliendile, kelle sissetulekud laekuvad LHV Panka ja kes kasutab aktiivselt LHV Panga teenuseid.

LHV Pangal on kontorid Tallinnas, Tartus ja Pärnus. LHV Panga konsolideeritud raamatupidamise aruanne sisaldab LHV Panga ja selle 65% osalusega tütarettevõtte AS-i LHV Finance (edaspidi LHV Finance) finantsnäitajaid. LHV Finance tegeleb tarbijakrediidiga.

1.1 Äritegevus

LHV Panka mõjutasid 2023. aastal eelkõige keerukas majanduslik keskkond, üldine volatiilsus ja regulatiivse järelevalve muutused, mis koostöös avaldasid igapäevasele äritegevusele ulatuslikku mõju. Aasta esimese kolme kvartali vältel mõjutas LHV Panka ka varade kvaliteedi ülevaatuse protsess, mis juhtis osa tähelepanu äri kasvatamiselt kõrvale. Majandusolukorra jätkuv halvenemine suurendas klientide ebakindlust tuleviku suhtes ja pärssis nende investeerimistegevust. Kui tegevuskeskkonna muutustel oli investeerimis- ja välisvaluutateenuste mahu ja teenustasutulu kasvuplaanidele negatiivne mõju, siis Euroopa Kesk-

panga muutunud intressimääraotsustel oli laenuportfelliit teenitavale netointressitulule tugev positiivne mõju.

Tulemuslike sanktsioonikontrolli ja -seire süsteemide ning protsesside väljatöötamise keerukuse tõttu tuli töötajate arvu suurendada.

Sellele vaatamata LHV Panga kasv 2023. aastal jätkus. Klientide arv suurenes 39 000 võrra 417 000-ni (10%). Noorte segment kasvas 14%, 81 000 kliendini, mis ületas seatud eesmärgi. Klientide aktiivsuse ja ärimahtude kasv oli üldine. LHV Panga Ühendkuningriigi filiaali äritegevus anti üle LHV Bankile, ent jätkati finantsvahendajatele euromaksete ja kliendivahendite hoidmise teenuste osutamist.

Klientide hoiused kasvasid 12%, tõustes 5 535 miljoni euroni. Tavaklientide hoiused kasvasid 11%, 4 081 miljoni euroni, samas kui finantsvahendajate hoiused kahanesid 23%, langedes 991 miljoni euroni. Ehkki konkurents hoiuse turul oli terav, saavutati seatud eesmärk – kaasata hoiuseid mahus, mis ületab turu orgaanilist kasvu. Keskmine kulu ei olnud seejuures turu vastavast näitajast kõrgem. Kuna hoiuste kogumine ja likviidsuse hoidmine olid prioriteetidid, kaasasime 462 miljoni euro ulatuses hoiuseid ka Euroopa hoiuseplatvormide kaudu.

LHV Panga laenuportfell kasvas aastaga 11%, 3 549 miljoni euroni. Ettevõtelaenud kasvasid 9%, 1 887 miljoni euroni, ja jaelaenud 10%, 1 595 miljoni euroni. Jaelaenudest moodustasid kodulaenud 73%, liisingud 10% ja muud laenud 17%.

LHV Panga puhaskasum kasvas aastaga 75%, 141,4 miljoni euroni. Netotulud kasvasid 61% ja tegevuskulud suurenesid 32%. Netointressitulu kasv tulenes peamiselt ettevõtte- ja kodulaenude portfelli kasvust, kuid suuresti aitasid kaasa ka Euroopa Keskpanga intressimäärade tõstmise otsused Euroopa kiire inflatsiooni ohjamiseks. Neto komisjoni- ja teenustasutulu kahanes 16%. Seda mõjutas peamiselt finantsvahendajatega seotud äri ja teenustasude üleviimine LHV Banki. Krediidikahjud kasvasid 8 miljoni euro võrra, kujunedes prognoositust enam kui 4 miljonit eurot suuremaks. Laenuportfelli kvaliteet jäi siiski kõrgeks ja mittetöötavate laenude osakaal oli äärmiselt väike. Aruandeaasta majandustulemused sisaldavad ka edasilükkunud tulumaksu kulu summas 22,1 miljonit eurot, mis arvestati eeldatavalt tulevikus makstavalt dividendilt. LHV Panga efektiivsusnäitajad olid head: omakapitali tootlus (aktsionäridele kuuluva puhaskasumi osa alusel) oli 30,9%, kulude ja tulude suhe oli 32,8% ning riskikulumäär oli 0,3%.

LHV Panga varad kasvasid 2023. aastal 12%, 6 755 miljoni euroni.

Finantstulemused

miljonites eurodes	2023	2022	Δ
Netointressitulu	228,5	129,5	76%
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	27,2	32,4	-16%
Neto finantstulu/-kulu	2,7	-0,4	-
Muud tulud	1,7	0,2	779%
Netotulud kokku	260,1	161,7	61%
Tegevuskulud kokku	85,2	64,5	32%
Allahindluste kulud	11,4	3,0	280%
Tulumaksukulu	22,1	13,3	67%
Puhaskasum	141,4	80,9	75%

Ärimahud

Laenuid klientidele (neto)	3 549	3 187	11%
Klientide hoiused	5 535	4 957	12%
Pangaklientide arv (tuhandetes)	417	378	10%

1.2 Arendustegevus

2023. aastal oli põhitähelepanu suunatud suurepärase kliendikogemuse tagamisele, olemasolevate teenuste täiustamisele ja efektiivsuse tõstmisele. LHV Panga Ühendkuningriigi filiaali äritegevuse üleandmine LHV Bankile viidi lõpule augustis.

Täiustati uute klientide liitumisprotsesse, et suurendada nende mugavust ja kiirust, mis on suurepärase kliendikogemuse põhilised eeldused. Avati digitaalsed kanalid kõikidele LHV Groupi mitmesuguste teenuste kasutajatele. Klientidel on nüüd võimalik kasutada biomeetriat isikutuvastuseks ja maksete kinnitamiseks ning saada teavitusi tehtud tehingute kohta, mis ühtlasi aitab pettusi ennetada ja tuvastada. Mobiililäpile lisati uusi funktsioone, mis võimaldavad kasutada investeerimisteenuseid, ning finantsportaal sai uue platvormi ja moodsa välimuse. Suure tähelepanu all olid ja on ka 2024. aastal tulevikuvajadusi arvestavad tehnoloogilise platvormi arendused.

1.3 Organisatsioon

LHV Pank on jaotatud seitsmeks funktsionaalseks valdkonnaks, millel on oma osakonnad. Ärivaldkonnad on jaepangandus, ettevõtete pangandus ja teenused finantsvahendajatele ning tugivaldkonnad on infotehnoloogia, finantsjuhtimine ja tugiteenused, riskijuhtimine ning tootejuhtimine. Krediidiriski juhtimine, mis varem oli eraldi valdkond, ühendati aasta lõpus riskijuhtimise valdkonnaga. Pangaülesed tegevused on personalijuhtimine, turundus ja kommunikatsioon ning vastavuskontroll. Pärast LHV Panga Ühendkuningriigi filiaali äritegevuse üleviimist LHV Banki filiaal suleti.

2023. aastal kasvas LHV Panga täistööajale taandatud töötajate arv 62 inimese võrra 826 töötajani, sh passiivsed ja osaajaga töötajad ning tütarettevõtte LHV Finance 21 töötajat.

Aasta jooksul sai LHV Pank mitme olulise tunnustuse osaliseks. Turundusuuringute ettevõtte Dive uuringus valiti LHV Pank taas parima klienditeenindusega pangaks Eestis. Tööportaali CVKeskus.ee ihaldusväärsimate tööandjate uuringus ja tööportaali CV-Online Estonia Top Tööandja uuringus tuli LHV Pank esimeseks. LHV Pank saavutas kõrgeima koha ka tööandja brändingu agentuuri Instar tööandja maine uuringus, kus LHV Pank oli vastajate hinnangul kõige ihaldusväärsem tööandja. LHV Pangas läbi viidud personali rahulolu-uuringu Q12 tulemused näitasid jätkuvalt inimeste väga kõrget rahulolu. City Plaza hoonel, kus asub LHV Panga Tallinna kontor, on BREEAM-i sertifikaat. LHV Panga turunduskampaania „Rahasuhted“ pälvis Eesti olulisimal loovuskonkursil Kuldmuna oma kategoorias peaauhinna ning LHV valiti julgeimaks brändiks Eestis.

1.4 Jätkusuutlikkus LHV Pangas

LHV mõistab finantssektori äärmiselt olulist rolli majanduslike suunamuutuste juhtimisel ning laenu- ja investeerimisressursside suunamisel tegevustesse, mis toetavad üleminekut kestlikumale majandusele. 2020. aastal ühines LHV Group ÜRO keskkonnaprogrammi finantsalgatusega (UNEP FI), mis on pankade ja ÜRO ülemaailmses koostöös väljatöötatud jätkusuutliku panganduse ühtne raamistik. 2023. aastal liikus LHV jõudsalt edasi oma kestlikuseesmärkide seadmisel: põhifookus oli mõõdikutel, regulatiivsetel raamistikel, ESG juhtimisel, krediidiportfelli analüüsil ja riskijuhtimise protsessidel.

LHV on juba alustanud ettevalmistusi äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivi (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) nõuete rakendamiseks, sest kestlikkusega seotud tegevuste läbipaistvus ja vastutustundlikkus on meile jätkuvalt äärmiselt olulised. Alustatud tegevustes (nt laenuportfelli kliimamõju mõõtmine ja avalikustamine) on tähtsal kohal andmekvaliteedi tõstmine ning seeläbi täpsema aruandluse saavutamine. Analüütiline lähenemine võimaldab tuvastada sektorid, kus heitemahukus on kõige suurem, ja seejärel suunatud tegevustega neis valdkondades heitmeid vähendada.

Keskkonnateemade kõrval peab LHV tähtsaks ka positiivset sotsiaalset mõju. Eesti ihaldusväärsima tööandjana on LHV prioriteetide seas organisatsiooni arendamine, töötajate heaolu, mitmekesisus ja kaasamine ning soolise palgalõhe vähendamine. LHV Pank toetab aktiivselt ettevõtmisi ja algatusi, mis soodustavad Eesti ühiskonna arengut. Juhtides kaasava majanduse teemalisi arutelusid ja toetades kultuuriliselt ja ühiskondlikult tähtsaid ettevõtmisi, aitab LHV ellu viia innovatiivseid ideid ja projekte, mis aitavad elu Eestis paremaks muuta.

2. AS-i LHV Varahaldus grupp

LHV Varahaldus on fondivalitseja, kelle tegevuse põhiorhk on aktiivsetel investeerimisstrateegiatel. Valitsetavad fondid koosnesid 2023. aasta lõpu seisuga ühest eurofondist ning seitsmest II ja kolmest III samba pensionifondist. Investeeringute juhtimise osakonda toetavad riskijuhtimise, operatsioonide ja müügiosakonnad.

LHV Varahaldusel on 100% osalusega tütarettevõtte VH Incorporation Entity OÜ, mis asutati 2021. aastal. Tütarettevõtte eesmärk on asutada ettevõtteid pensionifondide kinnisvaratehingute jaoks.

Kui 2022. aasta tõi finantsturgudele suuri probleeme, siis 2023. aastal toimus märkimisväärne taastumine. Vaatamata esialgsele murele, et suurte lääneriikide majandus võib kiire inflatsiooni, kõrgete intressimäärade, käimasolevate ja uute regionaalsete konfliktide ning nõrgeneva tööturu tingimustes pöörduda langusesse, on majandused hästi vastu pidanud. Turgudel valitsenud optimism tagas peamiste aktsiaturgude hea tootluse. Eurodes arvestatuna kasvasid MSCI World, S&P500 ja Euro Stoxx 50 vastavalt 19,6%, 20,3% ja 22,2%. Aasta oli eriti soodne tehnoloogiaettevõtete jaoks: Nasdaq Composite tõusis viimase 12 kuu jooksul eurodes mõõdetuna 38,8%. Kasvu taga on suuresti olnud nn Magnificent 7 – suured tehnoloogiaettevõtted, millel on hea võimalus saada kasu tehisintellekti oodatavast kiirest arengust. Väärrib märkimist, et suurimates indeksites ei ole alates dot-com'i mullist 2000. aastate alguses nähtud sellist kontsentratsioonitaset, kus tipp tehnoloogiaettevõtete aktsiad moodustavad indeksist ligi kolmandiku. 2023. aasta heast tootlusest hoolimata on 2022. aasta järsu languse tõttu suurimate börside viimase kahe aasta tootlus paljudel juhtudel veidi üle või alla nulli.

LHV pakub II pensionisamba klientidele laia valikut investeerimisstrateegiaid, sh passiivselt juhitud indeksfond, rohelistele investeeringutele keskendunud jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamise määruse (SFDR) artikli 8 nõuetele vastav fond ja viis aktiivselt juhitud erinevate riskiklassidega fondi. Viimastel aastatel on aktiivselt juhitud fondid keskendunud pigem alternatiivsetele varaklassidele ja börsivälistele väärtpaberitele, kuna usume, et pika investeerimishorisoni korral ületab nende keskmine aastane tootlus avalikult kaubeldavate väärtpaberite oma. Fondide suurus ja regulatsiooni muudatused on võimaldanud LHV-l suurendada investeeringuid kohalikesse börsivälistes varadesse, nagu kinnisvara, ning pakkuda Eesti ettevõtetele rahastust võlaväärtpaberite kaudu. LHV pensionifondid on olnud viimastel aastatel Eestis suurimate ja aktiivseimate institutsionaalsete investorite seas.

Eri varaklassidesse investeerimine peaks riske paremini hajutama ja tagama parema riski ja tulu suhte ning vähendama fondide tulemuste sõltuvust suurimate aktsiaturgude tootlusest.

Kui 2022. aastal toimus see lähenemisviis hästi ja suurimad aktiivselt juhitud fondid näitasid nõrkadest turutingimustest hoolimata positiivset tootlust, siis 2023. aastal oli olukord vastupidine. Kinnisvarasse ning börsivälistes aktsiatesse ja võlakirjadest tehtud investeeringute tootlus oli küll positiivne, kuid jäi alla suurte aktsiaturgude tootlusele. Kolme suurima aktiivselt juhitud II samba pensionifondi M, L ja XL netootlus oli vastavalt 5,9%, 5,6% ja 6,8%. Ka konservatiivsetel fondidel läks hästi: nii S kui ka XS fondi väärtus kasvas 6,7%. LHV II samba pensionifond Indeks, mille investeeringutest on teiste Eesti turul tegutsevate indeksifondidega võrreldes suurem osa suunatud arenevate turgude riikidesse, kasvas 14,0%. Pensionifondi Roheline jaoks oli ka see aasta raske – fondi väärtus langes 5,6%.

Valitsetavad varad näitasid jõudsat kasvu nii II kui ka III samba fondides: II sambas suurenes varade baas 13% ja III sambas 34%. Kasv saavutati keskmisest madalamate müügitulemuste ja seega ka oodatust väiksema klientide arvu juures, kuna fondide tootlus oli enamasti positiivne, riik kompenseeris jaanuaris vahepeal peatatud maksed ja vähem inimesi otsustas II samba süsteemist lahkuda.

Enam kui 123 tuhat II pensionisamba omanikku on valinud fondivalitsejaks LHV, kellel on seitse II samba fondi. Ettevõtte II samba fondide turuosa oli aruandeperioodil klientide arvu järgi 23,9% ja valitsetavate varade järgi 28,8%. Aasta lõpu seisuga oli LHV kolmel III samba pensionifondil ligi 35 tuhat klienti.

LHV Varahaldus lõpetas 2023. aasta 1,7 miljoni euro suuruse puhaskasumiga. Teist aastat järjest edukustasu ei teenitud. Sotsiaalmaksu laekumise ning seega ka tööhõive ning palkadega seotud võrdlusindeks kasvas 11,3% ning ükski fond, millel on teatud tingimustel õigus edukustasule, ei suutnud sellest kõrgemat tootlust pakkuda.

Finantstulemused

<i>miljonites eurodes</i>	2023	2022	Δ
Neto tegevustulud kokku	8,8	8,0	11%
Tegevuskulud kokku	7,0	7,1	-1%
Ärikasum	1,8	0,9	112%
Neto finantstulu	0,3	-0,1	-
Tulumaksukulu	0,5	0,8	-41%
Puhaskasum	1,7	-0,1	-

Ärimahud

Valitsetavate varade maht	1 519	1 332	14%
Pensionifondide klientide arv (tuhandetes)	160	164	-2%

3. AS LHV Kindlustus

LHV Kindlustus on 2020. aasta mais asutatud kahjukindlustusselts. LHV Kindlustuse aktsionärid on LHV Group (65%) ja Toveko Invest OÜ (35%). Ettevõtte sai Finantsinspektionilt kindlustusandja tegevusloa 29. detsembril 2020 ja hakkas kindlustuspoliise müüma alates 1. jaanuarist 2021.

LHV Kindlustus on alates 2021. aastast toonud turule 13 toodet. Põhitoodet on sõidukikindlustus, liikluskindlustus, reisikindlustus, vara- ja vastutuskindlustus, maksekaitsekindlustus ja pikendatud garantii kindlustus. Neid tooteid pakutakse nii era- kui ka äriklientidele.

LHV Kindlustus rakendab mitme kanali müügistrateegiat, kasutades veebimüüki, kindlustusvahendajaid, maaklereid ja otsemüüki. Põhiliselt keskendutakse LHV Panga ja Euro-ncsi toetamisele parimate kindlustuslahendustega.

2023. aasta oli kogu kindlustusturu jaoks võrdlemisi positiivne. Aasta esimeses pooles jätkus 2022. aastal alanud hinnatõus, mille tulemusena oli olukord kindlustusturul stabiilne ning kõigi turuosaliste kogutud kindlustusmaksed kasvasid. Ka kahjunõuded ja hüvitised kasvasid, kuid mitte nii kiiresti kui aasta varem. 2023. aasta oli esimene aasta, mil Eesti kahjukindlustusturul kogutud kindlustusmaksed ületasid 500 miljoni euro taseme.

Seisuga 31. detsember 2023 oli LHV Kindlustusel 229 tuhat kehtivat kindlustuslepingut ja 161 tuhat klienti. Kehtivate lepingute ja klientide osakaalu poolest on suurim pikendatud garantii kindlustuse portfell, millele järgnevad Confido tervisekindlustuse ning LHV Panga krediitkaardi reisi- ja ostukindlustuse portfellid. 2023. aastal kasvas klientide arv kõikides peamistes kindlustusliikides.

LHV Kindlustuse aastane brutopreemiatulu ehk kogutud kindlustusmaksete summa oli 31,4 miljonit eurot (+83% 2022. aastaga võrreldes). Sõiduki- ja liikluskindlustuse kindlustusmaksed moodustasid sellest 16,6 miljonit eurot. Vara- ja reisikindlustuse osakaal kogu portfellis oli 12%.

LHV Kindlustuse 2023. aasta netopreemiatulu ehk teenitud kindlustusmaksed moodustasid 23 miljonit eurot (+176% 2022. aastaga võrreldes). Makstud kahjud moodustasid 14,9 miljonit eurot. Klientide rahulolu indeks oli 2023. aastal kõrge: 95%.

Neto kahjunõuded moodustasid 15,4 miljonit eurot. 2023. aastal registreeriti 55 tuhat uut kahjunõuet, millest 2 500 menetlemine oli seisuga 31. detsember 2023 veel pooleli.

Ettevõtte 2023. aasta puhaskasum oli 304 tuhat eurot. Hea tulemus õnnestus saavutada tänu kahjude madalale esinemissagedusele, suurte nõuete väikesele arvule ja toodete jätkusuutlikule hinnastamisele. Ettevõtte finantsseisund on endiselt tugev: aasta lõpus oli maksevõime suhtarv üle 125%.

Finantstulemused

<i>miljonites eurodes</i>	2023	2022	Δ
Netotulud kokku	5,0	1,5	237%
Tegevuskulud kokku	4,8	3,2	51%
Muud tulud ja kulud	0,0	0,0	175%
Puhaskasum	0,3	-1,7	-

Ärimahud

Brutopreemiad	31 412	17 138	83%
Klientide arv (tuhandetes)	161	150	8%

4. LHV Bank Ltd

Täielikult Grupile kuuluv tütarettevõtte LHV Bank asutati 2021. aasta veebruaris eesmärgiga luua Grupi sees eraldi-seisev sõltumatu pank Ühendkuningriigis.

2023. aasta alguses hakkas LHV Bank väljastama Ühendkuningriigis laene väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKE-d).

2023. aasta mais sai LHV Bank Ühendkuningriigi finantsjärelvalvelt krediitdiastutuse litsentsi.

2023. aasta augustis viidi lõpule äritegevuse üleviimine AS-i LHV Pank Ühendkuningriigi filiaalset äsja litsentseeritud LHV Banki. Selle tulemusena liikusid finantsvahendajatele pakutavad naelamaksete teenused varasemast filiaalset uude panka. Üleminek hõlmas ka vastavate naelamaksete süsteemide liikmelisuse ja sellega seotud lepingute üleandmist.

Ühtlasi võttis LHV Bank kasutusele uue pilvepõhise panga tuumsüsteemi ja viis edukalt läbi klientidega seotud andmete migratsiooni Eestis asuva panga tuumsüsteemist Ühendkuningriigis asuva LHV Banki süsteemi. See tänapäevane infrastruktuur lihtsustab Ühendkuningriigi klientide jaoks liidestumist naelamaksetesüsteemidega, suurendab töökindlust ja võimaldab nende äri paremat skaleerimist.

Pangalitsents lubab LHV Bankil kaasata klientide hoiuseid. 2023. aasta septembris hakkas LHV Bank kaasama hoiuseid Raisini platvormi ja detsembris Flagstone'i platvormi kaudu.

2024. aastal keskendub LHV Bank ärimahtude suurendamisele, euromaksete ülekandmisele ja jaepanganduse äpi käivitamisele.

LHV Bankil on kolm ärisuunda: pangateenused finantsvahendajatele, VKE-de laenud ja jaepangandus.

Pangateenuste valdkonnas pakub LHV Bank rahvusvahelistele finantsasutustele ühtset platvormi, mis võimaldab väikmaksete teenuseid naelades ja eurodes. LHV Bank positsioneerib end uue põlvkonna pangana, mis ühendab traditsioonilised pangateenused ja uue põlvkonna finants-teenused avatud panganduse teenuste kaudu. Kaasaegsed teenused ja tehnoloogilised lahendused võimaldavad pangal pakkuda teenuseid rahvusvahelistele klientidele ja finantstehnoloogiaettevõtetele. LHV Bank on üks suurimaid finantsvahendajatele suunatud pangateenuste pakkujaid, võimaldades oma klientidel jõuda 500 miljoni lõppkliendini Ühendkuningriigis ja Euroopas. Panga teenuseid kasutavad enam kui 200 rahvusvahelist klienti, kellel on omakorda üle 10 miljoni lõppkliendi.

VKE-de laenude valdkonnas pakub LHV Bank Ühendkuningriigis VKE-dele ärikinnisvara investeerimislaene alates 0,5 miljonist naelast ärikinnisvara ja muude tagatiste vastu. Peamine VKE-de laenude müügikanal on laenuvahendajad. Panga tugevusteks on kiirem laenuprotsess ja pikaajalise kogemusega laenuhaldurid, kes mõistavad kohalike ettevõtete vajadusi ja peavad laenuprotsessi jooksul antud lubadusi.

Jaepanganduses pakub LHV Bank Ühendkuningriigi hoiustajatele hoiuseid koostöös hoiusevahendajatega. 2024. aastal käivitab pank jaepanganduse äpi, mis lihtsustab eraklientide igapäevaseid pangatoiminguid ja hoiustamist.

LHV Banki tegevuspõhimõtted ja eesmärgid on järgmised:

- **Avatud panganduse lipulaev.** LHV Bank pakub panganduse täisteenust. LHV Bank näeb ennast innovatiivse sillana ettevõtete ja pangataristu vahel ning usub, et annab head eeskujus selles, kuidas avatud pangandus saab ettevõtteid aidata.
- **Digitaalne.** LHV Bank on digitaalne pank, kelle teenused on suunatud moodsale digiühiskonnale ja ettevõtetele, kes kasutavad e-kaubanduse lahendusi. LHV Bank kasutab tänapäevast tipptehnoloogiat, mis võimaldab klientidel pakkuda oma eesmärkidele vastavaid uuenduslikke ja unikaalseid tooteid.
- **Kasutajakogemusele keskendunud.** LHV Bank on kliendikeskne pank, kelle jaoks iga toode algab kliendist ja kelle eesmärk on pakkuda üha paremat kasutajakogemust. LHV Bank mõtleb pidevalt sellele, kuidas klientide teeninduse protsessi iga etappi saaks veelgi täiustada. LHV Bankiga on lihtne suhelda: ava konto, kasuta seda e-kanalite või API-ühenduse kaudu, ja tee tehinguid.

Finantstulemused

<i>miljonites eurodes</i>	2023	2022
Netointressitulu	28,9	0,1
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	7,8	0,0
Neto finantstulu	-0,1	0,0
Muud tulud	0,1	0,0
Netotulud kokku	36,8	0,1
Tegevuskulud kokku	31,3	11,7
Laenukahjumid	0,2	0,0
Tulumaksukulu	0,0	0,0
Puhaskasum	5,3	-11,7
Ärimahud		
Laenud klientidele (neto)	79	22
Klientide hoiused	239	0

5. AS LHV Paytech

LHV Paytech asutati 2012. aastal ning 2022. aasta aprillis omandas LHV Group 100% LHV Paytech'i aktsiatest. LHV Paytech arendab ja opereerib pilvepõhist maksevärava platvormi, mis võimaldab digikeskkonnas digimakseid vastu võtta, ja omab PCI DSS (Payment Card Industry Data Security Standard) 1. taseme sertifikaati. LHV Paytech'i kliendid on finantsasutused, kes vajavad platvormi oma internetimaksete vastuvõtmise lahenduse osana või oma sisevajadusteks. LHV Paytech ei paku teenuseid otse kaupmeestele.

LHV Paytech tegutseb peamiselt Baltimaades, osutades teenuseid kommertsbankadele ja väiksematele finantsasutustele.

2023. aastal keskendus LHV Paytech oma teenuste ja lahenduste valiku suurendamisele, lisades sinna uusi makseviise ja asjakohaseid funktsioone. See hõlmas Apple Pay integreerimisvõimaluste laiendamist, Google Pay lisamist, avatud panganduse maksete algatamise teenuse API-de koondaja integreerimist ja tuhandete makseviiside töhusaks haldamiseks vajalike parenduste kasutuselevõttu. Aasta teisel poolel tegeles Paytech'i meeskond aktiivselt LHV Banki maksete vastuvõtmise teenuse seadistamise ja kaupmeeste üleviimise toetamisega. Kooskõlas LHV Groupi strateegilise visiooniga tegeleme järjepidevalt uute makseviiside ja asjakohaste funktsioonide lisamisega ning teenuse üldise kvaliteedi tõstmisega.

Jätkusuutlikkuse aruanne

1. Jätkusuutlikkus LHV-s

1.1 Jätkusuutlikkuse missioon

Jätkusuutlikkus on pidevat õppimist eeldav protsess, kuhu kaasame sidusrühmi ja väliseksperte, kes aitavad meil paremini mõista oma otsuste tagajärgi ja luua pikaajalist väärtust. Meie eesmärk on strateegiliselt suurendada ettevõttesisest pädevust, arendada jätkusuutlikke finantstooteid ja -teenusid, tõhustada äriprotsesse ning arendada vastutustundlikuma äritegevuse nimel kogu sektorit hõlmavat koostööd.

- Mõistame, kuidas meie äriotsused ühiskonda ja keskkonda mõjutavad, ning keskendume nende mõjude mõõtmisele ja haldamisele.
- Meie eesmärk on olla finantsmaailma jätkusuutliku arengu eestvedajaks. Selleks püüame algatada süsteemseid muutusi ning võtta kasutusele uuenduslikke ja keskkonnahoidlikke lahendusi.
- Tegutseme läbipaistvalt ning anname oma edusammudest nii kohustuslike kui ka vabatahtlike jätkusuutlikkuse aruannete ja ettevõtte suhtluskanalite kaudu avalikult aru. Täiendame pidevalt oma teadmisi jätkusuutlikkuse aruandluse standardite kohta, et meie iga-aastased jätkusuutlikkuse aruanded oleksid kooskõlas globaalse aruandlusalgatuse (Global Reporting Initiative, GRI) standarditega.
- Oleme võtnud endale kohustuse luua vajalikud tingimused oma jätkusuutlikkuse strateegia järgimiseks. Seda on võimalik saavutada sisemise suutlikkuse suurendamise ning keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaspektide (ESG) järjekindla kaasamisega otsustamisse, äritegevusse ja -tavadesse.

Jätkusuutlikkuse aruande eesmärk on anda ülevaade sellest, kuidas LHV arvestab oma äritegevuses jätkusuutlikkuse küsimustega, et suurendada oma positiivset mõju keskkonnale ja ühiskonnale. Käesolevat jätkusuutlikkuse aruannet on välishindaja hinnanud, kuid seda ei ole läbi vaadatud ega auditeeritud.

2. Globaalsed jätkusuutlikkuse raamistikud

2.1 ÜRO Keskkonnaprogrammi finantsalgatuse (UNEP FI) vastutustundliku panganduse põhimõtted

ÜRO Keskkonnaprogrammi finantsalgatus on rahvusvaheline partnerlus, mis loodi ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) ja rahvusvahelise finantssektori koostöös. ÜRO vastutustundliku panganduse (PRB) põhimõtted annavad pankadele raamistiku jätkusuutlikuks toimimiseks.

Osaleme finantssektori rahvusvahelises koostöös ja heade tavade jagamises.

Allpool näidatud kuus põhimõtet moodustavad raamistiku jätkusuutliku pangandussüsteemi väljaarendamiseks ja toimivana hoidmiseks. Need põhimõtted töötati välja selleks, et aidata pangandussektoril anda oma ühiskondlik panus. 2023. aastal esitasime oma kolmanda vastutustundliku panganduse aruande.

1. põhimõte Kooskõlla viimine

Viime oma äristrateegia kooskõlla üksikisikute vajaduste ja ühiskonna eesmärkidega, mis kajastuvad säästva arengu eesmärkides, Pariisi kliimaleppes ning asjakohastes riiklikes ja piirkondlikes raamistikutes, ning toetame nende eesmärkide saavutamist.

2. põhimõte Mõju ja eesmärkide seadmine

Suurendame pidevalt oma positiivset mõju, vähendades samal ajal oma tegevusest, toodetest ja teenustest tulenevaid negatiivseid mõjusid inimestele ja keskkonnale ning maandades vastavaid riske. Selle saavutamiseks seame ja avaldame eesmärgid valdkondades, kus meie mõju võiks olla kõige märkimisväärsem.

3. põhimõte Kliendid

Teeme vastutustundlikult koostööd oma klientidega, et julgustada jätkusuutlike tavade rakendamist ja võimaldada majandustegevust, mis loob ühist heaolu praegustele ja tulevastele põlvedele.

4. põhimõte Sidusrühmad

Ühiskonna eesmärkide saavutamiseks konsulteerime ja suhtleme ennetavalt ja vastutustundlikult asjaomaste sidusrühmadega ning teeme nendega koostööd.

5. põhimõte Juhtimine ja kultuur

Täidame kõnealustest põhimõtetest tulenevaid kohustusi, tagades tõhusa juhtimise ja vastutustundliku panganduskultuuri.

6. põhimõte Läbipaistvus ja vastutus

Analüüsime korrapäraselt kõnealuste põhimõtete individuaalset ja kollektiivset rakendamist ning tegutseme läbipaistvalt ja vastutame oma positiivse ja negatiivse mõju ning panuse eest ühiskonna eesmärkide saavutamiseks.

2.2 Finantsasutuste süsinikuheite aruandluse partnerlus

2021. aasta lõpus ühinesime finantsasutuste süsinikuheite aruandluse partnerlusega (Partnership for Carbon Accounting Financials, PCAF), et paremini mõista oma kliimamõju. PCAF-i standard, mis on kooskõlas kasvuhoonegaaside protokolliga, sisaldab järjepidevat meetodikat äritegevusega (sh ettevõtte- ja ärialaenudega, ärikinnisvara- ja kodulaenude, sõidukilaenude ja projektide rahastamisega ning isegi pankade finantsseisundi aruannetes olevate omakapitali-instrumentide ja võlaväärtpaberipositsioonidega) seotud heitkoguste mõõtmiseks ja avalikustamiseks. Tulemused on esitatud jätkusuutlikkuse aruande alapunktis 5.1.2.

Need tulemused annavad meile hea lähtepunkti ja aitavad seada eesmärgi heite vähendamiseks 2024. aasta lõpuks.

Meie jaoks on see suur samm edasi, mis mitte üksnes ei anna meile paremat ülevaadet meie enda kliimamõjust, vaid aitab meil hinnata ka oma klientide keskkonnavalset tegevust ja teha nendega koostööd, et vähendada oma keskkonnavalajälge.

2.3 Globaalne aruandlusalgatus (GRI)

Käesolev jätkusuutlikkuse aruanne on koostatud kooskõlas globaalse aruandlusalgatuse GRI standardite põhinõuetega (Core Option). Aruande lõpus on GRI sisukord.

Standarditest lähtumine võimaldab meil esitada oma tegevuse ja mõju kohta veelgi selgema ülesehitusega aruandeid ja suurendada läbipaistvust oma sidusrühmade ja avalikkuse jaoks.

Oleme järginud käeolevas aruandes kõiki GRI standardite aruandluspõhimõtteid (GRI 101):

- sidusrühmade kaasamine, jätkusuutlikkuse kontekst, olulisus ja täielikkus, et määratleda aruande ulatus;
- täpsus, tasakaal, selgus, võrreldavus, usaldusväärsus ja ajakohasus, et tagada kvaliteetne sisu.

Peame väga tähtsaks, et meie jätkusuutlikkuse aruandlus oleks üha läbipaistvam ja ülevaatlikum. Seepärast ootame oma aruandlusmeetodite ja -laadi kohta tagasisidet ja ettepanekuid.

Valmistume ka uute, äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivis (CSRD) sätestatud nõuete täitmiseks, mis kohalduvad meile alates 2025. aasta algusest.

3. ESG strateegia

3.1 ESG ja jätkusuutlikkuse olulised aspektid

Meie eesmärk on saavutada oma jätkusuutlikkusalase tegevusega ka tegelikku mõju. Rakendame oma ressursse selliste keskkonna- sotsiaalsete ja juhtimisprobleemide lahendamiseks, mida meie äriotsused kõige enam mõjutavad.

UNEP FI portfelli mõju analüüsi töövahendi abil oleme teinud kindlaks oma äritegevuse potentsiaalse positiivse ja negatiivse keskkonna- ja sotsiaalse mõju. Kaasates nii organisatsioonisiseseid kui ka -väliseid sidusrühmi ja kasutades sobivaid ESG juhtimise meetodeid, oleme kindlaks teinud valdkonnad, mida LHV oma toodete ja teenustega oluliselt mõjutab.

Olulisus- ja mõjuanalüüsi tulemused

Olulisus- ja mõjuanalüüsi tulemused kinnitas juhtkond ESG strateegia väljatöötamise protsessi käigus. Tegime kindlaks kaks kõige olulisemat keskkonnamõju ja kaks kõige olulisemat sotsiaal-majandusliku mõju valdkonda, kus LHV võiks oma põhitegevusega kogu väärtusahela ja portfelli ulatuses kestlikku arengut kõige enam mõjutada:

- kliima ja elurikkus
- ringmajandus
- kaasav ja sidus majandus
- finantskirjaoskus ja majanduslik kindlustunne

Lisaks tehti kindlaks ka üks organisatsioonisiselt oluline aspekt: aus ja läbipaistev organisatsioonikultuur (mis hõlmab nii sotsiaalseid kui ka juhtimisaspekte).

Lähtudes nendest mõjuvaldkondadest oleme välja töötanud oma jätkusuutlikkuse strateegia, kus neid probleemide käsitletakse peamiste tulemusnäitajate ja sihttasemetega kindlaksmääramise ning jätkusuutlike finantstoodete väljaarendamisega.

Meie töö meie kõige olulisemates jätkusuutlikkusega seotud valdkondades aitab saavutada järgmisi ÜRO kestliku arengu eesmärgi ja nende alameesmärgi:

Kestliku arengu eesmärk	Kitsam kestliku arengu eesmärk, mille saavutamisele LHV kaasa aitab	Mis on LHV panus
<p>1. eesmärk: Kaotada kõikjal vaesus mis tahes kujul</p> 	<p>1.2. Vähendada 2030. aastaks vähemalt poole võrra nende igas vanuses meeste, naiste ja laste osakaalu, kes kannatavad vaesust mis tahes mõttes vastavalt riiklikule määratlusele</p> <hr/> <p>1.4. Tagada 2030. aastaks, et meestel ja naistel, eelkõige vaestel ja ebasoodsas olukorras olevatel inimestel, oleksid ühesugused õigused majanduslikele ressurssidele, kaasa arvatud juurdepääs põhiteenustele, õigus omada ja kontrollida maad ja muud vara, õigus pärida, õigus loodusressurssidele, uuele tehnoloogiale ja finantsteenustele, sh mikrorahastusele</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arvestame oma põhitegevustes sotsiaalsete ja keskkonnakaalutlustega • Investeeringute finantskirjaoskuse kasvu
<p>7. eesmärk: Tagada taskukohane, usaldusväärne, kestlik ja kaasaegne energia kõigile</p> 	<p>7.1. Tagada 2030. aastaks taskukohane, usaldusväärne ja kaasaegne energia kõigile</p> <hr/> <p>7.2. Suurendada 2030. aastaks oluliselt taastuvenergia osakaalu ülemaailmselt toodetavas energias</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pakume kliendile võimalust valida rohelisi finantsteenuseid • Kontrollime hoolsamalt äriklientide ja partnerite tegevuse vastavust ESG nõuetele
<p>8. eesmärk: Edendada püsivat, kaasavat ja kestlikku majanduskasvu, täielikku ja tootlikku tööhõivet ning inimväärse töö tagamist kõigile</p> 	<p>8.3. Propageerida arengule suunatud tegevuspoliitika, et toetada viljakaid tegevusi, inimväärsete töökohtade loomist, ettevõtlust, loovust ja innovatsiooni ning ergutada mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete loomist ja kasvu, tehes muu hulgas kättesaadavamaks finantsteenused</p> <hr/> <p>8.10. Tugevdada riikide finantseerimisasutuste suutlikkust soodustada panga-, kindlustus- ja finantsteenuste kasutamist ning tagada nende teenuste kättesaadavus kõigile</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Edendame kestlikku kasvu, loome töökohti, toetame ettevõtlikkust ja innovatsiooni
<p>12. eesmärk: Tagada kestlikud tarbimis- ja tootmisviisid</p> 	<p>12.2. Saavutada 2030. aastaks loodusvarade kestlik majandamine ja tõhus kasutamine</p> <hr/> <p>12.6. Stimuleerida ettevõtteid, eelkõige suureettevõtteid ja rahvusvahelisi kontserne, tegutsema kestlikult ning lisama sellealast teavet oma aruannetesse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Võtame äriotsustes arvesse keskkonnategureid • Edendame vastutustundlikku laenamist ja tarbimist
<p>13. eesmärk: Tegutseda kiirelt ja otsustavalt kliimamuutuste ja nende mõjuga võitlemiseks</p> 	<p>13.2. Lülitada kliimamuutustega võitlemise meetmed riiklikesse tegevuspoliitikatesse, tegevuskavadesse ja planeerimisse</p> <hr/> <p>13.3. Täiustada haridust, teadlikkuse suurendamist ning inimeste ja asutuste suutlikkust kliimamuutuste leevendamise, nendega kohanemise, nende mõju vähendamise ja nende eest varase hoiatamise valdkonnas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toetame finantssektori kestlikku arengut, kutsudes üles võtma kasutusele keskkonnasäästlikke äritavasid nii finantssektoris kui ka riigi tasandil

3.2 Koostöö sidusrühmadega

LHV-s kaasame oma sidusrühmi ja väliseksperthe, kes aitavad tagada meie jätkusuutlikkusalase tegevuse maksimaalse mõju. Meie sidusrühmad on need rühmad ja üksikisikud, keda LHV oma tegevusega mõjutab ja kes võivad omakorda pikemas või lühemas perspektiivis mõjutada LHV tegevust.

Peame pidevat dialoogi nende sidusrühmadega, kellega meil on kõige vahetumad suhted ja kellega koostööd tehes saaks LHV oma ühiskondlikku mõju suurendada.

Ent suhtleme regulaarselt ka nende sidusrühmadega, kes kujundavad finantsturu suundumusi ja kehtestavad nõudeid.

Järgnevas tabelis on näidatud meie peamised sidusrühmad, nende kaasamine ja nende peamised ootused LHV-le.

Sidusrühm	Kuidas me kaasame	Peamised ootused ja tõstatatud teemad
Kliendid	Aktiivne kommunikatsioon ja arutelud, ESG küsimustik laenu taotlemisel, rohelised tooted ja teenused	Kaasamine, teadmiste suurendamine, ESG põhimõtete rakendamine äritegevuses ja otsuste tegemisel
Töötajad	Iga-aastane uuring, individuaalse arengu ja tulemuste ülevaated, seminarid jätkusuutlikkuse teemal	Tagasiside, kaasamine, organisatsioonisisese suutlikkuse suurendamine
Aktsionärid	Aktsionäride üldkoosolek, aktiivne kommunikatsioon, ESG aruandlus	Kasumlikkus, kaasamine, tagasiside
Poliitikakujundajad, reguleerijad	Liikmesus riigi jätkusuutlikkusalastes töörühmades, vahetu kommunikatsioon riigiametnikega	Sisend poliitikakujundamisse ja teave EL-i kestlikkus- ja aruandlus-alaste õigusaktide kohta
Ärivoõrgustikud, finantssektor	Aktiivne osalemine Eesti Pangaliidus, algatuses FinanceEstonia ja koostööplatvormil Rohetiiger	Juhtroll ESG edendamisel
Tarnijad, koostööpartnerid	Vahetu kommunikatsioon	Jätkusuutlikkuse kaasamine väärtusahelasse
Jätkusuutlikkuse organisatsioonid	Aktiivne liikmesus jätkusuutlikkust käsitlevates algatustes ja organisatsioonides, ESG toimkonna juhtimine Eesti Pangaliidus, UNEP FI PRB liikmesus	Kestliku arengu rahastamine, rohepöörde võimaldamine
Laiem avalikkus ja ühiskond	Aktiivne kommunikatsioon, avalikud üritused ja konverentsid, ülikoolid, ajakirjandus ja muu meedia	Läbipaistvus, õiglasused ja eetilised äritavad

Juhtroll jätkusuutliku äritegevuse arendamisel Eestis

- LHV on ühinenud ÜRO Keskkonnaprogrammi finantsalgatuse vastutustundliku panganduse põhimõtetega ja kuulub mitmesse finantsalgatuse töörühma.
- Osaleme aktiivselt Eesti Pangaliidu jätkusuutliku panganduse toimkonna töös.
- Oleme üks Rohetiigri asutajaliikmeid: see on Eesti algatus, mille eesmärk on tõsta kohalike organisatsioonide keskkonnateadlikkust, teha koostööd riigiga ja nõustada ettevõtteid, et nad teeksid oma organisatsioonides parimaid keskkonna huvides olevaid muudatusi ja nõuaksid seda ka oma tarnijatelt.

- Teeme jätkusuutlikkuse algatustes koostööd teiste organisatsioonidega ja jagame oma ESG teekonnal saadud kogemusi regulaarselt teiste ettevõtetega.
- Teeme koostööd ülikoolidega, et levitada teadmisi finantssektori jätkusuutlikkusest.
- Oma ESG projektide paremaks rakendamiseks teeme pidevalt koostööd välisekspertheidega.
- Suhtleme regulaarselt mittetulundusühingute ja avaliku sektoriga.
- Korraldame teiste ettevõtete ja organisatsioonidega seminare, kus räägime oma edusammudest, ettevõtte tegevuse jätkusuutlikkuse tähtsusest ja rohelise rahanduse tulevikust.

4. ESG juhtimine

Meie ESG strateegia aluseks olevad põhimõtted on määratletud meie ESG poliitikas, kus on kindlaks määratud meie jätkusuutlikkusalase töö eesmärgid, püüdlused ja meetodid Grupi kõigi tütarettevõtete jaoks. ESG poliitikaga on paika pandud ka Grupi ESG kõrgema juhtimistasandi struktuur ja ülesanded. Grupi tegevjuht juhtorgani liikmena kannab lõppvastutust ESG järelevalve eest, kõik tütarettevõtete juhid vastutavad igapäevaste ESG küsimuste ja sellealase tegevuse järelevalve eest oma ettevõttes ning kommunikatsioonijuht vastutab keskkonna- ja sotsiaalsete küsimustega seotud väliskommunikatsiooni eest ja on kontaktsikaks kõigile avalikkuselt tulevatele jätkusuutlikkusega seotud päringutele.

Viimastel aastatel oleme tõsiselt tegelenud organisatsioonisisese ESG-alase pädevuse suurendamisega, mille tulemusena on meie finantsjuhtimise, jaepanganduse, vastavuskontrolli, krediidi-, personali- ja riskijuhtimise ning varahalduse osakondades nüüd ESG valdkonnale keskendunud spetsialistid. ESG grupiülese juhtimise peamine eesmärk on jätkusuutlikkuse põhimõtete sujuv integreerimine kõigisse asjakohastes ärivaldkondadesse, protsessidesse, strateegia väljatöötamisse ja riskijuhtimisse. Alates 2024. aasta algusest arutatakse kõiki grupiüleseid ESG küsimusi Grupi juhatuse koosolekutel, et tagada mitmesuguste ESG-alaste projektide ja protsesside grupiülene arendamine ja juurutamine.

5. Mõjuvaldkondade juhtimine

5.1 Keskkond

Mõistame, et finantsasutusena saame teha palju selleks, et kutsuda esile positiivseid muutusi. Keskkonnamõju vähendamiseks otsime jätkusuutlikumaid võimalusi kasvu saavutamiseks ja väärtuse loomiseks. LHV soovib tegutseda jätkusuutlikult ja Eesti ettevõtteks tahame aidata Eesti majandusel kohaneda, et saavutada keskkonna- ja kliimaeesmärgid.

Järgime hoolikalt roheline kontori põhimõtteid ja oma tegevuse iga-aastast ökoloogilist jalajälge. Lisaks sellele mõõdame nüüd ka oma investeeringute ja laenu tegevusega seotud heitkoguseid (nn rahastatud heitkogused) ja võtame meetmeid nende vähendamiseks.

5.1.1 Rohelise kontori tegevused

Ehkki meie suurim keskkonnamõju tuleneb finantseerimis- ja investeerimistegevusest, on sama oluline ka see, kuidas me oma igapäevast tööd teeme. Üks võimalus süsinikujalajälje vähendamiseks on vähendada meie kontoritegevuse negatiivset mõju. Alates 2019. aastast tegutseb meil roheline kontori meeskond, kes algatab kestlikkusprojekte,

mille eesmärk on suurendada töötajate teadlikkust sellest, kuidas nad saavad oma igapäevase tegevuse keskkonnamõju vähendada.

Rohelise kontori põhimõtteid rakendatakse nüüd kõigis meie kontorites. Varasematel aastatel oleme jõudnud tähtsate verstapostideni ja meie saavutusi on tunnustatud. Pikendajaks Tallinna City Plaza kontori roheline kontori sertifikaati ja saime sama sertifikaadi Tartu ja Pärnu kontoritele. Lisaks pikendati City Plaza kontori BREEAM-i keskkonnasertifikaati kuni 2024. aasta lõpuni.

Jäätmete tekkele ja kogumisele pööratakse LHV kontorites suurt tähelepanu. Oleme töötnud välja tahkete jäätmete sortimise korra. Biojäätmel suuname koostöös Nutriloo-piga ise ringlusesse: kasutame neid kontorihoonde rõdul taimede kasvatamiseks ning annetame kohalikele aednikele ja talunikele. Töötajaid innustatakse jäätmeid taaskasutama nii tööl kui ka kodus. Näiteks saavad töötajad tuua seisma jäänud rõivaid või ohtlikke jäätmeid kontorisse paigaldatud kogumiskastidesse.

Sel aastal osalesime ka erinevates heategevusprojektides, nt valmistasime varjevörke Ukraina rindele, annetasime jõululingitusi majandusraskustes peredele ja osalesime heategevusprojektis „500 kleiti“, mille tulu annetati Eesti Vähiliidule.

5.1.2 Meie CO₂ jalajalg

Heitkoguste vähendamise tegevuskava koostamiseks ja sihttasemete seadmiseks on esmalt vaja kindlaks teha meie tegevusega seotud heitkogused ja neid mõõta, järgides selle protsessi käigus standardmetoodikat. Oma jalajälje arvutamisel lähtume kasvuhoonegaaside protokollide ettevõtete arvestus- ja aruandlusstandardist, mis on rahvusvaheliselt tunnustatud ja enim kasutatud kasvuhoonegaaside arvestusstandard. Tulemused väljendatakse CO₂ ekvivalendina, mis on universaalne kasvuhoonegaaside mõõtühik ja näitab nende erinevat potentsiaali globaalse soojenemise tekitamisel.

Kasvuhoonegaaside protokollide alusel on heitkogused liigitatud kolme valdkonda. 1. valdkonna heide on otsene heide, mis tekib organisatsiooni poolt kontrollitavatest või tema omanduses olevatest allikatest. 2. valdkonna heide on kaudne heide, mis on seotud elektri, kütte ja jahutuse ostuga. 3. valdkonna heide hõlmab kõiki muid kaudseid heitkoguseid, sh nii meie oma tegevusest tulenev heide kui ka heide, mida me oma finantseerimis- ja laenu tegevuse kaudu rahastame.

Iga aasta lõpus mõõdame oma kontoritegevuse CO₂ jalajälge, kogudes andmeid töölähetuste, kontorihoonete kasutamise, tellitud paberi, puuviljade jne kohta. Neid andmeid võrdleme varasemate aastatega ja lisame roheline kontori tegevuskavasse uusi tegevusi, et oma jalajälge veelgi

vähendada. Meie kontorid tekitavad heidet peamiselt kütte ja elektrienergia kasutamise ning töötajate kodu ja töö vahel liikumise ja töölähetuste tõttu.

Töötajate tööle- ja kojusõitude mõju hindamiseks korraldati töötajate veebiküsitlus, kus küsiti töökoha ja kodu vahemaa (otsetee ilma vahepeatusteta) ja tavaliselt kasutatava transportivahendi kohta. Kokku vastas 50% töötajatest ja tulemused ekstrapoleeriti ettevõtte töötajate arvule.

Analüüs hõlmas LHV Groupi Tallinna, Pärnu ja Tartu kontoreid tegevust. Nagu ka möödunud aastate hinnangutes, ei võetud 2023. aasta analüüsis arvesse LHV Ühendkuningriigi kontoreid (andmete piiratud kättesaadavuse tõttu).

Kuna Ühendkuningriigi kontorid on väikesed, ei ole neil eeldatavasti olulist mõju LHV Groupi kui terviku CO₂ jalajäljele. Et leida CO₂ jalajälg töötaja kohta, jagati koondtulemus LHV Groupi töötajate arvuga aruandeaasta lõpus.

2022. aastal oli LHV kontritegevuse süsinikujalajälg 1 968 tonni CO₂ ekvivalenti ehk arvutuste tegemise seisuga 2,5 tonni töötaja kohta. 2023. aasta tulemus oli 2 217 tonni ehk 2,4 tonni töötaja kohta. Meie tegevustasandi CO₂ jalajälg suurenes peamiselt töötajate arvu ja kontoripinna suurenemise tõttu.

Kasvuhoonegaaside heitkogused oma tegevusest (GRI 305:2016)		2023		2022	
1. valdkond tCO ₂ ekv		0		0	
2. valdkond		737 tCO ₂ ekv		567 tCO ₂ ekv	
3. valdkond (v.a kategooria 15)		1 480 tCO ₂ ekv		1 400 tCO ₂ ekv	
Heitkogused oma tegevusest kokku		2 217 tCO₂ekv		1 968 tCO₂ekv	
Kasvuhoonegaaside heitkogus täistööajale taandatud töötaja kohta		2,37 tCO ₂ ekv		2,48 tCO ₂ ekv	

Liik	Tarbimine	2023		2022	
		tCO ₂ ekv	Osakaal, %	tCO ₂ ekv	Osakaal, %
1. valdkond – otsene heide		0	0	0	0
1. valdkond kokku		0	0	0	0
2. valdkond – kaudne heide, mis on seotud ostetud elektri- ja soojusenergiaga	Elektrienergia (taastuvatest allikatest): Tallinna kontor	1,152,400 kWh	0	0	0
	Elektrienergia (taastumatutest allikatest): Tallinna kontor (Rävala)	31,711 kWh	23	1	0
	Elektrienergia (taastumatutest allikatest): Tartu kontor	233,943 kWh	167	8	0
	Elektrienergia (taastumatutest allikatest): Pärnu kontor	43,572 kWh	31	1	16
	Soojusenergia: Tallinna kontor	2,015 MWh	501	23	544
	Soojusenergia: Tallinna kontor (Rävala)	62 MWh	8	8	0
	Soojusenergia: Tartu kontor	183 MWh	5	0	5
	Soojusenergia: Pärnu kontor	67 MWh	1	0	1
2. valdkond kokku		737	41	567	29
3. valdkond – kõik muud kaudsed heited väärtusahelas	Sisseostetud materjalid (kauplemisvarad)	51	2	45	2
	Sisseostetud teenused (serverid ja vesi)	1	0	0	0
	Kontorimööbel	17	1	35	2
	Kontoritehnika	284	13	274	14
	Jäätmeteke	30	1	28	1
	Tööreisid: lennuk	177	8	158	8
	Tööreisid: rong	8	0	5	0
	Tööreisid: buss	5	0	4	0
	Tööreisid: takso	1	0	1	0
	Tööreisid: rendiauto	1	0	0	0
	Tööreisid: isiklik auto	32	1	18	1
	Sõidud töökoha ja kodu vahel: 2023 (934 töötajat)	384	17	425	22
	Kodukontor (934 töötajat)	39	2	31	2
	Kaudsed energia- ja kütusemõjud				
	Elektrienergia võrgukaod	96	4	26	1
	Soojusenergia võrgukaod	80	4	64	3
	Soojusenergia tootmise kaudsed mõjud	275	12	282	14
	Soojusenergia tootmise võrgukaod	0	0	1	0
3. valdkond kokku		1 480	67	1 400	71
Heitkogused oma tegevusest kokku		2 217	100	1 968	100

Rahastatud heitkoguste hinnangud

Hakkasime 2022. aastal koostama hinnanguid 3. valdkonna 15. kategooria investeeringutest (nagu need on määratletud kasvuhoonegaaside protokollis ettevõtete väärtusahela standardis) tingitud heitkoguste kohta, kasutades selleks PCAF-i meetodikat. Rahastatud heitkoguste hindamine on oluline, kuna suur osa meie heitkogustest on seotud meie finantseerimistevõusega.

2023. aasta täiendusena hindasime riigivõlakirjade, noteeritud väärtpaberite ja ettevõtete võlakirjadega seotud heitkoguseid, mis moodustavad 0,01% meie rahastatud heitkogustest kokku. Laiendasime ärialaenude valdkonda, hakates mõõtma ka garantiidega seotud heitkoguseid. Viisime PCAF-i andmebaasi õigused LHV Pangalt üle LHV Groupile, mis võimaldab hinnata ka meie teiste tütarettevõtete heitkoguseid. Varem hinnati ainult LHV Panga heitkoguseid. 2023. aastal hakkasime hindama ka LHV Banki heitkoguseid, mis sisalduvad allpool esitatud tulemustes.

Alates 2022. aastast on meie rahastatud heitkogused suurenenud 165 562 CO₂ ekvivalenttonni võrra, ulatudes kokku 728 058 CO₂ ekvivalenttonnini. 2023. aasta lõpu seisuga oleme hinnanud kuue varaklassiga seotud heitkoguseid (ärialaenud, sõidukilaenud, ärikinnisvaralaenud ja hüpoteek-

laenud, riigivõlakirjad, noteeritud väärtpaberid ja ettevõtete võlakirjad), mille CO₂-mahukus oli 550,4 CO₂ ekvivalenttonni miljoni euro kohta. Oleme hinnanud oma krediidiportfelli 99% (ärialaenud, sõidukilaenud, ärikinnisvaralaenud ja hüpoteeklaenud) ja riigi riigivõlakirjadest, noteeritud väärtpaberitest ja ettevõtete võlakirjadest 100%. Ärialaenude kohta esitame heite absoluutandmed sektori tasandil. CO₂ ekvivalenttonnides väljendatuna on suurimad heitkogused elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamise sektoril (30,0% kõigi ärialaenudega seotud CO₂ ekvivalenttonnides väljendatud heitkogustest). Täpsem teave on esitatud alljärgnevatel tabelites.

Heitkoguste hinnangud võivad teataval määral varieeruda, kuna sõltuvad mudelites kasutatud sisendandmete kvaliteedist. 2023. aastal tegime pidevat tööd andmete kvaliteedi parandamiseks, kuigi märkimisväärseks parandamiseks on vaja saada täpsemat teavet otse meie klientidelt. Kõigi varaklasside andmekvaliteedi hinded on esitatud alljärgnevas tabelis. PCAF-i andmekvaliteedi hinded on esitatud skaalal 1–5; 1 on kõrgeim võimalik hinne. Ehkki PCAF-i meetodikal on puudusi, on see praegu parim kättesaadav valik, mis on aidanud meil saada oma kliimamõjust parema ülevaate, mille põhjal saame edaspidi seada heitkoguste vähendamise eesmärgi.

Rahastatud heitkogused	2023	2022
3. valdkond kokku	728,058 tCO ₂ ekv	562,506 tCO ₂ ekv
(15. kategooria – investeeringud)		

Rahastatud heitkogused – 3. valdkond (15. kategooria – investeeringud)					2023
Liik	Laenujääk mln eurodes	Absoluutsed heitkogused		CO ₂ -mahukus*	PCAF-i andmekvaliteedi hinded
		1.–2. valdkond tCO ₂ ekv	3. valdkond tCO ₂ ekv	tCO ₂ ekv/ mln eurot	
Noteeritud väärtpaberid & ettevõtete võlakirjad	0	-	-	-	-
Ärialaenud**	1 729	623 067	225 750	360,3	4,1
Hüpoteeklaenud	1 174	42 695	-	36,4	3,5
Ärikinnisvaralaenud	584	55 810	-	95,6	3,5
Sõidukilaenud***	169	5 483	-	49,7	2,9
Riigivõlakirjad	339	1 003	0 661	3,0	1
Kokku	3 995	728 058	226 411	545,0	3,0

* 1.–2. valdkond

** 3. valdkonna heitkogused energeetikas (nafta & gaas) ning kaevandus-, transpordi-, ehitus-, hoonete, materjalide ja tööstustegevuse valdkonnas

*** Sõiduautode, busside ja veoautode heide; muud sõidukid, mis ei ole PCAF-i rahastatud heitkoguste standardiga hõlmatud

Rahastatud heitkogused				
Ärialaenud				
				2023
EMTAK	Laenujääk mln eurodes	Kokku tCO ₂ ekv	% koguheitest tCO ₂ ekv	CO ₂ -mahukus tCO ₂ ekv/eurot
A. Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	99,7	24 938	4,0	250,2
B. Mäetööstus	0,5	12	0,0	26,4
C. Töötlev tööstus	180,7	123 450	19,8	683,38
D. Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	177,9	186 951	30,0	1 050,8
E. Veevarustus, kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	23,1	18 855	3,0	816,1
F. Ehitus	104,0	85 568	13,7	822,5
G. Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite ja mootorrattaste remont	159,9	96 146	15,4	601,5
H. Veondus ja laondus	58,8	9 642	1,5	164,1
I. Majutus ja toitlustus	12,7	3 924	0,6	309,9
J. Info ja side	13,9	2 176	0,3	156,6
K: Finants- ja kindlustustegevus	234,8	15 565	2,5	66,3
L. Kinnisvaraalaane tegevus	354,3	13 837	2,2	39,1
M. Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	76,7	8 185	1,3	106,7
N. Haldus- ja abitegevused	80,3	12 011	1,9	149,7
O. Avalik haldus ja riigikaitse, kohustuslik sotsiaalkindlustus	64,6	10 687	1,7	165,3
P. Haridus	5,4	936	0,2	174,7
Q. Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	16,4	4 334	0,7	263,7
R. Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	54,0	4 332	0,7	80,2
S. Muud teenindavad tegevused	12,0	1 519	0,2	126,2
Kokku	1 729	623 067	100	

Süsinikujalajälje kompenseerimine kohaliku innovaatilise lahendusega

Oleme astunud küll märkimisväärseid samme oma kontori süsinikujalajälje vähendamiseks, ent see on siiski võimalik ainult teatava piirini. Seepärast teeme koostööd ettevõttega eAgronom, kes pakub meile kohalikku lahendust, mis aitab meil saavutada oma esimest heite vähendamise eesmärki. Kasutame eAgronomi arendatud uut lahendust, mis võimaldab osta süsinikukrediiti Eesti põllumajandusettevõtjatelt, kes seovad süsinikdioksiidi õhust mulda ja parandavad nii oma põldude mulla kvaliteeti.

Koostöö eAgronomiga aitab meil paremini mõista, kuidas CO₂ kompenseerimine toimub. Nii saame parandada kohaliku mulla kvaliteeti, rikastades mulda toitaineid ja suurendades mulla veemahutavust, aidates samal ajal põllumajandusettevõtjatel rakendada igapäevases põlluharimises seda uuenduslikku

5.2 Keskkonda säästvad tooted ja teenused

LHV mõju Eesti finantssektoris kasvab. Ühiskonna jaoks elutähtsa sektori osana mõjutame ümbritsevat nii otseselt kui ka kaudselt ning anname oma olulisima panuse investeeringute ja rahastamise kaudu.

Seetõttu oleme otsustanud suunata põhitegevuse rahavood kooskõlastatult tegevustesse, mis toetavad üleminekut

kliimaneutraalsele ja jätkusuutlikule majandusele. Oleme välja töötanud ainulaadsed rohelised tooted, mis motiveerivad kliente tegema võimalikult keskkonnasäästlike tarbimis- ja investeerimisotsuseid. Sel viisil toetame majanduskasvu, aidates samal ajal vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid, reostust ja jäätmeteket.

Roheline kodulaen

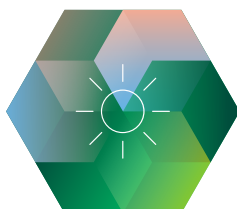
Üks olulisemaid tarbimisotsuseid, mis inimene eales vastu võtab – nii finantskulu kui ka keskkonnamõju mõttes – on seotud oma kodu ostmisega. Kolmandik keskmise Eesti elaniku aastasesest süsinikdioksiidi jalajäljest on seotud tema koduga – enamasti tuleneb see kütteks kasutatavast energiast ja majapidamises kasutatava elektrienergiaga seotud heitkogustest. Kuna soovime edendada kõige energiatõhusamate kodude ehitamist ja ostmist, pakume oma klientidele võimalust kasutada Eesti esimest rohelist kodulaenu.

Roheline autoliising

Meie eesmärk on propageerida energiatõhusate sõidukite ostmist. Kõige energiasäästlikum sõiduk on täiselektriline auto. Ent selleks, et saaksite olla kindel auto jätkusuutlikkuses, peab energia tulema üksnes taastuvatest allikatest.

Alates 2026. aastast loetakse keskkonnasõbralikeks sõidukiteks ainult selliseid sõidukeid, mille süsinikdioksiidi heide kilomeetri kohta on null. Sellele standardile vastavad ainult elektri- ja vesinikusõidukid. Seetõttu pakume autoliisingut uute tavakasutuseks ostetavate täiselektriliste sõidukite ostuks. Kooskõlas pikemaajalise strateegiaga ja sooviga anda panus Eesti kliimaeesmärkide saavutamisse, on LHV Pank otsustanud, et alates 2030. aastast ei rahasta LHV enam uute diiselmootoriga sõiduautoide ostu.

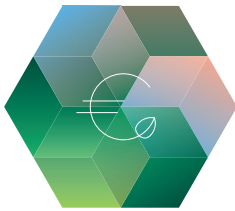
Roheline järelmaks

Taastuvad energiaallikad on vaeeldamatult investeering tulevikku. Päikesepaneelide kasutamine elektri tootmiseks ning kodude kütmine ja majapidamisvee soojendamine maasoojusenergia abil on arukas valik. Soovime, et meie kliendid kasutaksid fossiilkütustel töötavate sõidukite asemel sagedamini ühe- või kahe- või kolmeastmelisi elektrisõidukeid. Soovime lihtsustada energiasäästlike valikute tegemist.

Roheline investeerimislaen ettevõtetele

Eesti majandus on väga süsinikdioksiidimahukas. Seetõttu on investeerimine energiatarbimise vähendamisse, taastuvenergia tootmisse või igapäevasesse ressursitõhususse väga tulus ja annab igale ettevõttele suurema konkurentsivõime.

Roheline elamuarenduslaen

Et inimestel oleksid energiatõhusad korterid, peab keegi need ehitama. Seetõttu pakume arendajatele A-energiaklassi elamute ehitamiseks investeerimislaene tavapärasest madalama intressimääraga.

Pensionifond Roheline (kogumispensioni II samm)

2020. aasta märtsis käivitasime Eesti esimese keskkonnasäästliku pensionifondi. Töötasime selle kallal täpselt aasta. LHV pensionifond Roheline on mõeldud kõigile, kes hoolivad kasvõi pisutki rohelistest töekspidamistest ja usuvad, et kapitaliinvesteeringud peaksid olema pikemas plaanis kasumlikud ning samuti keskkonnasäästlikud ja jätkusuutlikud. Fond investeerib alati 75–100% omakapitali. Vähemalt pool portfelist investeeritakse investeerimisfondidesse, mis järgivad jätkusuutlikkuse põhimõtteid või millel on keskkonnateemalisi projekte.

Pensionifond Roheline Pluss (kogumispensioni III samm)

2020. aasta detsembris asutas LHV pensionifondi Roheline Pluss, mis on Eesti esimese keskkonnasäästlike investeeringuid tegeva teise samba pensionifondi sõsarfond. Esimese keskkonnasäästliku kolmanda samba pensionifondi investeerimisportfell koosneb sotsiaalselt vastutustundlikest, jätkusuutlikest ja keskkonnasõbralikest varadest. Fondiga võetav aktsiarisk jääb alati vahemikku 75–100%. Kogumispensioni teise ja kolmanda samba rohelised fondid on kõigi nende jaoks, kes hoolivad rohelisest mõtteviisist ja usuvad, et investeeringud peavad olema pikemas plaanis tootlikud ning keskkonnasõbralikud ja jätkusuutlikud.

5.3 Sotsiaalvaldkond

Pankadel ja finantsasutustel on majanduskasvu edendamises oluline roll, kuid nad suudavad mõjutada ka inimeste elu ja ühiskonna üldist heaolu. Teeme oma tööd alati ausalt, läbipaistvalt ja eetilisel ning paneme ülimat rõhku õiglase tehingu põhimõtete järgimisele ning partnerite, klientide ja töötajate austamisele.

Tunnistades oma rolli ja ühiskondlikku mõju kohalikul tasandil,

- eraldame raha muusika ja kunsti, hariduse, spordi ja kogukonnaürituste toetamiseks;
- toetame väliseid ettevõtmisi ja partnereid kohalike kogukondade kultuurilise ja majandusliku arengu edendamisel;
- seisame inimeste ja ettevõtete võrdsete võimaluste eest;
- tõstame klientide usaldust LHV kui mittediskrimineeriva finantsteenuste pakkuja vastu;
- edendame finantskirjaoskust ja majandusteadmiste jagamist;
- suurendame pidevalt oma pädevust keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisvaldkonnas, et ühiskonna sidusust

veelgi enam edendada. Meie inimeste edu ja heaolu on meie äritegevuse tuumaks.

Mõistame, et häid majandustulemusi ja kasvu ei saavutata ilma inimesteta, kes loovad väärtust, kelle eest hoolitsetakse hästi, kes täidavad oma isiklike ja kollektiivseid ülesandeid südamega ning tunnevad end kõrgelt hinnatuna.

5.3.1 Sotsiaalne vastutus

Oleme teadlikud oma kasvavast rollist Eesti majanduses ja ühiskonnas laiemalt. Oma missioonist lähtuvalt toetame tegevusi, mis võimaldavad Eesti inimestel ja ettevõtetal julgelt tulevikule mõelda ja oma plaane teoks teha. Peame oluliseks majandusliku kindlustunde suurendamist ja majanduskeskkonna sidusamaks muutmist. Ühiskonnas laiemalt toetame eelkõige neid ettevõtmisi, mis muudavad Eesti suuremaks ja toetavad meie kogukondade võimekust. Lisaks investorite harimisele ja ettevõtjate tunnustamisele on meil mitmeid pikaajalisemaid ja uuemaid koostööprojekte, mis aitavad nimetatud eesmärke saavutada.

5.3.2 Finantskirjaoskus

Asutamisest alates on LHV olnud Eesti investorite kogukonna osa. Investeerimisteenuste turuliidrina ja börsil noteeritud ettevõttena, mis väärtustab suhteid investoritega,

aitame aktiivselt kaasa investorite harimisele. Suhetes oma enam kui 10 000 aktsionäriiga oleme avatud, läbipaistvad ja kaasavad.

- Korraldasime 33 tasuta seminari investeerimiskoolis, kus 2023. aastal oli 16 000 osalejat.
- Korraldasime iga-aastase aktsiamängu Börsihai, kus seekord osales 5 460 investeerimishuvilist. Mängu osana korraldasime investeerimist ja Börsihai mängu tutvustava virtuaaltunni, mis jõudis enam kui 40-sse Eesti kooli.
- Aasta alguses osalesime teleprojektis Rahareede, kus rääkisime kaheksas saates isiklike rahaasjade ja investeerimisega seotud olulistest küsimustest.
- Toetasime Äripäeva korraldatud Investor Toomase konverentsi, Investeerimisklubi korraldatud InvesteerimisFestivali ja Naiste Investeerimisklubi.
- Koostöös Äripäeva Kirjastusega toetasime investeerimisteemaliste raamatute avaldamist eesti keeles.

5.3.3 Sponsorlus

Teeme kõik endast oleneva, et toetada tegevusi ja algatusi, mis edendavad Eesti ühiskonna arengut. Eelistame sponsorprojektide puhul pikaajalist sisulist koostööd. Soovime aidata viia ellu uuenduslikke ideid, mis aitavad muuta Eesti elu paremaks. Meie muid sponsorprojekte on kirjeldatud allpool.

Eesti kultuur ja ühiskond

- Eesti muusika päevad – juba kaheksa aastat oleme toetanud Eesti uue heliloomingu preemia Au-Tasu väljaandmist, mille 2023. aastal pälvis Ülo Krigul.
- Muusikafestival #TRESKIFEST; Smilersi kontsert ja Red Bull Soundclash – toetasime ka sel aastal Eesti muusikaelu.
- 25 000 euro suurune auhinnaraha LHV kohalikele kogukondadele mõeldud toetusprogrammist „Kes teeb ära?“ läks sel aastal Kose-Uuemõisa kogukonnale pika ajalooga pargiterrassi taastamiseks.
- LHV Panga mikroannetuste funktsiooni kaudu vahendasime enam kui 105 000 euro väärtuses annetusi 13 heategevusorganisatsioonile.
- Programm „Lae ennast“ – olime üks füüsikaõpet toetava programmi algatajatest.
- Rakett69 – toetasime telesaadet, mis populariseerib õpilaste seas teadusaineid. 2023. aastal tunnustasime ka saate võitnud õpilase õpetajat.
- Kood/Jõhvi – olime uue Ida-Virumaal asuva IT kolledži üks toetuspartnereid.

- LHV töötajad abistasid vabatahtlikena Toidupangas ja korraldasid mitu heategevuslikku õpituba, kus punuti koos kiivrikatteid ja varjevõrke Ukraina sõduritele.
- OLE ROHKEM – võrgustik, mis ühendab ja koolitab Tartu tudengiorganisatsioone. Olime võrgustiku peamine toetuspartner.
- Negavatt – olime roheliste äriideede konkursi peasponsor.

Sport ja tervislik eluviis

- Eesti Jalgpalli Liit – LHV Pank on olnud Eesti Jalgpalli Liidu ja Eesti rahvuskoondise peatoetaja 2010. aastast alates. Lisaks oleme loonud LHV jalgpallikaardi tugisüsteemi, mille kaudu 2023. aastal toetasime Eesti jalgpalliklubisid 152 000 euroga.
- Majjooks 2023 – LHV oli ka sel aastal Eesti suurima naiste tervisespordiürituse nimisponsor.
- Eesti Optimist Klassi Liit – toetame Eesti purjespordi arengut.
- Simple Session – kolmandat aastat oli LHV aasta ekstreemspordi tippsündmuse üks peatoetaja.
- Eesti Laskesuusatamise Föderatsioon – toetasime hooaja jooksul Eesti laskesuusatajaid.
- Eesti Suusaliit – LHV Kindlustus toetas 2023. aasta hooajal Eesti suusasportlasi ja nende tugijõude.
- Eesti Korvpalliliit – LHV-st sai Eesti naiste korvpalli peasponsor.
- Discgolfi Euroopa meistrivõistlused 2023 Tallinnas – LHV toetas ühe kõige kiiremini areneva spordiala meistrivõistlusi, mis peeti esmakordselt Eestis.

Eesti majandus ja ettevõtlus

- EY Eesti aasta ettevõtja konkurss – oleme alates 2012. aastast konkursi üks peatoetaja.
- Noore ettevõtja preemia – koostöös Eesti Kaubandus-Tööstuskojaga välja antud preemia laureaat on Kristjan Lind.
- Äriplaani konverents, InvesteerimisFestival, Investor Toomase konverents – koostöös Äripäevaga toetasime Eesti suurimate äri- ja investeerimiskonverentside korraldamist.
- TalTechi ärifoorum – toetasime üliõpilastele korraldatavat kahepäevast ärifestivali.
- Eesti Kinnisvarafirmade Liidu konverents
- Latitude59 – toetasime taas suurt iduettevõtluse konverentsi.

Toetame oma teadmiste, LHV-teemaliste kingituste, nõuanete ja oma inimeste esinemisega ka väiksemaid kohalikke algatusi. Teeme koostööd ülikoolidega. Oleme Eesti Info- ja Telekommunikatsiooni Liidu, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ning Eesti Töandjate Keskliidu liige. Peame oluliseks aidata Eesti tootjaid ja ettevõtteid, eelistanes nende tooteid ja teenuseid.

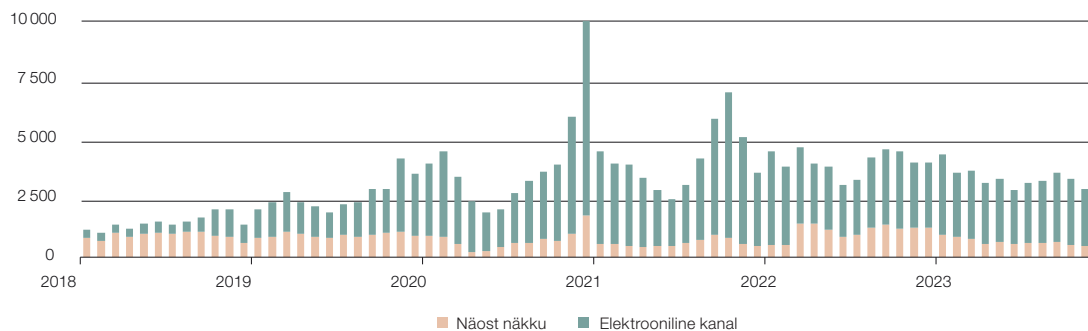
5.3.4 Sotsiaalne mõju kanalite ja kliendikogemuse kaudu

Oleme klientide rahulolu ja elektrooniliste kanalite kvaliteeti alati väga tähtsaks pidanud. Kui viimastel aastatel oleme keskendunud pigem pangateenuste veebis kättesaadavaks tegemisele eelkõige eraklientide jaoks ja lihtsatele äristruktuuridele, siis praegu paneme rõhku kliendisegmentide ja

tooteportelli laiendamisele ning samuti paremale kommunikatsioonile ja klientidele mugavamate veebiteenuste pakkimisele. LHV jaoks on endiselt väga oluline internetipanga ja mobiilipanga arendamine viisil, mis toetab laienevat tootepakkumist, ristsuunalisi eesmärke ja klientide aktiivsust ning teeb meie elektroonilised kanalid kättesaadavaks laiemale kasutajaskonnale, mis hõlmab ka kindlustuskliente, pensionifonde ja tarbijakrediittoodete kasutajaid.

2023. aastal saime igas kuus juurde keskmiselt 4 400 uut klienti. Ligi 83% meie uutest klientidest avavad pangakontod meie elektrooniliste kanalite kaudu, kas otse veebis või kombineerides e-kanaleid füüsilise kohtumisega pangas esindajaga. Nende klientide arv, kes kasutavad meie teenuseid veebi teel, on aastatega stabiilselt kasvanud.

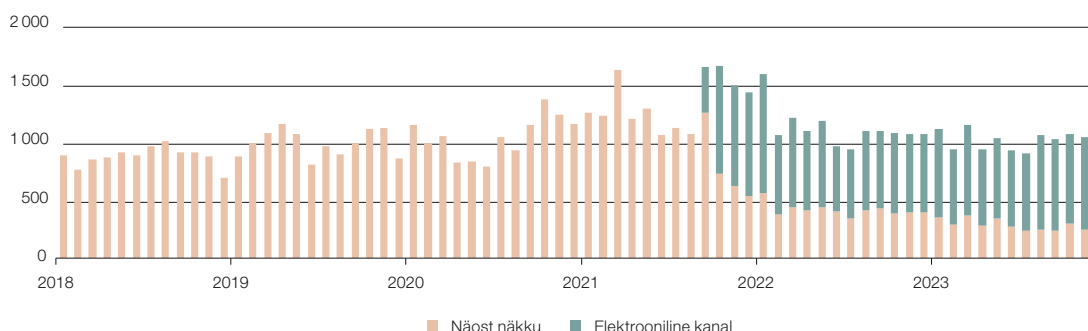
Erakliendi tuvastamine kliendisuhte loomisel

Alates 2021. aastast, kui juriidilistest isikutest klientidel avanes esmakordselt võimalus avada konto digitaalselt, on juriidiliste isikute e-kanalite kaudu avatud pangakontode arv pidevalt tõusnud, 20%-lt keskmiselt 75%-le 2023. aasta IV kvartalis.

Jätkame tööd juriidilistele isikutele pakutavate võimaluste laiendamisega – praegu pakume konto digitaalse avamise võimalust ainult lihtsa struktuuriga ettevõtetele – ja täiendame digitaalset kliendisuhte loomist paljude vastavuskontrolli- ja riskimeetmetega.

Juriidilise isiku tuvastamine kliendisuhte loomisel

Alates 2022. aastast on mobiilipanga kasutusaktiivsus kuus ületanud internetipanga oma. Meie mobiilipanga äpp on võitnud kiiresti populaarsust nii era- kui ka juriidiliste isikute silmis. Mobiilipanka kasutatakse kuus internetipangaga võrreldes umbes 6 korda rohkem. Kui viimastel aastatel on unikaalsete kasutajate kuustatistika olnud mõlema kanali

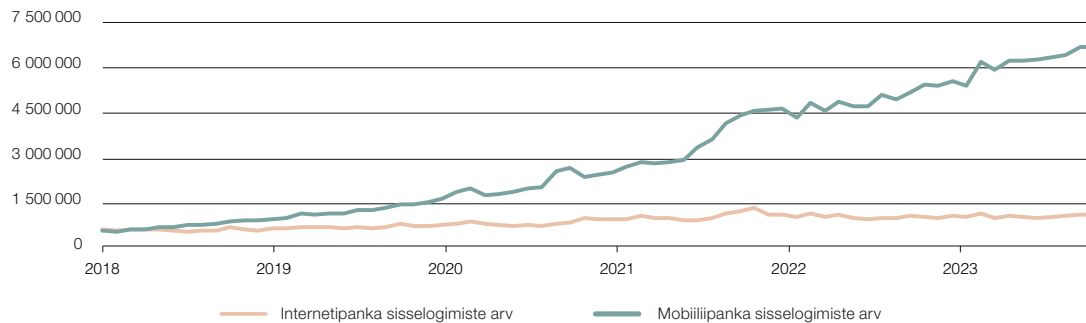
puhul samas suurusjärgus, siis 2023. aastal on mobiilipanga kasutamisel näha korralikku kasvu – seal ulatub kasutajate arv kuus ligikaudu 155 000 kasutajani.

Oma elektrooniliste kanalite kasutusmugavuse ja väljanägemise parandamine on olnud meie jaoks esmatähtis, et saaksime pakkuda võimalikult sujuvat kasutuskogemust.

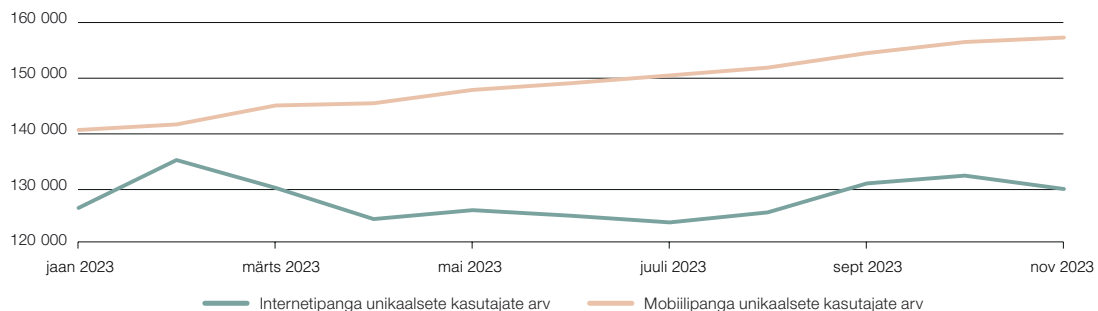
2023. aasta detsembriks sisenes e-kanalite kaudu mobiilipanka 80% ja internetipanka lausa 95% uutest klientidest.

See näitab, et kliendid kasutavad meie elektroonilisi kanaleid veelgi rohkem kui aasta varem.

LHV internetipanga ja mobiilipanga kasutamise aktiivsus

LHV internetipanga ja mobiilipanga unikaalsete kasutajate arv

Alaealisele lapsele elektrooniliste kanalite kaudu pangakonto avamine on meie klientide seas jätkuvalt populaarne. Praegu nõutakse lisaks kliendi andmetele ja kontot avava vanema nõusolekule lapse ID-kaarti, passi või Eesti elamis luba.

Ühe 2023. aasta arendusena oleme alaealisele konto loomise töövoogu ümber kujundanud ja seda lihtsustanud, et võimaldada avada alaealisele konto ilma vanemaga kliendilepingut sõlmimata. Selle tulemusena oleme saavutanud stabiilse alaealiste klientide lisandumise – kuus avatakse keskmiselt 600 kontot.

LHV kindlustusteenuste ja -toodete valik on laienenud: lisaks kodu-, sõiduki-, reisi-, masinate ja seadmete ning garantii ja pikendatud garantii kindlustusele pakume nüüd ka eluruumi-, ettevõtte- ja vastutuskindlustust. Enamik kindlustustootlusi esitatakse meie veebisaidil või mobiililäbi kaudu, mis minimeerib keskkonnamõju ja aitab tagada klientide rahulolu kõrge taseme. Lisaks taotlustele kavatseme integreerida kõik kindlustusnõuetest teatamise töövood kindlustuse tagasüsteemiga, et minimeerida käsitsi tehtavat tööd ja parandada vastamisnäitajaid.

Keskendumine kliendikogemusele

Suurepärane kliendikogemus on iga ettevõtte jätkusuutliku kasvu jaoks väga oluline. Püsivalt kvaliteetne kliendikogemus soodustab lojaalsust, aitab meil kliente hoida ja julgustab neid brändi propageerima. Seetõttu oleme oma elektrooniliste kanalite arendamisel arvestanud ka nägemispuudega inimeste vajadustega ja teeme tihedat koostööd visuaalsete ja veebisaidil liikumist hõlbustavate muudatuste testimisel ja rakendamisel.

Töötame oma e-kanalite jaoks välja eelarveplaneerimise abivahendit, mis edendab rahatarkust, aitab klientidel teha igapäevaselt paremaid finantsotsuseid ja toetab neid tehnikatipõhise lahendusega. Lisaks on läbi viidud ka LHV finantsportaali ümberkujundamine, et anda investeerimise ja säästmise kohta veelgi üksikasjalikumalt ja sisukamat teavet.

Loome parasjagu hoiustamistoodet, mis aitab mänguliselt ja eesmärkide püstitamise abil klientidel raha säästa, suurendades samal ajal nende teadmisi investeerimise tähtsusest.

LHV on nii veebis kui ka veebiväliselt edastatavat teavet ja turundussõnumeid kavandades alati käitunud vastutustundlikult.

Töötame välja lahendusi, mis aitavad tagada, et meie turundustegevus toetub kliendisegmentidele ja nende segmentide konkreetsetele vajadustele. Meie eesmärk on pakkuda enamikku oma tooteid ja teenuseid veebis ning planeerida müügitegevust veelgi enam segmentide kaupa ja võttes arvesse kogu kliendisuhte elutsüklit.

Kasvav andmepüük ja finantskuritegevus on sundinud meid ennetavalt hoiatama oma kliente võimalike internetiohtude eest, suurendama nende teadlikkust ning võtma ennetavaid meetmeid ebatavaliste kasutusmustrite avastamiseks.

5.3.5 Meie ühiskondlik mõju tööandjana

Suure tööandja ja ühiskonnas silmapaistvat rolli täitva ettevõttena vastutab LHV oma tegude, sõnade ja töömeetodite eest. LHV kasutab oma mõjukust selleks, et edendada kõrgeid eetilisi standardeid ja kaasavat lähenemist kõigis suhetes klientide, investorite ja töötajatega. Meie eesmärk on olla vastutustundlik organisatsioon, kuid samuti loodame anda oma panuse üleüldisesse süstemaatilisse muutusesse kestlikuma suhtumise ja kaasavama ühiskonna poole.

Eeldame samu väärtusi ka oma töötajatelt ning lähtume sellisest mõtteviisist ka organisatsioonisiselt kõigis oma igapäevategevustes ja protsessides. Korraldame oma töötajate hulgas nende tööelu erinevates etappides – nt töölt lahkumisel ja katseaja lõpus korraldatavate vestluste käigus – mitmesuguseid küsitlusi, et hinnata, millisenäevad meid töötajad ja kuidas saaksime ennast parandada. Igas kuus toimub meeskonnajuhtide kohtumine, kus nad saavad arutada mitmesuguseid küsimusi ja kus paljud neist jagavad oma kogemusi ja ideid töökoha paremaks muutmise kohta.

Kasutame rahvusvahelist Gallup Q12 uuringuformaati, mille eesmärk on mõõta töötajate pühendumust. Uuring koosneb 16 küsimusest, mis kõik mõõdavad töötajate rahulolu mõjutavaid tegureid. Rahvusvaheliselt on leitud, et see formaat aitab tulemusi parandada ja soodustab suhtlust juhtide ja töötajate vahel. Sel aastal viisime läbi kaks uuringut: aprillis ja novembris. Tulemused olid väga head, mõlemas uuringus saime 4,4 punkti (5 punkti skaalal). Tulemuste mõõtmise kõrval on uuringud aidanud tõstatada kasvu, teabevahetuse, hoolimise ja hea läbisaamisega seotud teemasid nii meeskondades kui ka kogu organisatsioonis.

Võrdõiguslikkus ja diskrimineerimisest hoidumine

LHV on võrdõiguslikkusest lähtuv õiglane ja kaasav tööandja, kes edendab ja järgib mittediskrimineerivaid äri- ja personalitavasid. Juhtimis- ja värbamisprotsessis juhindume kõige kõrgematest eetikastandarditest, inimõigustest ja võrdsete võimaluste poliitikast.

Oma personalipoliitikast juhindudes lähtume kõigis värbamis- ja edutamisosustes sooneutraalselt ja mittediskrimineerivalt võrdsetel alustel põhinevatest ja mõõdetavatest omadustest, nagu haridus, oskused ja kogemused, ning vajaduse korral õigusaktidest tulenevatest nõuetest.

LHV peab tähtsaks, et ühtki vähemust ei diskrimineeritaks. Värbamisprotsessis valime töötajaid selle järgi, kes sobib vastavaid tööülesandeid täitma kõige paremini, ega lase kõrvalistel teguritel, nagu rass, puue, poliitilised vaated, seksuaalne sättumus jms, oma otsuseid mõjutada. Kui inimene mõnele töökohale sobib, ei mängi muu rolli. Kahjuks ei ole meie füüsiline kontor praegu veel kõigi füüsiliste puuete puhul töökohaks sobiv, aga alternatiivina pakume kaugtöö võimalust.

Oleme välja töötanud ja kehtestanud mitmekesisuspoliitika. LHV tunnistab, et inimestel on erinevad väärtused, võimed ja oskused, mis mõjutab nende mõtteviisi ja arusaamu. LHV soovib neid erinevusi ära kasutada, eriti otsuste tegemisel, sh juhtorganites. Erinevad taustad, kogemused, väärtused, arvamused ja seisukohad on teretulnud. Individuaalseid erinevusi aktsepteeritakse ja austatakse ning eeldatakse, et need soodustavad läbimõeldud erimeelsust. LHV usub meritokraatlikku süsteemi, kus inimesi hinnatakse nende oskuste, kogemuste ja ideede väärtuse põhjal. 2023. aastal ei laekunud ühtki teadet töövaidluste, diskrimineerimise või inimõiguste rikkumise kohta.

Tasustamispoliitika näeb ette suunised, millest tuleb töötasu kindlaksmääramisel lähtuda. Otsused peavad olema objektiivsed ja töötaja isikust sõltumatud. Vajadusel kontrollitakse töötasu vastavust õigusaktides sätestatud nõuetele. Kasutame Fontese loodud ja välja töötatud ning Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni soovitel põhinevat analüütilist ametikohtade hindamise meetodit. Seda kasutatakse turu võrdlusanalüüsiks kõigis kolmes Balti riigis. LHV on alates 2011. aastast iga-aastasel hindamisel kasutanud Fontese võrdlusanalüüsi meetodit, mille kohaselt hinnatakse ametikohti vajaliku hariduse ja töökogemuste, töö iseloomu ja sellega kaasneva vastutuse põhjal. Analüütiline ametikohtade hindamise meetod on universaalne ning seda saab kasutada igas organisatsioonis ja kõigi ametikohtade puhul. Fontese analüütilist ametikohtade hindamise skaalat saab ühildada tööperede klassifitseerimise skaalaga. Nii saame sarnase väärtusega ametikohti omavahel võrrelda. 2023. aastal jätkasime sama meetodikaga. Sel aastal näitas analüüs, et spetsialistide kategooriates, kus ametikohale esitatavaid nõudeid ja tööd on lihtsam võrrelda, ulatus naiste ja meeste töötasu suhe 0,86-st 0,91-ni. Juhtide kategoorias olid erinevused veidi suuremad: 0,70–0,90, kuid need ametikohad on tihti spetsiifilisemad ja neid on omavahel võrrelda raskem.

Töötajate vanuseline ja sooline jaotus seisuga 31.12.2023

Vanusegrupp	Naised (%)	Mehed (%)	Kokku
19–25	99 (65,6%)	52 (34,4%)	151
26–40	396 (58,8%)	277 (41,2%)	673
41–55	151 (58,2%)	113 (41,8%)	270
56–...	9 (64,3%)	5 (35,7%)	14
Kokku	660 (59,7%)	447 (40,3%)	1 107

Personali voolavus ja töökohtade liigid seisuga 31.12.2023

	Töötajate arv kokku (võrdlus 2022. aastaga)	Tallinna kontor	Tartu kontor	Pärnu kontor	Londoni kontor	Leedsi kontor	Manchesteri kontor
Töötajate arv kokku	1 107 (+209)	847	142	23	62	21	12
Osaajaga töötavad naised	5,9%						
Osaajaga töötavad mehed	3,1%						
Lepingulised töötajad (kellest IT osakondades, %)	32 (80%)						
Uued töötajad (kellest praktikante)	357 (49)						
Vabatahtlik tööjõu voolavus	9,06%						
Tööjõu voolavus kokku	17,24%						

Sooline palgalõhe 2023. aasta juuni seisuga:

	Naiste töötasu suhe meeste töötasusse	Naiste osakaal
Töötajad		
Administratiivsed ja kontoriteenused – tööväärtuspunktid 91–159	Info puudub	100%
Spetsialistid 1 – tööväärtuspunktid 160–210	0,88	82%
Spetsialistid 2 – tööväärtuspunktid 211–260	0,86	66%
Tippspetsialistid 1 – tööväärtuspunktid 261–310	0,87	58%
Tippspetsialistid 2 – tööväärtuspunktid 311–370	0,90	52%
Tippspetsialistid 3 – tööväärtuspunktid 371–566	0,91	35%
Juhid		
Esmatasandi juhid 1 – tööväärtuspunktid 184–250	0,84	88%
Esmatasandi juhid 2 – tööväärtuspunktid 251–310	Info puudub	100%
Esmatasandi juhid 3 – tööväärtuspunktid 311–380	0,75	67%
Keskastmejuhid 1 – tööväärtuspunktid 381–440	0,70	52%
Keskastmejuhid 2 – tööväärtuspunktid 441–500	0,86	41%
Valdkonnajuhi 1 – tööväärtuspunktid 501–700	0,90	47%
Valdkonnajuhi 2 – tööväärtuspunkte üle 701	0,78	29%

Kaasav töökoht

Meie jaoks on oluline, et meie töötajate ideid, mõtteid ja arvamusi avaldusi võetakse kuulda. Usume, et suurepärase tulemuste saavutamiseks on vaja koostööd ja „kollektiivset intelligentsust“. On tähtis, et töötajad saaksid end vabalt väljendada ja nende hääl jõuaks tippjuhtkonnani. LHV on kaasanud kõik töötajad meeskondadele eesmärkide seadmise protsessi, et edendada koostööpõhist meeskonnatööd.

Ehkki sõna sekka ütlemiseks ja oma mõtete väljendamiseks on töötajatel võimalusi iga päev, pöörame sellele teemale erilist tähelepanu vähemalt kaks korda aastas toimuva pühendumusuuringu Q12 ajal. Uuringu seitsmendas küsimuses peavad vastajad märkima, kas nad nõustuvad või ei nõustu väitega „Mulle tundub, et minu arvamus tööl loeb“. Töötajad saavad vastata 5 punkti skaalal, aprillis oli tulemus 4,6 ja novembris 4,5. Lisaks hõlmab uuringu formaat

iga meeskonnaliikme neljasilmavestlust oma juhiga, mis võimaldab põhjalikke arutelusid ja ettepanekuid meetmete võtmiseks, kui midagi vajab parandamist. Personaliosakond on määratlenud selle teema üheks peamiseks fookusvaldkonnaks ja sellest on teavitatud ka meeskonnajuhte.

LHV töötajatel ei ole kollektiivlepinguid, kuna see tava ei ole Eesti finantssektoris kuigi levinud, ent oleme Eesti Töandjate Keskliidu liige.

Me väärtustame mitmekesisust ja kaasamist mitmete algatuste kaudu, mis on suunatud nii ettevõttesisestele kui ka -välisestele osalejatele. Üks meie peamisi algatusi on LHV-s häkatonide korraldamine, mis toob kokku erineva taustaga ja erinevatest valdkondadest pärit inimesed, et teha koostööd probleemide lahendamisel ja uuenduslike ideede genereerimisel. 2023. aastal toimus investeerimisteemaline häkaton, kus valiti välja võidutöö, mis on aidanud luua täiendavat lisandväärtust meie olemasolevatele teenustele.

Sellised üritused mitte ainult ei soosi loovust, vaid loovad ka platvormi erinevate vaatenurkade tutvustamiseks. LHV toetust kaasavale ettevõtlusele ja mitmekesisusele illustreerib ka see, et hüvede paketi on töötnud välja eri taustaga ja eri valdkondadest töötajad ühiselt, kasutades teenuste disaini meetodit. Ettevõtte võtab arvesse erinevaid vajadusi ja eelistusi, pakkudes mitmekesisest hüvede valikut, mis on kooskõlas töötajate ootuste ja elustiiliga.

Uue protsessina võtsime kasutusele juhtide ühishõpudamised, kus struktureeritud arutelude kaudu jagatakse mõtteid ja toetatakse üksteist erinevatele juhtimisprobleemidele lahenduste leidmisel. Need koosolekud aitavad kaasa juhtimisoskuste arendamisele, edendavad tugevamat meeskonnavaimu ja parandavad probleemide lahendamise võimet, luues seega organisatsioonile väärtust.

Programm SEMU on veel üks näide LHV pühendumusest kaasavale ettevõtlusele. See on mentorprogramm, kus LHV töötajad võtavad mentori rolli, jagades oma kogemusi ja teadmisi uute kolleegidega. See programm annab uutele töötajatele võimaluse õppida kogunud kolleegidelt, aidata kaasa ettevõtte arengule ja tegeleda reaalsete väljakutsetega, mis toetavad professionaalset arengut.

LHV väärtuste teemal peetakse vestlusõhtuid, kus vestluspartneriteks on ettevõtte enda töötajad – see kinnitab ettevõtte soovi luua platvorm, kus töötajad saavad üksteist julgustada ning jagada oma mõtteid ja kogemusi, lähtudes ettevõtte põhiväärtustest. Kokkuvõttes on LHV pühendunud mitmekesisuse, kaasamise ja avatud suhtluse edendamisele erinevate algatuste kaudu, luues keskkonna, kus kõik tunnevad end väärtustatuna ning erinevaid vaatenurki mitte ainult ei tunnustata, vaid ka toetatakse.

LHV on Eesti Tööandjate Keskkliidu, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja, Eesti Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi ja Eesti Personalijuhtimise Ühingu PARE liige.

Töötajate areng

Tööalane ja isiklik areng on osa LHV töökultuurist, mis näitab meie pühendumust innovatsioonile ja pidevale paranemisele, et pakkuda oma klientidele arukamaid lahendusi. Kuna nende lahenduste ideed tulevad meie töötajatelt, on oskuste arendamine lahutamatu osa meie igapäevasest tööst. Meie koolituste programm on välja töötatud vastavalt individuaalsetele vajadustele, motivatsioonile ja eesmärkidele ning on kooskõlas regulatiivsete suunistega professionaalse arengu kohta.

Lisaks erialastele koolitustele toetame meeskonnakoolitusi, mille eesmärk on parandada meeskonnasisest koostööd. Peale selle oleme tugevdanud rõhuasetust juhtimisoskuste arendamisele spetsiaalse juhtimiskoolituse programmi kaudu. Eelkõige keskendume töötajate tugevuste kaardistamisele, kasutades Gallupi testi Clifton Strengths

Finder. Üle 60% meie meeskondadest ja töötajatest on testi läbinud ja saanud seega põhjaliku ülevaate oma peamistest tugevustest.

Lisaks isiklikule ja erialasele arengule korraldame regulaarselt vestlusõhtuid, kus külalisteks on LHV enda töötajad. Teemad on olnud nt „Kuulame klienti ja pakume lahenduse“, „Lihtne, toetav ja tõhus“, „Kõrgeid eesmärke seades ja tulevikku investeerides“, „Räägime asjadest nii, nagu need on“, „Koostöö on meile oluline“. Kõik need teemad on tihedalt seotud LHV väärtustega.

Igal kuul toimub ka juhtidele suunatud töötuba, kus käsitleme juhtimisküsimusi. Teemad on olnud „Sissevaade LHV-sse läbi välise pilgu“, „Igapäevased väärtusaamad“, „Meeskonna sidusus“, „Q12 kogemuslugu“, „Juhtimise paljud tasandid“, „Strength Finder Gallup“, „Juht kui kultuurikujundaja“. Oma töötajate pühendumuse uuringus mõõdame töötajate rahulolu oma arenguga. Uuringus on kolm arengule keskenduvat küsimust. Esiteks küsitakse, kas töö on kedagi, kes innustab töötajat ennast arendama, teiseks, kas keegi on töötajaga rääkinud tema arengust ja edasiminekust, ja kolmandaks, kas töötajal on viimase aasta jooksul olnud õppimis- ja arenguvõimalusi. Viimases uuringus 2023. aasta novembris andis 76% meie töötajatest esimesele kahele küsimusele hinnangu 4 või 5 ja 80% töötajatest leidsid, et neil on olnud viimase aasta jooksul oma ametikohal õppimis- ja arenguvõimalusi. Kõik need näitajad on möödunud aastaga võrreldes pisut langenud.

Töö- ja eraelu tasakaal

Peame väga tähtsaks, et meie töötajate töö- ja eraelu oleks tasakaalus. Selle tasakaalu puudumine mõjutab nii eraelu kui ka tööd. Omalt poolt pakume paindlikku töökorraldust, mis annab võimaluse tasakaalu saavutamiseks. LHV julgustab töötajaid töötama kontorist, ja kuigi paljud eelistavadki kontorikeskkonda, tunnustame ka paindlikkuse vajadust.

Meie töötajate hüvede pakett on mitmekesine, pakkudes vabu päevi nii isiklike kui ka perekondlike sündmuste jaoks. Näiteks on töötajatel õigus saada vabu päevi isiklikuks otstarbeks (3), pulmadeks (3), lähedase kaotuse korral (3), lapsehoolduspuhkuselt naasva töötajana (3), lapse kooliüritusel osalemiseks (1) või enda kooliüritusel osalemiseks (1). Reservväelaste väljaõppeperioodi ajal säilitame 100% töötaja palgast.

Märkimisväärne täiendus meie hüvede paketele, mis näitab, kui võrd me väärtustame töötajate arengut ning töö- ja eraelu tasakaalu, on kuuenädalane lisapuhkus. See on tänutäheks neile, kes on andnud olulise panuse LHV arengusse. Ennekõike peame tähtsaks seda, et meie töötajad saaksid osaleda olulistel pereüritustel.

Töötajate tervise edendamine

LHV seab esikohale töötajate tervise, pakkudes ulatuslikku tervishoiupaketti, mis on suunatud nii füüsilisele kui ka vaimsele heaolule. Mõistame, kui oluline on säilitada mõistlik tasakaal töö- ja eraelu vahel ning edendada toetavat vaimset ja füüsilist töökeskkonda.

Vaimse tervise toetamine, terviseauditid, sporditegevuste toetamine, ühiste treeningute pakkumine ettevõttesiseselt ja suvised matkaprojektid on LHV töötajate tervise edendamise lahutamatu osa. Pakkudes võimalusi nii füüsilisele kui ka vaimsele tervisele hoidmiseks, panustame kogu ettevõtte heaolusse.

Aasta jooksul viisime läbi Peaasi.ee uuringu „Vaimse tervise vitamiinid + emotsionaalse heaolu test“ ja tervishoiu kliiniku HeBa tööstressi uuringu. Need uuringud aitavad meil pidevalt mõelda oma töötajate heaolule ja seda parandada.

Tunnustatud tööandja

Atraktiivse tööandja auhinnad pole meie jaoks kunagi olnud peamine eesmärk, aga need on siiski väga tore tunnustus. Viimastel aastatel on LHV maine hea tööandjana järjest kasvanud. Meie eesmärk on olnud pakkuda oma töötajatele enesetäiendusvõimalusi ja inspireerivat õhkkonda. Sel aastal on meil olnud palju võimalusi jagada oma kogemusi ja tutvustada oma juhtimiskultuuri taskuhäälingutes, konverentsidel, koolides ja ülikoolides.

See kõik on aidanud meil silma paista. Meid tunnustati CV-Online'i Top Tööandja konkursil, kus meid valiti finantssektori parimaks tööandjaks ja „top-of-mind“ tööandjaks. CV Keskuse ihaldusväärsseima tööandja konkursil saime esikoha ning meid tunnustasid atraktiivse tööandjana ka üliõpilased ja kogunud töötajad Instari uuringus. Sel aastal osalesime Unistuste Tööandja konkursil, ja saame uhkusega öelda, et tulime erasektoris võitjaks.

Selline tunnustus mängib suurt rolli talentide meelitamisel meie ettevõttesse, eriti tänasel tiheda konkurentsiga tööturul. Selle aasta jooksul oli meil võimalus suhelda peaaegu 6 500 kandidaadiga, kellest lõpuks võtsime tööle 5,4%. Lisaks tööpakkumistele oleme jätkanud oma praktikaprogrammiga, edendanud aktiivselt töövarjutusprogrammi ja pakkunud rotatsioonivõimalusi. 2023. aasta suvel tervitasime 48 praktikanti, et tuua meie elujõulisesse ja dünaamilisse töökeskkonda veel enam värsket hingamist.

5.4 Juhtimine

LHV tegutseb alati ausalt ja heauskselt ning püüab tagada, et meie juhtimispõhimõtted, töömehhanismid ja struktuurid oleksid läbipaistvad ning kajastaksid vastutust, võrdõiguslikkust ja kõrgeimaid eetikastandardeid. Me tegeleme hoolikalt kõigi võimalike huvide konfliktidega ning väldime altkäemaksu, finantskuritegevust, ebaseaduslikku käitumist ja korrupsiooni. Jätkusuutliku mõtteviisi edendamiseks kõigil juhtimistasanditel ja kogu organisatsioonis:

- oleme loonud ülesehituselt lameda ja mittehierarhilise organisatsioonistruktuuri, et rõhutada töötajate individuaalse vastutuse võtmise tähtsust;
- tõhustame pidevalt keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimistegurite lõimimist oma igapäevatoösse, juhtimisstiili, värbamisprotsessidesse ja strateegiate väljatöötamisse;
- keskendume kaasamisele ja koostööle;
- tunnustame keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimistegurite lõimimist oma äriprotsessidesse kui muutuste juhtimist ning mõistame koostöö tähtsust seatud eesmärkide saavutamisel;
- parandame oma keskkonna-, ühiskondliku ja juhtimis-tegevuse ning arengu analüüsi ja sellealast aruandlust ning teeme oma mõõdikud ja saavutused nõuetekohaselt teatavaks reguleerivatele asutustele, partneritele ja avalikkusele;
- läbipaistva juhtimiskultuuri tagamiseks järgime Finantsinspeksiooni ja Nasdaq Tallinna börsi soovitatud ühingujuhtimise häid tavasid;
- esitame regulaarselt aruandeid ÜRO Keskkonna-programmi finantsalgatuse (UNEP FI) vastutustundliku panganduse põhimõtete rakendamise kohta;
- oleme integreerinud ESG eesmärkide täitmise tippjuh-tide tasustamise programmi.

5.4.1 Vastutustundlik juhtimiskultuur

Vastutus ja avatus juhtimises on meie tööpõhimõtete alus-talad, mis on kindlalt juurdunud meie missioonis ja väärtustes. Usume kindlalt, et meie kõrged eetikastandardid ja kõigi sidusrühmadega arvestamine, kõrgel tasemel riskijuhtimine ja õiguspärane tegevus on pikas plaanis meie edu jaoks üliolulised. Kõik LHV juhid ja töötajad peavad käituma eetiliselt ja vastutustundlikult ning eetikapõhimõtete järgimine on kohustuslik. LHV eetikapõhimõtetele toetuvad LHV eri valdkondade poliitikad, sh ettevõtte juhtimise poliitika, sise-eeskirjad ja korrad, mis reguleerivad nende põhimõtete täpsemat järgimist.

Meil on ka grupiülene ESG poliitika, milles on kirjeldatud ja selgitatud meie vastutust ja pühendumist sotsiaalsele ja keskkonnaküsimustele. 2023. aastal lisasime ESG poliitikasse Grupi tervikliku ESG juhtimisstruktuuri. Peamiselt tugineme õiguspärasele käitumisele, parimatele tavadele ja tervemõistustlikule suhtumisele, tehes oma tööd vastu-tundlikult, läbipaistvalt ja juhindudes kesksest põhimõttest „Ära tee kahju!“. Grupi nõukogu tööd toetavad mitu komiteed: töötasukomitee, nimetamiskomitee ja auditiko-mitee. LHV juhtimise aluseid on kirjeldatud ühingujuhtimise aruandes. LHV juhtimisstruktuur on korraldatud lihtsasti mõistetavalt ja sisaldab selgeid vastutusliine. Vastutustund-liku juhtimise oluline element on hoolikas riskijuhtimine ja tegevuse kriitiline analüüs. LHV võtab krediidi-, likviidsus-, turu-, kuritegevus- ja operatsiooniriskide väljaselgitamist ja maandamist väga tõsiselt. Riskide kontrollimiseks ja juhti-miseks on kolm kaitseliini. Sisekontrolliraamistik hõlmab nii hästitöötavat iseseisvat riskijuhtimist ja vastavuskontrolli kui ka auditiülesandeid täitvaid töötajaid. Oleme loonud komi-teed, mis annavad riskide juhtimise teemal nõu. Riskidest anname põhjaliku ülevaate iga-aastases aruandes.

5.4.2 Investorsuhted

LHV aitab aktiivselt kaasa heade suhete arendamisele inves-torite kogukonnaga. Oleme kehtestanud endale kõrged nõuded avatuse ja läbipaistvuse ning investorite teadlikkuse tõstmise osas. Meil on investoritele suunatud veebileht, kus ühingujuhtimise hea tava kohaselt ja õigusaktidest tulenevate nõuete alusel tehakse aktsionäridele kättesaadavaks kõik dokumendid ja andmed. LHV kohtleb kõiki aktsionäre võrdselt ja teavitab neid kõigist asjakohastest olulistest asja-oludest. LHV tagab neile võrdse ja kiire juurdepääsu vasta-vale teabele ning on valmis küsimustele vastama. Informat-siooni jagamisel järgitakse avalikele ettevõtetele kehtestatud reegleid.

5.5 Jätkusuutlikkuse aruandlus

Töötame pidevalt oma jätkusuutlikkuse aruandluse paran-damise nimel ja püüame olla ESG mõõdikuid avalikustades läbipaistvad.

Viimastel aastatel oleme ühinenud mitme vabatahtliku mittefinantsteabe avalikustamise algatusega (Nasdaq keskkonna- ja sotsiaalvaldkonna teabe avalikustamise vorm, PCAF, UNEP FI). 2023. aastal esitasime ÜRO Kesk-konnaprogrammi finantsalgatusele UNEP FI oma kolmanda aruande oma edusammude kohta UNEP FI vastutustundliku panganduse põhimõtete rakendamisel ja jätkame aruannete esitamist ka tuleval aastal, võttes arvesse ka UNEP FI-lt saadud tagasisidet. Jätkame oma aruandlustavade vasta-vusse viimist globaalse aruandlusalgatuse (GRI) nõuetega ja Nasdaq'i aruandlusuunistega Põhja- ja Baltimaade turu jaoks.

Valmistume äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivi jõustumiseks: direktiivi kohaselt nõutakse mitmete ESG aspektide kohta põhjalikumat aruandlust. Aruandlustavade vastavusse viimine rahvusvaheliste standarditega tähendab ka suurema hulga mittefinantsteabe avalikustamist. Selleks panustame palju rohkem ESG andmete kogumisse ja analüüsi, ESG-alasesse kommunikatsiooni ja siseprotsesside tõhustamisse, koostades ja avaldades jätkusuutlikkusega seotud materjale ja aruandeid ning suurendades ettevõttesisest suutlikkust täita ülemaailmselt tunnustatud ESG aruandlusstandardite nõudeid.

5.5.1 ESG mõõdikud

Kestliku äritegevuse arengu eesmärkide poole liikudes mõistame väljakutseid, mis kaasnevad ESG juhtimise, mõju mõõtmise ja jätkusuutlikkuse eesmärkidele peamise tulemusnäitajate määramisega. Oma tegevuse mõju juhtimiseks peame suutma seda mõõta. Töötame välja ka uut ESG tegevuskava aastateks 2024–2030, mis aitab meil süstemaatilisemalt liikuda oma eesmärkide saavutamise poole. ESG eesmärkide arvestamine kõigis meie majandustegevusega seotud otsustes ja ärivaldkondades peab toimuma käsikäes meie üldise mõju mõõtmise terviklike mehhanismidega ja nõuetekohase aruandlusega mõju ulatuse kohta. Sellest saab LHV jaoks edasises tegevuses ESG valdkonnas üks peamisi eesmärke. 2024. aasta ja järgmiste aastate sihiks on töötada nende mõõdikute jaoks välja konkreetsem eesmärkide püstitamise kava koos täiendavate ettevõttepõhiste ESG eesmärkide määramisega; need peavad olema konkreetset ja vastama nii meie ambitsioonikatele plaanidele kui ka globaalsetele eesmärkidele.

5.5.2 Euroopa Liidu taksonoomiaaruandlus

EL-i kestliku rahastamise taksonoomia määrus (EL-i määrus nr 2020/852) on süsteem majandustegevuste liigitamiseks keskkonناسäästlikkuse alusel. Majandustegevused liigitatakse vastavalt sellele, kas need aitavad oluliselt kaasa EL-i keskkonناسäästlikkuse saavutamisele kliimamuutuste leevendamise, kliimamuutustega kohanemise, vee ja mere-ressursside, elurikkuse, saastuse ja ringmajanduse valdkonnas. Nende eesmärkide saavutamisele kaasa aitavate majandustegevuste kirjeldus ja kriteeriumid on kindlaks määratud EL-i määruses nr 2021/2139 (kliimaalane delegeeritud õigusakt) ja EL-i määruses nr 2023/2486 (keskkonناسäästlikkuse delegeeritud õigusakt). Tegevus võib olla taksonoomias käsitletud, kui seda taksonoomias kirjeldatakse, või taksonoomiaga kooskõlas, kui see vastab kõigile taksonoomia kriteeriumidele: annab olulise panuse, ei põhjusta olulist kahju ja toimub minimaalseid kaitsemeetmeid järgides.

Vastavalt taksonoomiamääruse artiklile 8 peab iga ettevõtte, kellel on direktiivi 2013/34/EL kohaselt kohustus avaldada muud kui finantsteavet (NFRD-ettevõtte), esitama oma muud

kui finantsteavet kajastavas aruandes või konsolideeritud aruandes teabe selle kohta, kuidas ja millises ulatuses on ettevõtte tegevus seotud majandustegevusega, mis on taksonoomiamääruse alusel liigitatud keskkonناسäästlikuks. Artiklis 8 osutatud teabe avalikustamist on selgitatud EL-i määruses nr 2021/2178 (avalikustatava teabe delegeeritud määrus).

LHV Grupi lähenemine taksonoomiaaruandlusele

LHV Group peab peamiseks taksonoomiaga kooskõlla viimise tulemusnäitajaks rohevarade suhtarvu (vt taksonoomiatabelis 1 avalikustatud andmeid). See suhtarv on peamine tulemusnäitaja, mida kasutatakse teabe avaldamisel krediidiasutuste tegevuse taksonoomiaga kooskõlla viimise ulatuse kohta. See näitab taksonoomiaga kooskõlas olevate majandustegevuste rahastamiseks või nendesse investeerimiseks kasutatud varade (lugeja) osakaalu kõigist hõlmatud bilansilistest varadest (nimetaja).

Nõuetekohaselt tuleb rohevarade suhtarvu avalikustamisel lähtuda usaldatavusnõuete kohasest konsolideerimisest, nagu on sätestatud EL-i määruses nr 575/2013 (kapitalinõuete määrus). Usaldatavusnõuete kohase konsolideerimise ulatus erineb raamatupidamise aruannetes kasutatava IFRS-ist lähtuva konsolideerimise ulatusest. LHV Grupi usaldatavusnõuete kohasest konsolideerimisest jääb välja LHV Kindlustus. Lisaks rohevarade suhtarvule avalikustatakse eraldi andmed selle kohta, mil määral on LHV Kindlustuse kindlustustegevus seotud majandustegevusega, mille saab taksonoomiamääruse kohaselt liigitada keskkonناسäästlikuks (taksonoomiatabel 4).

Käesolev taksonoomiaaruanne sisaldab ka teavet tuumaenergia ja maagaasiga seotud tegevusalade kohta (taksonoomiatabel 2) ning peamist tulemusnäitajat taksonoomias käsitletuse üleminekuaruande kohta, mis põhineb 2023. aastal taksonoomiasse lisatud uutel majandustegevustel (taksonoomiatabel 3).

Arvesse võetud varad, peamiste tulemusnäitajate sisu, andmepiirangud

Varad ja tegevused, mida on rohevarade suhtarvu ja muude peamiste tulemusnäitajate arvutamisel arvesse võetud, on riskipositsioonid majapidamiste (hüpoteeklaenuid, hoonete renoveerimislaenuid ja mootorsõidukilaenuid), mittefinants- ja finantsettevõtete ja kohalike omavalitsuste suhtes, samuti teatavad bilansivälised varad (valitsetavad varad ja finantsgarantiid). Üksikasjalik teave arvesse võetud varade kohta on esitatud taksonoomiatabelis 1.

Teatavad varad on rohevarade suhtarvu arvutamisel välja jäetud. Riskipositsioonid keskvalitsuste, keskpankade ja riigiüleste emitentide suhtes jäetakse välja nii suhtarvu nimetajast kui ka lugejast. Vastavalt avalikustamislõuetele ei saa teatavaid varasid taksonoomias käsitletuse või sellega

kooskõlas olemise hindamisel arvesse võtta ning seetõttu on need lugejast välja jäetud. Selliste varade hulka kuuluvad nt riskipositsioonid ettevõtete suhtes, kellel ei ole kestlikkusaruannete avaldamise kohustust, st kõik ettevõtted, mis ei ole suured (üle 500 töötajaga) avaliku huvi ettevõtted (st ettevõtted, mis ei ole NFRD-ettevõtted). Sellistest varad esitatakse aruandluses kui taksonoomias käsitlemata varad, olenemata nende potentsiaalset vastata taksonoomia keskkonnasäästliku tegevuse kriteeriumidele. Lähiaastatel nõutakse üha rohkematelt ettevõtetelt kestlikkusaruannete avaldamist vastavalt EL-i ettevõtete kestlikkusaruandluse direktiivile, ning eeldatavasti vaatavad seadusandjad läbi varaliigid, mida võib taksonoomiaga kooskõlla viimisel arvesse võtta. See võib rohevarade suhtarvu tulevikus mõjutada.

LHV hinnangul vastab osa majapidamistele väljastatud hüpoteeklaenude ja mootorsõidukilaenude portfelligist (majapidamistega seotud riskipositsioonid) tehnilistele sõeluskriteeriumidele, mille alusel majandustegevus liigitatakse kliimamuutuste leevendamise oluliselt panustavaks, st rahastatavatel hoonetel on energiamärgis või sertifikaat, mis kinnitab, et hoonel on nõutav energiatõhusus, ja rahastatavad mootorsõidukid on madala või nullheitega. Samas ei ole LHV-l olnud võimalik saada nende riskipositsioonide kohta piisaval määral konkreetseid dokumentidel põhinevaid tõendeid, mis kinnitaks vastavust põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“.

Piisavate tõendite ootust on selgitatud Euroopa Komisjoni taksonoomiaaruandluse nõudeid käsitlevas teatises, mis avaldati 2023. aasta detsembri lõpus ja millega esimest korda antakse teavet selle kohta, kas ja kuidas põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ täitmist tuleks majapidamiste puhul hinnata. Sellest tulenevalt on hüpoteeklaenude ja mootorsõidukilaenude portfelligist aruandlusaastal 2023 esitatud taksonoomias käsitletud, mitte taksonoomiaga kooskõlas olevate majandustegevuste all. Kuna peamiste tulemusnäitajate aluseks olevad andmed peavad osaliselt põhinema NFRD-ettevõtete avalikustatud taksonoomiaaruandlusel, tugineb LHV aastaaruannetes esitatud andmete üksikasjalikkusele ja kvaliteedile, mis võib ettevõtetelt erineda. Kui mõne NFRD-ettevõtte taksonoomiaaruandluse teave ei ole olnud kättesaadav (nt finantsettevõtete peamised tulemusnäitajad taksonoomiaga kooskõla kohta, mida hakatakse avaldama alles 2024. aastal), on riskipositsiooni loetud positsiooniks, mis ei ole taksonoomiaga kooskõlas.

Valitsetavate varade puhul kasutas LHV vastaspoolte avaldatud taksonoomiaaruannete saamiseks infoteenuste pakkuja Morningstar Sustainalytics abi.

Avalikustamisaastatel 2024–2025 sisaldab rohevarade suhtarv üksnes LHV selliste varade osakaalu, millega on rahastatud selliseid taksonoomiaga kooskõlas olevaid majandustegevusi, mis aitavad kaasa kliimamuutuste leevendamise või kliimamuutustega kohanemise eesmärgi saavutamisele, või mis on investeeritud sellistesse majandustegevustesse. Taksonoomiaga kooskõlas olevate majandustegevuste osakaalu avalikustamisel hakatakse arvesse võtma kõiki kuut keskkonnaeesmärgi alates avalikustamisaastast 2026, nagu on nõutud avalikustatava teabe delegeeritud määrusega

Taksonoomiamääruse mõju strateegiale, toodetele ja klientidele

EL-i kestliku rahastamise taksonoomiat võib vaadelda kui suunavat raamistikku, mis aitab nii LHV-l kui ka meie klientidel liikuda säästva majandustegevuse poole. 2023. aastal jälgis LHV taksonoomiaga seotud regulatiivseid arenguid, nt keskkonnavalase delegeeritud õigusakti vastuvõtmist. Samuti kaalume ennetavalt ärikeskkonna arenguid, mis on seotud taksonoomiamääruse võimaliku kasutamisega roheliste laenude ja hüpoteeklaenude standardina. Selline kohanduv lähenemisviis võimaldab meil kaaluda oma tegevuse vastavusse viimist uute standarditega, võttes samas arvesse kestliku rahastamise regulatsiooni dünaamilist ja keerulist olemust.

Rohevarade suhtarvu ja muude peamiste tulemusnäitajate kohta avalikustatav teave**Taksonoomiatabel 1. Rohevarade suhtarv ja bilansivälised peamised tulemusnäitajad****Kokkuvõtte peamistest tulemusnäitajatest (KPI) vastavalt taksonoomiamääruse artiklile 8 seisuga 31.12.2023**

Peamine KPI	Rohevarade suhtarv (jääk)	Keskkonnasäästlikud varad kokku (miljonites eurodes)	KPI** (%)	KPI*** (%)	Katvuse % (koguvarast)*	Rohevarade suhtarvu lugejast välja jäetud varade %	Rohevarade suhtarvu nimeta-just välja jäetud varade %
		Keskkonnasäästlik tegevus kokku (miljo- nites eurodes)	KPI** (%)	KPI** (%)	Katvuse % (koguvarast)	Rohevarade suhtarvu lugejast välja jäetud varade %	Rohevarade suhtarvu nimeta-just välja jäetud varade %
		0,0	0,0%	-	52,6%	32,5%	47,4%
Täien- davad KPI-d	Rohevarade suhtarv (voog)	0,0	0,0%	-	-	-	-
	Finantsgarantiid	0,0	0,0%	-	-	-	-
	Valitsetavad varad	94,9	5,1%	3,6%	-	-	-

* Peamise tulemusnäitajaga hõlmatud varade protsent panga koguvarast

** Vastaspoole käibega seotud KPI alusel

*** Vastaspoole kapitalikuludega seotud KPI alusel

Rohevarade suhtarvu arvutamiseks kasutatavad varad seisuga 31.12.2023

miljonites eurodes	Bilansiline bruto- väärtus kokku	KOKKU (CCM+CCA*)		
		Kliimamuutuste leevendamine (CCM)		
		millest taksonoomia kohaselt asjakohased sektorid (taksonoomias käsitletud)		
		millest keskkonnasäästlikud (taksonoomiaga kooskõlas)		
		millest tulu kasu- tamine	millest ülemine- ku-tege- vused	millest toetavad tegevused
GAR - Covered assets in both numerator and denominator				
Laenud ja ettemaksed, võlaväärtpaberid ja omakapi- taliinstrumendid, mida ei hoita kauplemiseks ja mida võetakse arvesse rohevarade suhtarvu arvutamisel	1 431,9	1 181,8	0,0	
Finantsettevõtted	0,0	0,0	0,0	
Krediidiasutused	0,0	0,0	0,0	
Laenud ja ettemaksed	0,0	0,0	0,0	
Võlaväärtpaberid, sh tulukasutus põhised	0,0	0,0	0,0	
Omakapitaliinstrumendid	0,0	0,0	0,0	-
Muud finantsinstitutsioonid	0,0	0,0	0,0	
Mittefinantsettevõtted	0,5	0,5	0,0	
Laenud ja ettemaksed	0,5	0,5	0,0	
Võlaväärtpaberid, sh tulukasutus põhised	0,0	0,0	0,0	
Omakapitaliinstrumendid	0,0	0,0	0,0	-
Majapidamised	1 363,3	1 181,3	0,0	
millest elamukinnisvaraga tagatud laenud	1 205,8	1 162,1	0,0	
millest hoonete renoveerimiseks antud laenud	0,0	0,0	0,0	
millest mootorsõidukilaenud	31,1	19,2	0,0	
Kohalike omavalitsuste rahastamine	68,1	0,0	0,0	
Eluasemete rahastamine	0,0	0,0	0,0	

Muu kohaliku omavalitsuse rahastamine	68,1	0,0	0,0			
Valdusse võtmise teel saadud tagatised: elamu- ja ärikinnisvara	0,0	0,0	0,0			
Varad, mida ei arvata rohevarade suhtarvu arvutamisel lugejasse (arvatakse nimetajasse)	2 315,1	-	-	-	-	-
Finants- ja mittefinantsettevõtted	2 159,6	-	-	-	-	-
Tuletisinstrumendid	0,0	-	-	-	-	-
Pankadevahelised nõudelaenud	51,7	-	-	-	-	-
Raha ja rahaga seotud varad	0,0	-	-	-	-	-
Muud varakategooriad (nt firmaväärtus, kaubad jne)	103,8	-	-	-	-	-
Rohevarade suhtarvu varad kokku	3 747,0	1 181,8				
Varad, mida ei võeta rohevarade suhtarvu arvutamisel arvesse	3 394,6	-	-	-	-	-
Keskvalitsused ja riigiülesed emitendid	326,2	-	-	-	-	-
Keskpankade suhtes olevad riskipositsioonid	3 067,7	-	-	-	-	-
Kauplemisportfelliga seotud	0,7	-	-	-	-	-
Koguvara	7 125,6	1 181,8	-	-	-	-
Finantsgarantiid	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Valitsetavad varad	1 797,0	115,0	94,9	0,0	28,5	86,5
millest võlaväärtpaberid	395,1	20,3	19,8	0,0	13,2	19,2
millest omakapitaliinstrumendid	1 207,4	94,8	75,1	0,0	15,3	67,3

* Kliimamuutustega kohanemise (CCA) eesmärgi saavutamisele kaasa aitavaid taksonoomia alla kuuluvaid riskipositsioone ei ole bilansiliste varade puhul avalikustatud. Bilansiliste varade puhul on kogusumma (CCM+CCA) võrdne kliimamuutuste leevendamise (CCM) eesmärgi saavutamisele kaasa aitavate riskipositsioonidega. Bilansiväliste varade puhul hõlmab veerg „Kokku“ ka kliimamuutustega kohanemise (CCA) eesmärgi saavutamisele kaasa aitavaid riskipositsioone ning bilansiväliste varade vormil on esitatud jaotus kliimamuutustega kohanemisele (CCA) ja kliimamuutuste leevendamisele (CCM) kaasa aitavate riskipositsioonide vahel.

1. Arvesse on võetud järgmisi finantsvarade raamatupidamiskategooriaid: finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses; finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi; investeringud tütar-, ühis- ja sidusettevõtetesse; finantsvarad, mis on määratletud õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetavaks; finantsvarad, mida ei hoita kauplemiseks ning mõõdetakse kohustuslikus korras õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande; kinnisvaratagatised, mille krediitdialasutused on omandanud valdusse võtmise teel võlgade kustutamisel.

2. Mootorsõidukite puhul on arvesse võetud ainult neid riskipositsioone, mis on tekkinud pärast 1. jaanuari 2022.

3. Teave avalikustamiskuupäeva T-1 kohta esitatakse avalikustamisaasta 2025 seisuga.

4. LHV ei avalda eraldi Euroopa Liidu väliste riskipositsioonide rohevarade suhtarvu, kuna selliste riskipositsioonide praegust mahtu arvestades pole see põhjendatud.

Rohevarade suhtarvu jaotus sektorite kaupa seisuga 31.12.2023

	Mittefinantsettevõtted					
	(kelle suhtes kohaldatakse muu kui finantsteabe avalikustamise direktiivi avalikustamiskohustus)					
	Kliimamuutuste leevendamine (CCM)		Kliimamuutustega kohanemine (CCA)		KOKKU (CCM + CCA)	
	Bilansiline brutoväärtus		Bilansiline brutoväärtus		Bilansiline brutoväärtus	
miljonites eurodes	millest keskkon-nasäästlik (CCM)		millest keskkon-nasäästlik (CCA)		millest keskkon-nasäästlik (CCM + CCA)	
N77.1.1 - Sõiduautode ja väikebusside rentimine ja kasutusrent	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0

Eespool esitatud tabelis on avalikustatud teave pangaportfellis olevate riskipositsioonide kohta, mis on seotud taksonoomia alla kuuluvate sektoritega (NACE neljanda tasandi koodid).

Rohevarade suhtarvu KPI-d jäägi alusel seisuga 31.12.2023

	Kokku (CCM+CCA*)			Arvesse võetud koguvara osakaal
	Kliimamuutuste leevendamine (CCM)			
	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomias käsitletud)			
	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomiaga kooskõlas)			
% (võrreldes nimetajasse arvatud koguvarega)	millest tulu kasutamine	millest ülemine-ku-tegevused	millest toetavad tegevused	
Rohevarade suhtarv – nii lugejasse kui ka nime-tajasse arvatud varad				
Laenud ja ettemaksed, võlaväärtpaberid ja omakapi-taliinstrumendid, mida ei hoita kauplemiseks ja mida võetakse arvesse rohevarade suhtarvu arvutamisel	32,9%	0,0%		20,1%
Majapidamised	32,9%	0,0%		19,1%
millest elamukinnisvaraga tagatud laenud	32,4%	0,0%		16,9%
millest hoonete renoveerimislaenud	0,0%	0,0%		0,0%
millest mootorsõidukilaenud	0,5%	0,0%		0,4%
Rohevarade suhtarvu varad kokku	32,9%	0,0%		52,6%

* Kliimamuutustega kohanemise (CCA) eesmärgi saavutamisele kaasa aitavaid taksonoomia alla kuuluvaid riskipositsioone ei ole avalikustatud. Kogusumma (CCM+CCA) on võrdne kliimamuutuste leevendamise (CCM) eesmärgi saavutamisele kaasa aitavate riskipositsioonidega.

Majapidamiste arvesse võetud riskipositsioonide puhul liigitas LHV taksonoomias käsitletud osakaalu määramisel kõik hüpoteek- ja alates 2022. aastast väljastatud mootorsõidukilaenu taksonoomias käsitletud tegevusteks, mis aitavad kaasa kliimamuutuste leevendamise (CCM) eesmärgi saavutamisele, vastavalt delegeeritud määruse I lisa punktides 7.7 ja 6.5 esitatud tegevusalade kirjeldustele. Kooskõlas määrusega ei võetud taksonoomias käsitletuse ja taksonoomiaga kooskõla hindamisel arvesse riskipositsioone selliste ettevõtete suhtes, kes pole NFRD-ette-

võtted, sõltumata sellest, kas need vastavad taksonoomia kriteeriumidele.

Lisaks vormile „Rohevarade suhtarvu KPI-d jäägi alusel“ ei ole esitatud käibe- ja kapitalikulupõhist teavet, sest ühtegi üldotstarbeliste laenudega seotud riskipositsiooni NFRD-ettevõtetest mittefinantsettevõtete suhtes taksonoomias käsitletuse ja taksonoomiaga kooskõla hindamisel arvesse ei võetud.

Rohevarade suhtarvu KPI-d voo alusel seisuga 31.12.2023

	Kokku (CCM+CCA*)			Arvesse võetud uute varade osakaal
	Kliimamuutuste leevendamine (CCM)			
	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomias käsitletud)			
	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomiaga kooskõlas)			
% (võrreldes arvesse võetud koguvaraga)	millest tulu kasutamine	millest ülemineku-tegevused	millest toetavad tegevused	
Rohevarade suhtarv – nii lugejasse kui ka nime-tajasse arvatud varad				
Laenuid ja ettemaksed, võlaväärtpaberid ja omakapitaliinstrumendid, mida ei hoita kauplemiseks ja mida võetakse arvesse rohevarade suhtarvu arvutamisel	22,6%	0,0%		-
Majapidamised	22,6%	0,0%		-
millest elamukinnisvaraga tagatud laenuid	21,3%	0,0%		-
millest hoonete renoveerimiseks antud laenuid	0,0%	0,0%		-
millest mootorsõidukilaenuid	1,3%	0,0%		-
Rohevarade suhtarvu varad kokku	22,6%	0,0%		-

* Kliimamuutustega kohanemise (CCA) eesmärgi saavutamisele kaasa aitavaid taksonoomia alla kuuluvaid riskipositsioone ei ole avalikustatud. Kogusumma (CCM+CCA) on võrdne kliimamuutuste leevendamise (CCM) eesmärgi saavutamisele kaasa aitavate riskipositsioonidega.

Eespool esitatud tabelis on laenuid ja muude riskipositsioonide (uued laenuid netosummas) rohevarade suhtarvu KPI-d (voog) arvesse võetud varade kohta arvutatud avalikustatud andmete alusel. Siin ei ole avalikustatud kogu uute varade osakaalu.

Arvesse võetud varade kohta avaldatud andmetest lähtudes ei ole finantsgarantiide KPI-de veergu esitatud. Valitsetavate varade kapitalikulupõhiste KPI-de teave ei hõlma finantsettevõtete asjakohaseid KPI-sid. 2023. aasta kohta on avalikustatud teave ainult jäägi kohta.

KPI-d bilansiväliste riskipositsioonide puhul

Järgnevatel tabelites on valitsetavate varade bilansiväliste riskipositsioonide (sh portfellihooldus ja fondid) KPI-d avalikustatud arvesse võetud varade kohta avaldatud andmete alusel.

Jäägi käibepõhised KPI-d seisuga 31.12.2023

% (võrreldes käsitletud bilansivälise koguvara)		Valitsetavad varad
Kliimamuutuste leevendamine (CCM)	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomias käsitletud)	5,4%
	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomiaga kooskõlas)	5,1%
	millest tulu kasutamine	0,0%
	millest üleminekutegevused	1,6%
	millest toetavad tegevused	4,6%
Kliimamuutustega kohanemine (CCA)	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomias käsitletud)	0,0%
	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomiaga kooskõlas)	0,0%
	millest tulu kasutamine	0,0%
	millest toetavad tegevused	0,0%
KOKKU KOKKU (CCM + CCA)	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomias käsitletud)	5,4%
	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomiaga kooskõlas)	5,1%
	millest tulu kasutamine	0,0%
	millest üleminekutegevused	1,6%
	millest toetavad tegevused	4,6%

Jäägi kapitalikulupõhised KPI-d seisuga 31.12.2023

% (võrreldes käsitletud bilansivälise koguvara)		Valitsetavad varad
Kliimamuutuste leevendamine (CCM)	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomias käsitletud)	4,9%
	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomiaga kooskõlas)	3,6%
	millest tulu kasutamine	0,0%
	millest üleminekutegevused	0,6%
	millest toetavad tegevused	3,1%
Kliimamuutustega kohanemine (CCA)	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomias käsitletud)	0,0%
	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomiaga kooskõlas)	0,0%
	millest tulu kasutamine	0,0%
	millest toetavad tegevused	0,0%
KOKKU KOKKU (CCM + CCA)	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomias käsitletud)	4,9%
	Sellise arvesse võetud koguvara osakaal, millega rahastatakse taksonoomia alla kuuluvaid sektoreid (taksonoomiaga kooskõlas)	3,6%
	millest tulu kasutamine	0,0%
	millest üleminekutegevused	0,6%
	millest toetavad tegevused	3,1%

Taksonoomiatabel 2. Teave tuumaenergia ja maagaasiga seotud tegevuste kohta	Bilansiline	Bilansiväline
Tuumaenergia ja maagaasiga seotud tegevuse riskipositsioonid		
Tuumaprotsessidest minimaalsete kütusetsükli jäätmetega energiat tootvate uuenduslike elektri- tootmisrajatiste uurimine, arendamine, tutvustamine ja kasutuselevõtt	Ei	Ei
Parimat võimalikku tehnoloogiat kasutades uute tuumaseadmete ehitamine ja ohutu käitamine elektri tootmiseks või soojusenergia töötlemiseks, sh kaugkütteks või sellisteks tööstuslikeks protsessideks nagu vesiniku tootmine, ning nende ohutuse suurendamine	Ei	Jah
Selliste olemasolevate tuumaseadmete ohutu käitamine, mis toodavad elektrit või töötlevad soojusenergiat, sh kaugkütteks või sellisteks tööstuslikeks protsessideks nagu tuumaenergiast vesiniku tootmine, ning nende ohutuse suurendamine	Ei	Jah
Maagaasiga seotud tegevuse riskipositsioonid		
Fossiilsetest gaaskütustest elektri tootmise rajatiste ehitamine või käitamine	Ei	Jah
Fossiilseid gaaskütuseid kasutavate soojus-/jahutus- ja elektrienergia koostootmise rajatiste ehitamine, taastamine ja käitamine	Ei	Jah
Fossiilsetest gaaskütustest soojus-/jahutusenergiat tootvate rajatiste ehitamine, taastamine ja käitamine	Ei	Ei

Bilansiliste varade seas ei tuvastatud taksonoomias käsitletud ega taksonoomiaga kooskõlas olevaid riskipositsioone, mis oleksid seotud tuumaenergia ja maagaasiga seotud tegevustega, mida on kirjeldatud delegeeritud määruse (määrus 2021/2139) I ja II lisa punktides 4.26, 4.27, 4.28, 4.29, 4.30 ja 4.31.

Bilansiväliste varade seas tuvastas LHV mõned taksonoomias käsitletud ja taksonoomiaga kooskõlas olevad riskipositsioonid, aga 2023. aastal hinnati nende osakaalu avalikustamise jaoks ebaoluliseks.

Taksonoomiatabel 3. Taksonoomias käsitletuse KPI üleminekuaruanne avalikustamisaastatel 2024 ja 2025

Aastatel 2024 ja 2025 esitab LHV Group aruande taksonoomias käsitletud varade osakaalu kohta vastavalt avalikustatava teabe delegeeritud määruse artikli 10 lõikele 7. Selles aruandes näidatakse vastavalt keskkonnaalasele delegeeritud õigusaktile ning kliimaalase delegeeritud õigusakti I lisa uutele punktidele 3.18–3.21 ja punktidele 6.18–6.20 ning II lisa punktidele 5.13, 8.4, 9.3, 14.1 ja 14.2 taksonoomias käsitlemata ja taksonoomias käsitletud majandustegevustega seotud riskipositsioonide osakaal arvesse võetud bilansilisest koguarast.

Üksikasjalik teave arvesse võetud varade kohta on esitatud tabelis 1. Kui riskipositsioon on juba loetud taksonoomias käsitletuks seoses mõne muu kui siin käsitletud majandustegevusega, ei võetud seda riskipositsiooni kõnealuses üleminekuaruandes käsitletuse kindlaksmääramiseks kaalumisele (nt majapidamiste hüpoteeklaenuid ja mootorsõidukilaenuid, mis aitavad kaasa kliimamuutuste leevendamise eesmärgi saavutamisele).

Taksonoomias käsitletuse üleminekuaruanne

<i>miljonites eurodes</i>	Taksonoomias käsitletud	Taksonoomias käsitlemata	Taksonoomias käsitletud tegevuste osakaal %
Art 10(7) Arvesse võetud (rohe) koguvara	0,0	3 747,0	0,0%

Taksonoomiatabel 4. Kindlustustegevuse KPI-d (LHV Kindlustus)

LHV Kindlustuse kindlustustegevuse taksonoomias käsitletus <i>miljonites eurodes</i>	Taksonoomias käsitletud	Taksonoomias käsitlemata	Taksonoomias käsitletud tegevuste osakaal, %	Taksonoomiaga kooskõlas	Taksonoomiaga kooskõlas olevate tegevuste osakaal, %
Kindlustustegevus, sh	16,8	14,6	53%	0,0	0,0%
Maismaasõidukite kindlustus (punkt 10.1.e)	11,0	-	35%	0,0	0,0%
Tule- ja muu varakahju kindlustus (punkt 10.1.g)	5,8	-	18%	0,0	0,0%

Taksonoomias käsitletud kindlustustegevuse osakaal hõlmab kindlustustulu brutopreemiatest, mis vastab kliimaalase delegeeritud õigusakti II lisa punktis 10.1 määratletud taksonoomias käsitletud kindlustustegevusele. 2023. aasta kohta ei ole taksonoomiaga kooskõlas olevat kindlustustegevust avalikustatud.

5.5.3 GRI sisukord ja ESG mõõdikud

Aruanne on koostatud kooskõlas globaalse aruandlusalgatuse GRI standardite põhinõuetega (Core Option).

Kuna GRI ei sisalda piisavalt finantssektoripõhiseid näitajaid, mis võimaldaksid portfelli mõjudest ülevaade anda,

oleme lisaks kasutanud mitmesuguseid GRI-väliseid näitajaid. Viimased on jaotatud oluliste teemade järgi ja esitatud järgnevas GRI sisukorras, et anda terviklik ülevaade kõigist peamistest aruandes käsitletud ESG ja jätkusuutlikkuse näitajatest.

GRI standard	Nr	Avalikustatav teave	Asukoht aruandes ja/või selgitus Vt osad:
Alus (GRI 101: 2016)			
Üldine avalikustamine (GRI 102:2016)			
Organisatsiooni profiil	102-1	Organisatsiooni nimi	<ul style="list-style-type: none"> Ärinimi Lisa 1 Üldine informatsioon
	102-2	Tegevused, kaubamärgid, tooted ja teenused	<ul style="list-style-type: none"> Tegevusaruanne Lisa 1 Üldine informatsioon Ärivaldkondade tegevused
	102-3	Peakontori asukoht	<ul style="list-style-type: none"> Juriidiline aadress Lisa 1 Üldine informatsioon
	102-4	Tegevuse asukoht	<ul style="list-style-type: none"> Juriidiline aadress Lisa 1 Üldine informatsioon
	102-5	Omanikusuhted ja õiguslik vorm	<ul style="list-style-type: none"> Üldkoosolek (õiguslik vorm) LHV emiteeritud aktsiad ja võlaväärtpaberid (omanikusuhted) Lisa 1 Üldine informatsioon (õiguslik vorm) Lisa 6 Tütarettevõtted ja firmaväärtus
	102-6	Teenindatavad turud	<ul style="list-style-type: none"> Strateegia ja finantsplaan Lisa 1 Üldine informatsioon
	102-7	Organisatsiooni suurus	<ul style="list-style-type: none"> Strateegia ja finantsplaan Lisa 1 Üldine informatsioon
	102-8	Teave töötajate ja muude töötajate kohta	<ul style="list-style-type: none"> Strateegia ja finantsplaan Lisa 1 Üldine informatsioon
	102-9	Tarneaabel	<ul style="list-style-type: none"> Rohelise kontori tegevused Rahastatud heitkoguste hinnangud
	102-10	Ettevõtte ja selle tarneaahela olulised muutused	<ul style="list-style-type: none"> Rohelise kontori tegevused
	102-11	Ettevaatuspõhimõte	<ul style="list-style-type: none"> Krediidiriski mõjutavad ESG riskid ESG riskid
	102-12	Välised algatused	<ul style="list-style-type: none"> Globaalsed jätkusuutlikkuse raamistikud Juhtroll jätkusuutliku äritegevuse arendamisel Eestis
	102-13	Ühingute liikmesus	<ul style="list-style-type: none"> Globaalsed jätkusuutlikkuse raamistikud Juhtroll jätkusuutliku äritegevuse arendamisel Eestis
Strateegia	102-14	Kõrgema juhtkonna avaldus	<ul style="list-style-type: none"> Tegevjuhi pöördumine
Eetika ja ausus	102-16	Väärtused, põhimõtted, standardid ja käitumisnormid	<ul style="list-style-type: none"> LHV Grupi juhtorganid
	102-17	Nõustamine eetikaküsimustes ja eetikaprobleemide käsitlemine	<ul style="list-style-type: none"> Võrdõiguslikkus ja diskrimineerimisest hoidumine
Juhtimine	102-18	Juhtimisstruktuur	<ul style="list-style-type: none"> Lisa 1 Üldine informatsioon

GRI standard	Nr	Avalikustatav teave	Asukoht aruandes ja/või selgitus
			Vt osad:
Sidusrühmade kaasamine	102-40	Sidusrühmade loetelu	• Koostöö sidusrühmadega
	102-41	Kollektiivlepingud	• Kaasav töökoht
	102-42	Sidusrühmade tuvastamine ja valimine	• Koostöö sidusrühmadega
	102-43	Sidusrühmade kaasamise viisid	
	102-44	Põhiteemad ja tõstatatud probleemid	
Aruandlustava	102-45	Konsolideeritud finantsaruandes hõlmatud ettevõtted	• Lisa 1 Üldine informatsioon
	102-46	Aruande sisu määratlemine ja teema piiritlemine	• Jätkusuutlikkuse missioon • Globaalne aruandlusalgatus (GRI)
	102-47	Oluliste teemade loetelu	• ESG ja jätkusuutlikkuse olulised aspektid
	102-49	Muudatused aruandluses	• Teave oluliste arvestuspõhimõtete kohta – Koostamise alused
	102-50	Aruandeperiood	jaanuar 2023 – detsember 2023
	102-51	Eelmise aruande kuupäev	28. veebruar 2023
	102-52	Aruandlustsükkel	Aastane
	102-53	Kontaktandmed aruande kohta küsimuste esitamiseks	info@lhv.ee
	102-54	Aruandluse vastavus GRI standarditele	• Globaalsed jätkusuutlikkuse raamistikud – Globaalne aruandlusalgatus (GRI) • GRI sisukord
	102-55	GRI sisukord	• GRI sisukord ja ESG mõõdikud
	102-56	Väline kinnitus	• Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Olulise mõju valdkonnad

1. Kliima ja elurikkus

Portfelli mõju kliimale ja elurikkusele (teave, mille avalikustamist GRI standardid ei nõua)

Vt osad:

Juhtimisviis (GRI 103: 2016)	103-1 kuni 103-3		<ul style="list-style-type: none"> • ESG strateegia • Koostöö sidusrühmadega • ESG juhtimine • Mõjuvaldkondade juhtimine – Keskkond
---------------------------------	------------------	--	---

Heited (GRI 305: 2016)

Juhtimisviis (GRI 103: 2016)	103-1 kuni 103-3		<ul style="list-style-type: none"> • Meie CO₂ jalajälg
	305-1	Otsene (1. valdkond) kasvuhoonegaaside heide	
	305-2	Energia kaudne (2. valdkond) kasvuhoonegaaside heide	
	305-3	Muu kaudne (3. valdkond) kasvuhoonegaaside heide	
	305-4	Kasvuhoonegaaside heitemahukus	

Jäätmed (GRI 306:2020)

Juhtimisviis (GRI 103:2016)	103-1 kuni 103-3		<ul style="list-style-type: none"> • Meie CO₂ jalajälg
	306-3	Jäätmeteke	

Vesi ja heitveed (GRI 303: 2018)

Juhtimisviis (GRI 103: 2016)	103-1 kuni 103-3		<ul style="list-style-type: none"> • Meie CO₂ jalajälg
	303-5	Veetarbimine	

2. Ringmajandus

Portfelli mõju ringmajandusele (teave, mille avalikustamist GRI standardid ei nõua)

Juhtimisviis (GRI 103: 2016)	103-1 kuni 103-3		<ul style="list-style-type: none"> • ESG ja jätkusuutlikkuse olulised aspektid
---------------------------------	------------------	--	---

Kaudsed majanduslikud mõjud (GRI 203: 2016)

Juhtimisviis (GRI 103: 2016)	103-1 kuni 103-3		<ul style="list-style-type: none"> • ESG strateegia • Koostöö sidusrühmadega • ESG juhtimine • Mõjuvaldkondade juhtimine – Sotsiaalvaldkond
	203-2	Olulised kaudsed majanduslikud mõjud	<ul style="list-style-type: none"> • Sotsiaalne vastutus • Finantskirjaoskus • Sponsorlus • Sotsiaalne mõju kanalite ja kliendikogemuse kaudu

4. Finantskirjaoskus ja majanduslik kindlustunne

Kaudsed majanduslikud mõjud (GRI 203: 2016)

Juhtimisviis (GRI 103: 2016)	103-1 kuni 103-3		<ul style="list-style-type: none"> • ESG strateegia • Koostöö sidusrühmadega • ESG juhtimine • Mõjuvaldkondade juhtimine – Sotsiaalvaldkond
---------------------------------	------------------	--	---

203-2	Olulised kaudsed majanduslikud mõjud	<ul style="list-style-type: none"> Sotsiaalne vastutus Finantskirjaoskus Sponsorlus Sotsiaalne mõju kanalite ja kliendikogemuse kaudu
-------	--------------------------------------	---

5. Aus ja läbipaistev organisatsioonikultuur

Korruptsioonivastane võitlus (GRI 205:206)

Juhtimisviis (GRI 103: 2016)	103-1 kuni 103-3	<ul style="list-style-type: none"> GRI sisukord
	205-3	Kinnitatud korruptsioonijuhtumid ja võetud meetmed

Sotsiaal-majanduslike nõuete täitmine (GRI 419: 2016)

Juhtimisviis (GRI 103: 2016)	103-1 kuni 103-3	<ul style="list-style-type: none"> ESG juhtimine Mõjuvaldkondade juhtimine – Juhtimine Mõjuvaldkondade juhtimine – Sotsiaalvaldkond Mõjuvaldkondade juhtimine Ühingujuhtimise aruanne
	419-1	Sotsiaal- ja majandusvaldkonna õigusaktide täitmata jätmine

Mitmekesisus ja võrdsed võimalused (GRI 405: 2016)

Juhtimisviis (GRI 103: 2016)	103-1 kuni 103-3	<ul style="list-style-type: none"> ESG juhtimine Mõjuvaldkondade juhtimine – Sotsiaalvaldkond Meie ühiskondlik mõju tööandjana – Võrdõiguslikkus ja diskrimineerimisest hoidumine
	405-1	Mitmekesisus juhtorganite liikmete ja töötajate seas
	405-2	Naiste ja meeste põhipalga ja töötasu suhe

Sidusrühmade kaasamine (teave, mille avalikustamist GRI standardid ei nõua)

Juhtimisviis (GRI 103-2016)	103-1 kuni 103-3	<ul style="list-style-type: none"> Koostöö sidusrühmadega, ESG juhtimine
--------------------------------	------------------	--

Peamised ESG tulemusnäitajad

Meie ESG valdkonna peamised tulemusnäitajad on esitatud järgnevas tabelis. Need aitavad meil paremini mõista, kuidas meie äritegevus mõjutab keskkonda, ühiskonda ja juhtimist. Peamiste tulemusnäitajate valiku aluseks olid valdkonnad, kus LHV äritegevuse mõju on kõige suurem.

Kliima ja keskkonna mõjuvaldkonnas oleme võtnud kohustuse uute diiselaute rahastamine 2030. aastaks järk-järgult lõpetada ning seadnud lisaks eesmärgi oma liisinguportfelli kuuluvate sõidukite keskmist CO₂ heidet eelseisvatel aastatel järk-järgult vähendada. Mõistame, et avaldame kliimale kõige suuremat mõju oma laenuportfelli kaudu. Seepärast oleme võtnud eesmärgiks, et aastaks

2030 suureneb taastuenergia projektide osakaal meie energiaspektori portfellis 90%-ni ja et aastaks 2030 kasutatakse vähemalt 50% aasta jooksul väljastatavatest hüpoteeklaenudest A- ja B-energiaklassi kinnisvara jaoks.

2024. aastaks soovime seada teaduspõhised heitkoguste vähendamise eesmärgid oma laenuportfelli sektoritele.

Mõistame, et LHV-l on täita oluline roll klientide rahalise toimetuleku ja finantskirjaoskuse edendamisel. Usume, et kui jagame teavet vastutustundliku laenamise ja rahaasjade korraldamise kohta, siis see loob inimestele paremad rahalised võimalused. Nii oleme seadnud eesmärgiks, et aastaks 2030 oleks 60% meie noortest klientidest (kuni 26 aastased) mõne investeerimisteenuse leping.

Kuna sooline palgalõhe on finantssektoris tõsine probleem, siis oleme otsustanud olla oma kõigi tasandite töötajate palgalõhe suhtes läbipaistvad ja kaotada palgalõhe LHV-s täielikult aastaks 2030. Meie täiendav eesmärk on tõsta töötajate rahulolu indeks 2030. aastaks 5 punktile (maksimumtase).

LHV Grupi peamised ESG tulemusnäitajad

1. Kliima ja elurikkus (E)

	2023	2022	2021
Ettevõtteleaenude portfelli lisandunud uute taastuenergiaprojektide lepinguline väärtus (miljonites eurodes)	90,21	107,1	41,4
Uute A-energiaklassi korterite arv, mida aasta jooksul elamuarenduse kaudu rahastati	822	532	-
A- ja B-energiaklassi hoonete jaoks aasta jooksul sõlmitud hüpoteeklaenulepingute osakaal hüpoteeklaenuportfellis	26,1%	29,8%	-
Grupi autoliingu portfelli keskmine CO ₂ heide (gCO ₂ /km)	98,2	122,3	134,9

2. Kaasav ja sidus majandus (S)

Digitaalsete kanalite kasutamine eraklientide seas*	60,1%	59,4%	59,3%
Digitaalsete kanalite kasutamine eraklientide seas, kelle emakeel ei ole eesti keel*	66,09%	66,2%	64,3%
Digitaalsete kanalite kasutamine eraklientide seas, kes on üle 65-aastased*	45,0%	40,8%	39,2%
Väljaspool suurlinnu (Tallinn, Tartu, Pärnu) asuva jaekliendibaasi osakaal	33,1%	32,7%	32,4%

* need, kes vähemalt kord kuus sisse logivad

3. Finantskirjaoskus ja majanduslik kindlustunne (S)

Investeermisteenuse lepinguga noorte (kuni 26-aastased) osakaal	47,0%	46,1%	45,7%
Investeermisteenuse lepinguga eraklientide osakaal	41,3%	40,8%	41,1%
Investeermisteenuse lepinguga naissoost eraklientide osakaal	37,3%	36,3%	36,0%
Väljastatud mikrolaenu arvu arv	1 251	1 068	1 001
II pensionisambaga liitunud LHV Panga klientide osakaal	26%	35%	-
Investeermiskoolis osalenute arv	16 000	19 262	12 000

4. Aus ja läbipaistev organisatsioonikultuur (G)

Kinnitatud korruptsioonijuhtumid ja võetud meetmed	0	0	0
Kliendirahuolu indeks	96,8%	95,7%	95,8%
Ettevõtte vastu käimas olevate kohtumenetluste arv aasta lõpu seisuga	2	1	1
Naistöötajate osakaal LHV-s	59,7%	57,6%	63%
Naiste osakaal juhtivatel ametikohtadel	42,1%	48,4%	46,1%
LHV tegevjuhi ja täistööajaga töötaja mediaanpalga suhe	5	5,26	5,26
Sooline palgalõhe	0,83	0,92	0,87
Töötajate rahulolu indeks (5-punkti skaala)	4,5	4,5	4,5

LHV Groupi juhtorganid

Nõukogu

Rain Lõhmus on üks LHV asutajaid ja LHV Groupi nõukogu esimees ning LHV Panga nõukogu liige. Ta kuulub Kodumaja AS-i nõukogusse. Ta on ka AS-i Lõhmus Holdings ja Lohmus Capital OÜ omanik ja juhatuse liige ning OÜ Merona Systems ja Kõrberebane OÜ omanik. Ühtlasi on ta Zerospotnrg OÜ ja Umblu Records OÜ juhatuse liige ja üks omanikest ning OÜ KODRESTE üks omanikest. Rain Lõhmus on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli (TalTech) ja Harvard Business School'i juhtimisprogrammi. Rain Lõhmusele ja temaga seotud isikutele (Lõhmus Holdings OÜ, OÜ Merona Systems) kuulub kokku 68 649 130 aktsiat, mis moodustab 21,46% kõigist LHV Groupi aktsiatest.

Andres Viisemann on üks LHV asutajaid ja LHV pensionifondide juht. Ta on LHV Groupi, LHV Panga ja LHV Varahalduse nõukogu liige. Ühtlasi kuulub ta AS-i Fertilitas ja AS-i Viimsi Haigla nõukogusse ning VHM Medical OÜ juhatusele. Ta on ka Viisemann Holdings OÜ omanik ja juhatuse liige ning Viisemann Investments AG ja OÜ Miura Investeeringud omanik. Andres Viisemann on lõpetanud Tartu Ülikooli ja omandanud magistrikraadi INSEAD-is rahvusvahelise ärijuhtimise erialal. Andres Viisemannile ja temaga seotud isikutele (Viisemann Investments AG ja Viisemann Holdings OÜ) kuulub kokku 35 756 210 aktsiat, mis moodustab 11,18% kõigist LHV Groupi aktsiatest. Tulenevalt Andres Viisemanni tegutsemisest LHV pensionifondide juhina on tal võimalik 2021., 2022. ja 2023. aastal väljastatud optsoonide eest kokku märkida 153 899 LHV Groupi aktsiat.

Raivo Hein on LHV Groupi ja LHV Panga nõukogu liige. Ta kuulub ka AS-i Puumarket nõukogusse ja MTÜ Pärtli juhatusele. Ta on OÜ Kakssada Kakskümmend Volti omanik ja juhatuse liige ning E-Finance OÜ, Põhjala Kellad OÜ ja veel mitme isiklike investeeringute juhtimiseks asutatud ettevõtte juhatuse liige. Raivo Hein on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli (TalTech). Raivo Hein ei oma LHV Groupi aktsiaid. Temaga seotud isikutele OÜ Kakssada Kakskümmend Volti, Lame Maakera OÜ ja Astrum OÜ kuulub kokku 5 490 694 aktsiat, mis moodustab 1,72% kõigist LHV Groupi aktsiatest.

Heldur Meerits on LHV-Groupi ja LHV Panga nõukogu liige. Ta kuulub äriühingu Kodumaja AS ja sihtasutuste SA Põltsamaa Ühisgümnaasiumi Toetusfond, SA Tähelaps ja Audentese Koolide SA nõukogusse. Heldur Meerits on ka oma majanduslike erahuvide haldamisega tegelevate ettevõtete AS Amalfi, AS Altamira ja SIA Valdemara Group omanik ja juhatuse liige ning fondi Castra Hiberna vara säilimist tagav ja kontrolliv isik. Ta on lõpetanud Tartu Ülikooli majandusteaduskonna. Heldur Meerits ei oma LHV Groupi aktsiaid. Temaga seotud isikutele AS Amalfi ja SIA Valdemara Group kuulub 10 975 280 aktsiat, mis moodustab 3,43% kõigist LHV Groupi aktsiatest.

Tiina Mõis on LHV Groupi ja LHV Panga nõukogu liige. Veel kuulub ta Rocca al Mare Kooli AS-i ja Rocca al Mare Kooli SA nõukogusse. Ta on ka AS-i Genteel omanik ja juhatuse liige ning üks Nine Lives OÜ omanikest ja juhatuse liige. Tiina Mõis on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli (TalTech). Tiina Mõis ja temaga seotud isikud (AS Genteel ja Rocca al Mare Kooli SA) omavad kokku 11 359 990 aktsiat, mis moodustab 3,55% kõigist LHV Groupi aktsiatest.

Sten Tamkivi on LHV Groupi nõukogu liige. Veel kuulub ta ettevõtete ASI Private Equity AS, Salv Technologies OÜ ja Kistler-Ritso Eesti SA nõukogusse. Ta on Seikatsu OÜ ja Osaluste Hellalt Hoidmise OÜ omanik ja juhatuse liige, lisaks OÜ Notorious, Kaigun OÜ, TBD Holdco OÜ ja Plural Estonia OÜ juhatuse liige. Ta on ka üks OÜ E-laen omanikest. Sten Tamkivi on lõpetanud Stanfordi Ülikooli Graduate School of Business'i. Sten Tamkivile ja temaga seotud isikutele (Seikatsu OÜ ja OÜ Notorious) kuulub kokku 335 630 aktsiat, mis moodustab 0,10% kõigist LHV Groupi aktsiatest.

Tauno Tats on LHV Groupi nõukogu liige. Ühtlasi kuulub ta OÜ Eesti Killustik nõukogusse ning Ammende Hotell OÜ ja MTÜ Plate Torn juhatusse. Tauno Tats on Õueala OÜ juhatuse liige ja omanik. Ta on ka Ambient Sound Investments OÜ juhatuse liige ja üks omanikest ning samuti eespool mainitud ettevõtete investeringute juhtimiseks asutatud ettevõtete juhatuse liige. Ta on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli (TalTech). Tauno Tats ei oma LHV Groupi aktsiaid. Ambient Sound Investments OÜ omab 10 828 210 aktsiat, mis moodustab 3,39% kõigist LHV Groupi aktsiatest.

Juhatus

Madis Toomsalu on LHV Groupi juhatuse liige ning LHV Panga, LHV Kindlustuse, LHV Varahalduse ja LHV Paytech'i nõukogu esimees, LHV Finance'i nõukogu liige ja LHV Bank Ltd direktorite nõukogu esimees. Ta on ka MTÜ FinanceEstonia juhatuse liige ja SA Rohe-tiiger nõukogu liige. Madis Toomsalu lõpetas 2009. aastal ärikorralduse bakalaureuseõppe Tallinna Tehnikaülikoolis (TalTech) ja omandas samas 2011. aastal magistrikraadi avaliku sektori rahanduse erialal. Madis Toomsalule ja temaga seotud isikutele kuulub kokku 1 231 690 aktsiat, mis moodustab 0,39% kõigist LHV Groupi aktsiatest. Madis Toomsalul on võimalik 2021., 2022. ja 2023. aastal väljastatud optioonide eest kokku märkida 709 658 LHV Groupi aktsiat.

Meelis Paakspuu on LHV Panga juhatuse liige ja finantsjuht alates 2015. aastast ja LHV Groupi juhatuse liige ja finantsjuht alates 2022. aastast. Ta ei kuulu ühegi teise äriühingu juhtorganisse. Meelis Paakspuu lõpetas Tartu Ülikooli majandusteaduskonna 1996. aastal. Meelis Paakspuule ja temaga seotud isikule kuulub kokku 611 440 aktsiat, mis moodustab 0,19% kõigist LHV Groupi aktsiatest. Meelis Paakspuul on võimalik 2021., 2022. ja 2023. aastal väljastatud optioonide eest kokku märkida 506 288 LHV Groupi aktsiat.

Martti Singi on LHV Panga juhatuse liige ja riskijuht alates 2012. aastast ja LHV Groupi juhatuse liige ja riskijuht alates 2022. aastast. Ta ei kuulu ühegi teise äriühingu juhtorganisse. Martti Singi omandas 2009. aastal Estonian Business School'i rahvusvahelise ärijuhtimise magistrikraadi. Martti Singile ja temaga seotud isikutele (sh OÜ-le Unitas) kuulub kokku 929 719 aktsiat, mis moodustab 0,29% kõigist LHV Groupi aktsiatest. Martti Singil on võimalik 2021., 2022. ja 2023. aastal väljastatud optioonide eest kokku märkida 484 998 LHV Groupi aktsiat.

Jüri Heero on LHV Panga juhatuse liige ja IT-juht alates 2007. aastast ja LHV Groupi juhatuse liige ja IT-juht alates 2022. aastast. Ta on ka Heero Invest OÜ omanik ja juhatuse liige. Jüri Heero lõpetas Tartu Ülikooli majandusteaduskonna 1999. aastal. Jüri Heerole ja temaga seotud isikutele (sh Heero Invest OÜ-le) kuulub kokku 1 095 800 aktsiat, mis moodustab 0,34% kõigist LHV Groupi aktsiatest. Jüri Heerol on võimalik 2021., 2022. ja 2023. aastal väljastatud optioonide eest kokku märkida 484 998 LHV Groupi aktsiat.

Nõukogu tasandil moodustatud komiteed

Auditikomitee

Verner Uibo on investeerimisettevõtte Plural Platform finantsjuht ja Plural Estonia OÜ juhatuse liige. Vahemikus 2006–2022 oli ta AS-i PricewaterhouseCoopers finantsauditiosakonna juhtivauditiitor. Lisaks on ta TriVer Konsultatsioonid OÜ ja VUPCV OÜ omanik ja juhatuse liige ning MAOLEN OÜ juhatuse liige. Verner Uibo on omandanud bakalaureusekraadi Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžist. Ta oli kuni 2023. aasta septembrini Eesti vandeaudiitor ja omab ACCA (Sertifitseeritud Arvestuseksperide Assotsiatsioon) kvalifikatsiooni, olemata selle aktiivne liige. Verner Uibo ei oma LHV Grupi aktsiaid.

Raivo Hein (LHV Grupi ja LHV Panga nõukogu liige)

Tauno Tats (LHV Grupi nõukogu liige)

Töötasukomitee

Tiina Mõis (LHV Grupi ja LHV Panga nõukogu liige)

Rain Lõhmus (LHV Grupi nõukogu esimees ja LHV Panga nõukogu liige)

Andres Viisemann (LHV Grupi, LHV Panga ja LHV Varahalduse nõukogu liige)

Nimetamiskomitee

Tiina Mõis (LHV Groupi ja LHV Panga nõukogu liige)

Rain Lõhmus (LHV Groupi nõukogu esimees ja LHV Panga nõukogu liige)

Andres Viisemann (LHV Groupi, LHV Panga ja LHV Varahalduse nõukogu liige)

Riski- ja kapitalikomitee (moodustatud LHV Groupi ja LHV Panga nõukogu tasandil)

Rain Lõhmus (LHV Groupi nõukogu esimees ja LHV Panga nõukogu liige)

Andres Viisemann (LHV Groupi, LHV Panga ja LHV Varahalduse nõukogu liige)

Heldur Meerits (LHV-Groupi ja LHV Panga nõukogu liige)

Madis Toomsalu (LHV Groupi juhatuse liige, LHV Panga, LHV Varahalduse, LHV Kindlustuse ja LHV Paytech'i nõukogu esimees, LHV Finance'i nõukogu liige ja LHV Bank Ltd juhtorgani esimees). Madis Toomsalu kuulub ainult LHV Panga riski- ja kapitalikomiteesse.

Tütarettevõtete nõukogud ja juhatused

AS LHV Pank

Nõukogu: Madis Toomsalu (kuni 31. märtsini 2026, esimees), Rain Lõhmus (kuni 31. detsembrini 2024), Andres Viisemann (kuni 31. märtsini 2027), Tiina Mõis (kuni 31. detsembrini 2024), Heldur Meerits (kuni 31. märtsini 2026), Raivo Hein (kuni 31. märtsini 2027)

Juhatus: Kadri Kiisel (esimees), Indrek Nuume, Jüri Heero, Andres Kitter, Meelis Paakspuu, Martti Singi (kõik kuni 31. märtsini 2027)

AS LHV Finance

Nõukogu: Kadri Kiisel (kuni 29. jaanuarini 2025, esimees), Madis Toomsalu (kuni 26. juunini 2025), Veiko Poolgas (kuni 24. augustini 2028), Jaan Koppel (kuni 24. augustini 2028)

Juhatus: Heidy Kütt (kuni 18. jaanuarini 2028)

AS LHV Varahaldus

Nõukogu: Madis Toomsalu (kuni 31. märtsini 2026, esimees), Kadri Kiisel (kuni 31. märtsini 2027), Andres Viisemann (kuni 31. märtsini 2026)

Juhatus: Vahur Vallistu (kuni 5. juunini 2024, esimees), Joel Kukemelk (kuni 31. märtsini 2027), Eve Sirel (kuni 1. juunini 2028)

AS LHV Kindlustus

Nõukogu: Madis Toomsalu (esimees), Erki Kilu, Veiko Poolgas, Jaan Koppel (kõik kuni 6. maini 2025)

Juhatus: Martti-Sten Merilai (kuni 24. novembrini 2027, esimees), Taavi Lehemaa (kuni 8. detsembrini 2028)

LHV Bank Ltd

Direktorite nõukogu: Madis Toomsalu (ametisse nimetatud 4. veebruaril 2021), Erki Kilu (ametisse nimetatud 4. veebruaril 2021), Andres Kitter (ametisse nimetatud 4. veebruaril 2021), Paul Horner (ametisse nimetatud 4. jaanuaril 2022), Keith Butcher (ametisse nimetatud 1. mail 2022), Sally Veitch (ametisse nimetatud 1. juulil 2022)

AS LHV Paytech

Nõukogu: Madis Toomsalu (esimees), Andres Kitter, Erki Kilu, Kadri Kiisel (kõik kuni 4. aprillini 2027)

Juhatus: Lauri Teder (kuni 4. aprillini 2025)

Ühingujuhtimise aruanne

Käesolev aruanne, mis on esitatud kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega, annab ülevaate AS-i LHV Group (edaspidi LHV) juhtimisest ja juhtimise vastavusest Finantsinspeksiooni ja Nasdaq Tallinna börsi soovituslikule juhendile „Hea ühingujuhtimise tava“. LHV järgib head ühingujuhtimise tava, v.a juhul, kui käesolevas aruandes on märgitud teisiti.

1. Üldkoosolek

LHV on aktsiaselts, mille juhtorganiteks on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

Üldkoosolek on LHV kõrgeim juhtorgan, mille kaudu aktsionärid teostavad oma õigusi. Üldkoosoleku pädevuses on põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine ja vähendamine (sh aktsiooptsooniprogrammide heakskiitmine), vahetusvõlakirjade väljalaskmine, nõukogu liikmete valimine ja volituste pikendamine, nõukogu liikmete ennetähtaegne tagasikutsumine, majandusaasta aruande kinnitamine, kasumi jaotamine, audiitorite arvu määramine, audiitori(te) nimetamine ja tagasikutsumine, erikontrolli määramine, nõukogu liikmega tehingu tegemise otsustamine juhul, kui tehing väljub igapäevase majandustegevuse raamest, LHV lõpetamise, ühinemise, jagunemise ja ümberkujundamise otsustamine ning muude seaduse ja põhikirjaga üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamine.

Põhikirja muutmise otsus on vastu võetud, kui selle poolt on antud vähemalt 2/3 üldkoosolekul esindatud hääletest. Põhikirja muutmise otsus ja põhikirja uus tekst jõustuvad vastava kande tegemisel äriregistrisse. Äriregistrile esitatavale avaldusele lisatakse üldkoosoleku otsus põhikirja muutmise kohta ja põhikirja uus tekst.

Igal aktsionäril on õigus osaleda üldkoosolekul, võtta üldkoosolekul sõna päevakorras esitatud teemadel ning esitada põhjendatud küsimusi ja teha ettepanekuid. Aktsionäridel on ka muud seaduses sätestatud ja põhikirjaga ettenähtud õigused.

Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Korraline üldkoosolek, mille päevakorras on majandusaasta aruande kinnitamine, toimub vähemalt kord aastas. Juhatus kutsub korralise üldkoosoleku kokku hiljemalt kuue kuu jooksul pärast majandusaasta lõppu, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Korralise ja erakorralise üldkoosoleku toimumisest teatab juhatus ette vähemalt kolm nädalat.

Üldkoosoleku päevakord, juhatuse ja nõukogu ettepanekud, otsuste eelnõud ja muud asjakohased materjalid tehakse aktsionäridele kättesaadavaks enne üldkoosolekut LHV veebilehel.

Aktsionäridel, kes ei soovi üldkoosolekul kohapeal osaleda, võimaldatakse hääletada üldkoosoleku päevakorras olevaid

eelnõusid enne koosolekut või osaleda üldkoosolekul elektrooniliselt, kasutades selleks üldkoosoleku veebilehte, ning jälgida üldkoosolekut videoülekande vahendusel. Aktsionäridele antakse võimalus esitada enne üldkoosolekut päevakorrapunktide kohta küsimusi. Võimalus osaleda üldkoosolekul ja teostada oma õigusi turvaliste elektrooniliste vahendite kaudu ilma üldkoosolekul füüsiliselt osalemata on sätestatud LHV põhikirjas.

Üldkoosolekul osalemiseks õigustatud aktsionäride ring määratakse aktsiaraamatu alusel seitse päeva enne üldkoosoleku toimumist

2023. aastal toimus aktsionäride üldkoosolek 22. märtsil. Päevakavas oli 2022. aasta majandusaasta aruande kinnitamine, 2022. aasta majandusaasta kasumi jaotamine ja dividendide maksmine, tasustamispõhimõtete kinnitamine ja nõukogu liikmete volituste pikendamine. Lisaks anti ülevaade 2023. aasta esimese kahe kuu majandustulemustest, ärikeskkonnast ja viie aasta finantsprognoosist. Erakorralisi üldkoosolekuid 2023. aastal ei toimunud.

2023. aastal toimus üldkoosolek eesti keeles ja seda juhatas LHV Panga juriidilise osakonna juht Daniel Haab, kes tutvustas üldkoosoleku läbiviimise protseduuri ja juhatusele ettevõtte tegevuse kohta küsimuste esitamise korda.

Korralisel üldkoosolekul osalesid juhatuse esimees Madis Toomsalu, nõukogu esimees Rain Lõhmus ning nõukogu liikmed Tiina Mõis, Raivo Hein ja Tauno Tats. Teised nõukogu liikmed (Andres Viisemann, Heldur Meerits ja Sten Tamkivi) osalesid üldkoosolekul elektrooniliselt. Kohal oli ka audiitor Eero Kaup (KPMG).

Ühelgi LHV aktsionäril ei ole aktsiaid, mis annaksid neile spetsiifilisi kontrolli- või hääleõigusi. LHV ei ole teadlik aktsionäridevahelistest kokkulepetest, mis käsitleksid aktsionäriõiguste kooskõlastatud teostamist.

2023. aasta 29. detsembri seisuga olid olulist osalust omavad aktsionärid Rain Lõhmus ja temaga seotud isikud, kellele kuulus kokku 21,46% aktsiakapitalist, ning Andres Viisemann ja temaga seotud isikud, kellele kuulus kokku 11,18% aktsiakapitalist.

2. Juhatus

2.1 Juhatuses ja ülesanded

Juhatus on LHV juhtorgan, mis esindab ja juhib LHV-d. Juhatuse liikmed valib ja kutsub tagasi nõukogu. Juhatuse liikme valimiseks on vajalik kandidaadi kirjalik nõusolek. Juhatuse liikmeteks valitakse isikud, kellel on juhatuses osalemiseks ja juhatuse liikme ülesannete täitmiseks piisavad teadmised ja kogemused ning kes vastavad LHV põhikirjast, juhatuse töökorrast ja muudest sise-eeskirjadest ning õigusaktidest tulenevatele nõuetele. Enne ametisse nimetamist hinna-

takse isiku sobivust ametikohale vastavalt LHV juhtorganite liikmete, juhtorganite ja võtmeisikute sobivuse hindamise eeskirjale, Euroopa Keskpanga sobivuse hindamise suunistele ning Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) ja Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) ühistele juhtorganite liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise suunistele, mis on kehtestatud kooskõlas direktiivi 2013/36/EL ja direktiivi 2014/65/EL nõuetega, võttes seejuures arvesse LHV tegevuse eripärasid.

Vastavalt LHV põhikirjale koosneb juhatus ühest kuni viiest liikmest. Juhatus liikme volituste tähtaeg on kuni viis aastat. Juhatus liikme ametiaja pikendamist ei või otsustada varem kui üks aasta enne ametiaja korralist lõppemist ja pikemaks ajaks, kui on seaduses või põhikirjas ettenähtud ametiaja ülemmäär. Juhul, kui LHV juhatusel on üle kahe liikme, määrab nõukogu juhatuse esimehe. Juhatus esimees korraldab juhatuse tööd. Nõukogu võib juhatuse liikme sõltumata põhjusest tagasi kutsuda. Juhatus liikme sõltumata põhjusest tagasi astuda sõltumata põhjusest, teavitades sellest nõukogu. Juhatus liikmega sõlmitud lepingust tulenevad õigused ja kohustused lõpevad vastavalt lepingule.

Kuni 31. oktoobrini 2022 oli LHV juhatusel üks liige: Madis Toomsalu. Alates 1. novembrist 2022 on juhatusel neli liiget: Madis Toomsalu (juhatuse esimees, tegevjuht), Meelis Paakspuu (vastutab finantsjuhtimise eest, finantsjuht), Martti Singi (vastutab riskijuhtimise eest, riskijuht) ja Jüri Heero (vastutab IT toimimise ja arendamise ning infoturbe eest, IT-juht).

Nõukogu on kinnitanud juhatuse liikmete lepingutingimused ja sõlminud nendega lepingud. Nõukogu otsustab muu hulgas juhatuse liikmete tasustamispoliitika ja kompensatsiooni juhatuse liikme lepingu ennetähtaegse lõpetamise eest. Madis Toomsalu ametiaeg lõpeb 31. märtsil 2026 ja uute juhatuse liikmete Meelis Paakspuu, Martti Singi ja Jüri Heero ametiaeg lõpeb 31. märtsil 2027.

Juhatus teeb igapäevaseid juhtimisotsuseid iseseisvalt, lähtudes LHV ja aktsionäride parimatest huvidest ning jättes kõrvale isiklikud huvid.

Juhatus liikme ülesandeks on LHV igapäevane juhtimine, ettevõtte esindamine, LHV tegevuse juhtimine välisriigis, suhtlemine investoritega ning LHV strateegia väljatöötamise koordineerimine ja strateegia rakendamine. Juhatus liikmete LHV põhikirjast tulenev esindusõigus on registreeritud ka äriregistris – LHV-d saab tehingutes esindada juhatuse esimees üksi või kaks juhatuse liiget ühiselt.

Juhatus tagab, et LHV-l oleksid selle tegevuse ja ärivaldkonna jaoks sobivad riskijuhtimise ja sisekontrolli süsteemid. LHV sisekontrolli süsteem hõlmab kõiki tegevusi, mida viivad ellu LHV nõukogu, juhtkond ja töötajad, et tagada tegevuse tõhusus, adekvaatne riskide juhtimine, sisemise ja

välise aruandluse usaldusväärsus ning kõikide õigusaktide tingimusteta täitmine. Sisekontrolli süsteem katab kõiki äri-, tugi- ja kontrolliüksuseid.

LHV riskijuhtimise eesmärk on riske tuvastada, õigesti mõõta ning juhtida. Laiemas plaanis on riskijuhtimise eesmärk suurendada ettevõtte väärtust kahjude minimeerimise ning tulemuste volatiilsuse vähendamise kaudu.

Riskijuhtimine baseerub LHV-s tugeval riskikultuuril ning on üles ehitatud kolme kaitseliini põhimõttel. Esimene kaitseliin, mille moodustavad peamiselt ärivaldkonnad koos muude tugifunktsioonidega, vastutab riskide võtmise ning igapäevase riskide juhtimise eest. Teine kaitseliin, st riskijuhtimine ja vastavuskontroll, mis hõlmab ka finantskuritegevuse tõkestamist, vastutab riskijuhtimisraamistiku haldamise, selle pideva järelevalve ja rakendamise eest. Kolmas kaitseliin, milleks on sõltumatu siseaudit, teeb järelevalvet kogu organisatsiooni üle, st kontrollib siseaudititega sisemist juhtimiskorda, protsesse ja mehhanisme, et teha kindlaks, kas need on usaldusväärsed ja tõhusad ning kas neid rakendatakse järjepidevalt.

2.2 Juhatus liikmete tasustamispoliitika

LHV tasustamispoliitika eesmärk on õiglase, motiveeriva, läbipaistva ja seadusliku tasu maksmine.

Juhatus tasustamispoliitika ja töötasude üle on otsustamisõigus nõukogul. Töötasukomitee vaatab kord aastas üle juhatuse tasustamise alused. Juhatus tegevuse hindamisel võtab töötasukomitee eelkõige arvesse konkreetse juhatuse liikme tööülesandeid ja tegevust, samuti LHV majanduslikku olukorda ning äritegevuse hetkeseisu ja väljavaateid võrdluses teiste samasse majandussektorisse kuuluvate äriühingutega.

Juhatus liikme tasu, sh optisiooniprogramm, peab olema selline, mis motiveerib isikut tegutsema LHV parimates huvides ning aitama vältida huvide konflikti seeläbi, et hoidutakse toimimast isiklikes või muudes huvides. Juhatus liikmete põhipalk ja tasustamispoliitika sätestatakse nendega sõlmitud juhatuse liikme lepingus.

Sisekontrolli ja riskijuhtimist teostavate juhatuse liikmete tasustamispoliitika peavad tagama nende sõltumatuse ja objektiivsuse riskijuhtimise/sisekontrolliga seotud ülesannete täitmisel. Nimetatud töötajate tasustamine ei tohi olneda nende järelevalve all olevate valdkondade tulemustest. Seatud eesmärgid peavad olema kirjeldatud üksikisikute tasandil.

LHV juhendub tulemuste mõõtmiseks kasutatavate põhiliste kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete ning riski hindamise mõõdikute seadmisel järgmistest põhimõtetest:

- LHV poolt kehtestatud tulemuskriteeriumid ei tohi stimuleerida ülemäärast riskivõtmist või ebasobivate toodete müüki.
- Tulemuskriteeriumid ei tohi sisaldada üksnes tegevuse tõhususe näitajaid (nt kasum, müügitulu, tootlus, kulu-

ja mahunäitajad) või turupõhiseid näitajaid (nt aktsia hind või võlaväärtpaberi tootlus), vaid neid tuleb korrigeerida riskipõhiste näitajatega (nt kapitali adekvaatus, likviidsus).

- Riskide ja tulemuste mõõtmiseks kasutatavad kriteeriumid peavad olema võimalikult tihedalt seotud selle juhatuse liikme otsustega, kelle tulemusi hinnatakse, ja tagama, et töötasu määratakse viisil, mis avaldab juhatuse liikme käitumisele soovitud mõju.
- Tulemuskriteeriumide määramisel tuleb tagada, et kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed ning absoluutsed ja suhtelised kriteeriumid oleksid sobivas tasakaalus.
- Kvantitatiivsed kriteeriumid peavad hõlmama perioodi, mis on piisavalt pikk, et võtta arvesse juhatuse liikme või tema vastutusel olevate üksuste võetud riske. Kriteeriumeid tuleb riskiga korrigeerida ja need peavad sisaldama majandusliku tulemuslikkuse näitajaid.
- Kvalitatiivsete kriteeriumide näiteks on strateegiliste eesmärkide täitmine, klientide rahulolu, riskijuhtimispoliitika järgimine, organisatsioonisiseste ja -väliste nõuete täitmine, juhtimisoskus, meeskonnatöö, loovus, motivatsioon ning koostöö teiste äriüksuste ja sisekontrolli ülesannete täitjatega

LHV rakendab pikaajalist tulemustasude maksmise programmi ehk optsooniprogrammi. Juhatuse liikmete, tippjuhtkonna ja optsooniprogrammi kaasatud võtmetöötajate (sh juhatuse liikmega võrdsustatud töötajate) põhipalgale lisandub iga-aastane tulemustasu, mille suurus ja väljamaksmine sõltub individuaalsete ja LHV eesmärkide täitmisest. Aktsionäride poolt heaks kiidetud tulemustasu alumine piir on 0 eurot ning ülemine piir 200% aastapalgast. Finantsplaani täitmisel väljastatakse üldjuhul optsoone 2% ulatuses LHV aktsiate koguarvust.

Optsooniprogrammi kaudu tulemustasu määramise alused peavad olema objektiivsed ja põhjendatud ning määrama eelnevalt kindlaks ajaperioodi, mille eest tulemustasu makstakse. Tulemustasu instrumentideks on 100% aktsioptionsioonid.

Juhatuse liikme lahkumishüvitis on seotud tema varasemate töötulemustega. Juhatuse liikmele ei maksta lahkumishüviti, kui sellega kahjustataks LHV huve. Lahkumishüvitise suurus peab peegeldama aja jooksul saavutatud tulemusi ja olema vastavuses saadud töötasu suurusega.

LHV juhatuse esimehele Madis Toomsalule maksti 2023. aastal igakuist töötasu 16 tuhat eurot, st tema LHV-ga sõlmitud juhatuse liikme lepingu alusel saadud aastatasu oli 192 tuhat eurot. Juhatuse liikmetele Meelis Paakspuule, Martti Singile ja Jüri Heerole maksti 2023. aastal igakuist töötasu 13 tuhat eurot, st nende LHV Pangaga sõlmitud juhatuse liikme lepingu alusel saadud aastatasu oli 156 tuhat eurot. Juhatuse liikmetel ei ole õigust mingile täiendavale tasule, preemiale ega hüvitisele LHV juhatuse liikme

ülesannete täitmise eest, v.a osalemine LHV Grupi aktsionäride üldkoosoleku poolt 13. märtsil 2020 heaks kiidetud LHV aktsioptionsiooniprogrammis, mille kohaselt LHV ja Grupi ettevõtete juhtkonna liikmetel, juhtkonna liikmetega võrdsustatud töötajatel ja LHV nõukogu poolt määratletud võtmetöötajatel, kellega LHV Group on optsoonilepingud sõlminud, on LHV uute aktsiate märkimise eesõigus.

Aktsioptionsiooniprogrammi alusel sõlmitud optsoonilepingute kohaselt on Madis Toomsalul õigus märkida tulemustasuna kokku 709 658 LHV aktsiat, Meelis Paakspuul on õigus märkida tulemustasuna kokku 506 288 LHV aktsiat ning Martti Singil ja Jüri Heerol on kummalgi õigus märkida tulemustasuna kokku 484 998 LHV aktsiat aastatel 2021–2023 väljastatud optsoonide eest.

2.3 Huvide konfliktid

Juhatus esitab kord aastas majanduslike huvide ja majanduslike huvide konfliktide deklaratsiooni. Huvide konflikte ei ole esinenud, mistõttu pole parandusmeetmeid rakendatud.

LHV ja juhatuse, nende lähedaste või nendega seotud isikute vahel toimuvad tehingud ja nende tingimused peavad olema eelnevalt nõukogu poolt heaks kiidetud. 2023. aastal ei sõlmitud selliseid tehinguid juhatuse liikme, tema lähedaste või temaga seotud isikute ja LHV vahel, samuti ei ole selliseid kehtivaid lepinguid varasematest perioodidest. Juhatuse liikmetel ei ole 5% ületavaid osalusi teistes äriühingutes, mis on LHV äripartnerid, tarnijad, kliendid või muud seotud äriühingud.

Ükski LHV juhatuse liige ei ole ühegi teise ettevõtte juhatuse või nõukogu liige, mille aktsiatega kaubeldakse Eestis tegutseval reguleeritud turul. Juhatuse liikmetel ei ole LHV aktsiate emiteerimise ega tagasiostmise volitusi.

3. Nõukogu

3.1 Nõukogu koosseis ja ülesanded

Nõukogu on LHV juhtorgan, mis planeerib LHV tegevust, korraldab LHV juhtimist ja teeb järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu määrab kindlaks ja vaatab korrapäraselt üle LHV strateegia, üldise tegevuskava, riskijuhtimise põhimõtted ja aastaearve. Nõukogul on viis kuni seitse liiget. Nõukogu liikmete volituste tähtaeg on kuni kolm aastat. Nõukogu liikmed valivad enda seast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tegevust. Nõukogu liikmete valimine, tagasiõigustamine ja volituste pikendamine kuulub aktsionäride üldkoosoleku pädevusse.

Nõukogu liikmeteks valitakse isikud, kellel on nõukogus osalemiseks ja nõukogu liikme ülesannete täitmiseks piisavad teadmised ja kogemused ning kes vastavad LHV põhikirjast, nõukogu töökorrast ja muudest sise-eeskirjadest ning õigusaktidest tulenevatele nõuetele. Enne ametisse nimetamist hinnatakse isiku sobivust ametikohale vastavalt LHV juhtorganite liikmete, juhtorganite ja võtmeisikute sobivuse hindamise eeskirjale, Euroopa Keskpanga

sobivuse hindamise suunistele ning Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) ja Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) ühistele juhtorganite liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise suunistele, mis on kehtestatud kooskõlas direktiivi 2013/36/EL ja direktiivi 2014/65/EL nõuetega, võttes seejuures arvesse LHV tegevuse eripärasid.

LHV nõukogu liikmed on Rain Lõhmus (nõukogu esimees), Andres Viisemann, Tiina Mõis, Heldur Meerits, Raivo Hein, Tauno Tats ja Sten Tamkivi. Nõukogu liikmete volitused kehtivad kuni 29. märtsini 2026, v.a Sten Tamkivi volitused, mis lõpevad 29. märtsil 2024.

2023. aastal toimus 11 korralist nõukogu koosolekut ja viiel korral võeti otsused vastu elektrooniliselt. 2023. aastal osalesid neli nõukogu liiget (Rain Lõhmus, Raivo Hein, Tiina Mõis ja Tauno Tats) kõigil nõukogu koosolekutel, kaks liiget (Andres Viisemann ja Heldur Meerits) puudusid ühelt nõukogu koosolekult ja üks liige (Sten Tamkivi) puudus kahelt nõukogu koosolekult. Kõik nõukogu liikmed osalesid e-hääletusel kõigil viiel korral, kui nõukogu võttis 2023. aastal otsuseid vastu elektrooniliselt.

LHV nõukogu tasandil on moodustatud neli komiteed, mille ülesandeks on nõustada nõukogu auditi, töötasu, juhatuse ja võtmeisikute sobivuse hindamise ning riski- ja kapitalijuhitumise küsimustes, nagu on kirjeldatud käesoleva aruande punktides 3.3–3.6.

2023. aasta koosolekutel sai nõukogu regulaarseid ülevaateid LHV ning selle tütarettevõtete tegevus- ja finantstulemustest ning seonduvate valdkondade tegevusest, arengust ja tulemustest.

Kvartaalselt vaadati üle riskiaruanded, siseaudiitori aruanded, auditikomitee aruanded ja vastavuskontrolli aruanded. Nõukogu kiitis 2023. aasta I kvartalis heaks 2022. aasta majandusaasta aruande ja nõukogu tegevusaruande. Nõukogu esitas asjakohased dokumendid ja mitu ettepanekut (ettepanekuid on kirjeldatud käesoleva aruande punktis 1) aktsionäride üldkoosolekule kinnitamiseks. 2023. aasta veebruaris kiideti heaks nimetamiskomitee ettepanekud juhatuse ja nõukogu liikmete individuaalse sobivuse ning juhatuse ja nõukogu kollektiivse sobivuse regulaarseks hindamiseks. Veebruaris kinnitati ka aktsiaoptsoonide hinnastamine, 2022. aasta tulemuste eest aktsiaoptsoonide väljastamine (pikaajaline tulemustasude maksimise programm), 2019. aasta tulemuste eest väljastatud optsoonide realiseerimine ja LHV riski- ja kapitalikomitee loomine. 2023. aasta aprillis võeti vastu otsus suurendada LHV aktsiakapitali seoses aktsiaoptsoonide programmi (pikaajaline tulemustasude maksimise programm) realiseerimisega. 2023. aasta märtsis ja juunis võttis nõukogu vastu otsuse kiita heaks ja väljastada garantii Ühendkuningriigi keskpangale. Nii juunis kui ka augustis andis nõukogu nõusoleku LHV Banki aktsiakapitali suurendamiseks. Nõukogu augustis toimunud korralisel koosolekul keskenduti LHV ja selle tütarettevõtete strateegia arutamisele. Lisaks otsustati teise taseme omavahendite ning omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõude hulka arvestatavate võlakirjade

emiteerimine. 2023. aasta septembris kinnitati uuendatud finantsplaan ja oktoobris kiideti heaks 2024. aasta finantskalender ning LHV 2028. aastal tähtaeguvate teise taseme omavahenditesse kuuluvate võlakirjade ennetähtaegne lunastamine summas 40 miljonit eurot. Lisaks kiideti heaks nimetamiskomitee ettepanek uue võimaliku nõukogu liikme individuaalse sobivuse ja uue koosseisuga nõukogu kollektiivse sobivuse hindamiseks. Novembris kinnitas nõukogu juhtorganitele kohalduvate eeskirjade muudatused. Aasta kahel viimasel koosolekul arutas nõukogu järgmise aasta tegevuskava ja finantsplaani eeldusi ning LHV ja tema tütarettevõtete viie aasta finantsprognosi. Detsembris vaatas nõukogu üle Euroopa Keskpanga poolt läbiviidud järelevalvelase läbivaatamise ja hindamise protsessi tulemused ja seadis LHV sisemised kapitalieesmärgid. Aasta jooksul anti ülevaade finantskuritegevuse/rahapesu tõkestamise suundumustest ning LHV ja tema tütarettevõtete töötajauringu Q12 tulemustest. Lisaks vaadati läbi, ajakohastati ja kinnitati LHV ja tema tütarettevõtete kordi, poliitikaid ja sise-eeskirju – eeskätt selleks, et LHV kui finantsvaldusettevõtte organisatsiooni struktuuri ja juhtimist LHV tasandil ümber korraldada.

3.2 Nõukogu tasustamis põhimõtted ja huvide konfliktid

Nõukogu liikmetele makstava tasu suuruse ja selle maksimise korra otsustab üldkoosolek, arvestades muu hulgas nõukogu liikmete tööülesandeid ja nende ulatust, samuti osalemist koosolekutel ja nõukogu kui juhtorgani tegevuses. Nõukogu liikmele võidakse määrata täiendav tasu seoses tema osalemisega auditikomitee või muu nõukogu organi tegevuses.

Aktsionäride üldkoosolek on otsustanud määrata nõukogu liikmetele brutotasu 1 500 eurot iga nõukogu korralise koosoleku eest, mille liige osaleb. Tasu makstakse välja hiljemalt nõukogu koosolekule järgneval tööpäeval. Täiendavaid lisavõi tulemustasusid, preemiaid ega hüvitisi ei ole kehtestatud.

2023. aastal maksti LHV nõukogule tasusid kogusummas 109,5 tuhat eurot (koos kõigi maksudega), millest neli nõukogu liiget (Rain Lõhmus, Raivo Hein, Tiina Mõis ja Tauno Tats) said igaüks 16,5 tuhat eurot (osalesid kõigil 11 korralisel koosolekul), kaks liiget (Andres Viisemann ja Heldur Meerits) said mõlemad 15 tuhat eurot (osalesid 10 korralisel koosolekul) ja üks liige (Sten Tamkivi) sai 13,5 tuhat eurot (osales 9 korralisel koosolekul).

LHV peab selguse mõttes oluliseks märkida, et nõukogu liikme Andres Viisemanni puhul rakendab LHV pikaajalist tulemustasude maksimise programmi ehk optsooniprogrammi tulenevalt tema tegevusest LHV tütarettevõtte LHV Varahalduse pensionifondide juhina. Tulemustasu instrumentideks on 100% aktsiaoptsoonid. Andres Viisemanni on võimalik aastatel 2021–2023 väljastatud optsoonide eest märkida kokku 153 899 LHV aktsiat.

Nõukogu liikmed esitavad kord aastas majanduslike huvide ja majanduslike huvide konfliktide deklaratsiooni. 2023.

aastal ei sõlmitud LHV ja nõukogu liikmete, nende lähedaste või nendega seotud isikute vahel olulisi tehinguid, samuti ei ole selliseid kehtivaid lepinguid varasematest perioodidest. Huvide konflikte ei esinenud, mistõttu parandusmeetmeid ei rakendatud. Nõukogu liikmetel ei ole 5% ületavaid osalusi teistes äriühingutes, mis on LHV äripartnerid, tarnijad, kliendid või muud seotud äriühingud.

3.3 Auditikomitee

Auditikomitee on nõukogu moodustatud nõuandev organ raamatupidamise ja aruandluse (sh eelarve koostamise protsessi), audiitorkontrolli, riski- ja kapitalijuhtimise, sisekontrollisüsteemi ja siseauditi tõhusa toimimise ning samuti õigusliku ja regulatiivse vastavuskontrolli üle järelevalve tegemiseks. Auditikomitee lähtub oma tegevuses eelkõige audiitortevõtte seadusest ja LHV nõukogu kinnitatud töökorrast.

Auditikomitee ülesanne on muu hulgas jälgida ja analüüsida protsesse, mis peavad tagama igakuiste aruannete ning aastaaruande korrektse ja efektiivse koostamise, Grupi ettevõtete majandusaasta aruannete audiitorkontrolli protsessi tõhususe ning audiitorettevõtte ja seda seaduse alusel esindava vandeaudiitori sõltumatuse ja nende tegevuse vastavuse audiitortevõtte seaduse nõuetele.

Auditikomitee kohustus on teha nõukogule ettepanekuid ja anda soovitusi audiitorettevõtte nimetamiseks või tagasikutsumiseks, siseaudiitori nimetamiseks või tagasikutsumiseks, probleemide ja ebatõhususe vältimiseks või kõrvaldamiseks organisatsioonis ning õigusaktide ja parima praktika nõuete täitmiseks.

Auditikomiteesse kuulub vähemalt kolm liiget. Auditikomitee liikmed valitakse nõukogu poolt kolmeks aastaks eesmärgiga tagada kompetentside mitmekesisus ja liikmete sõltumatus. Auditikomiteesse valitakse isikud, kes on LHV-st piisavalt sõltumatud, et oma rolli tõhusalt täita, ja kellest vähemalt kaks on raamatupidamis-, rahandus- või õiguseksperdid. LHV töötaja, juhatuse liige, siseaudiitor, prokurist või audititeenuse pakkuja ei tohi olla auditikomitee liige. Auditikomitee liikme ametisse nimetamiseks on vajalik kandidaadi kirjalik nõusolek. Auditikomitee liikmetele makstava tasu suuruse otsustab LHV nõukogu.

Auditikomiteesse kuuluvad Raivo Hein, Tauno Tats ja Verner Uibo (esimees). Auditikomitee liikmete volitused kehtivad kuni 31. märtsini 2026. Täpsem info auditikomitee liikmete kohta on esitatud majandusaasta aruande selles osas, kus on kirjeldatud LHV Grupi juhtorganeid. LHV auditikomitee liikmele makstav brutotasu on 500 eurot kuus ja auditikomitee esimehele makstav brutotasu on 1 000 eurot kuus.

Vastavalt töökorrale toimuvad auditikomitee koosolekud vähemalt kord kvartalis, ent 2023. aastal toimus 11 auditikomitee koosolekut. Viiel koosolekul andsid riskijuhtimise valdkonna esindajad auditikomitee liikmetele ülevaate erinevatest riskijuhtimise teemadest, panga ja Grupi riskiposit-

sioonidest ning nende jälgimiseks ja juhtimiseks kasutatavatest mõõdikutest ja meetmetest, sh krediidiriski, finantskuritegevuse riski, operatsiooniriski (sh IT riski), ESG riski, likviidsusriski ja sellega seotud riskide ning vastavuskontrolli juhtimisest.

Enamikul toimunud koosolekutest käsitleti muude teemade kõrval siseauditi tõstatatud küsimusi, eelkõige neid, mis olid seotud auditiaruannetega. Siseaudiitor andis ülevaate valminud audititest. Auditikomitee tutvus kõigi siseauditi aruannetega, arutas tehtud tähelepanekuid ning kujundas nende kohta oma seisukohad.

Aasta esimesel koosolekul kinnitati siseauditi 2023. aasta töökava ja detsembris toimunud viimasel koosolekul arutati siseauditi 2024. aasta töökava. Kava kiideti heaks 2024. aasta jaanuaris.

Kolmel koosolekul osales ka välisaudiitor KPMG. Veebruaris andis KPMG ülevaate 2022. aasta majandusaasta aruande auditi protsessist ja tehtud tähelepanekutest. Oktoobris andis KPMG ülevaate 2023. aasta finantsauditi riskihinnangust, kavast, meeskonnast ja ajakavast. Detsembris toimunud koosolekul esitas KPMG ülevaate vaheauditi tähelepanekutest.

Üldkoosolek nimetas alates 2024. aasta raamatupidamisaruande auditist välisaudiitoriks PwC. PwC osales auditikomitee septembris toimunud koosolekul, et kirjeldada auditi ülevõtmise kava, ja detsembris toimunud koosolekul, et anda ülevaate oma esimestest tähelepanekutest.

Auditikomitee andis aasta jooksul kinnitusi ja nõusolekuid konkreetsetele välisaudiitori poolt osutatavatele lisateenustele. Huvide konflikte ei tuvastatud.

3.4 Töötasukomitee

Töötasukomitee on LHV, LHV Panga, LHV Finance'i ja LHV Kindlustuse nõukogude moodustatud organ, kelle ülesandeks on nimetatud ettevõtete töötajate ning juhatuse liikmete tasustamise strateegia väljatöötamine, rakendamine ja selle üle järelevalve teostamine. Töötasukomitee ülesandeks on muu hulgas hinnata, kuidas tasustamisega seotud otsused mõjutavad riskijuhtimisele, omavahenditele ja likviidsusele kehtestatud nõuete täitmist.

Töötasukomitee teeb järelevalvet LHV, LHV Panga, LHV Finance'i ja LHV Kindlustuse juhatuste liikmete ja töötajate tasustamise üle, hindab tasustamispoliitika rakendamist vähemalt kord aastas, teeb vajadusel ettepanekuid tasustamispoliitika ajakohastamiseks ja koostab nõukogule sellekohaseid otsuste eelnõusid.

Töötasukomitee koosneb vähemalt kolmest liikmest, kes valitakse nende LHV nõukogu liikmete seast, kes on ka LHV Panga nõukogu liikmed. Töötasukomitee liikmed nimetab ametisse ja kutsub tagasi LHV nõukogu. Töötasukomitee liige valitakse ametisse kolmeks aastaks. Töötasukomitee liikme tagasivalimise ja volituste pikendamise kordade arv

ei ole piiratud. Töötasukomiteesse valitakse isikud, kellel on piisavalt asjakohaseid teadmisi, asjatundlikkust ja kogemusi tasustamispoliitika ja -tavade, riskijuhtimise ja kontrolli valdkonnas. Töötasukomitee liikmetele makstava tasu suuruse otsustab LHV nõukogu. Alates 1. aprillist 2023 on töötasukomitee esimehele makstav tasu 1 000 eurot ja töötasukomitee liikmele makstav tasu 500 eurot iga komitee koosoleku eest, millel nad on osalenud.

Töötasukomitee liikmed on Tiina Mõis (esimees), Rain Lõhmus ja Andres Viisemann, kelle volitused kehtivad 22. märtsini 2026. Täpsem info töötasukomitee liikmete kohta on esitatud majandusaasta aruande selles osas, kus on kirjeldatud LHV Grupi juhtorganeid.

Töötasukomitee kohtus 2023. aastal kahel korral – jaanuaris ja veebruaris ning tegi veebruaris ühe otsuse elektrooniliselt ja ühe kirjalikult. Jaanuaris vaadati üle tasustamispoliitika ja strateegilised tasustamispoliitika, LHV Panga ja LHV Kindlustuse tasustamissüsteemid, LHV juhatuse tasustamispoliitika ja LHV juhatuse 2022. aasta tasustamisaruanne. Vaadeldi turuvõrdlust, 2023. aasta kriitilisi ja kavandatud ametikohti ning finantsjärelvalveasutuste ootusi tulemustasude maksmise ja korrigeerimise kohta. Komitee arutas ka 2022. aasta tulemuste eest väljastatavate aktsioptionsioonide (pikaajaline tulemustasude maksmise programm ehk optionsiooniprogramm) saajaid ja summasid ning optionsioonide hinnastamist ja tegi nõukogule vastavad ettepanekud. Lisaks kinnitas töötasukomitee 2020. aastal 2019. aasta tulemuste eest väljastatud optionsioonide realiseerimise, analüüsis põhjalikult tagantjärele riskiga korrigeerimise protsessi, mis viidi läbi 2020. aastal tulemustasuna väljastatud aktsioptionsioonide realiseerimise suhtes, kiitis heaks nende töötajate optionsioonide kinnipidamise, kelle tööleping lõpetati 2022. aastal või kelle töölepingu kohta oli teada, et see lõpetatakse enne optionsioonide realiseerimise tähtaega 2023. aastal, ja võimaldas eespool märgitud töötajatel realiseerida neile väljastatud optionsioonid, võttes arvesse tagantjärele riskiga korrigeerimise protsessi tulemusi. LHV Panga ja LHV Kindlustuse tasustamissüsteemid ning LHV ja selle Eesti tütarettevõtete juhatuse liikmete aastaeesmärgid ja tasud vaadati üle ning esitati nõukogule kinnitamiseks. Veebruaris vaatas töötasukomitee üle LHV tulemustasude programmi, võttes arvesse LHV Banki tulemustasude vajadust, võttis teadmiseks 2023. aasta eeldatava ajakava koos eeldatavate päevakorrapunktidega ning kiitis heaks 2022. aasta tulemuste eest aktsioptionsioonide väljastamise ja esitas selle nõukogule kinnitamiseks.

3.4.1 Tasustamispoliitika

LHV ja selle tütarettevõtete (Grupi ettevõtete) tasustamispoliitika on kirjeldatud Grupi tasustamispoliitikas.

Grupi ettevõtete tasustamispoliitika puuduvad piirkondlikud erinevused. Olulisim erinevus Grupi ettevõtete vahel on see, et LHV Varahaldusel puudub töötasukomitee ja see ettevõtte täidab eraldiseisvaid avalikustamissooide ning LHV Bank kohaldab oma tegevusriigi nõuetest tulenevaid eeskirju.

Grupi ettevõtetele on kehtestatud tasustamispoliitika, et tasustamine oleks õiglane, motiveeriv, läbipaistev ja seadusele vastav.

Tasustamispoliitika laiem eesmärk on tagada strateegia elluviimiseks vajaliku võimekuse, oskuste ja kogemustega töötajate värbamine, töötajate ja aktsionäride huvid ühitamine, töötajate motiveerimine ja kasvavaks äritegevuseks vajalik tõhus riskijuhtimine. Tasustamissüsteem koosneb põhipalgast, hüvitistest ja töötajatele pakutavatest hüvedest. Grupi ettevõtteid ei paku töötajatele turuhinnast madalama hinnaga teenuseid, ei tee tööandja kulul makseid III pensionisambasse ega paku selliseid hüvesid nagu isikliku kasutuseks tööauto, mobiiltelefon või sülearvuti.

Üldine tasustamisstrateegia on tagada pikaajaliste eesmärkide täitmiseks motiveeriv töötasu ning ühtlasi luua tugev seos töötasu ja Grupi ettevõtete finantstulemuste vahel. Grupi ettevõtteid juhendavad kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete tulemuste mõõtmisel ja riskide hindamisel järgmistest põhimõtetest:

- Tulemuskriteeriumid peavad olema kooskõlas usaldusväärse ja tõhusa riskijuhtimise põhimõtetega. Kehtestatud tulemuskriteeriumid peavad arvestama Grupi ettevõtete pikaajalisi huve ja ei tohi stimuleerida ülemäära riskivõtmist või ebasobivate toodete müüki.
- Tulemuskriteeriumid ei tohi sisaldada üksnes tegevuse tõhususe näitajaid (nt kasum, müügitulu, kasumlikkus, kulu- ja mahunäitajad) või turupõhiseid näitajaid (nt aktsia hind või võlaväärtpaberi tootlus), vaid neid tuleb korrigeerida riskipõhiste näitajatega (nt kapitali adekvaatsus ja likviidsus).
- Riskide ja tulemuste mõõtmiseks kasutatavad kriteeriumid peavad olema võimalikult tihedalt seotud selle töötaja otsustega, kelle tulemusi hinnatakse, ning tagama, et tasude määramise protsessil on selle töötaja tööalasele käitumisele asjakohane mõju. Pikaajaliste eesmärkide saavutamiseks hinnatakse ja kontrollitakse riskikäitumist üksik töötaja tasandil.
- Tulemuskriteeriumide määramisel peavad kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed ning absoluutsed ja suhtelised kriteeriumid olema sobivas tasakaalus.
- Kvantitatiivsed kriteeriumid peavad hõlmama perioodi, mis on piisavalt pikk, et võtta arvesse töötajate või äriüksuste võetud riske. Kriteeriumeid tuleb riskiga korrigeerida ja need peavad sisaldama majandusliku tulemuslikkuse näitajaid.
- Kvalitatiivsete kriteeriumide näiteks on strateegiliste eesmärkide täitmine, klientide rahulolu, riskijuhtimispoliitika järgimine, organisatsioonisiseste ja -väliste nõuete täitmine, juhtimisoskus, loovus, motivatsioon ning koostöö teiste äriüksuste ja sisekontrolli ülesannete täitjatega.

Grupi värbamisstrateegia on leida tööturu parimad tegijad ning neid kaasata ja hoida. Töötasu määramisel peavad

Grupi ettevõtted oluliseks maksta ametikohale vastavat õiglast tasu ning on pigem valmis tegema erandeid kui piirama valikuid ametikohast tulenevate rangete töötasu-vahemike tõttu. Töötajate hoidmiseks kujundavad Grupi ettevõtted oma hüved ja hüvitised koostöös töötajatega. 2023. aastal kogunes pakutavate hüvede analüüsimiseks tööühm. Töötasu määramisel arvestatakse:

- töötaja pühendumust ja tulemusi;
- töökoormust;
- vastutust;
- nõutud haridustaset;
- juhtimistasandit;
- töö intensiivsust;
- ametikoha jaoks vajalikke teadmisi ja kogemusi;
- lisahüvede olemasolu;
- olukorda tööjõuturul;
- geograafilise asukoha palgataset;
- ametikoha kriitilisust.

Töötasu suuruse määramise otsus peab olema objektiivne. Töötasu makstakse vastavalt tehtud tööle ja selle väärtusele, mitte lähtuvalt töötaja isikust, soost, vanusest, päritolust vms.

Grupi ettevõtetes kehtib üldine põhimõte, et töötajad ei tohi kasutada isiklike riskimaandamisstrateegiaid või töötasu- ja vastutuskindlustust, mis kahjustaks tasustamispoliitika integreeritud riskide maandamise mõju. Tasustamispoliitikat puudutavate otsuste tegemisel arvestatakse Grupi ettevõtete finantsseisundit ja kapitalibaasi jätkusuutlikkust.

Grupi ettevõtted viivad läbi regulaarseid enesehindamisi, mille eesmärk on tuvastada kõik töötajad, kelle ametialane tegevus mõjutab või võib mõjutada oluliselt Grupi ettevõtete riskiprofiili. Järgnevas tabelis on esitatud sellised töötajate grupid ja nende muutuv- ja põhitasu komponentide suhe 2023. aastal:

Grupi riskiprofiili mõjutavate töötajate gruppide põhi- ja muutuvtasu suhe seisuga 31.12.2023

Kõrgem juhtkond	1,19
Kontrolliülesandeid täitvad töötajad	0,23
Töötajad, kellel on oluline mõju krediidiriski positsioonile (töötaja tehtud tehingu nimiväärtus moodustab vähemalt 0,5% LHV esimese taseme põhiomavahenditest ning on vähemalt 5 miljonit eurot)	0,40

Enesehindamine toimub kord aastas majandusaasta alguses. Hindamine hõlmab möödunud perioodi (sh majandustulemused, riskianalüüs) ja arvestab eelseivat majandusaastat.

Enesehindamise käigus määratletud töötajad on kohustatud ühe kalendriaasta jooksul alates optioonide reali-

seerimisest hoidma optsoonidega seotud LHV aktsiaid enda omandis ja neid mitte võõrandama ega mistahes kujul koormama (sh pantima). Neil on keelatud ka aktsia väärtuse languse riski teisele osapoolale üle kanda, nt kindlustuse või teatavat liiki finantsinstrumentide abil. Enesehindamise läbiviimisel võetakse arvesse kohustuste ulatust, otsustusõigust ning kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid tulemusnäitajaid. Analüüsi viib läbi Grupi ettevõtte juhatus arutelu vormis juhatuse või direktorite nõukogu (LHV Bank) koosolekul. Enesehindamise algatab personaliosakond ning protsessi ja tulemuste nõuetele vastavust hindab vastavuskontrolli osakond, kelle esindaja viibib ka enesehindamise juures. Töötasukomitee vaatab kord aastas üle töötajaga seotud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed kriteeriumid ja enesehindamise protsessi, mille alusel otsuseid tehakse. Enesehindamise tulemused vaatab sõltumatult läbi siseauditi üksus ning tulemuste kokkuvõtte esitatakse asjakohaste Grupi ettevõtete nõukogudele.

Aktsiaoptioonid

2020. aastal kiitsid LHV aktsionärid heaks tulemuspõhise aktsiaoptsooniprogrammi LHV ja Grupi ettevõtete juhatuse liikmetele, juhatuse liikmetega võrdsustatud töötajatele ja võtmetöötajatele, mida rakendatakse aastatel 2020–2024. 2023. aastal lähtuti 2022. aasta tulemuste eest aktsiaoptsoonide saajate ja koguste määramisel sellest programmist.

Aktsiaoptsoonide väljastamise eesmärk on luua tingimused, kus LHV ja Grupi ettevõtete juhtkonna liikmete, juhtkonna liikmetega võrdsustatud töötajate ja võtmetöötajate pikaajalised eesmärgid ja huvid oleksid kooskõlas LHV aktsionäride pikaajaliste huvidega. Teine eesmärk on pakkuda tööjõuturul konkurentidega võrdväärset tasustamissüsteemi.

Programmi raames lisandub põhipalgale iga-aastane tulemustasu, mille suurus või maksmine oleneb individuaalsete ja LHV eesmärkide täitmisest. Programmi eesmärgid on:

- konkurentsivõimelise tasustamise tagamine, et olla tööjõuturul atraktiivne;
- võtmetöötajate hoidmine ja motiveerimine läbi omaniku suhte loomise;
- aktsionäride ja töötajate huvide ühitamine;
- ettevõtte väärtuse kasvatamine läbi tulemusjuhtimise.

Optsooniprogrammi tulemustasu instrumentideks on 100% aktsiaoptioonid. Aktsiaoptsoonide tähtaeg on vähemalt kolm aastat alates optsoonide väljastamise hetkest. Juhatuse liikmetele väljastatud optsoonidele kehtib täiendav tingimus – neil ei ole lubatud vastavaid aktsiaid pärast optsoonioiguste teostamist veel ühe aasta jooksul müüa.

Aktsiate väljastamisele eelnev vähemalt kolmeaastane üleandmisperiood võimaldab tulemusi pikaajaliselt hinnata. Optsioone ei saa realiseerida rahas. Aktsiaoptsioone väljastatakse igal aastal kuni 2% ulatuses LHV aktsiate koguarvust. LHV-l on õigus keelduda aktsiaoptsioonide realiseerimisest ja väljastamisest õigustatud isikule kas osaliselt või tervikuna juhul, kui:

- LHV üldkoosolek või üldkoosoleku otsuse alusel tegutsev nõukogu ei võta vastu otsust LHV aktsiakapitali suurendamise ja aktsiate emiteerimise kohta;
- optsioonide saamiseks õigustatud isiku juhatuse liikme leping või töösuhe on lõppenud optsioonide saamiseks õigustatud isiku algatusel või vastavalt töölepingu seaduse §-le 88 või kui töölepingu seadust muudetakse, siis analoogsel alusel. LHV nõukogu otsuse alusel on siiski võimalik teha selle punkti kohaldatavuse osas erandeid;
- LHV või selle asjakohase tüdarettevõtte majandustulemused on eelneva perioodiga võrreldes märkimisväärselt halvenenud;
- optsioone saama õigustatud isik ei täida enam tulemuskriteeriume või ei vasta seaduses sätestatud krediidiasutuse või fondivalitseja juhile või töötajale esitatud nõuetele;
- LHV või selle asjakohane tüdarettevõtte ei täida enam usaldatavusnõudeid või vastava äriühingu riskid ei ole adekvaatselt kaetud omavahenditega;
- optsioonide väljastamisel on tuginetud andmetele, mis osutusid olulisel määral ebatäpseks või ebaõigeks.

Aktsiaoptsioone on ajavahemikul 2015–2023 väljastatud igal aastal. 2023. aastal realiseeriti 2020. aastal väljastatud optsioonid täies mahus. Järgmine aktsiaoptsioonide väljastamine võib aset leida 2024. aastal vastavalt nõukogu otsusele.

Aktsiaoptsioonide saamine ja kogus sõltusid ettevõtte üldiste ning juhatuse liikmete ja töötajate individuaalsete tegevusemärkide edukast täitmisest. 2023. aastal väljastati aktsiaoptsioone 182 inimesele summas 5 980 tuhat eurot. 2022. aastal väljastati aktsiaoptsioone 167 inimesele summas 7 727 tuhat eurot. 2021. aastal väljastati aktsiaoptsioone 138 inimesele summas 3 684 tuhat eurot. Aktsiaoptsioonide väljastamiseks sõlmiti juhatuse liikmete ja töötajatega kolmeaastase perioodiga aktsiaoptsioonilepingud.

2021. aastal väljastatud optsioone saab realiseerida ajavahemikul 1. aprillist kuni 30. aprillini 2024; aktsiaid nominaalväärtusega 0,1 eurot saab omandada hinnaga 0,923 eurot aktsia kohta.

2022. aastal väljastatud optsioone saab realiseerida ajavahemikul 1. aprillist kuni 30. aprillini 2025; aktsiaid nomi-

naalväärtusega 0,1 eurot saab omandada hinnaga 2,182 eurot aktsia kohta. 2023. aastal väljastatud optsioone saab realiseerida ajavahemikul 1. aprillist kuni 30. aprillini 2026; aktsiaid nominaalväärtusega 0,1 eurot saab omandada hinnaga 1,70 eurot aktsia kohta.

Opsiooniprogrammiga seotud kulud moodustasid 2023. aastal 5 584 tuhat eurot (2022: 4 661 tuhat eurot).

3.5 Nimetamiskomitee

Nimetamiskomitee eesmärk on toetada LHV, LHV Panga ja LHV Finance'i nõukogusid mainitud äriühingute juhatuse ja nõukogu liikmete ning võtmetöötajate valikuprotsessi ja sobivusnõuetega seotud küsimustes. Nimetamiskomitee pädevusse kuulub muu hulgas juhtorganite liikmete ja võtmetöötajate kandidaatide individuaalse sobivuse ning juhtorganite kollektiivse sobivuse hindamine, juhtorganite koosseisu, struktuuri ja tegevuse hindamine, juhtorganite otsustusprotsessi pidev jälgimine, saadud riskiteabe sisu, vormi ja sageduse korrapärane ülevaatamine ja nende kohta otsuste tegemine ning vajadusel riskijuhtimise, vastavuskontrolli, siseauditi ja teiste osakondade ning üksuste juhtide kaasamise tagamine vastavaid valdkondi puudutavates küsimustes. Muu hulgas juhindub nimetamiskomitee oma töös mitmekesisuse poliitikast, mis lähtub Euroopa Keskpanga sobivuse ja nõuetekohasuse hindamise suunistes ja äriühingute juhtkonna soolist tasakaalu käsitlevas EL-i direktiivis sätestatud üldpõhimõtetest. Sellega seoses märgitakse, et Tiina Mõis on LHV nõukogu liige ning töötasukomitee ja nimetamiskomitee esimees ja Relika Mell on LHV siseauditi juhina võtmetöötaja ning et LHV Eesti tüdarettevõtetes töötab kokku 150 keskastme juhti, kellest 74 on naised, ja 12 juhatuste liiget, kellest 2 on naised. 2023. aastal otsustas LHV nõukogu nimetamiskomitee ettepanekul nimetada uueks nõukogu liikme kandidaadiks Liisi Znatokovi, kes esitatakse kinnitamiseks 20. märtsil 2024 kogunevale aktsionäride üldkoosolekule.

Nimetamiskomitee koosneb vähemalt kolmest liikmest, kes valitakse nende LHV nõukogu liikmete seast, kes on ka LHV Panga nõukogu liikmed. Komitee liikmetel peavad olema individuaalselt ja kollektiivselt valikuprotsessi ja sobivusnõuete alased teadmised, kogemused ja asjatundlikkus, sh teadmised Euroopa Pangandusjärelevalve ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve suunistes esitatud juhtorgani liikmete ja võtmetöötajate sobivuse hindamise nõuetest. Komitee pädevuse, õigused, tegevuspõhimõtted ja liikmetele makstava tasu suuruse otsustab LHV nõukogu.

Nimetamiskomitee liikmed on Tiina Mõis (esimees), Rain Lõhmus ja Andres Viisemann, kelle volitused kehtivad 22. märtsini 2026. Täpsem info nimetamiskomitee liikmete kohta on esitatud majandusaasta aruande selles osas, kus on kirjeldatud LHV Groupi juhtorganeid. Nimetamiskomitee liikmetele makstava tasu suuruse otsustab LHV nõukogu.

Alates 1. aprillist 2023 on nimetamiskomitee esimehele makstav tasu 1 000 eurot ja nimetamiskomitee liikmele makstav tasu 500 eurot iga koosoleku eest, millel nad on osalenud.

2023. aastal toimus neli nimetamiskomitee koosolekut ja üks otsus võeti vastu kirjalikult. Jaanuaris analüüsiti LHV, LHV Panga ja LHV Finance'i juhatuse ja nõukogu, juhtorganeid ja vajadusel ka võtmetöötajate individuaalse ja kollektiivse sobivuse korraldust hindamist, mille tulemused esitati kinnitamiseks LHV nõukogule. Mais arutas nimetamiskomitee nimetamisprotsessi ja uue ametisse nimetatava LHV nõukogu liikme profilli. Juulis vaadati üle nõukogu liikme kandidaadid ja kinnitati asjakohane tegevuskava. Augustis hindas nimetamiskomitee LHV Finance'i kahe nõukogu liikme individuaalset ja kogu LHV Finance'i nõukogu kollektiivset sobivust seoses ettepanekuga pikendada nende liikmete volitusi. Oktoobris hinnati LHV nõukogu võimaliku uue liikme ja LHV Panga võimaliku täiendava liikme individuaalset sobivust ning mõlema juhtorgani kollektiivset sobivust. Lisaks hinnati uuesti LHV Panga juhatuse esimehe individuaalset ja juhatuse kollektiivset sobivust seoses Finantsinspeksiooni poolt 2022. aastal läbiviidud kontrolli tulemusel tehtud ettekirjutusega ja väärteto korras määratud trahviga.

3.6 Riski- ja kapitalikomitee

Riski- ja kapitalikomitee eesmärk on teha järelevalvet riski- ja kapitalijuhtimise poliitika elluviimise üle LHV Grupi konsolideeritud tasandil, sh hinnata riskide, kapitali, likviidsuse, ning tulude tõenäosuse ja ajastusega seotud aspekte ning analüüsida ärimudelit ja riskimaandamise põhimõtteid. Riski- ja kapitalikomitee on kohustatud vaatama üle riskijuhtimise osakonna koostatud aruanded ning vaatama üle ja kinnitama kõik riskilimiidid, sh vaatama üle sisemise likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi, sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi, taasteplaani, kriisilahendamise kavad ja muud olulised riskidega seotud poliitikat ning esitama nõukogule kinnitamiseks nendega seotud ettepanekud. Riski- ja kapitalijuhtimise komitee kompetentsi kuulub ka järelevalve tegemine LHV investeringute, riskide ja kapitalijuhtimise üle.

Riski- ja kapitalikomitee liikmed valitakse LHV nõukogu liikmete seast ning neil peavad olema riskijuhtimise põhimõtete ja riskitaluvuse mõistmiseks ja pidevaks jälgimiseks vajalikud teadmised, oskused ja kogemused. Komitee pädevuse, õigused, tegevuspõhimõtted ja liikmetele makstava tasu suuruse otsustab LHV nõukogu.

Riski- ja kapitalikomitee liikmed on Rain Lõhmus (esimees), Heldur Meerits ja Andres Viisemann, kelle volitused kehtivad 31. märtsini 2026. Täpsem info riski- ja kapitalikomitee liikmete kohta on esitatud majandusaasta aruande selles osas, kus on kirjeldatud LHV Grupi juhtorganeid. Riski- ja kapi-

talikomitee liikmetele makstava tasu suuruse otsustab LHV nõukogu. Alates 1. aprillist 2023 on riski- ja kapitalikomitee esimehele makstav tasu 1 000 eurot ja riski- ja kapitalikomitee liikmele makstav tasu 500 eurot iga koosoleku eest, millel nad on osalenud, võttes arvesse erisust, mille kohaselt LHV riski- ja kapitalikomitee liikmetele LHV Panga nõukogu tasandil loodud riski- ja kapitalikomitee koosolekutel osalemise eest eraldi tasu ei maksta.

2023. aastal toimus kuus riski- ja kapitalikomitee koosolekut, kus pöörati suurt tähelepanu riskiaruannete igakülgele ülevaatusele Grupi ettevõtete tasandil. Peamiste päevakorrapunktide seas olid ka taastekava ning sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi makromajandusliku stsenaariumi ja selle edasise uuendamise analüüs. Algatati riskivalmiduse raamistiku väljatöötamise protsess. Esitati arvamus riskide kohta, mis kaasnevad finantsvahendajatele suunatud pangateenuste äri üleviimisega LHV Pangast LHV Banki. Esitleti esialgset järelevalvelase läbivaatamise ja hindamise protsessi (SREP) ning tehti ettepanek mitme redigeeritud riskipoliitika kinnitamiseks, ent otsustati, et need vajavad täiendavat analüüsi. Vaadeldi ka finantsplaneerimise protsessi ning arutati nii finantsplaani baas- kui ka negatiivset stsenaariumi. Võeti teadmiseks 2024. aasta eeldatav ajakava koos eeldatavate päevakorrapunktidega.

4. Juhatuse ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad LHV huvide parima kaitsmise eesmärgil tihedat koostööd. Koostöö aluseks on eelkõige avatud mõttevahetus nii juhatuse ja nõukogu vahel kui ka juhatuse ja nõukogu siseselt.

Juhatus ja nõukogu töötavad ühiselt välja LHV tegevuseesmärgid ja strateegia. Juhatus lähtub LHV juhtimisel nõukogu antud strateegilistest juhustest ning arutab nõukoguga strateegilisi juhtimisküsimusi regulaarselt, ausalt ja avameelselt. Juhatus on kutsutud osalema igakuistel nõukogu koosolekutel.

Juhatus teavitab nõukogu korrapäraselt kõikidest olulistest asjaoludest, mis puudutavad LHV äritegevuse planeerimist, elluviimist ja tulemuslikkust, riskipositsioone ning riskide juhtimist.

2023. aastal ei esinenud huvide konflikte, mistõttu parandusmeetmeid ei rakendatud.

5. Teabe avalikustamine

LHV kohtleb kõiki aktsionäre võrdselt ja teavitab kõiki aktsionäre olulistest asjaoludest võrdsetel alustel, võimaldades vastavale teabele kiiresti ja ühetaoliselt juurde pääseda.

Teabe avalikustamine toimub vastavalt avalikele ettevõtetele kehtestatud reeglitele.

LHV panustab aktiivselt investorkogukonnaga heade suhete arendamisse ja investorite teadlikkuse suurendamisse. LHV-l on investoritele suunatud veebileht, kus aktsionäridele tehakse kättesaadavaks kõik dokumendid ja andmed, mida näevad ette hea ühingujuhtimise tava ja kehtivad õigusaktid. LHV avalikustab nii igakuised finantstulemused kui ka järgmise aasta ja viie aasta finantsprognoozi. LHV veebilehel on avalikustatud jooksva ja järgmise aasta finantskalender, mis sisaldab majandusaasta aruande ja vahearuanne avalikustamise kuupäevi ning aktsionäride korralise üldkoosoleku toimumise kuupäeva. Avalikustatav teave on kodulehel kättesaadav eesti, inglise ja vene keeles. Aastaplaane ja igakuiseid tulemusi avalikustatakse ka börsiteadetes.

LHV korraldab kvartaalseid investorkohtumisi ja veebiseinare, mille kokkuvõtetega on võimalik tutvuda LHV veebilehel. Vajadusel ja sidusrühmade soovil korraldatakse ka kohtumisi analüütikutega ning analüütikutele, investoritele või institutsionaalsetele investoritele suunatud esitlusi ja pressikonverentse. LHV selgitab oma veebilehel oma eesmärgi, suundi ja arvamust võimalike trendide ning regulatiivse ja ärikeskkonna muutuste kohta. LHV püüab olla avatud, läbipaistev ja anda oma tegevusest investoritele aru. 2019., 2020. ja 2023. aastal kuulutati LHV võitjaks konkursil Nasdaq Baltic Award, mis tunnustab Baltimaade parimaid börsiettevõtteid läbipaistvuse, hea ühingujuhtimise ja investorsuhete valdkonnas, põhikategoorias „Parimate investorsuhetega ettevõtte“. 2023. aastal tunnustati LHV Pank kaheksandat korda aasta maaklerfirmaks kui ettevõtte, kes panustab kõige aktiivsemalt kapitaliturule arendamise algatustesse.

LHV veebilehel on avaldatud LHV dividendipoliitika, mis sätestab dividendide maksmise põhimõtted, mille kohaselt dividendide maksmise kõige olulisemaks eelduseks on väliste ja sisemiste regulatiivsete kapitalinõuete jätkusuutlik täitmine. Sõltuvalt kasvu- ja/või investeerimisplaanidest võib LHV dividendide maksmisest loobuda. Kui eeltingimused on täidetud, maksab LHV dividendideks koos kaasneva tulumaksuga 25% LHV aktsionäridele kuuluvast maksueelsest kasumist.

6. Finantsaruandlus ja auditeerimine

LHV avalikustab igal aastal majandusaasta aruande. Majandusaasta aruanne auditeeritakse, selle kiidab heaks nõukogu ning kinnitab üldkoosolek.

Auditorite arvu määrab ja audiitorid nimetab aktsionäride üldkoosolek, kes määrab ka audiitorite tasustamise korra. Audiitori valiku olulisemate kriteeriumidena peab auditikomitee üldkoosolekule audiitori nimetamiseks ettepanekut tehes silmas audiitori varasemat kogemust finantsteenuste valdkonnas ja avaliku huvi üksuste auditeerimisel, meeskonnatöö oskusi, kompetentsi ja võimekust kaasata eksperte

ning oluliste erinevuste korral ka teenuse hinda. Audiitorid nimetatakse ühekordse audiitorikontrolli tegemiseks või kindlaksmääratud tähtajaks.

Audiitor osutas Grupi ettevõtetele 2023. aastal lepingujärgseid teenuseid, mis hõlmasid Grupi ettevõtete majandusaasta aruannete auditeid, kvartaalsetes vahearuanetes kajastatud kasumi ülevaatusi, tõlketeenuseid, maksunõustamisteenuseid, investeerimisfondide seaduse planeeritavate muudatustega seotud nõustamisteenuseid ning muid kindlustandvaid teenuseid, mille läbiviimise kohustus tuleneb krediidiasutuste seadusest, väärtipaberiturule seadusest ning investeerimisfondide seadusest.

Tehingud seotud osapooltega on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisa 24.

2019. aastal korraldas juhatus koos auditikomiteega konkursi audiitori valimiseks 2020.–2022. aasta majandusaasta aruannete auditeerimiseks. Konkursi raames küsiti pakkumisi neljalt suurimalt rahvusvaheliselt tunnustatud audiitorbüroolt ja kohtuti nende esindajatega. Audiitori valikul hinnati kandidaatide varasemat kutsealast töökogemust, oskusi ja teadmisi, usaldusvärsust, suhtlemise läbipaistvust ning pakutavaid koostöötingimusi võrdluses turutingimustega ja LHV äritegevuse eripäradest tulenevaid kriteeriume. Osalemise kutse saadeti kolmele suurimale audiitorbüroole ning pakkumise esitanud kahe büroo seast valiti välja KPMG Baltics OÜ, kes nimetati 2019. aastal toimunud aktsionäride korralisel üldkoosolekul Grupi ettevõtete audiitoriks majandusaastateks 2020–2022. 2022. aastal otsustas üldkoosolek lepingut ühe aasta võrra pikendada.

2023. aastal audiitori osutatud teenuste eest makstud või tasumisele kuuluvate tasude kogusumma on 316 tuhat eurot, millest 259 tuhat eurot on tasud audiitoriteenuste eest ning 57 tuhat eurot muude teenuste eest.

7. Vastavuse deklaratsioon

LHV järgib „Hea ühingujuhtimise tava“ juhiseid ja soovitusi, v.a selle järgmine punkt nimetatud põhjustel:

3.2.2. Vähemalt pooled emitendi nõukogu liikmetest on sõltumatud. Kui nõukogus on paaritu arv liikmeid, siis võib sõltumatuid liikmeid olla 1 liige vähem kui sõltumatu liikmeid.

LHV nõukogu koosseis ei ole praegu ühtegi sõltumatut liiget, kes vastaks „Hea ühingujuhtimise tava“ lisa esitatud sõltumatuse tunnustele. Aktiivse arengu ja kasvu tõttu on LHV siiani eelistanud nõukogu liikmetena pikaajalise juhtimis- ja panganduskogemusega inimesi. Praegused nõukogu liikmed on ühtlasi LHV suurimad aktsionärid. LHV hinnangul on suurimad aktsionärid nõukogu liikmetena enim motiveeritud panustama LHV juhtimisse ja pikaajalisse arengusse. Objektivsete ja tõendatavate andmete alusel

omab olulist osalust seitsmest praegusest nõukogu liikmest kaks (Rain Lõhmus ja temaga seotud isikud omavad 21,46% aktsiakapitalist ning Andres Viisemann ja temaga seotud isikud omavad 11,18% aktsiakapitalist). Ühelgi nõukogu liikmel ei ole õigust määrata mistahes viisil ametisse enamust LHV juhatuse või nõukogu liikmetest ega teostada muul viisil kontrolli LHV üle, neid ei seo LHV-ga oluline ärihuvi, nad ei ole seotud LHV aktsionäriaga, kes omab kontrolli LHV üle, nad pole LHV töötajad ega äripartnerid või äripartneri võtmetöötajad. Seetõttu ei ole LHV pidanud vajalikuks parandusmeetmete rakendamist ja hindab LHV nõukogu praeguses koosseisus sobivaks, sh sõltumatuse poolest. Samuti on nõukogu liikmete sõltumatuse hindamisel jõutud järeldusele, et neil on piisavalt julgust, veendumusi ja meeleskindlust, et tulemuslikult hinnata ja vaidlustada nõukogu teiste liikmete ettepanekuid otsuste kohta ning et nad suudavad vältida grupimõtlemist.

2023. aasta 22. märtsil toimunud korralisel üldkoosolekul otsustasid aga aktsionärid pikendada nõukogu liikme Sten Tamkivi volitusi tema enda soovil ainult ühe aasta võrra. Uue nõukogu liikme profiili määratlemisel seati üheks eesmärgiks leida inimene, kes muu hulgas vastaks „Hea ühingujuhtimise tava“ lisas esitatud sõltumatuse tunnustele. Nimetamiskomitee ettepanekul on nõukogu otsustanud esitada uue nõukogu liikme kandidaadiks Liisi Znatokovi, kes vastab ka sõltumatuse kriteeriumidele. Uue nõukogu liikme valimise ettepanek esitatakse 20. märtsil 2024 toimuvale aktsionäride üldkoosolekule. Nõukogu liikmeks valimine eeldab Euroopa Keskpannga heakskiitu ja sobivusnõuete täitmist.

Tasustamisaruanne

Käesolev tasustamisaruanne on koostatud kooskõlas Eesti väärtpaberituruseadusega ning see annab ülevaate üldkoosoleku poolt 2023. aastaks kinnitatud tasustamis põhimõtete kohaselt AS-i LHV Group (edaspidi LHV Group) juhatusele makstud tasudest. Eesti väärtpaberituruseaduse mõistes on LHV Groupi juhid juhatuse esimees Madis Toomsalu ning juhatuse liikmed Meelis Paakspuu, Martti Singi ja Jüri Heero. LHV Groupi tasustamis põhimõtteid on kirjeldatud LHV Groupi sisemises tasustamis poliitikas, majandusaasta aruande peatükis „Ühingujuhtimise aruanne“ ja üldkoosoleku poolt kinnitatud tasustamis põhimõtetes.

1. Juhatus liikmete tasustamine

1.1 Ülevaade

LHV Groupiga sõlmitud juhatuse liikme lepingu tingimuste kohaselt maksti juhatuse esimehele Madis Toomsalule 2023. aastal põhitöötasu 16 tuhat eurot kuus, mis teeb aastatasuks 192 tuhat eurot. LHV Groupi tütarettevõtte LHV Pangaga sõlmitud juhatuse liikme lepingu kohaselt maksti juhatuse liikmetele Meelis Paakspuule, Martti Singile ja Jüri Heerole igaühele 2023. aastal põhitöötasu 13 tuhat eurot kuus, mis teeb aastatasuks 156 tuhat eurot.

Juhatus liikmete põhitöötasu suurus ja maksmise kord määrati kindlaks LHV Groupi nõukogu otsustega. Meelis Paakspuu, Martti Singi ja Jüri Heero LHV Groupiga sõlmitud juhatuse liikme lepingute kohaselt ei saa nimetatud isikud põhitöötasu LHV Groupi juhatuse liikme töökohustuste täitmise eest, kuna nende tööd tasustatakse LHV Panga tasandil; juhatuse liikmete töötulemusi hinnates võtab töötasukomitee, kes teeb nõukogule sellekohaseid ettepanekuid, muude tegurite seas arvesse iga juhatuse liikme ülesandeid ja tegevust tervikuna kogu LHV Groupi tasandil, konsolideeritud alusel.

LHV Group rakendab pikaajalist tulemustasude maksmise programmi – optsooniprogrammi, mille on kiitnud heaks aktsionäride üldkoosolek. Madis Toomsalu, Meelis Paakspuu, Martti Singi ja Jüri Heero suhtes kehtib LHV Groupi 2020. aasta 13. märtsi üldkoosoleku otsusega kinnitatud optsooniprogramm. Optsooniprogrammis on sätestatud ka tingimused optsoonide vähendamiseks või tühistamiseks.

Eespool mainitud optsooniprogrammi alusel vastu võetud nõukogu otsuste ja juhatuse liikmetega sõlmitud optsoonilepingute järgi on Madis Toomsalul õigus märkida 2021., 2022. ja 2023. aastal väljastatud optsoonide eest tulemustasuna kokku 709 658 LHV Groupi aktsiat, sh 2023. aastal väljastatud optsoonide eest kokku 219 948 aktsiat summas 384 tuhat eurot. Meelis Paakspuul on õigus märkida 2021., 2022. ja 2023. aastal väljastatud optsoonide eest tulemustasuna kokku 506 288 LHV Groupi aktsiat, sh 2023. aastal väljastatud optsoonide eest kokku 178 708 aktsiat summas 312 tuhat eurot. Nii Martti Singil kui ka Jüri Heerol on õigus märkida 2021., 2022. ja 2023. aastal väljastatud optsoonide eest tulemustasuna kokku 484 998 LHV Groupi aktsiat, sh 2023. aastal väljastatud optsoonide eest 178 708 aktsiat summas 312 tuhat eurot.

Optsooniprogrammi kohaselt kehtib Madis Toomsalule, Meelis Paakspuule, Martti Singile ja Jüri Heerole pärast optsoonide realiseerimist vähemalt üheaastane hoidmisperiood, mille jooksul nad kõik peavad hoidma optsoonide aluseks olevaid LHV Groupi aktsiaid enda omandis ja ei tohi neid võõrandada ega mistahes kujul koormata.

Arvestades seda, et optsoone antakse eelnenud majandusaasta tulemuste eest, on 2023. aastal väljastatud optsoonid antud 2022. aasta tulemuste eest. Kuna optsoonide üleandmisperiood on vähemalt kolm aastat alates optsoonide väljastamise kuupäevast, realiseeriti 2023. aastal optsoonid, mis väljastati 2020. aastal 2019. aasta tulemuste eest. 2023. aastal ei kasutanud aktsionärid optsooniprogrammis sätestatud õigust, mis võimaldab juhatuse liikmetele väljastatud optsoone vähendada või tühistada.

Allpool on esitatud ülevaade peamistest tulemusnäitajatest, Madis Toomsalule, Meelis Paakspuule, Martti Singile ja Jüri Heerole konsolideeritud alusel makstud töötasust ja LHV Groupi tulemusnäitajatest viimase viie majandusaasta jooksul. Muud tulemusnäitajad on avaldatud LHV Groupi konsolideeritud raamatupidamise aruandes.

LHV Grupi juhatuse ja töötajate töötasu		2019	2020	2021	2022	2023
Juhatus aastane põhitöötasu (brutosumma, tuhandetes eurodes)	Madis Toomsalu	144	144	156	189	192
	Meelis Paakspuu	105	108	120	153	156
	Martti Singi	105	108	120	153	156
	Jüri Heero	105	108	120	153	156
Täistööajaga töötajate aastane töötasu (brutosumma, tuhandetes eurodes)		-	-	-	-	30*
Juhatus aastane tulemustasu	Madis Toomsalu	333 050 aktsiat (144 tuhat eurot)	370 600 aktsiat (200 tuhat eurot)	340 540 aktsiat (288 tuhat eurot)	149 170 aktsiat (312 tuhat eurot)	219 948 aktsiat (384 tuhat eurot)
	Meelis Paakspuu	173 470 aktsiat (75 tuhat eurot)	200 120 aktsiat (108 tuhat eurot)	212 840 aktsiat (180 tuhat eurot)	114 740 aktsiat (240 tuhat eurot)	178 708 aktsiat (312 tuhat eurot)
	Martti Singi	173 470 aktsiat (75 tuhat eurot)	200 120 aktsiat (108 tuhat eurot)	191 550 aktsiat (162 tuhat eurot)	114 740 aktsiat (240 tuhat eurot)	178 708 aktsiat (312 tuhat eurot)
	Jüri Heero	208 160 aktsiat (90 tuhat eurot)	200 120 aktsiat (108 tuhat eurot)	191 550 aktsiat (162 tuhat eurot)	114 740 aktsiat (240 tuhat eurot)	178 708 aktsiat (312 tuhat eurot)
LHV Grupi konsolideeritud kasum (tuhandetes eurodes)		27 092	39 846	60 263	61 432	140 938
Omakapitali tootlus (ROE)		14,0%	17,3%	22,1%	16,4%	29,0%

* Alates 2023. aasta septembrist

LHV Group sõlmis 1. septembril 2023 ühe töölepingu. Teised isikud täidavad oma ametikohustusi LHV Groupis juhatuse liikme lepingu alusel.

Madis Toomsalule, Meelis Paakspuule, Martti Singile ja Jüri Heerole 2023. aastal tasustamis põhimõtetest erandeid ei tehtud. Ülesannete täitmise eest LHV Groupis ja selle tütarettevõtetes ei ole neil õigust saada muid rahalisi hüvesid peale nende, mida on käesolevas tasustamisaruandes kirjeldatud.

1.2 Tasu vastavus tasustamis põhimõtetele

LHV Grupi ja selle juhatuse esimehe Madis Toomsalu vahel sõlmitud juhatuse liikme lepingu kohaselt maksti Madis Toomsalule 2023. aastal põhitöötasu keskmist kuutasu 16 tuhat eurot, mis teeb aastaseks põhitöötasuks 192 tuhat eurot. Tulemustasuna sai Madis Toomsalu 2023. aastal õiguse märkida kokku 219 948 LHV Grupi aktsiat summas 384 tuhat eurot. 2023. aastal realiseeris Madis Toomsalu oma õiguse tulemustasule 2019. aasta majandusaasta tulemuste eest kooskõlas pikaajalise tulemustasude maksmise programmi ja temaga 2020. aastal sõlmitud optioonilepinguga. Ta märkis kõik 370 600 optiooni, mis väljastati talle 2020. aastal eelnenud majandusaasta tulemuste eest summas 200 tuhat eurot.

LHV Panga ja LHV Grupi juhatuse ülejäänud kolme liikme Meelis Paakspuu, Martti Singi ja Jüri Heero vahel sõlmitud juhatuse liikme lepingute kohaselt maksti neile 2023. aastal põhitöötasu keskmist kuutasu 13 tuhat eurot, mis teeb

aastaseks põhitöötasuks konsolideeritud alusel 156 tuhat eurot. Tulemustasuna sai igaüks neist õiguse märkida kokku 178 708 LHV Grupi aktsiat summas 312 tuhat eurot. 2023. aastal realiseerisid nad kõik oma õiguse tulemustasule 2019. aasta majandusaasta tulemuste eest kooskõlas pikaajalise tulemustasude maksmise programmi ja nendega 2020. aastal sõlmitud optioonilepingutega. Jüri Heero, Meelis Paakspuu ja Martti Singi märkisid igaüks kõik 200 120 optiooni, mis väljastati neile 2020. aastal eelnenud majandusaasta tulemuste eest summas 108 tuhat eurot.

Töötasukomitee ettepanekul on LHV Grupi nõukogu määranud Madis Toomsalu põhitöötasuks 16 tuhat eurot kuus ja LHV Panga nõukogu on määranud Meelis Paakspuu, Martti Singi ja Jüri Heero põhitöötasuks 13 tuhat eurot kuus, võttes muu hulgas arvesse nimetatud juhatuse liikmete pühendumist ja tulemusi, ettevõtlikkust, ülesannete ulatust, vastutust ja töö intensiivsust, olukorda tööjõuturul, palgataset ja ametikoha tähtsust vastavas geograafilises asukohas, LHV Grupi ja LHV Panga majanduslikku olukorda, praegusi ja tulevase äritulemusi ning suundumusi võrreldes sama majandussektori ettevõtetega, samuti muutunud ja pidevalt muutuvat keskkonda.

Põhitöötasu kehtestamisel arvestati ka põhimõtet, et põhitöötasu peaks moodustama piisavalt suure osa kogu töötasust, et see võimaldaks vajaduse korral jätta määramata või maksmata tulemustasu kooskõlas aktsionäride poolt kehtestatud optiooniprogrammiga.

Arvestades, et LHV Group on suurim kodumaine finantsgrupp ja kapitali pakkuja Eestis, ja pidades silmas LHV Groupi strateegilisi suundumusi ja pikaajalisi eesmärke, leidis LHV Groupi nõukogu, et määratud igakuine töötasu on selline, mis motiveerib juhatuse liikmeid tegutsema LHV Groupi parimates huvides, hoiduma tegutsemast isiklikes või teiste isikute huvides ning tegutsema õiglaselt, läbipaistvalt ja seaduslikult. Juhatuse liikmete igakuist põhitöötasu 2023. aastal ei muudetud.

2023. aasta alguses seadis LHV Groupi nõukogu tasandil moodustatud töötasukomitee pärast vastavat arutelu LHV Groupi juhatuse esimehele ja teistele juhatuse liikmetele eesmärgid 2023. aastaks, arutas nende 2022. aasta töö tulemusi ja määras selle põhjal neile tulemustasu. Tuginedes eelnevalt kokkulepitud ning juhatuse liikmetele individuaalselt määratud eesmärkide saavutamisele ja juhatuse liikmete töö tulemustele 2022. aastal, otsustas LHV Groupi nõukogu töötasukomitee ettepanekul ning LHV Groupi aktsionäride heakskiidul määrata tulemustasu maksimumsummas ning kinnitada juhatuse liikmetele 2023. aastal määratavaks tulemustasu suuruseks 200% nende aastast töötasust 2022. aastal.

Töötasukomitee arutas ja leidis seoses 2023. aastal väljastatud optsoonide realiseerimisega, et 2019. aasta finants-tulemustes ei ole tehtud hilisemaid muudatusi ning tagantjärele ei ole tuvastatud olulisi puudusi, mis heidaksid varju juhatuse liikmete ülesannete kohasele täitmisele neile seatud eesmärkide saavutamisel.

Kuna nende panuse kohta optsoonioigustega seotud 2019. aastal puudus selline lisateave, mille tõttu oleks vajalik vaadata üle 2023. aastal realiseeritavate optsoonide hinnanguline arv ja vähendada väljastatud instrumentide arvu, kinnitas LHV Groupi nõukogu juhatuse liikmete 2023. aasta tulemustasu 2019. aasta majandusaasta tulemuste eest ja juhatuse liikmete õiguse märkida kõik optioonid, mis neile 2020. aastal eelnenud majandusaasta tulemuste eest väljastati. Kõik juhatuse liikmed realiseerisid oma õigused.

2023. aastal vaatas tasustamispoliitika rakendamise üle ka LHV Groupi töötasukomitee, mille liikmetel on riskijuhtimise ja tasustamise alal piisavad teadmised ja kogemused. Lisaks kontrollisid LHV Groupi siseauditi ja vastavuskontrolli üksused sisemise tasustamispoliitika vastavust tasustamisega seotud õigusaktidele ja LHV Groupi muudele sise-eeskirjadele. Mittevastavuste kohta 2023. aastal tähelepanekuid ei tehtud.

Eespool toodut arvestades vastab Madis Toomsalu, Meelis Paakspuu, Martti Singi ja Jüri Heero 2023. aasta töötasu LHV Groupi tasustamispoliitika, mida on kirjeldatud LHV Groupi sisemises tasustamispoliitikas, majandusaasta aruande peatükis „Ühingujuhtimise aruanne“ ja üldkoosoleku poolt heaks kiidetud tasustamispoliitika.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne

Riskijuhtimine

Riski defineeritakse kui võimalikku negatiivset kõrvalekallet oodatavatest majandustulemustest. Oma igapäevastes toimingutes puutub LHV kokku mitmete riskidega. LHV riskijuhtimise eesmärgiks on need riskid tuvastada, neid õigesti mõõta ja juhtida ning nendest aru anda. Laiemas plaanis on riskijuhtimise eesmärk LHV väärtuse suurendamine kahjude minimeerimise ning tulemuste volatiilsuse vähendamise kaudu. Riskijuhtimine põhineb LHV-s tugeval riskikultuuril ning on üles ehitatud kolme kaitseliini põhimõttel. Esimene kaitseliin ehk ärivaldkonnad vastutavad riskide võtmise ja igapäevase riskijuhtimise eest. Teine kaitseliin vastutab tugeva riskijuhtimisraamistiku haldamise, selle pideva järelevalve ja rakendamise eest, sh riskijuhtimise poliitikas kindlaks määratud meetodika haldamise eest, ning tagab, et Grupis toimib tõhusalt riskide terviklik tuvastamine, hindamine, mõõtmine, juhtimine, maandamine ja seire ning riskialane aruandlus.

Kolmas kaitseliin ehk siseaudit teostab sõltumatut järelevalvet kogu Grupi üle. Riskijuhtimise põhimõtteid, nõudeid ja vastutusvaldkondi on kirjeldatud riskijuhtimise poliitikas. Kapitalijuhtimise põhimõtteid ja eesmärke on kirjeldatud sisedokumentides (kapitalijuhtimise poliitika ja kapitali eesmärgid). Detailsemaid riskijuhtimise protsesse on kirjeldatud vastava valdkonna sise-eeskirjades.

Sõltumatu riskijuhtimise üksuse eestvedamisel on LHV välja töötanud grupiülese riskivalmiduse raamistiku, mille on kinnitanud nõukogu. Riskivalmidus peegeldab LHV valmisolekut võtta teatavat liiki riske. Mida suurem on riskivalmidus, seda suuremaid riske saab võtta. Riskivalmidus on määratletud kooskõlas soovitud riskiprofiiliga, mis kajastab LHV ärimudeli olemust.

Riskijuhtimise raamistik

Riskivalmiduse dokumendis on määratletud riskivalmidus kõikide riskide suhtes, millele LHV on olulisel määral avatud. Riskivalmidust määratletakse nii kvalitatiivsete suuniste kui ka kvantitatiivsete piirmäärade abil, võttes arvesse järgmisi põhimõtteid:

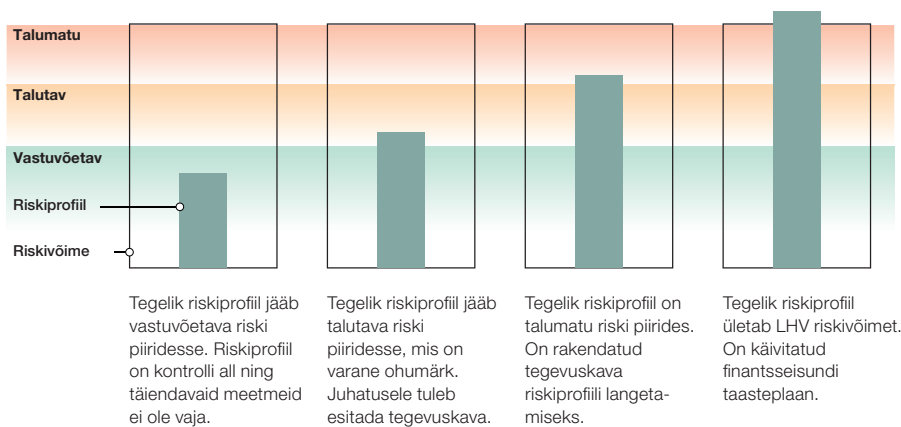
- Kvalitatiivsed suunised on sõnastatud lihtsalt ning lähtudes organisatsiooni ja äriplaanis üldiselt kasutatavast terminoloogiast.
- Riskivalmiduse kvantitatiivsed piirid määratakse kindlaks piisavalt üksikasjalikult, et need hõlmaksid kõiki peamisi riski liike ja nende alamliike, kuid piisavalt üldiselt selleks, et säiliks ülevaade LHV grupiülese riskiprofiili igast olulisest näitajast.

Kui riski on võimalik kvantifitseerida, määratakse kindlaks

vastuvõetav, talutav ja talumatu riskitase:

- vastuvõetav on riskitase, mida on lubatud tavalistes äritingimustes võtta;
- talutav on riskitase, mis annab ohusignaali: riski suurenemist tuleb nõuetekohaselt hinnata ja määrata kindlaks tegevuskava riski vähendamiseks vastuvõetava tasemeni; hinnangu tulemuste ja tegevuskava kohta tuleb esitada aruanne vähemalt LHV juhatusele;
- talumatu riskitase on riski äärmise piirmäära ületamine. See on riskitase, mida LHV ei soovi mitte mingil juhul ületada ja mille korral tuleb viivitamatult rakendada meetmeid, et langetada risk vähemalt talutavatesse piiridesse. Sellisest rikkumisest, hinnangu tulemustest ja tegevuskavast tuleb aru anda LHV nõukogule.

Riskivalmiduse raamistik

Riskivõime – maksimaalne riskitase, mida LHV on võimeline taluma, võttes arvesse oma kapitalibaasi, riskijuhtimise ja kontrollivõimekust ning regulatiivseid piiranguid.

Riskivalmidus – riski koonddase ja liigid, mida LHV on valmis oma riskivõime piires võtma oma strateegiliste eesmärkide saavutamiseks, lähtudes oma ärimudelitest.

Riskiprofiil – LHV tegelike riskide kombinatsioon, mis tuleneb LHV tegevuste laadist, ulatusest ja keerukusest ning tegevuskeskkonnast.

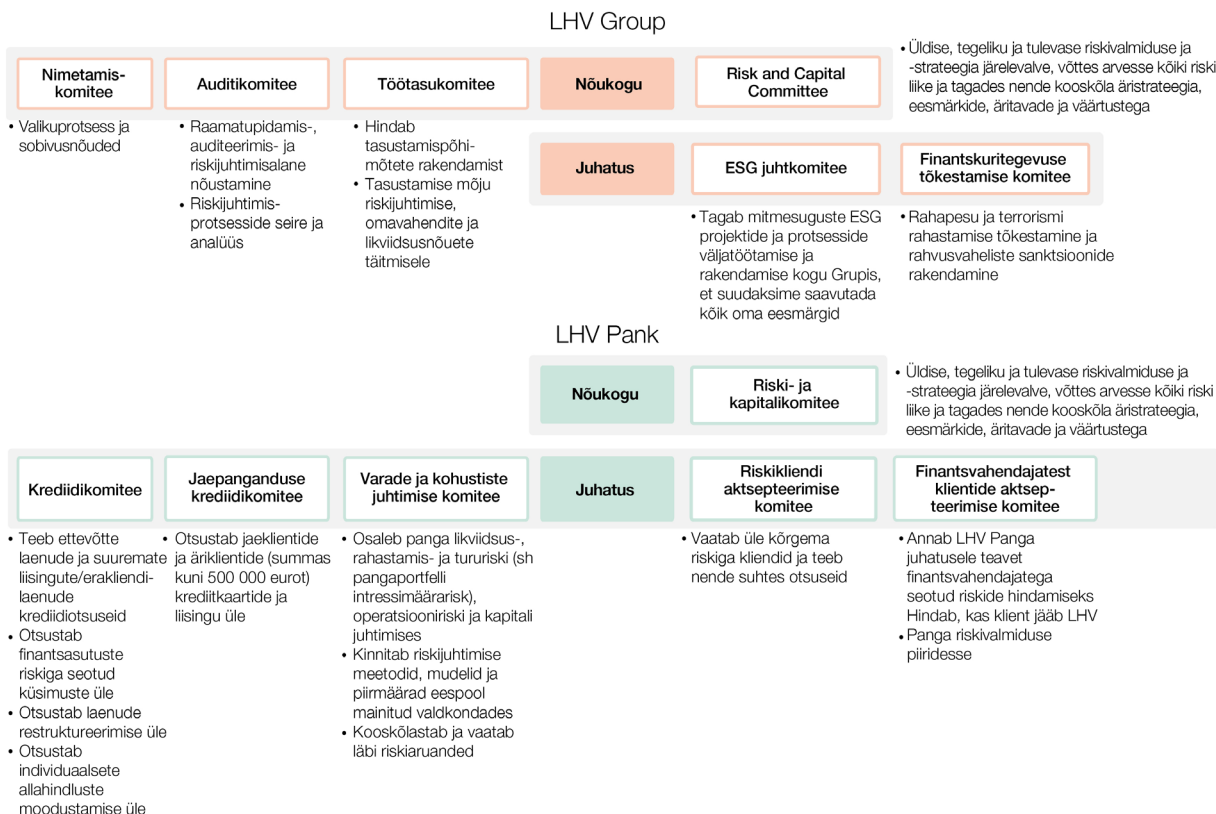
Jooniselt on näha, et kui tegelik riskiprofiil jääb vastuvõetava riskivalmiduse piiridesse, on tegemist ootuspärase olukorraga ning täiendavaid meetmeid ei ole vaja rakendada. Kui tegelik riskiprofiil jääb talutava riskivalmiduse piiridesse, on see varane ohumärk ja võetakse kasutusele tegevuskava riskiprofiili alandamiseks. Samuti on sel juhul vaja teavitada juhatust. Kui tegelik riskiprofiil ületab talutavat taset, näitab see, et riskiprofiili langetamiseks tuleb kehtestada tegevus-

kava. Samuti on vajalik teavitada nõukogu. LHV riskiprofiili juhtimise ning riskivalmiduse piiridesse jäämise eest vastutab esimene kaitseliin, sõltumatu seire ja aruandluse eest aga riskijuhtimise üksus.

Finantsseisundi taasteplaani jaoks on määratletud varajase hoiatuse indikaatorid koos vastavate piirmäärade ja meetmetega.

Riskijuhtimispoliitika kohaselt tuleb kindlaks määrata kvantitatiivsed riskivalmiduse tasemed vähemalt maksevõime-riski, krediidiriski, tururiski, operatsiooniriski, rahastamis- ja likviidsusriski, kindlustusriski ja finantskuritegevuse riski jaoks. Riskivalmiduse piirid on määratletud iga vastava riski

poliitikas, mille kinnitab nõukogu, ja mille juurde kuuluvad täpsemad juhised ja suunised. LHV s on loodud komiteede ja otsustuspädevuste süsteem. Peamiste komiteede funktsioonid on esitatud järgmisel joonisel.

Riskipoliitika raames on LHV välja töötanud riskiaruandluse protsessi. Allolev tabel annab ülevaate peamistest riskijuh-timisosakonna poolt koostatavatest aruannetest, mis esita-takse juhtorganitele, ja aruannete esitamise sagedusest.

Juhtorgan	Liikmed	Aruande nimetus	Sagedus	Riskide kaetus
LHV Groupi nõukogu	LHV Groupi nõukogu kõik liikmed	Riskiaruanne	Kord kvartalis	Kõik peamised riskiliigid
		Vastavuskontrolli ülevaade	Kord kuus	Vastavusrisk
		ICAAP-i aruanne, ICAAP-i makrost-senaarium, SREP-i aruanne	Kord aastas	Kõik peamised riskiliigid
LHV Panga nõukogu	LHV Panga nõukogu kõik liikmed	Riskiaruanne	Kord kuus	Kõik peamised riskiliigid
		ICAAP-i aruanne, ICAAP-i makrost-senaarium, SREP-i aruanne	Kord aastas	Kõik peamised riskiliigid
LHV Panga riski- ja kapitalikomitee	Rain Lõhmus, Andres Viisemann, Tiina Mõis, Madis Toomsalu	Riskiaruanne	Kord kvartalis	Kõik peamised riskiliigid
Auditikomitee	Kristel Aarna, Urmas Peiker, Tauno Tats	Riskiaruanne	Kord kvartalis	Kõik peamised riskiliigid
LHV Groupi tegevjuht, LHV Panga nõukogu esimees	Madis Toomsalu	Riskiaruanne	Kord kuus	Kõik peamised riskiliigid
LHV Panga varade ja kohustiste komitee	LHV Panga juhatuse liikmed, treasury juht	Riskiaruanne	Kord kuus	Krediidirisk, tururisk, intressimäärarisk, likviidsusrisk, operatsioonirisk
		Talitluspidevuse testid ja planeerimine	Pärast iga testi	Operatsioonirisk
		Riskide enesehindamine	Pärast hindamist	Operatsioonirisk
LHV Panga juhatus	LHV Panga juhatuse liikmed	Vastavuskontrolli ülevaade	Kord aastas	Vastavusrisk
		Finantskuritegevuse tõkestamise ülevaade	Kord aastas	Finantskuritegevuse risk
		Õigusaktide seire	Kord kuus	Vastavusrisk
		Vastavusaudit	Pärast iga auditit	Vastavusrisk
		ICAAP-i aruanne, ICAAP-i makrost-senaarium, SREP-i aruanne	Kord aastas	Kõik riskid

LHV-s on kehtestatud riskijuhtimise poliitika, mis määrab riskijuhtimise raamistiku. Eraldi on kehtestatud oluliste riskikategooriate poliitikad. Riske analüüsitakse ja seiratakse

ning nende kohta esitatakse erinevatele juhtimistasemetele kuu- ja kvartaliaruandeid. Igakuises riskiaruandes esitatakse teavet riskiliikide lõikes. Riskiaruanne sisaldab teavet

ka kapitali adekvaatsuse kohta. See võimaldab saada regulaarselt tervikliku pildi kõikidest olulistest riskidest ettevõtte tasandil ja seirata riskide arengut, tuvastada kitsaskohti ja kiiresti reageerida.

Üldises riskijuhtimise raamistikus on kehtestatud spetsiaalsed raamistikud eri riskiliikide haldamiseks. Kuna LHV ärimudel ja väliskeskond pidevalt muutuvad, muutub pidevalt ka LHV riskipositsioonide liik ja suurus. Seetõttu kohandatakse regulaarselt ka riskijuhtimise raamistikku.

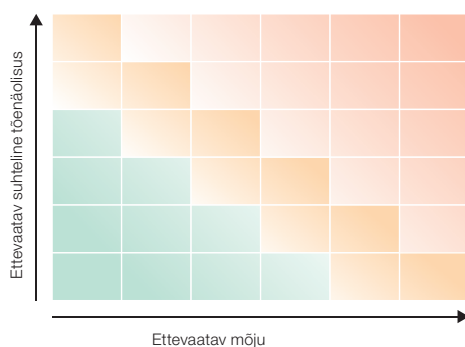
Riskijuhtimise raamistiku koostamisel on ennekõike silmas peetud praeguste ja hinnanguliste tulevaste riskipositsioonide suhtelist olulisust, mida on kujutatud allpool esitatud nn soojakaardil.

Olulisi riskipositsioone, mille puhul võimalikud kahjud on suured ja nende realiseerumine tõenäolisem, juhitakse rangemalt. Riskijuhtimise raamistiku konkreetsed elemendid, sh meetodika, protsessid, töövahendid, inimesed ja kohaldamisulatus, sõltuvad konkreetse riski laadist.

Raamistikku, millega hallatakse peamisi riskiliike, millele Grupp on olulisemal määral avatud (sh maksevõime risk, krediidirisk, tururisk, rahastamis- ja likviidsusrisk, operatsioonirisk ja finantskuritegevuse risk) kirjeldatakse üksikasjalikult järgmistes osades.

Üldises riskijuhtimise raamistikus pööratakse eraldi tähelepanu ka ESG riski, st keskkonna-, sotsiaalsete ja/või juhtimisalaste tegurite praegustest või tulevastest mõjudest tingitud kahjude riski juhtimisele. LHV mõistab, et see risk muutub edaspidi järjest olulisemaks, ja tugevdab vastavalt oma riskijuhtimise raamistikku

Riskijuhtimise raamistik

Nagu kõigi oluliste riskikategooriate puhul hõlmab see riskivalmiduse määramist ja tagamist, et Grupp ei välju kindlaksmääratud riskivalmiduse piiridest. Võimalusel lisatakse riskijuhtimise raamistiku nendele aspektidele, mis seostuvad otseselt krediidi-, turu-, operatsiooni-, likviidsus-, rahastus- ja strateegilise riskiga, ka ESG-alane vaade. Selle

raamistiku tugevdamise ühe osana tuleb määratleda ühine taksonoomia ning võtta arvesse järjest täienevat regulatsiooni ja parimaid tavasid. LHV on koostanud välistamisloetelu tegevusaladest ja tehingute liikidest, mida LHV negatiivse keskkonna- või sotsiaalse mõju tõttu ei rahasta.

1. Kapitalijuhtimine

Krediidiasutuse omavahendid peavad olema alati võrdsed krediidiasutuste seaduses sätestatud aktsiakapitali minimaalsuurusega või seda ületama. Euroopa Liidus kehtib pankade ja investeerimisühingute kapitalile õigusraamistik (kapitalinõuete IV direktiiv ja kapitalinõuete V direktiiv), mis põhineb suure osas Baseli pangandusjärelevalve komitees kokkulepitud nn Basel III raamistikul.

Selle raamistiku eesmärk on tugevdada finantssektori vastupidavust majandusšokkidele ning tagada seeläbi majanduse piisav ja jätkusuutlik rahastamine. Oluliste muudatustena näevad selle regulatsiooni uued nõuded krediidiasutustele ette varasemast rohkema ja kvaliteetsema kapitali hoidmist ning ühtlustatud raamistiku likviidsuspuhvrite kujundamiseks. Kapitalinõuete IV ja V direktiivis on määratletud ka makrofinantsjärelevalve meetmed, millega liikmesriigid saavad ohjeldada krediidiasutuste käitumist tsükli võimendamisel ning leevendada turustruktuurist tulenevaid riske. Igal aastal on määrustesse tehtud väiksemaid muudatusi.

Grupi eesmärk kapitalijuhtimisel on:

- tagada Grupi tegevuse jätkuvus ning võime aktsionäridele kasumit teenida;
- säilitada tugev kapitalibaas, mis toetab äritegevuse arengut;
- täita järelevalveorganite kehtestatud kapitalinõudeid.

Grupp käsitleb kapitalina kapitali adekvaatsuse regulatsioonis määratletud netoomavahendeid. Grupi omavahendid koosnevad esimese taseme põhiomavahenditest (CET1), täiendavatest esimese taseme (Tier 1) omavahenditest ja teise taseme (Tier 2) omavahenditest. Seisuga 31. detsember 2023 olid Grupi hallatavad netoomavahendid 557 561 tuhat eurot (31. detsember 2022: 494 956 tuhat eurot). Kapitalijuhtimise eesmärkide seadmisel lähtutakse nii regulatiivsetest nõuetest kui ka täiendavatest sisemistest puhvri nõuetest.

Grupp järgib kapitalijuhtimisel alljärgnevaid üldpõhimõtteid:

- Grupp peab igal ajal olema piisavalt kapitaliseeritud, et tagada majanduslik jätkusuutlikkus ja võimalus rahastada uusi kasumlikke kasvuvõimalusi.
- Kapitalijuhtimisel on peamine tähelepanu esimese taseme põhiomavahenditel, sest ainult esimese taseme põhiomavahendeid saab kasutada kahjumi katmiseks.

Kõik muud kasutatavad kapitaliühid sõltuvad esimese taseme põhiomavahendite mahust.

- Grupi kapital jaguneb järgmiselt: 1) reguleeritud miinimumkapital, 2) Grupi hoitav kapitalipuhver, 3) omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõude (MREL) kohased kõlblikud kohustised.
- MREL-suhtarve saab omavahendite asemel täita sobivate kohustistega.
- Kapitali tuleks hoida Grupi juriidilises struktuuris võimalikult kõrgel. See suurendab Grupi võimekust eraldada tütarettevõtetele kapitali vastavalt nende ärivajadustele.

Et täita oma pikaajalisi majanduslikke eesmärke, peab Grupp ühelt poolt püüdma proportsionaalselt vähendada reguleeritud miinimumkapitali (riskide vähendamise ja suure läbipaistvuse kaudu).

Teiselt poolt peab Grupp hoidma piisavat ja konservatiivset kapitalivaru, mis tagab majandusliku jätkusuutlikkuse ka tõsise negatiivse riskistsenaariumi korral.

Grupi määratud riskivalmidus on oluline sisend kapitalijuhtimise planeerimisele ja kapitalieesmärkide seadmisele. Suurem riskivalmidus eeldab suurema kapitalipuhvri hoidmist.

Liikmesriikides otsekohaldava kapitalinõuete IV direktiiviga kohustatakse kõiki Euroopa Liidus tegutsevaid krediidiasutusi (sh neid konsolideerivaid valdusettevõtteid) ja investeerimisühinguid hoidma esimese taseme põhiomavahendite (CET1) suhtarvu 4,5% tasemel (osakaal riskiga kaalutud varast) ning esimese taseme omavahendite (Tier 1) suhtarvu 6% tasemel (osakaal riskiga kaalutud varast). Kogu kapita-

linõue ehk kapitali adekvaatsuse määr (CAD), mis sisaldab nii esimese kui ka teise taseme omavahendeid, jääb seni kehtinud 8,0% juurde.

Lisaks ühtsetest reeglitest lähtuvatele põhinõuetele on direktiiviga määratletud kapitalipuhvrite moodustamise põhimõtted.

Esiteks määrab Euroopa Keskpang Pillar 2 raames krediidiasutusepõhise kapitalinõude. Kapitali baasnõue ja täiendav Pillar 2 kapitalinõue moodustavad järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessis (SREP) määratud nn SREP-i kapitalinõude, mis on minimaalne kapitaliseerituse tase, mida krediidiasutus on tegevusloa säilitamiseks kohustatud hoidma. Lisaks SREP-i kapitalipuhvritele on pangad kohustatud hoidma mitmeid täiendavaid puhvreid. Krediidiasutustele on kehtestatud nõue hoida kapitali säilitamise ja süsteemse riski puhvreid, sh kapitali säilitamise puhvrit, mille tase on 2,5% (kehtestab Finantsinspeksioon); muu süsteemset olulise krediidiasutuse puhvrit, mis määratakse suurematele krediidiasutustele individuaalselt ja mille tase on 2,0% (kehtestab Eesti Pank); ja vastutsükliilist kapitalipuhvrit, mille tase on 1,5% (kehtestab Eesti Pank). Ainult süsteemse riski puhver on hetkel tasemel 0,0% (kehtestab Eesti Pank).

Kui kapitaliseerituse nõudeid ei täideta, rakendab järelevalveasutus järk-järgult rangemaid meetmeid alates dividendimaksete piiramisest kuni tegevusloa tühistamiseni.

LHV sai SREP-i aruande 2023. aasta detsembris ja sisemisi kapitalieesmärke korrigeeriti sellest lähtuvalt. Järgnevas tabelis on esitatud aruandel põhinev ülevaade kapitalinõuetest:

LHV Grupi kapitalinõuded	CET1	Tier 1	CAD
Baasnõue	4,50%	6,00%	8,00%
Pillar 2 kapitalinõue	1,91%	2,55%	3,40%
SREP-i kapitalinõuded kokku	6,41%	8,55%	11,40%
Kapitali säilitamise puhver	2,50%	2,50%	2,50%
Muu süsteemset olulise krediidiasutuse puhver	2,00%	2,00%	2,00%
Süsteemse riski puhver	0,00%	0,00%	0,00%
Vastutsükliiline puhver	1,50%	1,50%	1,50%
Regulatiivsed kapitalinõuded	12,41%	14,55%	17,40%
Pillar 2 suunised	2,00%	2,00%	2,00%
Kapitalinõuded kokku	14,41%	16,55%	19,40%

Lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele on Euroopa Keskpang kehtestanud LHV le Pillar 2 kapitalisuunise, mis on 2,00% iga kapitalitaseme kohta. LHV täidab seda suunist sisemiste puhvrite osana.

LHV läheneb kapitalijuhtimisele konservatiivselt ja hoiab lisaks regulatiivsetele ka täiendavaid sisemisi puhvreid.

Kapitalinõudeid on suurendatud peamiselt LHV Panga kasvava turuosa ja makromajandusliku keskkonna halvenemise tõttu.

2022. aastast alates peab LHV Group täitma ka omavahendite ja kõlblike kohustiste (MREL) miinimumnõuet, mis on kriisilahendamise kava oluline element. LHV peab hoidma

piisaval hulgal omavahendeid ja kõlblikke kohustisi, mida kriisilahendamise kavandamisel saab kasutada kahjumite katmiseks. LHV Group peab konsolideeritud tasandil täitma kahte eraldi MREL-nõuet. MREL-TREA suhe arvutatakse riskiga kaalutud varade kogusumma alusel (TREA – koguriskipositsioon) ja MREL-LRE suhe arvutatakse varade kogusumma alusel (LRE – finantsvõimenduse määra riskipositsioon). MREL-suhtarvudele seatud lõplikud eesmärgid rakendusid üleminekuperioodiga, mis kestis kuni 1. jaanuarini 2024. Indikeeritud lõplikud eesmärgid on: MREL-TREA 26,30% ja MREL-LRE 5,91%. Vahe-eesmärgid olid MREL-TREA 19,08% ja MREL-LRE 5,91%. Kasumi jagamiseks tuleb lisaks eespool nimetatud eesmärkidele rakendada täiendavaid puhvreid. MREL-nõudeid ajakohastab reguleeriv asutus igal aastal.

Sisemised kapitali adekvaatsuse eesmärgid seisuga 31. detsember 2023 olid järgmised:

LHV Grupi sisemised kapitalinõuded	%
Esimese taseme põhiomavahendite (CET1) kapitalinõue ehk adekvaatsuse määr	14,70%
Esimese taseme omavahendite (Tier 1) kapitalinõue ehk adekvaatsuse määr	16,85%
Kogu kapitalinõue ehk kapitali adekvaatsuse määr	19,70%
MREL-TREA (kuni 2024)	19,50%
MREL-TREA (alates 2024)	26,50%
MREL-LRE	6,20%
Finantsvõimenduse määr	3,50%

Grupp kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ja operatsiooniriski kapitalinõude arvutamiseks baasmeetodit. Grupp ja tema tütarettevõtted on aruandeaastal ning varasematel aastatel täitnud kõiki kapitalinõudeid. LHV soovib hakata kasutama sisemudelitel ja sisereitingutel (IRB) põhinevat kapitaliarvestust ja on asunud vastavaid sisemisi protsesse ette valmistama. LHV Group kavatses taotleda luba sisereitingute meetodi kasutamiseks 2024. aastal ja loodab selle saada aasta hiljem.

Kapitali adekvaatsust ja regulatiivse kapitali kasutamist juhivad finantsosakond, lähtudes järelevalveasutusele regulaarselt esitatavast aruandlusest usaldatavus- ja kapitalinõuete täitmise kohta.

Igal aastal kinnitab Grupi nõukogu kapitaliseerituse eesmärgid ja kapitali adekvaatsuse sihttaseme, pidades silmas järgmise viie aasta finantsplaaniga kaasnevaid potentsiaalseid riske.

Kapitaliseerituse näitajaid prognoositakse igakuiselt, võttes arvesse tegelikke tulemusi ja majanduse väljavaadet, ja vajadusel korrigeeritakse kapitaliplaan. Riskijuhtimise osakond

koostab eraldi kapitaliseeritust mõjutavaid stressistsenaariumeid, mida planeerimisetapis arvesse võetakse.

Igal aastal viiakse läbi sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP), mille eesmärk on tuvastada võimalik sisemine kapitalivajadus lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele.

Lisaks LHV-le on eraldi regulatiivsed kapitalinõuded kehtestatud ka mitmele tütarettevõttele: LHV Pangale eraldivõetuna, LHV Bankile, LHV Varahaldusele ja LHV Kindlustusele. Kõik need ettevõtted lähtuvad igapäevases kapitalijuhtimises nii regulatiivsetest kapitalinõuetest kui ka Grupi kapitaliseerituse eesmärkidest.

Kapitalijuhtimine 2023. aastal

Grupp on hästi kapitaliseeritud.

Grupi kogu kapitali adekvaatsuse määr seisuga 31. detsember 2023 oli 21,93% (31. detsember 2022: 21,72%). Esimese taseme omavahendite (Tier 1) ja esimese taseme põhiomavahendite (CET1) suhtarvud seisuga 31. detsember 2023 olid vastavalt 19,17% ja 17,01% (31. detsember 2022: 18,43% ja 16,02%). Kõik kapitali adekvaatsuse suhtarvud jäid kõrgele tasemele ning ületasid tuntuvalt nii sisemisi kui ka regulatiivseid nõudeid ehkki riskiga kaalutud varade maht kasvas korralikult. See osutus võimalikuks tänu kiirele kasumi kasvule, mis suurendas ka Grupi omakapitali. Eelnevast tulenevalt täitis Grupp seisuga 31. detsember 2023 kõiki regulatiivseid ja sisemisi kapitalinõudeid.

LHV Group emiteeris 2023. aasta oktoobris 35 miljoni euro mahus teise taseme omavahendite hulka kuuluvaid võlakirju. Emissioon kujunes äärmiselt edukaks ning märgiti enam kui 16-kordselt üle. 2023. aasta novembris lunastas Grupp ennetähtaegselt teise taseme omavahendite hulka kuulunud võlakirjad koguväärtuses 40 miljonit eurot, kuna need oleksid muidu ebaefektiivseteks kapitaliinstrumentideks muutunud.

LHV Group emiteeris 2023. aasta mais 18,15 miljoni euro mahus ja 2023. aasta oktoobris 100 miljoni euro mahus MREL-kõlblikke võlakirju. Emissioon viidi läbi eesmärgiks seatud MREL-suhtarvu saavutamiseks.

Seisuga 31. detsember 2023 oli Grupi MREL-TREA suhtarv 34,16% (31. detsember 2022: 29,99%) ja MREL-LRE suhtarv 12,08% (31. detsember 2022: 11,12%). Seega täitis Grupp vastavaid regulatiivseid nõudeid.

Grupi finantsvõimenduse määr seisuga 31. detsember 2023 oli 6,78% (31. detsember 2022: 6,83%).

Kapitalibaas

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Sissemakstud aktsiakapital	31 983	31 542
Ülekurss	143 372	141 186
Kasumi arvelt moodustatud kohustuslik reservkapital	4 713	4 713
Muud reservid	-996	-1 441
Jaotamata kasum	288 132	216 190
Immateriaalsed põhivarad (miinusega)	-21 278	-23 333
Aruandeperioodi puhaskasum (COREP)	0	0
Muud korrigeerimised	-8	-369
Esimese taseme põhiomavahendite (CET1) elemendid või mahaarvamised	-9 860	0
Selliste finantssektori ettevõtete esimese taseme põhiomavahenditesse (CET1) kuuluvad instrumendid, kus krediidasutusel on oluline investeering	-3 496	-3 351
Selliste finantssektori ettevõtete esimese taseme põhiomavahenditesse (CET1) kuuluvad instrumendid, kus krediidasutusel ei ole olulist investeeringut	0	-181
Esimese taseme omavahendid	432 562	364 956
Täiendavad esimese taseme omavahendid	55 000	55 000
Esimese taseme omavahendid kokku	487 562	419 956
Allutatud kohustised	70 000	75 000
Teise taseme omavahendid kokku	70 000	75 000
Netoomavahendid kapitali adekvaatsuse arvutamiseks	557 562	494 956

Riskiga kaalutud varad

Keskvalitsused ja keskpangad standardmeetodil	0	0
Krediidasutused ja investeerimisühingud standardmeetodil	12 316	11 553
Äriühingud standardmeetodil	1 300 707	1 204 523
Jaenõuded standardmeetodil	226 592	219 031
Avalik sektor standardmeetodil	0	0
Eluasemekinnisvara standardmeetodil	610 181	513 483
Viivituses nõuded standardmeetodil	19 759	8 004
Investeeringufondide aktsiad ja osakud standardmeetodil	188	186
Muud varad standardmeetodil	109 295	102 697
Krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski kapitalinõuded kokku	2 279 038	2 059 477
Valuutarisk	1 793	18 324
Intressipositsioonirisk	0	0
Aktsiapositsioonirisk	746	740
Krediidiväärtuse korrigeerimise risk	1 966	2 228
Operatsioonirisk baasmeetodil	259 437	197 920
Riskiga kaalutud varad kokku	2 542 980	2 278 689
Kapitali adekvaatsus (%)	21,93	21,72
Esimese taseme omavahendite suhtarv (%)	19,17	18,43
Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv (%)	17,01	16,02

2. Krediidirisk

Krediidirisk on risk, et Grupil võib tekkida rahaline kahju, kui kliendid või vastaspoolused ei suuda täita oma lepingulisi kohustusi Grupi ees. Krediidirisk tuleneb rahast ja raha ekvivalentidest, tuletisinstrumentidest, panga- ja teiste finantsinstitutsioonide hoiustest ja võlaväärtpaberitest, peamiselt aga klientidele laenuandmisest, sh antud laenudest ja garantiidest, muudest nõuetest ning valmisolekulaenudest.

Krediidirisk on üks suuremaid riske Grupi tegevuses, mistõttu juhtkond haldab hoolikalt krediidiriski positsioone. LHV kesksed põhimõtted on, et iga laenudega tegelev äriüksus vastutab täielikult oma krediidiriskide eest, et krediidotsuste tegemisel juhindutakse krediidiprotsessist ja otsused on kooskõlas LHV äri- ja krediidistrateegiaga. Krediidiriski juhtimine ja kontroll põhinevad kolme kaitseliini mudelil. Vastutus koondub sõltumatusse krediidiriski juhtimise osakonda, kes annab regulaarselt aru juhatusele ja nõukogule. Krediidiriski juhtimise osakonna ülesannete hulka kuulub võla- ja riskivarade juhtimine, kinnisvaratagatiste hindamine, ettevõtete krediidiriski analüüs (kui LHV riskipositsioon on üle 500 tuhande euro) ning esimese liini krediidikontroll ja seireüksused.

Krediidiprotsess sõltub iga laenu suurusest ja olemusest: madala riskitasemega laenud kiidetakse heaks kulutõhusama ja kiirema protsessiga, samas kui kõrgema riskitasemega ja suuremad laenud nõuavad põhjalikumat analüüsi ja krediidiprotsessi. Vastavalt sellele teeb laenuotsuseid kas krediidikomitee (kui riskipositsioon ületab 500 tuhandet eurot), jaepanganduse krediidikomitee või – madalamal otsustustasandil – laenuspetsialist. Tarbijakrediidi puhul tehakse laenuotsused täielikult automatiseeritud otsustusüsteemi kaudu. Kliendi krediidiriski hindamiseks kasutatakse kas reitingu- või hindamissüsteeme (vt punkt 2.1 „Krediidiriski mõõtmine ja jaotus“). Laenuotsuse tegemise protsessis arvestab LHV vastutustundliku laenamise ja jätkusuutlikkuse põhimõtetega, sh keskkonna-, sotsiaalse vastutuse ja ärietikaväärse kaalutlustega (vt ka punkti „ESG üldpõhimõtted“).

Krediidiriski märgatava suurenemise varaseks kindlaks tegemiseks toimub pärast laenu väljastamist pidev seire. Suurte juriidilistest isikutest laenuklientide (kui LHV riskipositsioon on üle 500 tuhande euro) finantsseisundit kontrollitakse kvartalipõhiselt. Peale selle kasutatakse ka välistest allikatest (krediidifobürood, maksuamet ja muud avalikud registrid) saadud teavet. Vähemalt kord aastas vaadatakse individuaalselt läbi kõik ettevõtete panganduse klientide, finantsasutuste ja valitsussektori reitingud. Kliendid, kellega seotud krediidirisk on märkimisväärselt suurenenud, lisatakse jälgimisnimekirja.

Jälgimisnimekirjas olevate klientide finantsseisundit, likviidsust ja tagatise väärtust jälgitakse põhjalikult ja sellest

antakse krediidikomiteele igakuine ülevaade. Jaeklientide puhul jälgitakse laenuvõtja maksekäitumist pärast laenu esialgset arvelevõtmist perioodiliselt ja selle põhjal antakse kliendile käitumishinnang. Käitumishinnang võtab arvesse ka kogu muud laenuvõtja kohta teadaolevat infot, mis võib mõjutada tema krediidivõimelisust, nagu töökoha kaotus ja varasemad maksehäired. Suurenenud krediidiriskiga jaeklientide haldamisel lähtutakse üldiselt kliendi maksekäitumisest.

Grupp kasutab krediidiriski leevendamiseks mitmesuguseid eeskirju ja tavaid. Grupil on sise-eeskirjad konkreetsete tagatisklasside sobivuse ja krediidiriski vähendamise kohta.

Majanduse jahenemise mõju

Ukrainas 2022. aasta algul eskaleerunud konflikt LHV krediidiportfelli otseselt ei mõjutanud, kuna LHV on alati piiranud krediidiammist klientidele, kes on avatud EL-i välistele riskidele. Edaspidi tuleb aga nii ettevõtetele kui ka jaeklientidele laenu andes arvestada energiahindade tõusu mõju. Näiteks tuleb ümber kujundada mõningaid ärimudeleid ja nii äri- kui ka eluhooneid tuleb muuta energiatõhusamaks.

Eesti majandus oli 2023. aastal kerges languses. Seni on jahenenud majandus LHV krediidiportfelli kvaliteedile vaid tagasihoidlikku negatiivset mõju avaldanud. Makseraskuste tõttu restruktureeritavate ja viivises olevate nõuete arv suurenes 2023. aasta jooksul tarbijakrediidi ja mõnevõrra ka ettevõtete panganduse valdkonnas. Ennetava meetmena muudeti tarbijakrediidi valdkonna laenuandmise põhimõtteid rangemaks ning majanduse ebakindla väljavaate tõttu suurendati kõigi laenuportfellide jaoks moodustatud allahindlusi. LHV jälgib krediidiportfelli kvaliteeti pidevalt ja vajadusel suhtleb klientidega, et võimalikke riske maandada.

Krediidiriski mõjutavad ESG riskid

Üha enam on kinnitust leidnud, et krediidiriski saavad mõjutada ka keskkonna-, sotsiaalsed ja juhtimistegurid (ESG riskid) ning sellepärast on ESG kaalutlused LHV Panga krediidiriski otsustusprotsessides, sh riskivalmiduse põhimõtetes, poliitikas ja tegevuskordades aina tähtsamaks muutunud.

ESG riskide all mõistetakse selles peatükis igasuguse Grupile avalduva negatiivse finantsmõju riski, mis tuleneb keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisalaste tegurite praegusest või tulevasesest mõjust Grupi vastaspooltele või investeeritud varadele. Keskkonnariskitegurid liigitatakse füüsilisteks ja üleminekuriskideks.

Füüsilised riskid kujutavad endast kliimamuutustest ja keskkonnaseisundi halvenemisest tulenevat otsest negatiivset mõju, mis võib põhjustada tootmisvõimsuse vähenemist, toorainekulude kasvu, varade väärtuse langust, tööjõu- ja kapitalikulude kasvu jne. Üleminekuriskid peegeldavad ebakindlust, mis on seotud keskkonda säästvate majandu-

sele üleminekuga kohanemise protsessi ajastuse ja kiirusega. Seda protsessi võivad mõjutada kolm tegurit: poliitika, tehnoloogia ja tarbijate eelistused. Selles valdkonnas toimuvad kõige suuremad muutused CO₂-mahukates sektorites (nt kliimapoliitika meetmed võivad mõjutada varade hinda). Sotsiaalsed riskid hõlmavad sotsiaalseid tegureid, mis võivad positiivselt või negatiivselt mõjutada vastaspoole finantstulemusi või maksevõimet, nt asjaolud, mis on seotud inimeste ja kogukondade õiguste, heaolu ja huvidega, sh (eba)võrdsus, tervishoid, kaasatus, töösuhted, tervishoid ja -ohutus, inimkapital ja kohalik elu.

ESG riskid võivad realiseeruda kahel viisil, mis näitab nende võimalikku topehtolulisust. ESG riskid võivad mõjutada finantsasutusi (nn väljast sissepoole suunatud vaade) nende vastaspoolte ja investeeritud varade kaudu, mida võivad mõjutada ESG tegurid (väljast sissepoole suunatud vaade) või mis võivad ESG teguritele mõju avaldada (nn seest väljapoole suunatud vaade).

Näiteks võib vastaspoole keskkonda kahjustav tegevus (negatiivne seest väljapoole suunatud mõju keskkonnate-

guritele) suurendada tema tundlikkust keskkonnaseisundi halvenemise peatamiseks kehtestatud üleminekupoliitika rakendamise suhtes (keskkonnategurite negatiivne väljast sissepoole suunatud mõju).

Pidades silmas oma äritegevuse mõju, on LHV seadnud eesmärgiks edendada keskkonda säästvat ja sotsiaalselt jätkusuutlikku ja vastutustundlikku majandust ning kiirendada kõige tõsisematele keskkonna- ja kliimaprobleemidele lahenduste leidmise protsessi, suunates kliente tegema oma äritegevuses ja investeerimisotsustes kestlikumaid valikuid.

LHV ei paku teadlikult krediittooteid klientidele, kelle tegevuses esineb selgeid tõendeid inimõiguste rikkumise ja keskkonna tõsise kahjustamise kohta. Kestliku ja vastutustundliku tegutsemise põhimõtete kohaselt on krediitpoliitika vastuolus selliste klientide krediteerimine, kelle LHV poolt väljastatud krediittoodete maht ületab 500 tuhandet eurot ja kelle tegevus on seotud mõne allpool tabelis esitatud välistamisloetelus oleva valdkonnaga.

Piirangutega tegevusalad	Kirjeldus
Metsandus	<ul style="list-style-type: none"> Ebaseaduslik metsaraie
Ohustatud taime- ja loomaliigid, loomade heaolu	<ul style="list-style-type: none"> Kauplemine ohustatud või punasesse raamatusse kantud taime- ja loomaliikidega Tegelemine EL-i õigusaktides määratletud ebaseaduslike loomkatsetega Tegevusalad, mis on seotud partide ja hanede sundsöötmisega Loomapidamine karusnaha tootmise eesmärgil
Relvatööstus	<ul style="list-style-type: none"> Rahvusvahelise õiguse alusel keelatud relvade või nende komponentide tootmine või levitamine (kobarpommid, jalaväemiinid, bioloogilised ja keemiarelvad, tuumarelvad, laserrelvad, mille eesmärk on põhjustada püsivalt pimedaks jäämist)
Energeetika	<ul style="list-style-type: none"> Küttesöe ja põlevkivi kaevandamine ning nendest elektri tootmine Naftatootmise ahela algfaasi tegevused
Ohtlikud ained	<ul style="list-style-type: none"> Asbesti kaevandamine ning asbestikiudude ja neid kiudusid sisaldavate toodete ja segude tootmine, turule toomine ja kasutamine Elavhõbeda ja elavhõbedaühendite eksport ning paljude elavhõbedat sisaldavate toodete tootmine, eksport ja import
Tubakas	<ul style="list-style-type: none"> Tubakatoodete või e-sigarettide levitamine, kui see on äriühingu põhitegevusalaks (müügitulust >50%)
Kalandus	<ul style="list-style-type: none"> Ökoloogiliselt mittesäästvate kalastusviiside praktiseerimine, nagu triivvõrkudega kalapüük, süvamere põhjatraalimine, kalapüük lõhkeainete või tsüaniidiga
Transport	<ul style="list-style-type: none"> Nafta ja muude ohtlike ainete vedu laevades, mis ei vasta Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni nõuetele Alates 2030. aastast uute diiselkütusega sõitvate sõiduautode finantseerimine

ESG üldpõhimõtted

Lisaks sellele, et on koostatud välistamisloetelu teatud alam-sektoritest, on LHV kehtestanud üldised ESG põhimõtted, mille kohaselt muu hulgas ei rahastata järgmisi tegevusi:

- kõikide selliste toodete tootmine ja nendega kauplemine, mis on Eesti Vabariigi seaduste ja määruste või rahvusvaheliste konventsioonide ja lepingute kohaselt ebaseaduslikud;
- sunnitöö kasutamine või inimõiguste rikkumine;
- prostitutsiooni vahendamine või pornograafilise materjali tootmine;
- keelatud ainete vahendamine ja kaubavahetus ilma nõutavate ekspordi- või impordilitsentsideta;
- tegevused, mis mõjutavad negatiivselt UNESCO maailmapärandi objekte;
- tegevused, mis mõjutavad negatiivselt rahvusparke ja looduskaitsealasid või Ramsari konventsiooniga kaetud märgalasid;
- bioloogilise mitmekesisuse ressursside või kultuuripärandi kaitset käsitlevate Eesti Vabariigi õigusaktide või rahvusvaheliste konventsioonidega keelatud tegevused;
- isikute, rühmade või kogukondade ebaseaduslik sunniviisiline väljasaatmine.

ESG riske võetakse arvesse laenuanalüüsis. Üksikasjalik ESG riskide analüüs tehakse 0,5 miljonit eurot ületavate ettevõtelaenuade taotluste korral. Muude klientide puhul tehakse ESG tegurite baashindamine, mis lähtub laenuotoote liigist ja keerukusest ning kliendi tegevusalast. Et tuvastada laenuvõtjaid, kes on otseselt või kaudselt avatud suuremale ESG teguritega seotud riskile, on koostöös keskkonna- ja sotsiaalvaldkonna ekspertidega töötatud välja individuaalsete majandussektorite (alamsektorite) jaoks põhjalik soojakaart. Kaardil on kujutatud iga majandussektori keskkonna- ja sotsiaalsete riskide hinnang, võttes arvesse reitinguagentuuride ja rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide vastavaid riskiklassifikatsioone, kohalikke ja EL-i õigusakte ja vajadusel Eesti siseriiklikku mõõdet.

Järgnevas tabelis on esitatud ülevaade LHV krediidiportfelli vastavalt majandussektorite liigitusele keskkonna- ja sotsiaalsete riskide alusel.

Krediidiportfelli jaotus riskiliikide alusel

	Riskitase	2023	2022
Keskkonna ja kliimamuutustega seotud risk (E)	Kõrge	13,5%	10,9%
	Keskmine	56,6%	54,7%
	Madal	29,9%	34,3%
Sotsiaalne risk (S)	Kõrge	13,5%	10,9%
	Keskmine	62,3%	55,9%
	Madal	24,2%	33,1%

Nende riskipositsioonide puhul, mille ESG risk on kõrgem (soojakaardi alusel kõrge või keskmine sektorist tingitud riskitase), või mille suurus ületab 0,5 miljonit eurot, analüüsitakse põhjalikumalt kliendi avatust ESG riskile ja ESG riski juhtimist. Lisaks kasutatakse ettevõtete ESG analüüsi tööriista, mis kvantifitseerimismetoodika abil vaatleb iga sektori kõige olulisemaid ESG tegureid. Tööriist aitab hallata ESG riske nii kliendi kui portfelli tasandil, kuna võimaldab arvutada nii sektori riskitaseme kui ka kliendi ESG reitingu. Reitingu aluseks on 1) kliendi peamisest majandustegevusest tingitud avatus sektoripõhistele ESG teguritele (füüsilised kliimarisikid, üleminekurisk, veekasutus, jäätmekäitlus, töötervishoid ja tööohutus) ja 2) küsimustiku alusel antud hinnang kliendi ESG riski juhtimise võimekusele.

2.1 Krediidiriski mõõtmine ja jaotus

Grupp jaotab krediidiriski kandvad finantsvarad järgmistesse põhikategooriatesse:

- raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja krediidasutustele (tabelites nimetuse „pangad“ all) ja investeerimisühingutele;
- võlaväärtpaberid ja tuletisinstrumentid;
- laenud juriidilistele isikutele;
- laenud eraisikutele.

a) Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele

Krediidiriskile avatud positsioon rahast ja raha ekvivalentidest, mida hoitakse keskpangas, teistes korrespondentpankades ning investeerimisasutustes, kannab oma olemuselt juhtkonna hinnangul madalat krediidiriski. Nõuded keskpankadele, krediidasutustele ja investeerimisühingutele on üldiselt tagamata. Grupi vahendeid hinnatakse vastavalt Standard & Poor'si või samaväärsetele reitingutele (keskpangad on reitinguta). Kui erinevatel agentuuridel on erinevad reitingud, kasutatakse kas keskmist või kõige konservatiivsemat reitingut.

Kui Eesti krediidasutustel pole välist krediidireitingut ja need on EL-i suurte pankade tütarettevõtted, on kasutatud emaeettevõtte krediidireitingut. Juhtkonna hinnangul on krediidasutuste ja investeerimisühingutega seotud eeldatava krediidikahju risk ebaoluline, kuna vastaspooltel on kõrged reitingud ja kuna Grupp hoiab nende osapoolte suhtes ainult väga likviidseid positsioone.

b) Võlaväärtpaberid ja tuletisinstrumendid

Võlaväärtpaberitega seotud krediidiriski võtmisele kehtestatakse krediidikomitees limiidid vastavalt emitendi reitingule.

Võlaväärtpaberitest tulenevad põhiosanõuded ja tekkepõhised intressinõuded ei ole tähtaega ületanud. Võlaväärtpaberitel puuduvad tagatised.

c) Laenud juriidilistele isikutele

Juriidiliste isikute laenuportfell sisaldab krediiti ettevõtetele, kohalikele omavalitsustele ja mittetulundusühingutele (sh korteriühistud) jne, sh järgmisi tooteid:

- ettevõtelaen (ärikliendilaen)
- liising
- arvelduslaen (ärikliendilaen)
- kaubanduse rahastamine (ärikliendilaen)
- finantsvõimenduslaen (investeeringute rahastamine)
- krediitkaardid ja järelmaks (tarbijakrediit)
- korteriühistu laen (ärikliendilaen)
- akreditiiv (tarbijakrediit)

Juriidilistele isikutele antavaid laene (v.a korteriühistute laenud), millega LHV-le kaasneb üle 500 tuhande euro suurune krediidirisk, hinnatakse ekspertteabepõhise reitingumudeli abil.

Pärast laenu väljastamist tehakse iga kliendi finantsseisundi järelseiret harilikult vähemalt kord kvartalis. Vähemalt kord aastas vaadatakse üle kõik kliendireitingud. Kliendid, kellega seotud krediidirisk on märkimisväärselt suurenenud, lisatakse jälgimisnimekirja ning nende finantsseisundit, likviidsust ja tagatiste väärtust jälgitakse põhjalikult ja tihedamini.

Juriidilistele isikutele väljastatavaid alla 500 tuhande euro suuruseid laene ja korteriühistute laene laenusummast sõltumata analüüsitakse ajasäästlikuma hindamisprotsessiga. Hindamine toimub laenu taotluse esitamise ajal ning on üks laenu väljastamise kriteeriumeid. Makseviivtuse tõenäosus (PD) arvutatakse kliendi finantsandmete ja maksekäitumise alusel.

d) Laenud eraisikutele

Eraisikute laenuportfell sisaldab tagatud ja tagamata krediiditooteid ja eraisikute liisingutooteid, sh järgmisi tooteid:

Eraisikute krediiditooted	Selgitus
hüpoteeklaen (erikliendilaen)	tagatud laen korteri või maja ostmiseks (kodulaen)
eralaan (erikliendilaen)	tagatud laen vabaks kasutuseks (investeeringuks, renoveerimiseks jne)
tarbimislaen (tarbijakrediit)	tagamata tarbimislaen (väljastab tütarettevõtte LHV Finance)
järelmaks (tarbijakrediit)	tagamata järelmaksutoode (pakuvad kaupmehed, väljastab tütarettevõtte LHV Finance)
liising	liising sõidukite ostmiseks
finantsvõimenduslaen (investeeringute rahastamine)	laen börsil noteeritud väärtpaberite tagatisel
krediitkaardilaen (tarbijakrediit)	tagamata krediitkaardilaen
arvelduslaen (erikliendilaen)	tagamata arvelduslaen
õppelaen (erikliendilaen)	riigi garantiiga laen üliõpilastele
kinnisvaraliising (erikliendilaen)	hüpoteeklaen (kinnisvara kuulub LHV-le)

Ka eraisikute laenude puhul kasutatakse ajasäästlikku hindamisprotsessi. Hindamine toimub laenu taotluse esitamise ajal ning see on üks laenu väljastamise kriteeriume. Makseviituse tõenäosuse (PD) hinnang arvutatakse sotsiaal-demograafiliste, kohustuste täitmata jätmise ja muude tunnuste alusel. Laenuotsuseid tehakse jaepanganduse krediitkomitees või madalamal otsustustasandil. Tarbijakrediidi tooteid eraisikutele pakutakse Eestis tütarettevõtte LHV Finance kaudu.

Krediidiriski mõõtmine

Kõikide väljastatud laenutoodete puhul kasutatakse LHV-s kliendi krediitvõimelisuse hindamiseks kas reitingu- või hindamissüsteeme, nagu on näidatud allolevas tabelis. Ettevõtete krediidiotsuste tegemisel (kui LHV riskipositsioon on suurem kui 500 tuhat eurot), kasutatakse ekspertteabepõhist reitingumudelit ja jaesektori krediidiotsuste puhul statistilisi PD hindamismudeleid. Eraldi mudelite alusel leitakse makseviitusest tingitud kahjumäär (LGD) ja krediidi ümberhindlustegur (CCF).

Krediitvõime hindamiseks kasutatavad mudelid

Portfell	Segment	Määratlus	PD	LGD	CCF/EAD
Ettevõtted	Ettevõtteleenud	Ettevõtete laenud LHV koguriskipositsiooniga üle 500 tuhande euro	Reitingumudelid	Mudel	Mudel
Jaekliendid	VKE-d, sh mikroettevõtted	Ettevõtete laenud LHV koguriskipositsiooniga kuni 500 tuhat eurot, korteriühistute laenud sõltumata LHV koguriskipositsioonist	Hindamismudelid		
	Eraklientide hüpoteeklaenud	Kõik eraklientide hüpoteeklaenud	Hindamismudelid		
	Muud erakliendilaenud	Kõik eraisikute tarbimise rahastamise tooted ja autoliising	Hindamismudelid		

- **Jaelaenu**

Jaelaenu riski hinnatakse esimest korda laenu väljastamisel. Pärast laenu arvevõtmist kliendi tehinguid ja maksekäitumist jälgitakse ja saadud teavet võetakse arvesse kord kuus toimival riskihinnangu automatiseeritud uuendamisel. Igasugust muud teavet laenuvõtja kohta, mis mõjutab tema krediitvõimelisust (nt juriidilise isiku raamatupidamise aruandeid) võetakse hinnangus samuti arvesse.

- **Ettevõtelaenu**

Ettevõtete reitingud määratakse laenuvõtja tasandil. Krediidianalüütik lisab laenusüsteemi jooksvalt ajakohastatud ja uut informatsiooni ning krediidi hinnanguid. Lisaks sellele uuendab analüütik teavet laenuvõtja krediitvõimelisuse kohta vähemalt igal aastal nt avalike finantsaruannete põhjal. Selle põhjal määratakse uuendatud sisemine krediitdireiting ja PD.

Krediitdireitingu määramisel võetakse arvesse nii kliendi finantsseisundit kui ka äririski. Arvesse võetavad konkreetse finantssuhtarvud ja äririskid sõltuvad sellest, missugust reitingumudelit kasutatakse: ettevõtte, ärikinnisvara, elamuehituse, kohaliku omavalitsuse või kaubamudelit.

- **Treasury**

Treasury võlaväärtpaberite portfellis olevate võlaväärtpaberite puhul kasutatakse välise reitinguagentuuride reitinguid, mida jälgitakse ja ajakohastatakse pidevalt. Iga reitingu PD seotakse LHV reitinguskaalaga.

Krediidiriski reitingud

Grupi PD hindamise reitingumeetod koosneb 13 krediitdireitingust, kus 1 näitab madalaimat ja 13 kõrgeimat krediidiriski (maksejõuetus). Reitingud 1 ja 2 omistatakse ainult rahvusvahelistele ettevõtetele ja organisatsioonidele ning kohalikele omavalitsustele ja riikidele, mille maksevõimelisust on reitinguagentuurid oma investeerimisjärgu reitinguga kinnitanud. Ka reitinguklassid 3–13 põhinevad osaliselt reitinguagentuuride hinnangul, ehkki selles kategoorias on peamiselt rahvusvahelise reitinguta Eesti ettevõtted.

Sisemine PD reitinguskaala ja vastavad välised reitingud

LHV reiting	LHV kirjeldus	PD%	S&P	Moody's
1		0,03	AAA	Aaa
2		0,05	AA+	Aa1
3		0,10	AA, AA-	Aa2, Aa3
4		0,20	A+, A, A-	A1, A2, A3
5	Investeerimisjärg	0,30	BBB+	Baa1
6		0,40	BBB	Baa2
7		0,50	BBB-	Baa3
8		1,00	BB+, BB	Ba1, Ba2
9		2,50	BB-	Ba3
10		5,00	B+	B1
11	Mitte-investeerimisjärg (sh spetsiaalne seire)	10,00	B, B-	B2, B3
12		30,00	CCC/C	Caa
13	Maksejõuetus	100,00	D	C

Reitingumeetodeid valideeritakse ja kalibreeritakse ümber igal aastal, et need vastaksid viimastele prognoosidele ja võtaksid arvesse kõiki tegelikult täheldatud makseviivitusi.

Reitingud on jagatud kolme rühma: investeerimisjärgu reiting, mitte-investeerimisjärgu reiting ja maksejõuetus. Investeerimisjärgu reiting määratakse, kui laen ei ole aruandekuupäeva seisuga viivitusel. Spetsiaalse seire staatus määratakse, kui vastaspoole reiting on 10–13. Maksejõuetuse staatus (reiting 13) määratakse lähtuvalt maksejõuetuse definitsioonist.

Makseviivitusest tingitud kahjumäära LGD ja krediidi ümberhindlusteguri CCF hinnanguid tehakse toodete, tagatiste ja laenujääkide lõikes.

Tagatised

Ehkki Grupp annab krediiti vaid maksevõime poolest krediitvõimelistele klientidele, rakendab LHV ka mitmeid eeskirju ja tavasid riskide vähendamiseks. Grupil on sisemised eeskirjad teatava tagatisklassi vastuvõetavuse või krediidiriski vähendamise kohta.

Tagatise väärtust hindab Grupp laenuaotlusprotsessi käigus ja hinnang vaadatakse perioodiliselt üle. Hinnangud tagatiste turuväärtusele põhinevad konservatiivsusprintsiibil, mis võtab arvesse tagatise liiki, asukohta, realiseerimise tõenäosust ja likviidsust.

Kinnisasjade hindamisel kasutatakse eksperdihinnanguid. Turuväärtuste ajakohasuse tagamiseks uuendatakse ärikinnisvara individuaalseid hinnanguid vähemalt üks kord aastas. Elukondliku ning muu homogeenset liiki kinnisvara puhul kasutatakse regulaarseks ümberhindluseks ka statistilisi indekseerimismudeleid.

Põhilised laenude ja ettemaksete tagatiste liigid on järgmised:

- hüpoteek;
- kommerts pant;
- kauba pant;
- deposiit;
- krediidikindlustus;
- kaubeldavad väärtpaberid;
- noteerimata väärtpaberid;
- nõudeõiguse pant;
- Ettevõtuse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (EISA), Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) või Euroopa Investeermisfondi garantii;
- akreditiiv;
- era- või juriidilise isiku käendus;
- sõidukid, masinad, õhusõidukid, seadmed jne.

Grupp eelistab selliseid tagatiseid, mille puhul ei ole tugevat korrelatsiooni kliendi makseviituse riski ja tagatise väärtuse vahel. Üldiselt peab panditav vara olema kindlustatud, tagatise eluiga peab olema pikem kui laenu tähtaeg ning tagatise turuväärtus peab ületama laenu jääki.

Tagamata laene väljastatakse erasikutele teatud summa ulatuses. Juriidilistele isikutele on see lubatud ainult sellisel juhul, kui rahavoogude prognoos näitab stabiilseid ja märkimisväärselt tugevaid rahavoogusid ja/või kliendi krediidiriski hinnatakse madalaks.

Finantsvõimenduslaenude tagatise jälgitakse igapäevaselt ja kui tagatise väärtus langeb, võetakse viivitamata meetmeid krediidikahju vältimiseks.

Tarbimislaene ja krediitkaardilaene väljastatakse ilma tagatisteta ning riske vähendatakse klientide maksekäitumise pideva seirega. Liising ja hüpoteeklaenud on alati ületatud. Liisingu, järelmaksu, hüpoteeklaenude ja arvelduslaenu erasikutest klientide üle, kes maksetähtaega ületavad, teeb Grupp regulaarset seiret.

Seoses alatagatud ettevõtelaenudega tuleb arvesse võtta, et Grupp on hinnanud teatavate tagatiste (isiklikud käendused, kommertsandid) turuväärtust konservatiivselt. Altagatud laene käsitatakse üldiselt kõrgema riskiga laenu-

dena, mille üle Grupp teeb krediidikomitees igakuist seiret, et vähendada võimalikku krediidikahju.

2.2 Eeldatava krediidikahju mõõtmine

Standardiga IFRS 9 kehtestati kolmefaasiline mudel väärtuse languse määramiseks vastavalt vara krediitkvaliteedi muutusele pärast esmast kajastamist. Mudeli kokkuvõte on esitatud all.

Finantsinstrument, mis ei ole esmasel kajastamisel halvenenud krediitkvaliteediga, liigitatakse faasi 1 ning Grupp jälgib pidevalt selle krediidiriski.

Kui pärast esmast kajastamist on toimunud oluline krediidiriski suurenemine (SICR), liigitatakse finantsinstrument faasi 2, aga seda ei loeta veel halvenenud krediitkvaliteediga instrumendiks. Lisainformatsioon selle kohta, kuidas Grupp hindab krediidiriski olulist suurenemist, on esitatud riskijuhtimise peatüki punktis 2.2.1 „Oluline krediidiriski suurenemine“.

Juhul kui finantsinstrumendi krediitkvaliteet on halvenenud, liigitatakse see faasi 3. Lisainformatsiooni selle kohta, kuidas Grupp defineerib halvenenud krediitkvaliteedi ja makseviituse, vt punktist 2.2.2 „Makseviituse definitsioon ja halvenenud krediitkvaliteediga varad“.

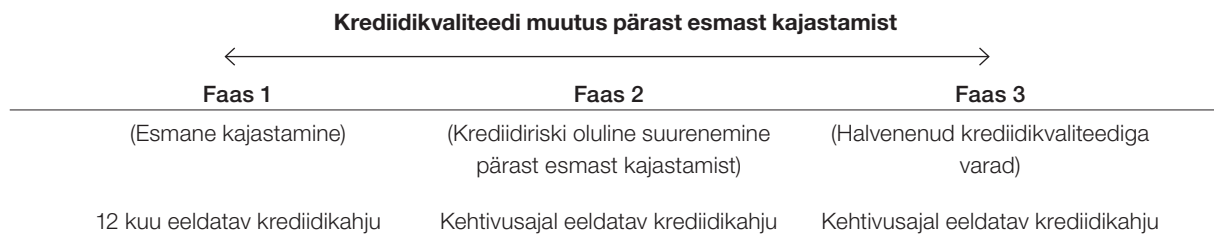
Faasis 1 olevate finantsinstrumentide eeldatavat krediidikahju (expected credit loss, ECL) mõõdetakse summas, mis on võrdne kehtivusaajal eeldatava krediidikahju selle osaga, mis tuleneb võimalikest makseviitustest järgmise 12 kuu jooksul.

Faasi 2 ja 3 instrumentide ECL arvutatakse kogu nende kehtivusaajal eeldatava krediidikahju põhjal. Lisainformatsioon sisendite, eelduste ja hindamismeetodite kohta, mida kasutatakse eeldatava krediidikahju mõõtmiseks, on esitatud punktis 2.2.3 „Eeldatava krediidikahju mõõtmine – sisendite, eelduste ja hindamismeetodite selgitused“.

Läbiv põhimõte eeldatava krediidikahju mõõtmisel IFRS 9 järgi on see, et arvesse tuleb võtta tulevikku vaatavat teavet. Punkt 2.2.4 „Tulevikku vaatava teabe lisamine eeldatava krediidikahju mudelisse“ sisaldab selle kohta lähemat teavet.

Halvenenud krediitkvaliteediga ostetud või tekkinud finantsvarad on finantsvarad, mis on esmasel kajastamisel halvenenud krediitkvaliteediga. Nende ECL kajastatakse alati kehtivusaajal eeldatava krediidikahjuna (faas 3).

Alljärgnev joonis võtab kokku allahindlusvajaduse vastavalt standardile IFRS 9 (v.a halvenenud krediitkvaliteediga ostetud või tekkinud finantsvarad):

Järgnev osa käsitleb Grupi poolt standardi nõuete täitmisel kasutatud peamisi hinnanguid ja eeldusi.

2.2.1 Oluline krediidiriski suurenemine

Grupi hinnangul on finantsinstrumendi krediidirisk oluliselt suurenenud, kui on täidetud üks või mitu järgnevalt välja toodud kvantitatiivsetest või kaitsemeetme (backstop) kriteeriumidest:

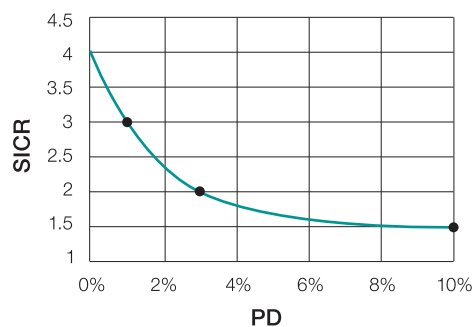
Kvantitatiivsed kriteeriumid

Järelejäänud kehtivusaja makseviivituse tõenäosus (PD) aruandekuupäeva seisuga on võrreldes riskipositsiooni esmase kajastamise aruandekuupäevaga suurenenud, kui see ületab alljärgnevas tabelis toodud piirmäärasid:

Kehtivusaja PD esmasel kajastamisel	Oluliseks hinnatav kehtivusaja PD suurenemine aruandekuupäeva seisuga
X%	≥100 baaspunkti
Ja	Praegune kehtivusaja PD/esialgne kehtivusaja PD > $2,50 + \exp(0,45 - 50,00 * \text{esialgne kehtivusaja PD})$

Jaelaenude portfelli

Valemi illustreerimiseks on esitatud SICR-i kõver järgneval graafikul. Lisaks kõverale peab PD suurenema vähemalt 100 baaspunkti. SICR-i kõver näitab esialgse PD ja olulisuse piirmäära suhet (PD kasv kordades) olulise makseviivituse riski suurenemise tuvastamiseks.

Piirmäära kohaldamise illustreerimiseks võtame näiteks 13. veebruaril 2018 sõlmitud 3-aastase (jaelaenude portfelli kuuluva) ärialaenu lepingu, mille kehtivusaja PD oli esmasel kajastamisel 3,36% ja eeldatav kehtivusaja PD kümme kuud hiljem aruandekuupäeval 2,76%. Kui aruandekuupäeval on tegelik kehtivusaja PD 8,86%, siis ületab see eeldatavat PD-d (2,76%) üle piirmäära. Seetõttu on krediidirisk oluliselt suurenenud.

Piimäärad põhinevad hinnangutel, kuidas muutub instrumendi kehtivusaja PD enne makseraskustesse sattumist. Kehtivusaja PD loomuliku liikumise leidmiseks, mis ei näita krediidiriski olulist suurenemist, on kehtivusaja PD-d hinnatud ka selliste instrumentide puhul, mis hiljem ei sattu makseraskustesse. Ettevõtelaenude portfelli keskmine tähtaeg on lühike, täpsemalt 2,5 aastat.

Kaitsemeede

Kaitsemeedet (backstop) rakendatakse juhul, kui laenuvõtja lepingujärgsed maksed on üle tähtaja rohkem kui 30 päeva, mida käsitatakse finantsinstrumendi krediidiriski olulise suurenemisena.

Madala krediidiriski erand

Grupp on kasutanud madala krediidiriski erandit rahale ja nostrokontodele, mis vastavad likviidsusportfelli kriteeriumidele.

2.2.2 Makseviivituse definitsioon ja halvenenud krediitkvaliteediga varad

Grupp defineerib finantsinstrumendi staatust makseviivituseks ja see vastab täielikult halvenenud krediitkvaliteediga vara mõistele, kui vara suhtes kehtib üks või mitu allpool kirjeldatud kriteeriumi.

Kvantitatiivsed kriteeriumid

Laenuvõtja on rikkunud olulisuse piirmäära kriteeriumi 90 päeva järjest.

Kvalitatiivsed kriteeriumid

Järgnevalt on välja toodud asjaolud, mis võivad viidata sellele, et klient pole suuteline võlgnevust täies ulatuses tasuma:

- esineb märke makse laekumise ebatõenäolisusest, mis näitab, et laenuvõtja on märkimisväärtes rahalistes raskustes;

- majanduslike raskuste tõttu on toimunud restruktureerimine;
- varasema makseraskuste tõttu restruktureerimise katse ajal on rakendatud täiendavaid võla restruktureerimise meetmeid;
- leping on lõpetatud.

Ülaltoodud kriteeriumeid on rakendatud kõikidele Grupi finantsinstrumentidele ja need on kooskõlas makseviivituse definitsiooniga, mida kasutatakse sisemise krediidiriski juhtimisel. Makseviivituse definitsiooni on läbivalt kasutatud Grupi eeldatava krediidikahju arvutamisel PD (probability of default, makseviivituse tõenäosus), EAD (exposure at default, riskipositsioon makseviivituse hetkel) ja LGD (loss given default, makseviivitusest tingitud kahjumäär) mudelite koostamiseks.

Makseviivituse staatuse rakendamisel kasutatakse ettevõtete panganduse klientide puhul kliendipõhist ja jaepanganduse klientide puhul lepingupõhist lähenemist. Kui instrument ei vasta terve katseaja jooksul ühelegi makseviivituse kriteeriumile, siis ei ole instrument enam makseviivituse staatuses.

Katseaeg peaks kestma vähemalt kolm kuud alates hetkest, mil instrument ei vastanud enam makseviivituse kriteeriumidele.

Raskuste tõttu restruktureeritud laenudele tuleb makseviivituse staatusest ümberklassifitseerimisel erilist tähelepanu pöörata, kuna viivises päevade arvestus toimub muudetud maksegraafiku alusel ning laen jääb restruktureerimisele, kuni see on täielikult tagasi makstud. Seetõttu on selliste laenude katseaeg vähemalt üks aasta alates:

- restruktureerimismeetmete pikendamisest;
- makseviivituse kajastamisest, või
- restruktureerimise kokkuleppes sisalduva maksepuhkuse lõpust, sõltuvalt sellest, mis toimub viimasena.

2.2.3 Eeldatava krediidikahju mõõtmine – sisendite, eelduste ja hindamismeetodite selgitused

ECL-i mudeli eesmärk on arvutada 12 kuu ja kehtivusaja eeldatav krediidikahju, mis:

- on neutraalne ehk ei peegelda liigset konservatiivsust ega optimismi;
- on tõenäosusega kaalutud summa, mis on arvestatud vastavalt kolmele allahindamise stsenaariumile (baas-, positiivne ja negatiivne stsenaarium);
- kajastab raha ajaväärtust;
- kasutab mõistlikku ja põhjendatud teavet minevikusündmuste, praeguste tingimuste ning prognoositud majandustingimuste kohta.

Grupi ECL-i mudel järgib laialdaselt kasutatavat marginaalkahjumite summa meetodit, kus ECL arvutatakse marginaalkahjumite summana, mis tekivad igas ajaperioodis (kuus) aruandekuupäevast alates. Marginaalkahjumid tulevad individuaalsetest riskiparameetritest (PD, LGD, EAD), mis prognoosivad riskipositsioone ja kahjusid makseviivituse puhul ning iga perioodi makseviivituse tõenäosuse marginaalväärtust (PD ajaperioodide t ja $t+1$ vahel).

ECL-i arvutused põhinevad järgmisel neljal komponendil:

- makseviivituse tõenäosus (PD) on hinnang sellele, kui suure tõenäosusega kindlaksmääratud aja jooksul instrument satub makseviitusesse;
- riskipositsioon makseviivituse hetkel (EAD) on hinnang tulevikus makseviivituse tekkimise hetkel kehtivale riskipositsioonile, mis võtab arvesse aruandekuupäevale järgnevat eeldatavat muutusi, sh põhiosa ja intressi tagasimakseid ning valmisolekulaenude kasutamist;
- makseviivitusest tingitud kahjumäär (LGD) on makseviivituse korral tekkiva kahju hinnang. Selle aluseks on saadaolevate lepinguliste rahavoogude ja LHV eeldatavate rahavoogude (sh tagatistest saadud rahavoogude) vahe. LGD kajastatakse protsendina EAD-st;
- diskontomäär kasutatakse eeldatava kahju diskonteerimiseks nüüdisväärtusesse aruandekuupäeva seisuga.

Matemaatiliselt väljendatakse prognoosiperioodi T (12 kuud või kehtivusaeg, sõltuvalt sellest, kas arvutatakse 12 kuu või kehtivusaja hinnangut) ECL-i summat järgmiselt:

$$ECL_T = \sum_{t=1}^T PD_t * LGD_t * EAD_t * d_t$$

kus:

$$t = 0$$

T – ühekuuline periood prognoosiperioodi

T raames 12 kuu ECL-i hindamiseks

$T = 12$ kuud kehtivusaja ECL-i hindamiseks

T – laenu eeldatav kehtivusaeg

PD_t – marginaal-PD kuu t puhul

LGD_t – eeldatav LGD kuu t puhul

EAD_t – riskipositsiooni summa, sh eeldatavad valmisolekulaenude kasutamised, kuu t puhul

d_t – diskontomäär kuu t puhul

Diskontomäär on finantsinstrumendi sisemine intressimäär või selle ligikaudne väärtus.

Arvutusloogika illustreerimiseks on allolevas tabelis esitatud lihtsustatud näide. Selles tagatud laene käsitlevas näites on LGD tuletatud otse tagatise väärtusest ning lihtsustamiseks on eeldatud, et tagatise õiglane väärtus on ajas konstantne. Tegelik ECL-i mudel võtab siiski erinevate stsenaariumide abil arvesse võimalikku tagatise õiglase väärtuse vähenemist ajas.

Eeldatav krediikahju

eurodes	31.01. 2024	28.02. 2024	31.03. 2024	30.04. 2024	31.05. 2024	30.06. 2024	31.07. 2024	31.08. 2024	30.09. 2024
(1) Riskipositsioon (EAD)	4 000	3 500	3 000	2 500	2 000	1 500	1 000	500	0
(2) Marginaal-PD, %	0,40%	0,38%	0,36%	0,34%	0,32%	0,30%	0,28%	0,26%	0,24%
(3) Tagatise väärtus	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
(4) Võimalik kahjum [Max(0:1-3)]	2 000	1 500	1 000	500	0	0	0	0	0
(5) Eeldatav marginaalkahjum [2*4]	8,00	5,70	3,60	1,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
(6) Eeldatav marginaalkahjum, diskonteeritud	7,97	5,65	3,56	1,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kehtivusaja eeldatav krediikahju seisuga 31.12.2023 [Summa (6)]	18,85								

Märkus. Diskonteerimine on tehtud eeldusel, et aruandeperioodi lõpp on 31. detsember 2023 ja diskontomäär on 5%.

Makseviivitus riskipositsioonidele arvutatakse ECL järgmiselt:

$$ECL_T = \sum_{t=1}^T LGD_t * Riskipositsioon_t * d_t$$

ECL-i mudeli eesmärk on muuta juba olemasolevate riskiparameetrite väärtused tulevikku suunatud konkreetse ajahetke hinnanguteks ja kasutada neid eeldatava krediikahju arvutamisel.

Iga riskidimensioon (PD, LGD, EAD) on kaetud pangasiseselt välja töötatud reitingu- ja hindamismudelitega. Need mudelid on välja töötatud äri- ja krediidijuhtimise eesmärgil.

IFRS 9 parameetrid

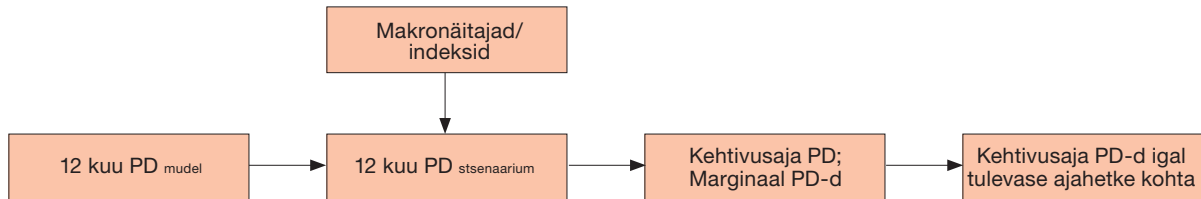
PD	<ul style="list-style-type: none"> 12 kuu PD; kehtivusaja PD, disagregeeritud täpsemateks marginaaltõenäosusteks allperioodidele Tulevikku vaatav konkreetse ajahetke hinnang, mis peegeldab praegusi ja tulevasi majandustingimusi ja erinevaid võimalikke tulemusi tulevikus Ei ole rakendatud regulatiivseid piirmäärasid ega konservatiivsusmarginaali
LGD	<ul style="list-style-type: none"> Neutraalsed konkreetse ajahetke prognoosid Võtab arvesse praegusi ja tulevasi majandustingimusi ja erinevaid võimalikke tulemusi tulevikus Sissenõutud maksed on diskonteeritud, kasutades diskontomäärana sisemist intressimäära Ei ole rakendatud regulatiivseid piirmäärasid ega konservatiivsusmarginaali
CCF/EAD	<ul style="list-style-type: none"> Peegeldab eeldatavaid laenujäägi muutusi laenu kehtivusaja jooksul, sh laenugraafiku järgseid makseid ja ettemakseid
ECL	<ul style="list-style-type: none"> Rahavoo puudujäägi nüüdsväärtus (PV). Faas 1: 12 kuu PD. Faas 2: kehtivusaja PD. Faas 3: PD = 100%

Järgnevates osades on selgitatud, kuidas on olemasolevaid mudelid ECL-i arvutamisel kasutatud. Samuti on detailsemalt lahti seletatud kõik riskidimensioonid.

Mudeli PD teisendamine (PD mudel) toimub alljärgnevalt:

Reitingu- ja hindamismudelitest tuleneva PD lisamine ECL-i mudelisse

IFRS 9 kohaseks eeldatava krediikahju arvutamiseks on vajalikud tulevikku vaatavad 12 kuu ja kehtivusaja konkreetse ajahetke hinnangud ning marginaal-PD, mitte ajalooline või pikaajaline keskmine 12 kuu PD (mudeli PD).

Järgmisena konverteeritakse 12 kuu konkreetse ajahetke hinnang kehtivusaja PD-ks ja marginaal-PD-ks. Selleks kasutatakse segmendipõhist standardset makseviivituse kõverat, mis annab eeldatava makseviivituse ajastuse riskipositsiooni ülejäänud kehtivusaja jooksul.

Viimasena arvutatakse kehtivusaja PD-d igale tulevasele ajahetkele kuni riskipositsiooni eeldatava kehtivusaja lõpuni.

Makseviivitusest tingitud kahjumäära (LGD) lisamine põhimudelitest ECL-i mudelisse

LGD puhul erineb LGD põhimudelite kasutamine olenevalt sellest, kas tegemist on tagatud või tagamata laenuga.

Tagatud laenu tagatud osa puhul arvutatakse LGD tagatise hinnangulise kiirrealiseerimisväärtuse alusel.

Tagamata riskipositsioonide ja tagatud riskipositsioonide tagamata osade LGD arvutatakse portfelli ajaloolise statistika alusel.

Järgmisena lisatakse nii tagatud kui ka tagamata LGD-dele makromajanduslikud stsenaariumid, lähtudes vastavast allahindlusstsenaariumist.

Krediidi ümberhindlusteguri (CCF) hinnangute lisamine põhimudelitest ECL-i mudelisse

Sisemine CCF-i hinnang lisatakse otse ECL-i mudelisse ja seda kasutatakse EAD (riskipositsioon makseviivituse hetkel) arvutamisel. Krediidi ümberhindlustegurit ei ole vaja täiendavalt korrigeerida, sest sisemine hinnang ei sisalda konservatiivsusmarginaali, samuti ei tehta kogu tsükli või langust arvestavaid korrigeerimisi.

2.2.4 Tulevikku vaatava teabe lisamine eeldatava krediidikahju mudelisse

Tulevikku vaatava teabe lisamiseks eeldatava krediidikahju mõõtmiseks, et võtta arvesse ka erinevaid võimalikke tulevikutingimusi, arvutatakse tõenäosusega kaalutud ECL-i summad vastavalt kolmele allahindlusstsenaariumile (baas-, positiivne ja negatiivne stsenaarium). Muu hulgas toob selline lähenemine esile mittelineaarsed suhted alternatiivsete stsenaariumide ja eeldatava krediidikahju vahel.

Matemaatiliselt:

$$ECL = p_{baas} * ECL_{baas} + p_{pos} * ECL_{pos} + p_{neg} * ECL_{neg}$$

kus:

p_{baas} , p_{pos} , p_{neg} – vastavalt baas-, positiivse ja negatiivse stsenaariumi tõenäosused

ECL_{baas} , ECL_{pos} , ECL_{neg} – eeldatava krediidikahju summa, mis on arvutatud iga stsenaariumi kohta

ECL tuletatakse iga stsenaariumi korral üldisest valemist, kasutades stsenaariumipõhiseid riskiparameetrite väärtusi.

Tõenäosusega kaalutud kehtivusaja PD hinnang krediidiriski olulise suurenemise hindamiseks arvutatakse samamoodi:

$$PD = p_{baas} * PD_{baas} + p_{pos} * PD_{pos} + p_{neg} * PD_{neg}$$

kus:

PD_{baas} , PD_{pos} , PD_{neg} – kehtivusaja PD hinnang vastavalt igale stsenaariumile

Eraisikute krediidiportfellide jaoks valitud näitajad

Järgmine tabel annab ülevaate eraisikute krediidiportfellide jaoks valitud makronäitajate osakaalust.

	Osakaal
Euribor + marginaal	29%
Kinnisvarahinnaindeksi tõus	14%
Majapidamiste tarbimise kasv	19%
SKP reaalkasv	17%
Töötuse määr	21%
Kokku	100%

Märkus. Iga näitaja osakaal arvestatakse vastavalt näitaja kaaludele.

Ettevõtete valitud näitajad

Ettevõtete puhul on arvesse võetud erinevaid makromajanduslikke ja sektoripõhiseid näitajaid. Analüüs viidi läbi kahe jaotuse alusel:

- 1) NACE Rev.2 klassifikaatori tähtkoodidel põhinevad laiad majandussektorid ja
- 2) NACE Rev.2 klassifikaatori madalama tasandi numbrilistel koodidel põhinevad alamsektorid.

Analüüsi põhjal tehti järgmised järeldused.

- Kõiki sektoreid mõjutab samasugune krediiditsükkel ning suuri sektoriüleseid majanduslikke raskusi kogetakse samaaegselt. Siiski on teatud erinevused tööstusharude alamsektorite vahel (nt tootmises).
- On ainult mõned muutujad, mis „töötavad“. Muutujad, mille põhjal saab teha järeldusi, töötavad enamiku tööstusharude puhul üldiselt sarnaselt:
  - SKP kasv, mis selgitab majanduse üldist olukorda;
  - käibe muutus;
  - töötajate arvu muutus.
- Testiti ka kasumi/kahjumi muutust tööstusharus, mis aga oli makseviivituse riski olulise muutuse kohta järelduste tegemiseks liiga volatiilne näitaja.
- On mõned makronäitajad, mis on olulised teatud tööstusharus, alamsektoris ja/või alamsektorite rühmas, isegi kui korrelatsioon on keeruline näidata väheste vaatluste ja/või suhteliselt lühikese vaatlusperioodi tõttu. Näiteks:
  - eksporditingimused ekspordile orienteerunud sektorite jaoks, nagu metalli- ja keemiatoodete ning elektroonikaseadmete tootmine;
  - rahvastiku kasv ja sissetulekute kasv elamukinnisvara sektori jaoks;
  - majapidamiste tarbimise kasv sisetarbimisele orienteeritud tööstusharude jaoks, nagu jaekaubandus.
- Kokkuvõttes valiti ettevõtete jaoks näitajaks brutolisandväärtus tööstusharude kaupa, arvestades mitmesuguseid eeldusi:
  - täheldatud korrelatsioon makseviivituse määrade lähenditega;
  - sektori tasandil on eelistatud näitaja SKP, mis on brutolisandväärtusele lähedane näitaja;
  - makromajandusanalüütikul on seda kergem prognoosida kui alternatiivseid näitajaid.

Majanduslike muutujatega seotud eeldused

Vähemalt kord aastas koostatakse sisemised makromajanduslikud stsenaariumid (prognoosid) ja näitajad (sh ettevõtelaenu portfelli PD ja LGD hinnangud) finantsriski osakonnas, konsulteerides ka makromajandusanalüütikute ja spetsialistidega krediidijuhtimise, äri- ja finantsüksustest.

Makromajanduslikku arengut jälgitakse kvartaalselt, kui vastavad andmed avalikustatakse. Prognoose uuendatakse jooksvalt, et tagada õigeaegselt uue tulevikku vaatava informatsiooni lisamine ECL-i hinnangutesse.

Allahindlusstsenaariumid ja nende olulised uuendused kinnitab varade ja kohustiste juhtimise komitee.

Kõige olulisemad aruandeperioodi lõpu eeldused ECL-i hinnangu arvutamiseks seisuga 31. detsember 2023 on esitatud järgmises tabelis. Kõikide portfellide puhul kasutati baas-, positiivset ja negatiivset stsenaariumi.

**Ettevõtete ECL-i hinnangu eeldused
seisuga 31.12.2023**

Üldised makromajanduslikud näitajad	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
SKP reaalkasv, %	-0,4%	3,2%	-1,0%	2,0%	0,0%	4,0%
Majapidamiste tarbimine, %	0,1%	3,3%	-0,5%	2,5%	0,5%	3,9%
Valitsussektori tarbimine, %	3,5%	-1,1%	-1,0%	0,0%	4,5%	0,0%
Kapitali kogumahutus põhivarasse, %	-5,0%	5,6%	-7,0%	3,6%	-3,0%	7,5%
Toodete ja teenuste eksport, %	-1,3%	3,5%	-2,3%	1,5%	0,0%	4,0%
Toodete ja teenuste import, %	-3,1%	3,2%	-4,5%	1,5%	0,0%	4,5%
Nominaalne SKP, miljonites eurodes	39,100	41,319	39 345	41 537	39 286	41 756
SKP deflaator, % muutus	4,3%	2,4%	5,7%	3,5%	3,8%	2,2%
Tarbijahinna tõus, %	3,4%	1,9%	5,0%	4,0%	3,0%	1,7%
Töötuse määr, %	9,0%	8,1%	9,5%	8,5%	6,7%	6,5%
Tööhõive muutus, %	-3,3%	0,1%	-3,9%	0,0%	-1,9%	1,0%
Netokuupalga tõus, %	4,2%	4,3%	3,6%	3,8%	4,6%	5,3%
Kinnisvarahinnaindeksi tõus, %	-5,0%	5,0%	-6,0%	3,0%	-3,0%	5,5%
6 kuu Euribor	3,3%	2,5%	3,5%	3,3%	3,2%	2,4%
Pankade laenumarginaalid uutele laenudele	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%

Nominaalkasv

Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Kokku – kõik NACE tegevusalad	4,8%	6,6%	5,8%	8,3%	4,7%	7,7%
Põllumajandus, metsandus, kalandus	-0,5%	5,7%	0,2%	5,6%	1,7%	6,3%
Tööstussektor, v.a ehitus	3,9%	6,3%	7,8%	6,2%	5,1%	6,3%
Tööstussektor, v.a ehitus ja tootmine (enamasti energiaga seotud)	3,9%	3,7%	12,5%	3,7%	3,8%	6,3%
Tootmine	3,9%	7,5%	5,6%	7,4%	5,7%	6,3%
Ehitus	7,7%	9,4%	2,7%	19,8%	7,4%	8,1%
Hulgi- ja jaekaubandus, transport, majutus, toitlustus	4,5%	6,3%	8,9%	9,1%	4,4%	6,9%
Info ja side	6,7%	7,8%	6,1%	8,4%	7,3%	7,7%
Finants- ja kindlustustegevus	6,3%	0,9%	7,1%	0,8%	1,4%	7,3%
Kinnisvaraalne tegevus	5,1%	7,6%	7,2%	7,5%	5,6%	8,3%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus, haldus- ja abitegevused	5,2%	8,9%	6,0%	8,8%	5,8%	9,5%
Avalik haldus ja riigikaitse, haridus, tervishoid ja sotsiaaltoetused	4,6%	5,7%	1,0%	8,6%	2,4%	9,4%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg, muud teenindavad tegevused, majapidamiste tegevus ning eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus	2,0%	6,6%	2,3%	8,0%	3,8%	6,3%

Majanduslike stsenaariumide kaalud olid järgmised:

Majanduslike stsenaariumide kaalud

	Baasstsenaarium	Negatiivne stsenaarium	Positiivne stsenaarium
Seisuga 31.12.2023	60%	25%	15%
Seisuga 31.12.2022	60%	25%	15%

Kõige olulisemad aruandeperioodi lõpu eeldused ECL-i hinnangu arvutamiseks seisuga 31. detsember 2022 on esitatud järgmises tabelis. Kõikide portfelli puhul kasutati baas-, positiivset ja negatiivset stsenaariumi.

Ettevõtete ECL-i hinnangu eeldused seisuga 31.12.2022

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Üldised makromajanduslikud näitajad						
SKP reaalkasv, %	0,4%	3,1%	-3,5%	2,5%	1,0%	3,5%
Majapidamiste tarbimine, %	-1,1%	2,1%	-4,0%	2,0%	-0,5%	3,3%
Valitsussektori tarbimine, %	3,9%	-2,9%	-2,0%	-1,0%	3,5%	0,5%
Kapitali kogumahutus põhivarasse, %	-0,5%	5,1%	-5,0%	5,0%	0,0%	7,0%
Toodete ja teenuste eksport, %	-0,1%	2,8%	-3,0%	3,2%	0,0%	4,0%
Toodete ja teenuste import, %	-5,4%	1,5%	-0,5%	2,9%	-0,4%	3,8%
Nominaalne SKP, miljonites eurodes	38 486	40 353	37 985	39 324	38 569	40 997
SKP deflaator, % muutus	5,8%	1,7%	8,1%	1,0%	5,4%	2,7%
Tarbijahinna tõus, %	9,3%	2,8%	12,0%	1,5%	7,0%	2,5%
Töötuse määr, %	7,4%	6,8%	9,0%	7,8%	7,0%	6,5%
Tööhõive muutus, %	-1,3%	1,0%	-0,5%	0,7%	-0,5%	1,2%
Netokuupalga tõus, %	7,2%	6,5%	5,8%	4,2%	9,1%	7,6%
Kinnisvarahinnaindeksi tõus, %	-10,0%	0,0%	-15,0%	-5,0%	-5,0%	6,0%
6 kuu Euribor	3,2%	3,0%	3,2%	3,0%	3,2%	3,0%
Pankade laenumarginaalid uutele laenudele	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%

Nominaalkasv

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus						
Kokku – kõik NACE tegevusalad	6,5%	5,1%	4,7%	3,8%	6,7%	6,5%
Põllumajandus, metsandus, kalandus	40,3%	24,5%	29,8%	17,3%	40,6%	26,2%
Tööstussektor, v.a ehitus	5,2%	4,9%	1,5%	5,9%	5,5%	6,3%
Tööstussektor, v.a ehitus ja tootmine (enamasti energiaga seotud)	5,2%	2,8%	-0,3%	5,7%	5,5%	4,2%
Tootmine	5,2%	5,7%	2,2%	6,0%	5,4%	7,1%
Ehitus	4,1%	4,9%	-2,4%	9,0%	4,3%	6,3%
Hulgi- ja jaekaubandus, transport, majutus, toitlustus	6,2%	5,5%	4,8%	4,1%	6,5%	6,9%
Info ja side	10,3%	7,6%	10,3%	4,2%	10,6%	9,1%
Finants- ja kindlustustegevus	8,2%	7,5%	6,8%	6,2%	8,4%	9,0%
Kinnisvaraalne tegevus	1,0%	6,1%	-1,5%	6,0%	1,2%	7,6%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus, haldus- ja abitegevused	3,5%	1,4%	2,1%	0,1%	3,7%	2,8%
Avalik haldus ja riigikaitse, haridus, tervishoid ja sotsiaaltoetused	10,4%	3,3%	11,3%	-0,1%	10,6%	4,8%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg, muud teenindavad tegevused, majapidamiste tegevus ning eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus	1,4%	6,3%	-1,3%	5,0%	1,6%	7,8%

2.2.5 Laenuõuete allahindlus

Perioodi nõuete allahindlust mõjutavad erinevad tegurid, mida on kirjeldatud allpool:

- faaside 1, 2 ja 3 vahelised liikumised finantsinstrumentide krediidiriski olulise suurenemise (või vähenemise) või perioodi jooksul halvenenud krediitkvaliteedi alusel ning sellest tingitud liikumised 12 kuu ja kehtivusaja ECL-i vahel;
- täiendavad allahindlused perioodi jooksul kajastatud uutele finantsinstrumentidele ja mahakantud instrumentide allahindluste tühistamised;
- mudelite sisendite regulaarsest uuendamisest tingitud PD, EAD ja LGD muutuste mõju ECL-i mõõtmisele;
- mudelite ja eelduste muutuste mõju ECL-i mõõtmisele;
- diskonteerimise tühistamine ECL-is seoses aja möödumisega, kuna ECL-i mõõdetakse nüüdisväärtuse baasil;
- välisvaluutas kajastatud varade ümberarvestused ja muud liikumised;
- finantsvarad, mille kajastamine on perioodi jooksul lõpetatud ja perioodi jooksul mahakantud varadega seotud allahindluste mahakandmised (vt punkt 2.2.6).

Individaalsetel hinnangutel põhinevad allahindlused

Individaalsetel hinnangutel põhinevate allahindluste moodustamiseks kasutatakse diskonteeritud rahavoo meetodit. Laenu allahindluse summa mõõdetakse laenupositsiooni raamatupidamisväärtuse ja sisemise intressimääraga diskonteeritud eeldatavate tulevaste rahavoogude vahena.

Individaalsete allahindluse hinnangute määramisel suhtutakse konservatiivselt selliste juriidiliste isikute vastu olevatesse nõuetesse, kes on liigitatud mittetöötavate nõuetega (maksejõuetus, reiting 13) klientideks, kui laenumaksed pole tähtaegselt tasutud ja/või kui esineb suur ebakindlus, et tagatise realiseerimisest eeldatavalt saadavatest rahavoogudest ei piisa laenu põhiosa ja intressimaksede raamatupidamisväärtuse katmiseks.

Mittetöötavateks muutunud laenude allahindluse miinimummäärad

Kõigi mittetöötavate nõuete suhtes tuleks kohaldada järgmisi allahindluse miinimummäärasid (nõude protsendina):

Lepingu liik	Makseviivitus aastates									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Tagamata nõue			35	100	100	100	100	100	100	100
Tagatud (kinnisvaratagatisega)				25	35	55	70	80	85	100
Tagatud (muu tagatisega)				25	35	55	80	100	100	100
Ekspordi krediidigarantii / kindlustus								100	100	100

Kui mittetöötav nõue on ainult osaliselt tagatud, käsitatakse mittetöötava nõude tagamata osa tagamata nõudena ja selle osa suhtes kohaldatakse tagamata nõude allahindluse määra.

2.2.6 Mahakandmise poliitika

Grupp kannab finantsvarad täielikult või osaliselt maha, kui ta on kasutanud kõiki sissenõudmise võimalusi ning jõudnud järeldusele, et laekumist ei ole põhjendatud eeldada. Mahakandmine tähendab kajastamise lõpetamist.

Asjaolud, mis näitavad, et laekumist ei ole põhjendatud eeldada, hõlmavad muu hulgas seda, (i) kui Grupp lõpetab sissenõudmistegevused ja (ii) kui Grupi sissenõudmismetodiks on tagatise realiseerimine, aga tagatise väärtus on selline, et see eeldatavasti nõuet ei kata.

Kui Grupil ei ole võimalik või majanduslikult otstarbekas rakendada meetmeid diskonteeritava nõude sissenõudmiseks, hinnatakse nõue mittetöötavaks ja eemaldatakse finantsseisundi aruandest. Kui nõue hiljem laekub, kajastatakse laekumine tuluna.

Vähemalt üks loetletud tingimustest peab olema täidetud, et liigitada vastava tooteklassi nõue lootusetuks.

Krediitkaardid, tarbimislaenud ja järelmaks

- 12 kuu jooksul pärast kliendi maksejõuetuks tunnistamist ei ole toimunud olulist laekumist ning kohtumenetlus võlgnevuste sissenõudmiseks on lõpetatud Grupi kahjuks või klient ei täida kohtuotsust.
- Kliendile on kuulutatud pankrot või klient on kuulutatud maksejõuetuks.
- Kohus on kinnitanud võla restruktureerimise kava (kavas kajastatud nõue on väiksem kui tegelik nõue).
- Seoses väljastatud krediidiga on algatatud kriminaalmenetlus või krediidi saamiseks on kasutatud pettust.
- Klient on surnud ning pärast pärandi inventuuri kuulutatakse välja pankrot.
- Kohtutäiturile edastatud nõudega seotud kliendil on välismaine aadress või aadress puudub.

Liising, era- ja äri-laenu

- Klient ei hüvita vabatahtlikult Grupile nõudeid, mis on tekkinud esialgse nõude ja tagatise realiseerimise summade erinevusest.

2.2.7 Finantsvarade muutmine

Mõnikord muudab Grupp klientidele antud laenude tingimusi läbirääkimiste tulemusena või selleks, et raskustes olevat laenu maksimaalselt sisse nõuda.

Sellised restruktureerimistegevused hõlmavad maksetähtaja pikendamist, maksepuhkusi ja maksete sissenõudmisest loobumist. Restruktureerimispoliitika ja -tavad põhinevad näitajatel või kriteeriumidel, mis juhtkonna hinnangul viitavad sellele, et maksed tõenäoliselt jätkuvad. Neid põhimõtteid vaadatakse pidevalt üle. Restruktureerimist kasutatakse kõige sagedamini tähtajaliste laenude puhul.

Selliste varade muutmisjärgset makseviivituse riski hinnatakse aruandekuupäeval ja võrreldakse esmasel kajastamisel algsetel tingimustel esinenud riskiga, kui muutmine ei ole oluline ja seega ei too kaasa esialgse vara kajastamise lõpetamist.

Grupp jälgib muudetud varade hilisemat toimimist. Grupp võib otsustada, et pärast restruktureerimist on krediidirisk oluliselt vähenenud, nii et varad liigitatakse faasist 3 või 2 (kehtivusaja ECL) faasi 1 (12 kuu ECL). See kehtib ainult selliste varade puhul, mis on toimunud vastavalt uutele tingimustele nõuetekohaselt vähemalt kuus järjestikust kuud või kauem.

2.3 Krediidiriski positsioonid

Järgmised tabelid sisaldavad ülevaadet finantsinstrumendide krediidiriski positsioonidest. Finantsvarade brutoraamatupidamis-väärtus väljendab ühtlasi Grupi maksimaalset avatust nende varadega seotud krediidiriskile. Täiendavat teavet selle kohta, kuidas mõõdetakse eeldatavat krediidikahju (ECL) ja kuidas on määratletud kolm faasi, leiab punktist 2.2 „Eeldatava krediidikahju mõõtmine“.

2.3.1 Riskikontsentratsioon

Finantsvarade ja -kohustiste geograafiline jaotus seisuga 31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Eesti	Saksamaa	Muu EL	USA	ÜK	Muud	Kokku
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele	10	2 444 445	0	367 348	27 363	280 092	146	3 119 394
Finantsvarad õiglases väärtuses	11	8 998	6	9 140	303	1	5	18 453
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	11	166 205	0	155 683	0	0	0	321 888
Laenud ja nõuded klientidele	12	3 448 545	845	25 917	560	80 913	5 011	3 561 791
Muud nõuded klientidele	14	49 505	0	0	0	0	0	49 505
Muud finantsvarad	15	173	0	0	100	0	0	273
Finantsvarad kokku		6 117 871	851	558 088	28 326	361 006	5 162	7 071 304
Võlad keskpankadele (TLTRO)	17	0	0	0	0	0	0	0
Klientide hoiused	17	4 056 689	132 432	1 023 330	72 933	402 667	42 954	5 731 005
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	17	0	0	563 728	0	0	0	563 728
Allutatud kohustised	20	126 653	0	0	0	0	0	126 653
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	18	128 456	0	0	0	0	0	128 456
Finantskohustised õiglases väärtuses	11	1 843	0	0	0	0	0	1 843
Finantskohustised kokku		4 313 641	132 432	1 587 058	72 933	402 667	42 954	6 551 685

Finantsvarade ja -kohustiste geograafiline jaotus seisuga 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Eesti	Saksamaa	Muu EL	USA	ÜK	Muud	Kokku
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele	10	1 938 118	0	329 496	24 727	189 847	101	2 482 288
Finantsvarad õiglases väärtuses	11	8 715	7	601	21	3	6	9 354
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	11	236 130	4 966	123 134	0	0	0	364 230
Laenud ja nõuded klientidele	12	3 161 803	612	17 867	622	22 974	4 694	3 208 572
Muud nõuded klientidele	14	21 019	0	0	0	0	0	21 019
Muud finantsvarad	15	24	0	0	100	0	0	124
Finantsvarad kokku		5 365 809	5 585	471 098	25 470	212 823	4 801	6 085 587
Võlad keskpankadele (TLTRO)	17	147 841	0	0	0	0	0	147 841
Klientide hoiused	17	3 617 636	5 292	794 100	14 890	439 714	28 883	4 900 515
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	17	0	0	438 642	0	0	0	438 642
Allutatud kohustised	20	130 843	0	0	0	0	0	130 843
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	18	84 125	0	0	0	0	0	84 125
Finantskohustised õiglases väärtuses	11	3 850	0	0	0	0	0	3 850
Finantskohustised kokku		3 984 295	5 292	1 232 742	14 890	439 714	28 883	5 705 816

2.3.2 Antud laenude jaotus tööstusharude alusel**Antud laenude jaotus tööstusharude alusel (neto):**

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	%	31.12.2022	%
Eraisikud	1 356 775	38,09%	1 245 358	38,81%
Põllumajandus	100 564	2,82%	79 448	2,48%
Mäetööstus	1 471	0,04%	1 630	0,05%
Tootmine	173 535	4,87%	154 069	4,80%
Energeetika	175 504	4,93%	93 170	2,90%
Veevarustus ja kommunaalteenused	17 435	0,49%	29 129	0,91%
Ehitus	98 500	2,77%	109 941	3,43%
Jae- ja hulgimüük	198 414	5,57%	150 330	4,69%
Veondus ja laondus	76 883	2,16%	24 831	0,77%
Hotellid ja restoranid	25 676	0,72%	33 803	1,05%
Info ja side	15 971	0,45%	13 810	0,43%
Finantsteenused	103 213	2,90%	127 950	3,99%
Kinnisvaraalane tegevus	866 163	24,32%	790 309	24,63%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	84 613	2,38%	75 173	2,34%
Haldus- ja abitegevused	102 490	2,88%	116 551	3,63%
Avalik haldus	63 062	1,77%	79 145	2,47%
Haridus	6 873	0,19%	5 445	0,17%
Tervishoid	23 096	0,65%	14 767	0,46%
Kunst ja meelelahutus	57 939	1,63%	55 271	1,72%
Muud teenindavad tegevused	13 614	0,38%	8 442	0,26%
Kokku (lisa 12)	3 561 791	100,00%	3 208 572	100,00%

2.3.3 Laenuportfelli jaotus reitingute alusel**Juriidilistele isikutele antud laenude jaotus sisereitingute alusel**

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022	Järk
3 madal krediidirisk	0	0	Investeeringisjärk
4 madal krediidirisk	8 741	34 069	
5 madal krediidirisk	100 869	48 410	
6 madal krediidirisk	385 896	365 287	
7 keskmine krediidirisk	441 332	432 662	
8 keskmine krediidirisk	649 032	591 503	
9 kõrgenenud krediidirisk	255 224	196 840	
10 kõrge krediidirisk	52 606	39 252	Mitte-investeeringisjärk
11 kõrge krediidirisk	38 858	55 843	(sh spetsiaalne seire)
12 mitterahuldav reiting	12 011	18 912	
13 maksejõuetus	9 924	717	Maksejõuetus
Ettevõtted kokku	1 954 493	1 783 495	
VKE-dest jaekliendid	250 523	179 720	
Kokku	2 205 016	1 963 215	

Järgnevas tabelis on esitatud ettevõtelaenude kasutusse võtmata jäägid ja finantsgarantiilimiidid.

Finantsseisundi aruande välise kohustiste krediitkvaliteet

(ettevõtelaenude kasutusse võtmata jäägid ja finantsgarantiilimiidid)

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
3 madal krediidirisk	0	100 000
4 madal krediidirisk	0	35 000
5 madal krediidirisk	69 556	10 078
6 madal krediidirisk	58 147	106 057
7 keskmine krediidirisk	25 298	81 181
8 keskmine krediidirisk	282 101	143 622
9 kõrge krediidirisk	81 093	109 119
10 kõrge krediidirisk	2 804	7 742
11 kõrge krediidirisk	1	3 346
12 mitterahuldav reiting	636	1 718
13 maksejõuetus	4 466	0
Reitinguta (jaekliendid)	25 935	85 142
Kokku	550 037	683 005

2.4 Krediidiportfelli kvaliteet

2.4.1 Laenude jaotus majandussektorite ja faaside alusel

Laenude jaotus majandussektorite ja faaside alusel

seisuga 31.12.2023 (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Allahindlus	Kokku
Eraisikud	1 266 071	89 683	7 593	-6 572	1 356 775
Põllumajandus	96 489	4 410	6	-341	100 564
Mäetööstus	915	583	54	-81	1 471
Tootmine	137 540	28 214	12 816	-5 035	173 535
Energeetika	176 400	170	12	-1 078	175 504
Veevarustus ja kommunaalteenused	17 619	25	0	-209	17 435
Ehitus	84 648	15 426	33	-1 607	98 500
Jae- ja hulgimüük	184 463	14 518	1 336	-1 903	198 414
Veondus ja laondus	67 992	9 586	0	-695	76 883
Hotellid ja restoranid	22 591	2 862	406	-183	25 676
Info ja side	15 434	551	45	-59	15 971
Finantsteenused	103 638	174	0	-599	103 213
Kinnisvaraalaane tegevus	784 846	87 849	824	-7 356	866 163
Kutse-, teadus- ja tehnikalaane tegevus	81 198	3 307	376	-268	84 613
Haldus- ja abitegevused	100 311	2 746	17	-584	102 490
Avalik haldus	58 391	4 946	0	-275	63 062
Haridus	4 954	3 300	3	-1 384	6 873
Tervishoid	22 701	504	0	-109	23 096
Kunst ja meelelahutus	37 591	21 657	0	-1 309	57 939
Muud teenindavad tegevused	12 858	827	7	-78	13 614
Kokku	3 276 650	291 338	23 528	-29 725	
Krediitkajhu katteks moodustatud allahindlus	-11 906	-9 766	-8 053		
Laenuportfell kokku	3 264 744	281 572	15 475		3 561 791

**Laenude jaotus majandussektorite ja faaside alusel
seisuga 31.12.2022 (neto)**

<i>tuhandetes eurodes</i>	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Allahindlus	Kokku
Eraisikud	1 127 636	115 433	5 446	-3 157	1 245 358
Põllumajandus	76 817	2 743	0	-112	79 448
Mäetööstus	1 038	519	122	-49	1 630
Tootmine	126 670	28 626	81	-1 308	154 069
Energeetika	92 186	1 305	0	-321	93 170
Veevarustus ja kommunaalteenused	29 314	90	0	-275	29 129
Ehitus	106 356	5 243	58	-1 716	109 941
Jae- ja hulgimüük	144 586	6 599	69	-924	150 330
Veondus ja laondus	15 198	10 323	1	-691	24 831
Hotellid ja restoranid	11 844	23 446	44	-1 531	33 803
Info ja side	10 839	3 004	1	-34	13 810
Finantsteenused	119 436	9 337	0	-823	127 950
Kinnisvaraalaane tegevus	757 443	34 577	1 558	-3 269	790 309
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	68 001	7 313	30	-171	75 173
Haldus- ja abitegevused	115 072	4 563	32	-3 116	116 551
Avalik haldus	79 272	0	0	-127	79 145
Haridus	5 151	596	0	-302	5 445
Tervishoid	14 312	541	0	-86	14 767
Kunst ja meelelahutus	27 619	30 225	15	-2 588	55 271
Muud teenindavad tegevused	6 970	1 503	11	-42	8 442
Kokku	2 935 760	285 986	7 468	-20 642	
Krediidikahju katteks moodustatud allahindlus	-10 938	-7 632	-2 072		
Laenuportfell kokku	2 924 822	278 354	5 396		3 208 572

2.4.2 Laenude jaotus laenu liikide ja faaside alusel

Järgnevates tabelites on esitatud aruandeperioodi jooksul punktis 2.2 kirjeldatud tegurite tõttu toimunud muutused krediitkajuhju katteks moodustatud allahindlustes ja faasipõhises jaotuses laenu liikide alusel

Laenuportfelli jaotus laenu liikide ja faaside alusel

<i>tuhandetes eurodes</i>	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Halvenenud krediitkvaliteet- diga ostetud või tekinud	Allahindlus	Kokku
Äriklendilaenud	1 894 240	178 453	13 841	0	-21 068	2 065 466
Tarbajakrediit	90 697	16 128	2 473	0	-4 310	104 988
Investeeringute rahastamine	9 951	23	7	0	-11	9 970
Liising	141 420	24 277	2 103	0	-2 107	165 693
Eraklendilaenud	1 140 342	72 457	5 104	0	-2 229	1 215 674
Kokku seisuga 31.12.2023	3 276 650	291 338	23 528	0	-29 725	3 561 791
Äriklendilaenud	1 709 606	145 015	637	0	-15 498	1 839 760
Tarbajakrediit	94 818	6 661	1 145	0	-2 108	100 516
Investeeringute rahastamine	10 532	4	0	0	-13	10 523
Liising	122 832	28 419	1 442	0	-2 009	150 684
Eraklendilaenud	997 972	105 887	4 244	0	-1 014	1 107 089
Kokku seisuga 31.12.2022	2 935 760	285 986	7 468	0	-20 642	3 208 572

Faas 1

<i>tuhandetes eurodes</i>	Algsaldo	Lisandumine	Amortisatsioon	Ümberliigitus	Allahindlus	Kokku
Ärikliendilaenud	1 699 780	733 913	-431 833	-107 620	-10 552	1 883 688
Tarbijakrediit	94 376	40 803	-35 940	-8 542	-536	90 161
Investeeringute rahastamine	10 519	2 233	-2 771	-30	-9	9 942
Liising	122 458	67 362	-47 218	-1 182	-477	140 943
Erakliendilaenud	997 689	196 413	-81 324	27 564	-332	1 140 010
Kokku	2 924 822	1 040 724	-599 086	-89 810	-11 906	3 264 744

Faas 2

<i>tuhandetes eurodes</i>	Algsaldo	Lisandumine	Amortisatsioon	Ümberliigitus	Allahindlus	Kokku
Ärikliendilaenud	139 644	9 816	-64 204	93 197	-6 261	172 192
Tarbijakrediit	6 035	6 519	-3 280	6 854	-1 905	14 223
Investeeringute rahastamine	4	1	-6	24	0	23
Liising	27 361	4 142	-7 381	155	-884	23 393
Erakliendilaenud	105 310	6 004	-8 911	-29 946	-716	71 741
Kokku	278 354	26 482	-83 782	70 284	-9 766	281 572

Faas 3

<i>tuhandetes eurodes</i>	Algsaldo	Lisandumine	Amortisatsioon	Ümberliigitus	Allahindlus	Kokku
Ärikliendilaenud	336	601	-914	13 818	-4 254	9 587
Tarbijakrediit	105	265	-189	2 292	-1 869	604
Investeeringute rahastamine	0	0	1	6	-2	5
Liising	865	274	-540	1 504	-747	1 356
Erakliendilaenud	4 090	56	-948	1 906	-1 181	3 923
Kokku	5 396	1 196	-2 590	19 526	-8 053	15 475

2.4.3 Ümberliigitused faaside vahel

Järgnevas tabelis on esitatud muutused, mis toimusid aruandeperioodi jooksul laenude faasipõhises liigituses punktis 2.2 kirjeldatud tegurite tõttu.

Ümberliigitamised faaside vahel 2023. aastal (bruto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	1 > 2	1 > 3	2 > 1	2 > 3	3 > 1	3 > 2
Ärikliendilaenud	141 777	977	46 990	11 896	0	16
Tarbijakrediit	7 343	890	970	739	0	111
Investeeringute rahastamine	18	7	0	0	0	0
Liising	7 393	413	6 780	425	0	16
Erakliendilaenud	35 153	1 013	96 862	1 513	0	646
Kokku	191 684	3 300	151 602	14 573	0	789

2.4.4 Laenude jaotus tagatise liigi alusel

Järgnevates tabelites on esitatud laenud tagatise liigi alusel ja tagatise raamatupidamisväärtus või õiglane väärtus, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Tagatud laenude alataगतud osa on esitatud real „Tagamata laenud“.

Laenude jaotus tagatise alusel seisuga 31.12.2023 (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Ärikliendi-laenud	Tarbija-krediit	Investee-ringute rahasta-mine	Liising	Erakliendi-laenud	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	0	8 925	0	0	8 925
Noteerimata omakapitaliväärtpaberid	23 419	0	0	0	3 573	26 992
Hüpoteek, kinnisvara	1 185 368	0	0	0	1 180 791	2 366 159
EISA ja MES-i käendused	45 859	0	0	0	4 690	50 549
Nõudeõiguse pant	147 919	0	0	0	0	147 919
Deposiidid	6 942	0	658	0	1 300	8 900
Liisitud vara	0	0	0	130 340	0	130 340
Muu	37 695	0	0	0	7930	45 625
Tagamata laenud ja tagatud laenude tagamata osad	618 264	104 988	387	35 353	17 390	776 382
Kokku	2 065 466	104 988	9 970	165 693	1 215 674	3 561 791

Laenude jaotus tagatise alusel seisuga 31.12.2022 (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Ärikliendi-laenud	Tarbija-krediit	Investee-ringute rahasta-mine	Liising	Erakliendi-laenud	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	0	9 184	0	0	9 184
Noteerimata omakapitaliväärtpaberid	23 137	0	0	0	2 031	25 168
Hüpoteek, kinnisvara	1 078 341	0	0	0	1 085 002	2 163 343
EISA ja MES-i käendused	37 543	0	0	0	2 521	40 064
Nõudeõiguse pant	117 570	0	0	0	0	117 570
Deposiidid	3 361	0	818	0	2 000	6 179
Liisitud vara	0	0	0	84 054	0	84 054
Muu	51 821	0	0	0	6159	57 980
Tagamata laenud ja tagatud laenude tagamata osad	527 987	100 516	521	66 630	9 376	705 030
Kokku	1 839 760	100 516	10 523	150 684	1 107 089	3 208 572

Üle- ja alatagatud laenud (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Ületagatud laenud		Alatagatud laenud		Kokku	
	Raamatupida-misväärtus	Tagatise õiglase väärtus	Raamatupidamis-väärtus	Tagatise õiglase väärtus	Raamatupida-misväärtus	Tagatise õiglase väärtus
Seisuga 31.12.2023	1 774 369	2 840 469	1 787 422	1 011 080	3 561 791	3 851 549
Ärikliendilaenud	738 049	1 066 778	1 327 417	709 152	2 065 466	1 775 930
Tarbijakrediit	0	0	104 988	0	104 988	0
Investeeringute rahastamine	7 690	28 055	2 280	1 893	9 970	29 948
Liising	24 840	36 880	140 853	105 500	165 693	142 380
Erakliendilaenud	1 003 790	1 708 756	211 884	194 535	1 215 674	1 903 291
Seisuga 31.12.2022	1 740 958	2 825 209	1 467 614	762 610	3 208 572	3 587 819
Ärikliendilaenud	732 788	1 075 592	1 106 972	579 012	1 839 760	1 654 604
Tarbijakrediit	0	0	100 517	0	100 516	0
Investeeringute rahastamine	8 093	29 836	2 430	1 909	10 523	31 745
Liising	17 684	30 171	133 000	66 370	150 684	96 541
Erakliendilaenud	982 393	1 689 610	124 696	115 319	1 107 089	1 804 929

Üle- ja alatagatud laenude jaotus faaside alusel seisuga 31.12.2023 (neto)

tuhandetes eurodes	Ületagatud laenu		Alatagatud laenu		Kokku	
	Raamatupidamisväärtus	Tagatise õiglase väärtus	Raamatupidamisväärtus	Tagatise õiglase väärtus	Raamatupidamisväärtus	Tagatise õiglase väärtus
Faas 1	1 601 382	2 568 667	1 663 359	939 492	3 264 741	3 508 159
Ärikliendilaenu	642 083	940 685	1 241 603	654 198	1 883 686	1 594 883
Tarbijakrediit	0	0	90 161	0	90 161	0
Investeeringute rahastamine	7 676	28 032	2 265	1 888	9 941	29 920
Liising	18 937	27 210	122 006	92 015	140 943	119 225
Erakliendilaenu	932 686	1 572 740	207 324	191 391	1 140 010	1 764 131
Faas 2	162 772	251 716	118 802	68 017	281 574	319 733
Ärikliendilaenu	90 801	118 633	81 392	51 598	172 193	170 231
Tarbijakrediit	0	0	14 223	0	14 223	0
Investeeringute rahastamine	9	15	14	4	23	19
Liising	4 781	7 823	18 613	13 271	23 394	21 094
Erakliendilaenu	67 181	125 245	4 560	3 144	71 741	128 389
Faas 3	10 215	20 086	5 261	3 571	15 476	23 657
Ärikliendilaenu	5 166	7 459	4 421	3 357	9 587	10 816
Tarbijakrediit	0	0	604	0	604	0
Investeeringute rahastamine	5	9	1	0	6	9
Liising	1 121	1 847	235	214	1 356	2 061
Erakliendilaenu	3 923	10 771	0	0	3 923	10 771

2.4.5 ECL-i tundlikkuse analüüs

Järgnevatel tabelitel on näidatud, missugust mõju avaldavad ECL-i katteks moodustatud allahindlustele seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022 krediidiriski olulise suurenemise (SICR) arvutustes kasutatud PD piirmäärade muutused. ECL-i suurenemine (positiivne summa) väljendab suurenenud allahindlusvajadust, mida oleks vaja kajastada.

Laenuportfell seisuga 31.12.2023

tuhandetes eurodes	Mõju allahindlusele
SICR-i muutus +10%	-195
SICR-i muutus -10%	141
SICR piirmääraga 0,5%	4
SICR piirmääraga 1,5%	-5

Laenuportfell seisuga 31.12.2022

tuhandetes eurodes	Mõju allahindlusele
SICR-i muutus +10%	-379
SICR-i muutus -10%	340
SICR piirmääraga 0,5%	5
SICR piirmääraga 1,5%	-9

Nagu nähtub eespool esitatud tabelitest, omab SICR-i +/- 10% muutus või 1% piirmäärade muutmine 0,5% või 1,5% tasemele Grupi üldisele ECL-ile piiratud mõju.

Kõige olulisemad eeldused, mis ECL-i katteks moodustatud allahindlust mõjutavad on aga järgmised.

Jaelaenu portfelli

- töötuse määr
- intressimäär
- majapidamiste tarbimise kasv
- SKP reaalkasv
- kinnisvarahinnaindeks
- brutolisandväärtus

Ettevõtelaenu portfelli

- eeldatavad portfelli konkreetse ajahetke PD väärtused iga stsenaariumi korral

Tundlikkusanalüüside eesmärk on näidata positiivsete ja negatiivsete stsenaariumide kaalude muutmise mõju. Tundlikkusanalüüsis jääb baasstsenaariumi kaal samaks ning tehakse kaks testi, kus positiivse ja negatiivse stsenaariumi kaalusid on muudetud vastavalt +/-5 protsendipunkti (pp). Järgnev tabel illustreerib positiivse ja negatiivse stsenaariumi kaalude muutuste mõju portfelli seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022.

31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	60-10-30 (baas/pos/neg)	60-20-20 (baas/pos/neg)
Stsenaariumide kaalude muutus	1 055	-1 074

31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	65-10-30 (baas/pos/neg)	60-20-20 (baas/pos/neg)
Stsenaariumide kaalude muutus	896	-896

Allpool on esitatud ECL-i muutused seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022, mida põhjustaksid põhjendatult võimalikud muutused mõnes hinnangu tegemisel kasutatud näitaja väärtuses:

Mõju ECL-ile 31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Tõusu mõju	Languse mõju
Töötuse määr +/- 1 pp	102	-104
Intressimäär +/- 1 pp	129	-218
Majapidamiste tarbimise kasv +/- 1 pp	-49	45
SKP reaalkasv +/- 1 pp	-42	40
Kinnisvarahinnaindeks +/- 5 pp	-64	54
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus +/- 5 pp	-192	266

Mõju ECL-ile 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Tõusu mõju	Languse mõju
Töötuse määr +/- 1 pp	135	-156
Intressimäär +/- 1 pp	177	-276
Majapidamiste tarbimise kasv +/- 1 pp	-89	88
SKP reaalkasv +/- 1 pp	-83	85
Kinnisvarahinnaindeks +/- 5 pp	-12	8
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus +/- 5 pp	-177	228

Grupp on teinud stressiteste, kus kasutatakse erinevaid PD ja LGD hinnanguid. Stressiteste kogumõju allahindlustele on esitatud järgnevas tabelis. Tabel sisaldab laene, millele

on moodustatud üldine allahindlus, ning millel on oluline jääk ja potentsiaalne mõju.

2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Mõju allahindlustele
LGd negatiivne 0,80	885
LGd negatiivne 0,90	-845
Keskmine PiT PD -0,5 pp	-3 375
Keskmine PiT PD +0,5 pp	3 080

2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Mõju allahindlustele
LGd negatiivne 0,80	803
LGd negatiivne 0,90	-608
Keskmine PiT PD -0,5 pp	-3 527
Keskmine PiT PD +0,5 pp	3 369

3. Tururisk

Tururisk on risk, et turuhindade, sh välisvaluuta, intressimäärade ja väärtpaberite turuhindade ebasoodsad muutused põhjustavad Grupile kahju. Tururisk tekib nii finantsseisundi aruande kui ka selle väliste positsioonide puhul ja võib tekkida nii panga- kui ka kauplemisportfelist. Tururiski juhtimise eesmärk on tururiski õigesti tuvastada ja mõõta ning tagada, et tururiskiga seotud otsused tehakse riskiteadlikult.

Grupp on avatud järgmist liiki tururiskidele:

- valuutarisk, mis tuleneb Grupi neto avatud välisvaluutapositsioonidest;
- hinnarisk, mis tuleneb Grupi väärtpaberite ja tuletisinstrumentide positsioonidest, sh need, mis on võetud investeerimise, riskijuhtimise ja väärtpaberivahenduse eesmärgil;
- intressimäärarisk, mis tuleneb Grupi (peamiselt LHV Panga pangaportfelli) intressimäärade muutuste suhtes tundlikest instrumentidest.

Grupi tururiski juhtimine on dokumenteeritud tururiski juhtimise poliitikas ja muudes sise-eeskirjades, kus on määratud kindlaks Grupi riskivalmidus seoses pangaportfelli valuutariski, hinnariski ja intressimäärariskiga. Tururiski juhtimise poliitika kohaselt on Grupi tururiskivalmidus väike.

Tururiski juhtimisel täidavad esimese kaitseliinina kesksel rollil LHV Panga treasury üksus, pangas moodustatud varade ja kohustiste juhtimise komitee ja Grupi teiste tütar-ettevõtete juhatused. Riskikontrolli üksus ja siseauditi üksus vastutavad vastavalt teise ja kolmanda kaitseliini funktsioonide täitmise eest.

3.1 Valuutarisk

Valuutarisk tuleneb Grupi välisvaluuta varade ja kohustiste mittevastavusest. Enamik Grupi finantsseisundi aruandes kajastatud varadest ja kohustistest on nomineeritud eurodes, kuid mittevastavus võib tuleneda LHV Panga klientide välisvaluutatehingutest. Peale selle tuleneb mõningal määral valuutariski LHV Varahalduse enda juhitud pensioonifondide osakutest, mida LHV Varahaldus peab seaduse kohaselt omama.

Valuutariski mõõtmisel hinnatakse võimalikku kahju, mis võib Grupile tekkida avatud välisvaluuta netopositsioonist stressisenaariumi korral. Valuutariskist tekkida võib kahju ei tohi ületada kindlaks määratud osa Grupi netoomavahenditest.

Lisaks LHV Grupi tasandil heaks kiidetud riskivalmiduse tasemele, on LHV Panga varade ja kohustiste juhtimise komitee kehtestanud LHV Pangas mitmesuguste tururiskide jaoks täiendavad riskipiirid. Panga valuutariski piirid

on fikseeritud iga valuuta puhul maksimaalse nominaalse avatud netopositsiooni piirmäärana euro ekvivalendina.

Kui avatud valuutapositsioon ületab varade ja kohustiste juhtimise komitee seatud piiri, tuleb võtta meetmeid positsiooni sulgemiseks või vähendamiseks.

Grupp on teinud tundlikkusanalüüsi valuutakursside muutuste mõju kohta kasumiaruandele eeldusel, et kõik muud tingimused on konstantsed. Tundlikkust on mõõdetud vahetuskursi võimaliku +/-6% muutuse suhtes, mis vastab stressisenaariumile, mida Grupp kasutab oma avatud netopositsioonide valuutariski mõõtmiseks (2022: +/-7%). Grupi välisvaluuta riskipositsioon on väga väike.

Mõju kasumiaruandele

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
USD vahetuskurss	+/-30	+/-262
SEK vahetuskurss	+/-6	+/-2
GBP vahetuskurss	+/-2 616	+/-1 221
CHF vahetuskurss	+/-6	+/-3

Avatud valuutapositsioonid

Järgnevad tabelid annavad ülevaate avatud valuutapositsioonidest tulenevast riskist. Erinevates valuutades nomineeritud varad ja kohustised on tabeli veergudes esitatud euro ekvivalendis vastavalt aruandekuupäeval kehtinud vahetuskursile. Finantsseisundi aruandes õiglaselt väärtuses kajastatud tuletisinstrumentid on esitatud finantsseisundi aruande väliste varade ja kohustiste hulgas lepingulistest summades. Grupi avatus valuutariskile ja finantsvarade ja kohustiste mahud aruandekuupäeval ei erine oluliselt aasta jooksul esinenud keskmisest positsioonist. Valuuta forvardtehingud on esitatud tabelis finantsseisundi aruande väliste varade ja kohustistena nende lepinguliste rahavoogude täissummades. Tabel ei sisalda valuutariskita varasid (materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad) ja kohustisi (eraldised) ning omakapitali.

Nagu nähtub järgnevast tabelist ja on märgitud ka eespool, toimub valdav osa Grupi majandustehingutest eurodes.

Valuutariski positsioonid seisuga 31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muu	Kokku
Valuutariski kandvad finantsvarad								
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele	10	2 810 963	1 047	283 486	1 480	13 570	8 849	3 119 394
Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse	11	334 032	1	0	6 275	31	2	340 341
Laenud ja nõuded klientidele	12	3 473 113	23	79 674	189	8 676	116	3 561 791
Muud nõuded klientidele	14	47 706	0	1 494	168	1 822	-1 685	49 505
Muud finantsvarad	15	100	0	173	0	0	0	273
Valuutariski kandvad finantsvarad kokku		6 665 914	1 071	364 827	8 112	24 099	7 281	7 071 304

Valuutariski kandvad finantskohustised

Võlad keskpankadele (TLTRO)	17	0	0	0	0	0	0	0
Klientide hoiused	17	5 296 501	9 494	255 272	8 867	151 070	9 801	5 731 005
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	17	563 728	0	0	0	0	0	563 728
Finantskohustised õiglasel väärtusel	11	1 843	0	0	0	0	0	1 843
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	18	107 544	30	11 775	479	6 597	2 031	128 456
Allutatud kohustised	20	126 653	0	0	0	0	0	126 653
Valuutariski kandvad finantskohustised kokku		6 096 269	9 524	267 047	9 346	157 667	11 832	6 551 685
Varadena kajastatud tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulises väärtuses		0	8 359	0	1 334	133 071	5 633	148 397
Kohustistena kajastatud tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulises väärtuses		94 218	0	54 179	0	0	0	148 397
Avatud välisvaluuta positsioon		475 427	-94	43 601	100	-497	1 082	519 619

Valuutariski positsioonid seisuga 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muu	Kokku
Valuutariski kandvad finantsvarad								
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele	10	2 255 128	1 466	197 580	2 538	17 806	7 769	2 482 288
Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse	11	373 514	0	2	1	26	42	373 584
Laenud ja nõuded klientidele	12	3 180 499	74	22 306	385	5 068	241	3 208 572
Muud nõuded klientidele	14	25 865	5	751	241	-4 512	-1 330	21 019
Muud finantsvarad	15	124	0	0	0	0	0	124
Valuutariski kandvad finantsvarad kokku		5 835 130	1 545	220 639	3 164	18 388	6 721	6 085 587

Valuutariski kandvad finantskohustised

Võlad keskpankadele (TLTRO)	17	147 841	0	0	0	0	0	147 841
Klientide hoiused	17	4 533 633	5 323	193 442	10 968	148 058	9 089	4 900 515
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	17	438 642	0	0	0	0	0	438 642
Finantskohustised õiglasel väärtusel	11	0	0	0	0	3 849	1	3 850
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	18	65 099	19	9 757	172	8 987	91	84 125
Allutatud kohustised	20	130 843	0	0	0	0	0	130 843
Valuutariski kandvad finantskohustised kokku		5 316 058	5 343	203 199	11 140	160 895	9 182	5 705 817
Varadena kajastatud tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulises väärtuses		0	3 757	0	8 001	157 565	2 371	171 694
Kohustistena kajastatud tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulises väärtuses		171 694	0	0	0	0	0	171 694
Avatud välisvaluuta positsioon		347 377	-40	17 440	25	15 058	-89	379 770

3.2 Hinnarisk

Hinnarisk tuleneb väärtpaperitest, mida Grupp hoiab likviidsusportfellis, kauplemisportfellis ja investeerimisportfellides (lisad 11 ja 12). Portfellid sisaldavad peamiselt LHV Panga hoitavaid väärtpabereid. Täiendav hinnarisk tuleneb LHV Varahalduse hoitavatest pensionifondide osakutest. LHV Kindlustuse investeerimisportfelli hinnarisk on minimaalne.

Hinnariski mõõtmisel hinnatakse võimalikku kahju, mis võib Grupile stressistsenaariumi korral tekkida. Hinnariskist stressistsenaariumi korral tulenev kahju ei tohiks ületada kindlaks määratud osa Grupi netoomavahenditest.

LHV Pangas on varade ja kohustiste juhtimise komitee kehtestanud täiendavad piirangud kauplemis- ja investeerimisportfellide suurusele. Kehtivad kindlad kriteeriumid LHV Panga hoitavate võlaväärtpaperite vastuvõetavate krediidi- reitingute ja muude parameetrite kohta. Ka LHV Kindlustuses on kehtestatud teatavad kriteeriumid väärtpaperitele, mida investeerimisportfell võib sisaldada. Investeerimisfondide seaduse kohaselt on LHV Varahaldus pensionifondide valitsejana kohustatud omama vähemalt 0,5% iga enda valitsetava II samba pensionifondi osakute arvust.

Grupp on teinud tundlikkusanalüüsi väärtpaperite hinnamuutuste mõju kohta Grupi puhaskasumile. Tundlikkusanalüüsis kasutatud potentsiaalsed hinnamuutused vastavad stressistsenaariumidele, mida Grupp kasutab hinnariski mõõtmiseks, ja põhinevad vastavates portfellides sisalduvate instrumentide tegelikul ajaloolisel volatiilsusel. Ainult LHV Panga võlaväärtpaperite portfelli, mida mõõdetakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, on avatud hinnariskile. Seda liiki portfelli hinnariski mõõdetakse stressistsenaariumi abil, milles eeldatakse turutootluste kohest 2-protsendipunkti negatiivset muutust.

Hinnamuutuse mõju kasumiaruandele

(kasum pärast tulumaksu)

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Omakapitaliväärtpaperid ja fondiosakud		
+/-26% (2022: +/-25%)	+/-186	+/-269
II samba pensionifondide osakud +/-5%	+/-293	+/-374
Võlaväärtpaperid +/-2,0%	+/-231	+/-15

Enamikku LHV Panga võlaväärtpaperitest mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses ja seetõttu hinnariski realiseerumine kasumiaruandele kohest mõju ei avaldaks.

LHV Pank ei oma olulisel hulgal omakapitaliväärtpabereid (vt lisa 12) ja seepärast on tundlikkus nende positsioonide turuhindade muutuse suhtes marginaalne. Mõningane hinnarisk tuleneb ka LHV Varahaldusele kuuluvatest II samba pensionifondide osakutest. LHV Kindlustuse investeerimisportfelli hinnarisk on madal.

3.3 Intressimäärarisk

Intressimäärarisk tuleneb intressitundlike varade ja kohustiste lõpptähtaegade mittevastavusest (tähtaegade erinevuse risk), baasmäärade mittetäielikust vastavusest (baasmäärarisk), intressimäära suhtes tundlike instrumentide lepingutes sisalduvast paindlikkusest (optsoonirisk) ja krediidimarginaalide võimalikest muutustest (krediidimarginaali risk). Intressimäärarisk võib tuleneda nii finantsseisundi aruande kui ka selle välistest positsioonidest. Grupi kontekstis on intressimäärarisk oluline LHV Panga pangaportfelli seisukohast.

Pangaportfelli intressimäärariski mõõtmisel hinnatakse netointressitulu (NII) ja omakapitali majandusliku väärtuse (EVE) muutust mitme stressistsenaariumi puhul võrrelduna baasstsenaariumiga. Grupi riskivalmidus näeb ette, et stressistsenaariumide negatiivne mõju NII-le ja EVE-le ei tohi ületada teatavat osa panga netoomavahenditest.

LHV Panga varade ja kohustiste juhtimise komitee on kiitnud heaks stressistsenaariumid ning muud sisendid ja meetodid NII ja EVE muutuse arvutamiseks. Baasstsenaariumina kasutatakse turuandmete põhjal leitud intressimäärakõverat. Kasutatakse kuut stressistsenaariumi:

- paralleelne ülesuunaline šokk;
- paralleelne allasuunaline šokk;
- järsenemise šokk (lühiajalised intressimäärad alla ja pikaajalised üles);
- lamenumise šokk (lühiajalised intressimäärad üles ja pikaajalised alla);
- lühiajaliste intressimäärade ülesuunaline šokk;
- lühiajaliste intressimäärade allasuunaline šokk.

Omakapitali majandusliku väärtuse (EVE) muutuse analüüsi eesmärk on hinnata varade, kohustiste ja omakapitali majandusliku väärtuse muutust erinevate intressimäärast-senaariumide korral.

Intressimäärariski mõõdikuks on EVE muutus intressimäära stressistsenaariumi korral võrreldes baasstsenaariumiga. EVE muutuse arvutamiseks leitakse pangaportfelli varadest, kohustistest ja finantsseisundi aruande välistest elementidest tulenevate rahavoogude nüüdispuhasväärtus iga stsenaariumi puhul. Rahavoogude arvutamisel lähtutakse allpool kirjeldatud eeldustest, kasutades nn äravooluga finantsseisundi aruannet. Kõik varadest, kohustistest ja finantsseisundi aruande välistest elementidest tulenevad rahavood diskonteeritakse, kasutades sama intressimäärakõverat (tulukõver sõltub stsenaariumist).

Netointressitulu (NII) muutuse analüüsi käigus hinnatakse intressimäärade muutuste mõju netointressitulule järgmise 12 kuu jooksul. NII muutuse arvutamiseks jaotatakse kõik intressi kandvad varad, kohustised ja finantsseisundi aruande välised elemendid eelmääratud ajavahemikesse vastavalt nende ümberhindamise kuupäevadele. Eeldatakse, et pärast ümberhindamise kuupäeva muutub intres-

situndlike varade ja kohustiste intressimäär vastavalt stsenaariumile ja saab kindlaks määrata NII muutuse eri stsenaariumide korral. NII analüüsis lähtutakse nn staatilisest finantsseisundi aruandest.

EVE ja NII muutuse arvutamisel on peamised eeldused järgmised:

- majapidamiste ja mittefinantsettevõtete nõudmiseni hoiuste puhul varieeruvad ümberhindamise tähtajad 1 päevast 10 aastani, sõltuvalt nende intressitundlikkusest;
- finantsasutuste hoiuste puhul eeldatakse kohest ümberhindamist;
- jaeklientide hoiustele kohaldatakse 0% intressimäära alampiiri;
- tähtajaliste hoiuste puhul kasutatakse lepingulisi lõpptähtaegu;
- laenude puhul kasutatakse lepingupõhiseid intressimäära alampiire;

- laenude ennetähtaegse tagastamise hindamiseks kasutatakse tingimuslikku ettemaksumäära;
- tähtajaliste hoiuste ennetähtaegse lunastamise hindamiseks kasutatakse tähtajaliste hoiuste lunastamise määra;
- finantsseisundi aruande väliste kirjete puhul (nt valmisolekulaenud ja krediitlimiidid), lisatakse mudelisse krediidi ümberhindlustegur ja eeldatakse, et limiidi kasutus suureneb lineaarselt kuni lepingu kehtivusaja lõpuni.

Järgnevates tabelites on esitatud hinnang selle kohta, missugust mõju avaldaksid kuus stressistsenaariumi omakapitali majanduslikule väärtusele (EVE) ja järgmise 12 kuu netointressitulule (NII) (võrrelduna baasstsenaariumiga). Aruandeperioodil toimus intressikeskkonnas märkimisväärne muutus, mis avaldab mõju järgnevate stressitestide tulemustele.

Stressitesti stsenaariumide mõju seisuga 31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Omakapitali majandusliku väärtuse muutus	Järgmise 12 kuu netointressitulu muutus
Paralleelne ülessuunaline šokk	-7 614	25 816
Paralleelne allasuunaline šokk	-10 692	-50 172
Järsenemise šokk	9 279	-29 155
Lamenemise šokk	-10 623	20 552
Lühiajaliste intressimäärade ülessuunaline šokk	-9 787	27 645
Lühiajaliste intressimäärade allasuunaline šokk	-90	-53 643

Stressitesti stsenaariumide mõju seisuga 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Omakapitali majandusliku väärtuse muutus	Järgmise 12 kuu netointressitulu muutus
Paralleelne ülessuunaline šokk	19 955	22 911
Paralleelne allasuunaline šokk	-20 787	-22 901
Järsenemise šokk	775	-7 477
Lamenemise šokk	2 552	11 448
Lühiajaliste intressimäärade ülessuunaline šokk	8 038	17 619
Lühiajaliste intressimäärade allasuunaline šokk	-8 778	-17 609

Järgnevas tabelis on esitatud LHV Groupi intressiteeni-
vate varade ja intressikandvate kohustiste struktuur intressi
ümberarvestamise tähtaja alusel. Esitatud on nõuete ja
kohustiste põhisummad.

Intressi ümberarvestamise aja erinevus 31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Kuni 3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Vahesumma	Kogunenud intress	Allahind- lused	Kokku
Finantsvarad									
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeeringisühingutele	10	3 117 544	1 850	0	0	3 119 394	0	0	3 119 394
Finantsvarad õiglasel väärtuses (võlaväärtpaberid)	11	8 211	0	1 912	1 428	11 551	0	0	11 551
Finantsvarad korrigeeritud soetus- maksumuses (võlaväärtpaberid)	11	89 282	153 577	77 944	0	320 803	1 165	-80	321 888
Laenuid ja nõuded klientidele	12	1 638 717	1 730 430	151 011	55 473	3 575 631	15 885	-29 725	3 561 791
Kokku		4 853 754	1 885 857	230 867	56 901	7 027 379	17 050	-29 805	7 014 624
Finantskohustised									
Klientide hoiused	17	3 410 890	1 714 191	424 280	156 756	5 706 117	24 888	0	5 731 005
Saadud laenuid ja emitteeritud võlaväärtpaberid	17	0	195 373	365 302	0	560 675	3 053	0	563 728
Allutatud kohustised	20	0	20 000	105 000	747	125 747	906	0	126 653
Kokku		3 410 890	1 929 564	894 582	157 503	6 392 539	28 847	0	6 421 386
Intressi ümberarvestamise aja erinevus		1 442 864	-43 707	-663 715	-100 602	634 840			

Intressi ümberarvestamise aja erinevus 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Kuni 3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Vahesumma	Kogunenud intress	Allahind- lused	Kokku
Finantsvarad									
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeeringisühingutele	10	2 482 288	0	0	0	2 482 288	0	0	2 482 288
Finantsvarad õiglasel väärtuses (võlaväärtpaberid)	11	0	0	294	471	765	0	0	765
Finantsvarad korrigeeritud soetus- maksumuses (võlaväärtpaberid)	11	236 130	4 965	122 671	0	363 766	555	-91	364 230
Laenuid ja nõuded klientidele	12	1 475 880	1 622 099	90 799	31 931	3 220 709	8 505	-20 642	3 208 572
Kokku		4 194 298	1 627 064	213 764	32 402	6 067 528	9 060	-20 733	6 055 855
Finantskohustised									
Võlad keskpankadele (TLTRO)	17	0	150 000	0	0	150 000	-2 159	0	147 841
Klientide hoiused	17	3 775 569	304 833	819 416	0	4 899 818	697	0	4 900 515
Saadud laenuid ja emitteeritud võlaväärtpaberid	17	0	0	437 956	0	437 956	686	0	438 642
Allutatud kohustised	20	0	40 000	90 000	0	130 000	843	0	130 843
Kokku		3 775 569	494 833	1 347 372	0	5 617 774	67	0	5 617 841
Intressi ümberarvestamise aja erinevus		418 729	1 132 231	-1 133 608	32 402	449 754			

3.4 Krediidiväärtuse korrigeerimise risk

Krediidiväärtuse korrigeerimise risk on risk, et vastaspoole krediidiriski muutuste ja tuletisinstrumentide hindu mõjutavate tururiski tegurite muutuste tõttu tuleb korrigeerida krediidiväärtust ja seetõttu tekib kahju. LHV Pank kasutab krediidiväärtuse korrigeerimise riskiga seotud kapitalinõude arvutamisel standardmeetodit.

Seisuga 31. detsember 2023 oli LHV Panga krediidiväärtuse korrigeerimise riskiga seotud kapitalinõue 157 tuhat eurot (31. detsember 2022: 178 tuhat eurot).

4. Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et Grupp ei suuda rahastada oma varade kasvu vastavalt äriplaanile või maksta oma kohustisi õigeaegselt ja täies ulatuses, ilma et tekiks olulised kahjud või katkeks tavapärane äritegevus. Likviidsusrisk tuleneb nii finantsseisundi aruande kui ka selle välistest positsioonidest. Grupi likviidsusrisi juhtimise eesmärk on likviidsusrisi korrektne tuvastamine, mõõtmine, kontrollimine ja seire, et tagada õigeaegsete otsuste tegemine nii, et igal ajal oleks olemas asjakohase varuga piisav likviidsus.

Grupp hindab likviidsusrisi järgmistest eraldiseisvatest vaatenurkadest.

- Rahastamisrisk on risk, et Grupp ei suuda kaasata rahastust õigeaegselt, vajalikus summas ja aktsepteeritava hinnaga, ilma et see mõjutaks negatiivselt tema igapäevast tegevust või finantsseisundit. Rahastamisrisk hõlmab ka likviidsuse väljavooluga seotud riski tulenevalt hoiuste väljavõtmisest või hulgirahastamise tagasivõtmisest. Sellest vaatenurgast hinnatakse ka päevasisest likviidsusrisi.
- Turu likviidsusrisk on risk, et tehingut, nt väärtpaperi müümist või vara pantimist, ei ole võimalik õigeaegselt teha ilma vastuvõetamatuid kahjusid kandmata vähese kauplemistegevuse, turuhäire või teiste turuosaliste poolt kehtestatud piirangute tõttu.
- Vara koormatuse risk on risk, et kui liiga suur osa varadest on tagatisena koormatud, kahjustab Grupp oma võimet kaasata edasist tagamata või tagatud rahastamist kas seetõttu, et tagatiseta võlausaldajad muutuvad faktiliselt allutatuks, või selliste varade nappuse tõttu, mida saab tagatisena pantida.

Likviidsusrisi juhtimisega on kõigist Grupi ettevõtetest kõige rohkem seotud LHV Pank, sest LHV Pank kaasab Grupi rahastamisest suurima osa (peamiselt hoiuste kaudu), mida kasutatakse pikaajaliste varade (peamiselt laenude) rahastamiseks.

Grupi likviidsusrisi juhtimine on dokumenteeritud likviidsusrisi ja rahastamisrisi juhtimise poliitikas ja muudes sise-eeskirjades, mis sätestavad Grupi rahastamise strateegia ja likviidsusrisikiga seotud riskivalmiduse, varajase hoiatuse näitajad ja mitmesugused sisemised protseduurid, nagu aruandluskorrad ja hädaolukorrad. LHV Panga treasury üksusel ning varade ja kohustiste juhtimise komiteel on esimese kaitseliinina võtmeroll likviidsusrisi juhtimisel. Finantsriskide osakond ja siseauditi üksus vastutavad vastavalt teise ja kolmanda kaitseliini ülesannete eest.

Grupi likviidsusrisikiga seotud riskivalmiduse määratlemisel lähtutakse järgmistest mõõdikutest:

- likviidsuse kattekordaja (LCR),
- stabiilse rahastamise kattekordaja (NSFR),
- vara koormatuse määr.

Kõikidele eelnimetatud riskivalmiduse mõõdikutele on kehtestatud piirmäärad koos puhvritega, mis ületavad regulatiivseid nõudeid (kui see on asjakohane). Esimesed kaks on määratletud regulatiivsete normidena ja kolmas sise-õudena. Nende mõõdikute arvutamine ja aruandlus toimub igakuiselt.

Lisaks regulatiivsetele ja riskivalmiduse mõõdikutele arvu- tatakse, piiritletakse ja jälgitakse täiendavaid likviidsusrisi indikaatoreid, nagu vastupidamise periood riskistsenaariumide korral.

Nii regulatiivne likviidsuse kattekordaja kui ka minimaalne vastupidamise periood stressistsenaariumi korral hindavad likviidsuse väljavoolu riski suhteliselt lühiajalisel perioodil. Sellise võimaliku stressistsenaariumi ja eeldatava hoiuste väljavoolu üleelamiseks hoiab Grupp tasakaalustavat likviidsuse kvaliteetsete varade puhvrit, mida saab kasutada kas kogu turgu hõlmava või idiosünkraatilise stressiolukorra stsenaariumi korral. Grupi likviidsuspuhver koosneb sularahast ja hoiustest keskpangas ning likviidsustest väärtpaperitest, mida saab hõlpsalt müüa või kasutada tagatisena rahastamistoimingutes. Vastupidamise aja arvutamiseks kasutatakse käitumuslikke eeldusi, et modelleerida likviidsuse väljavoolu ja sissevoolu.

Stabiilse rahastamise kattekordajat kasutatakse pikaajalise struktuurse rahastamisrisi hindamiseks. Grupil peaks olema sobiv rahastamisstruktuur, kus pikaajalised varad on viidud vastavusse piisavate stabiilsete ja hästi hajutatud rahastamisallikatega. Vara koormatuse määra jälgimise eesmärk on tagada, et Grupil ei oleks liigset varade koormatust, mis võiks piirata tema juurdepääsu rahastamisturgudele.

LHV Grupi rahastamispoliitika kohaselt on rahastamisprofiili mitmekesistamine Grupi likviidsusrisi juhtimise raamis-

tiku oluline element. Grupi stabiilseim rahastamisallikas on Eesti klientide jaehoiused. Muid hoiuseid ning tagamata ja tagatud hulgirahastamist kasutatakse rahastamise lisaallikatena. LHV Group on emiteerinud pandikirju eluaseme hüpoteeklaenude portfelli jaoks suunatud rahastamise kaasamiseks. Samuti on ta emiteerinud tagamata võlakirju, mida kasutatakse nii rahastamiseks kui ka regulatiivse MREL-nõude täitmiseks.

Pikemaajalise rahastamisriski juhtimiseks koostab treasury üksus LHV Groupi finantsplaneerimise tsükli osana rahastamiskavasid. Rahastamiskavas esitatakse LHV Groupi äritegevuse toetamiseks nõutava rahastamise pikemaajaline vaade koos LHV Groupi peamiste likviidsusmõõdikutega.

Likviidsuse juhtimine 2023. aastal

2023. aastal Grupi klientide hoiuste maht kasvas. Kasv tulenes peamiselt jae- ja äriklientide tähtajaliste hoiuste suurenemisest. Finantsvahendajate hoiuste maht püsis võrdlemisi stabiilne, ent neid Grupi laenugevuse finantseerimiseks ei kasutata.

Grupp maksis täies ulatuses tagasi Euroopa Keskpangalt saadud TLTRO laenude jäägi. 2023. aastal emiteeris Grupp 250 miljoni euro mahus pandikirju, et asendada 100 miljoni euro mahus ennetähtaegselt tühistatud pandikirju, mille algne lõpptähtaeg oli 28. veebruaril 2024. Pandikirju saab likviidsuse tagamise operatsioonides hõlpsasti tagatisena kasutada.

Järgmises tabelis on esitatud likviidsuse katekordaja LCR ja stabiilse rahastamise katekordaja NSFR võrrelduna regulatiivsete piirmääradega. Mõlemad suhtarvud ületasid regulatiivseid nõudeid korraliku varuga, mis iseloomustab Grupi konservatiivset lähenemist likviidsusriski juhtimisele.

Suhtarv	Regulatiivne nõue	Tegelik 31.12.2023	Tegelik 31.12.2022
LCR	Vähemalt 100%	194,2%	139,7%
NSFR	Vähemalt 100%	160,2%	144,0%

Likviidsuse katekordaja LCR paranes aruandeperioodil märkimisväärselt. Seda mõjutas positiivselt tähtajaliste hoiuste mahu kasv ja jaehoiuste mahu stabiilne tase, mis aitasid luua tugeva ja hajutatud hoiuste baasi, mis omakorda aitab likviidsust tõhusamalt juhtida.

Stabiilse rahastamise katekordaja NSFR paranes aasta jooksul samuti, sest stabiilsete rahastusallikate hulka liigitatavate jaehoiuste kogumine püsis stabiilne. Näitaja ületab suure varuga nii regulatiivset kui ka sisemist miinimumnõuet.

Järgnevates tabelites on esitatud finantsvarade ja kohustiste, v.a tuletisinstrumentide jaotus lepinguliste lõpptähtaegade alusel. Esitatud summad on tulevased lepingulised diskonteerimata rahavood. Eraldi tulbas on esitatud finantsseisundi aruandes kajastatud raamatupidamisväärtus. Rahavood on jaotatud tähtajaklassidesse rahavoogude (sh intressirahavoogude) toimumise aja alusel.

Finantsvarad ja -kohustised lepinguliste lõpptähtaegade alusel seisuga 31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Nõudmiseni	Kuni 3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Raamatu- pidamis- väärtus
Kohustised lepinguliste tähtaegade alusel								
Klientide hoiused	17	3 789 133	578 393	1 328 891	70 035	339	5 766 791	5 731 005
Saadud laenu ja emiteeritud võlaväärtpaberid		0	318	211 703	379 056	0	591 077	563 728
Allutatud kohustised	20	0	1 806	28 809	127 368	0	157 983	126 653
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	18	0	128 456	0	0	0	128 456	128 456
Kasutamata valmisolekulaenu	23	0	495 653	0	0	0	495 653	0
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades	23	0	55 061	0	0	0	55 061	0
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)		0	148 397	0	0	0	148 397	0
Finantskohustised õiglasel väärtuses	11	0	1 843	0	0	0	1 843	1 843
Kohustised kokku		3 789 133	1 409 927	1 569 403	576 459	339	7 345 261	6 551 685
Likviidsusrisiki juhtimiseks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade alusel								
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele	10	3 117 544	0	1 850	0	0	3 119 394	3 119 394
Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse	11	0	98 658	153 577	79 856	1 380	333 471	333 815
Laenu ja nõuded klientidele	12	0	234 191	542 038	2 641 711	1 692 834	5 110 774	3 561 791
Muud nõuded klientidele	14	0	49 505	0	0	0	49 505	49 505
Muud finantsvarad	15	273	0	0	0	0	273	273
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)		0	148 397	0	0	0	148 397	0
Likviidsusrisiki katteks hoitavad varad kokku		3 117 817	530 751	697 465	2 721 567	1 694 214	8 761 814	7 064 778
Finantskohustiste ja -varade tähtaegade vahe		-671 316	-879 176	-871 938	2 145 108	1 693 875	1 416 553	

Finantsvarad ja -kohustised lepinguliste lõpptähtaegade alusel seisuga 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Nõudmiseni	Kuni 3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Raamatu- pidamis- väärtus
Kohustised lepinguliste tähtaegade alusel								
Võlad keskpankadele (TLTRO)		0	0	0	150 082		150 082	147 841
Klientide hoiused	17	4 643 310	95 807	143 740	18 082	0	4 900 939	4 900 515
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid		0	0	2 000	452 250	0	454 250	438 642
Allutatud kohustised	20	0	2 406	46 694	105 538	0	154 638	130 843
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	18	0	84 125	0	0	0	84 125	84 125
Kasutamata valmisolekulaenud	23	0	601 093	0	0	0	601 093	0
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades	23	0	52 577	0	0	0	52 577	0
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)		0	171 694	0	0	0	171 694	0
Finantskohustised õiglasel väärtuses	11	0	3 850	0	0	0	3 850	3 850
Kohustised kokku		4 643 310	1 011 552	192 434	725 952	0	6 573 248	5 705 816
Likviidsusriski katteks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade alusel								
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investimisühingutele	10	2 482 288	0	0	0	0	2 482 288	2 482 288
Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse	11	0	236 130	4 966	123 519	471	365 086	365 313
Laenud ja nõuded klientidele	12	0	186 547	487 298	2 115 010	1 258 430	4 047 285	3 208 572
Muud nõuded klientidele	14	0	21 019	0	0	0	21 019	21 019
Muud finantsvarad	15	124	0	0	0	0	124	124
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)		0	171 694	0	0	0	171 694	0
Likviidsusriski katteks hoitavad varad kokku		2 482 412	615 390	492 264	2 238 529	1 258 901	7 087 496	6 077 316
Finantskohustiste ja -varade tähtaegade vahe		-2 160 898	-396 162	299 830	1 512 577	1 258 901	514 248	

Järgnevas tabelis on esitatud varade ja kohustiste jaotus lühi- ja pikaajalisteks.

Varade ja kohustiste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
Käibevarad			
Raha ja raha ekvivalendid	10	52 145	87 933
Nõuded keskpankadele	10	3 052 890	2 390 964
Nõuded investeerimisühingutele	10	12 509	3 391
Nõuded krediitiasutustele	10	1 850	0
Finantsvarad õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande	11	12 597	1 880
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	11	243 944	241 005
Laenud ja nõuded klientidele	12	507 535	508 297
Muud nõuded klientidele	14	49 505	21 019
Muud varad	15	8 184	6 775
Käibevarad kokku		3 941 159	3 261 264
Põhivarad			
Finantsvarad õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande	11	5 856	7 474
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	11	77 944	123 225
Laenud ja nõuded klientidele	14	3 054 256	2 700 275
Muud finantsvarad	15	273	124
Materiaalsed põhivarad	16	22 109	16 858
Immateriaalsed põhivarad	16	13 843	13 854
Finantsinvesteeringud	6	1 000	1 180
Firmaväärtus	6	9 150	10 748
Põhivarad kokku		3 184 431	2 873 738
Varad kokku	5	7 125 590	6 135 002
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Klientide hoised	17	5 665 929	4 882 954
Saadud laenud	17	0	2 000
Finantskohustised õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande	11	1 843	3 850
Võlad tarnijatele ja muud kohustised	18	147 648	93 305
Lühiajalised kohustised kokku		5 815 420	4 982 109
Pikaajalised kohustised			
Võlad keskpankadele (TLTRO)	17	0	147 841
Klientide hoised	17	65 076	17 561
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	17	563 728	436 642
Allutatud kohustised	20	125 000	130 000
Pikaajalised kohustised kokku		753 804	732 044
Kohustised kokku	5	6 569 224	5 714 153

5. Operatsioonirisk

Operatsioonirisk on risk, et sisemiste protsesside, inimeste ja süsteemide töös esinevad vajakajäämised või torked või välised sündmused võivad põhjustada kahju. Operatsioonirisk hõlmab juriidilist riski, IKT riski ja maineriski, kuid ei hõlma strateegilist riski. Operatsiooniriski esineb kõigi toodete, tegevuste, protsesside ja süsteemide puhul.

LHV-s vastutab iga juht operatsiooniriski juhtimise eest oma vastutusalas. Riskiosakond toimib teise kaitseliinina, pakub vajalikku koolitust ja suuniseid operatsiooniriski raamistikku rakendamiseks ning teeb järelevalvet, et tagada riskiprofiili vastavus riskivalmiduse dokumentides kirjeldatud soovitud tasemele.

Operatsiooniriski raamistikku on kirjeldatud operatsiooniriski poliitikas ja muudes asjakohastes operatsiooniriski juhtimise protseduurides. Operatsiooniriski juhtimise, st riski tuvastamise, hindamise, leevendamise ja seire põhiprotsessid ja töövahendid on järgmised.

Riskide ja kontrollide alane enesehindamine

LHV-s on kehtestatud ühtne protsess ja meetodika kõigi toodete ja protsesside operatsiooniriski hindamiseks. Enesehindamise regulaarsus sõltub toote ja protsessi kriitilisuse tasemest ning peab olema piisav selleks, et kõik juhid oleksid teadlikud, missuguste riskide eest nad vastutavad, ja rakendaksid asjakohaseid leevendus- ja seiremeetmeid, et riskiprofiil vastaks soovitud riskitasemele.

Muutuste juhtimise ja heakskiitmise protsess uute või oluliselt muudetud toodete, IT-süsteemide, protsesside, organisatsioonistruktuuride ja partnerite (sh hanked) ning erakordsete tehingute jaoks

Muutuste juhtimise ja heakskiitmise protsessi eesmärk on tagada, et kõiki toodete, IT-süsteemide, protsesside, organisatsiooni ja partneritega (sh hanked) seotud olulisi muudatusi ja olulisi erakordseid tehinguid hallatakse vajaliku hoolsusega ning ühtegi muudatust ei kiideta heaks enne, kui on kaalutud kõiki riskitegureid. Selleks rakendatakse eelnevalt koostatud riskijuhtimiseeskirju, mida täiendavad nii riskiosakonna kui ka vastavuskontrolli osakonna sõltumatud arvamused.

Operatsiooniriski sündmuste ja talitluspidevuse juhtimine

Operatsiooniriski sündmuste juhtimise eesmärk on tagada, et kõiki sündmusi hallatakse nõuetekohaselt ja et sündmustest õpitaks ja saadud õppetunde kasutataks sarnaste sündmuste edaspidiseks ärahoidmiseks. Sündmuste juhtimine sõltub sündmuse laadist ja tõsidusest. Kriitiliste protsesside jaoks on kehtestatud talitluspidevuse plaan, mis käivitatakse, kui kriitilises protsessis esineb katkestus.

Kriitiliste IT-süsteemide jaoks on samadel põhjustel kehtestatud taasteplaani. Vajadusel kohaldatakse kriisijuhtimist, mida ohjab kriisikomisjon.

Talitluspidevuse plaane vaadatakse regulaarselt läbi ja testitakse, et tagada nende ajakohasus ja kohaldatavus kriitiliste protsesside katkemise korral.

Kõigist sündmustest teatatakse keskselt ja teavet nende kohta hoitakse keskses andmebaasis, et riskiosakond saaks seda täiendavalt analüüsida. Sündmuste andmeid kasutatakse ka sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi (ICAAP) raames kapitalinõude arvutamiseks.

Peamised riskinäitajad

Peamised riskinäitajad on põhilised vahendid, mille abil jälgitakse, kas riskid on soovitud tasemel ja kontrollid toimivad tõhusalt. Peamisi riskinäitajaid kasutatakse riskide seireks eri tasanditel: nii LHV-üleselt kui ka konkreetse üksuse tasandil. Kui peamised riskinäitajad osutavad riskitaseme soovimatutele muutustele või olemasolevate kontrollide puudustele, järgneb tegevuskava rakendamine.

Kapitalinõude arvutamine

Operatsiooniriski kapitalinõude arvutamisel kasutatakse baasmeetodit ja seisuga 31. detsember 2023 oli kapitalinõue 20 755 tuhat eurot (31. detsember 2022: 15 834 tuhat eurot).

IKT- ja infoturberiski juhtimine

Üks meie peamisi eesmärke on olla oma klientidele usaldusväärne panganduspartner, kes pakub kliendisõbralikke, turvalisi ja töökindlaid digitaalseid pangateenuseid. Seda eesmärki ei ole võimalik saavutada ilma turvaliste ja vastupidavate IT-süsteemideta.

Lisaks üldisele operatsiooniriski juhtimise raamistikule kasutame spetsiaalseid IKT- ja infoturberiski juhtimise vahendeid ja meetodeid, mis aitavad kaitsta meie teavet ja klientide varasid ning tagada IT-süsteemide käideldavuse, nt:

- toodete ja teenuste uute konfiguratsioonide juurutamisel lähtutakse mõistlikust konservatiivsusest;
- regulaarne turvaseire;
- nõrkusehalduse protsess;
- turvakontrollid tarkvaraarenduse elutsükli vältel;
- töötajate koolitus, et tõsta teadlikkust ja hoiduda tegevustest, mis võivad põhjustada IT-süsteemide ja teenuste turvaintsidente;
- kursisolek turbevaldkonna arenguga, et olla teadlikud oma võimalikest nõrkustest.

Võtame tõsiselt kõiki pahatahtlikke ründeid, mis on suunatud meie taristu, meie valduses olevate kliendiandmete ja meie klientide vastu, ning reageerime neile.

6. Vastavusrisk

Regulatiivsete nõuete arv ja neis pidevalt tehtavad muudatused muudavad vastavusriski oluliseks operatsiooniriskiks, mis realiseerumise korral võib põhjustada nii rahalist kui ka mainekahju.

Vastavuskontrolli töötajate ülesandeks on juhtida vastavusriski erinevate tegevuste abil. Vastavuskontroll hõlmab kogu LHV tegevust ega piirdu ainult üksikute valdkondadega. Siiski on LHV eraldanud finantskuritegevuse ja terrorismi rahastamise tõkestamise vastavuskontrolli üldisest vastavuskontrollist.

Lisaks regulatsioonist tulenevatele ülesannetele tegeleb vastavuskontroll nõuete täitmist toetava organisatsioonikultuuri hoidmise ja arendamisega.

Oma ülesannete tõhusaks täitmiseks hindavad vastavuskontrolli töötajad muu hulgas pidevalt ressursivajadust ning teevad vajadusel ettepanekuid valdkonna tugevdamiseks ja arendamiseks. Edaspidi mõjutab vastavusriski juhtimist ja seega ka vastavuskontrolli pidev kohanemine Euroopa Keskpanga (EKP) ja Ühtse Kriisilahendusnõukogu (SRB) järelevalvealaste ootustega.

7. Finantskuritegevuse tõkestamine

7.1. Finantskuritegevuse tõkestamise juhtimine

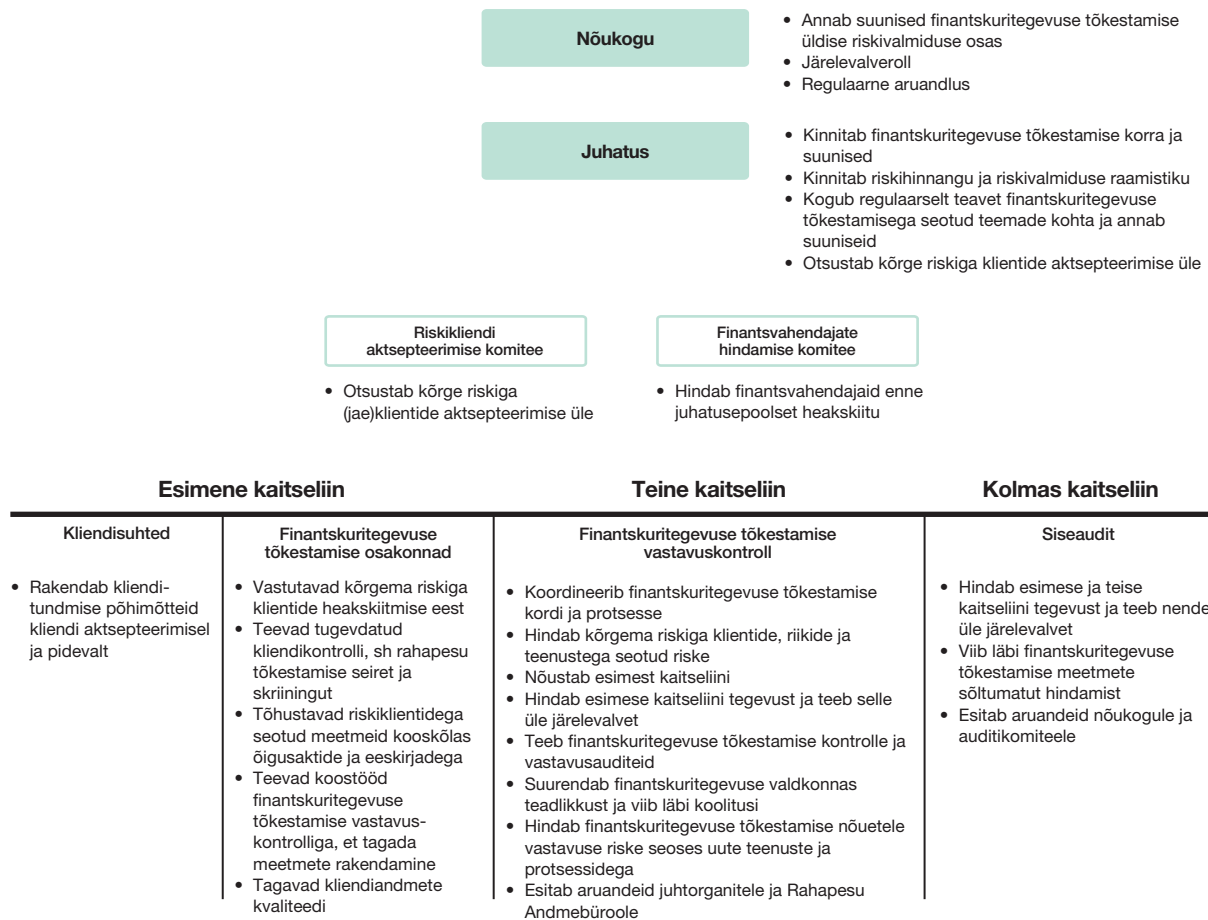
Tugevale finantskuritegevuse tõkestamise kultuurile loob aluse riskijuhtimise ja finantskuritegevuse tõkestamise alane teadlikkus ning kohusetunne, mida toetavad pidev teadlikkuse tõstmine ja teavitustegevus, võrgustike loomine ja parimate tavade alase teabe vahetus, koostöö ja aruandlus.

2023 oli esimene aasta, mil grupiülese tegevusena viidi läbi kogu ettevõtet hõlmav finantskuritegevuse riskide hindamine. Kõik LHV Groupi kohustatud isikud hindasid oma riski sama metoodika alusel. See võimaldab põhjalikumalt analüüsida grupiüleseid riske ja rakendada kooskõlastatud tavasid, mis mõjutavad LHV tegevust.

LHV Groupi ja LHV Panga juhatus ja nõukogu võtavad väga tõsiselt finantskuritegevuse tõkestamise põhimõtete järgimise süsteemi rakendamist, säilitamist ja arendamist Grupi kõigis üksustes. Finantskuritegevuse tõkestamisega seotud poliitika ja protseduure ajakohastatakse vähemalt kord aastas, et võtta nõuetekohaselt arvesse selles keskkonnas toimunud muutusi. 2023. aastal korraldati juhatuse tasandi erikomitee ümber uueks LHV Groupi tasandil loodud finantskuritegevuse vastase võitluse komiteeks, mis võimaldab saada koondülevaate finantskuritegevusega seotud küsimustest ning pakub täiendavaid võimalusi Grupi üksuste vaheliseks koostööks ja kooskõlastatud tegevuseks selles olulises valdkonnas.

Lisaks IT-süsteemidesse (tarkvara Salv hooldamine ja arendamine) tehtud investeeringutele on suurenenud ka finantskuritegevuse tõkestamisega otseselt ja kaudselt seotud töötajate arv. Aruandeperioodil loodi uusi ametikohti nii rahapesu tõkestamise vastavuskontrolli osakonda kui ka äriüksuste vastavaid ülesandeid täitvatesse allüksustesse.

7.2 Finantskuritegevuse tõkestamise juhtimisstruktuur

7.3 Finantskuritegevuse tõkestamise raamistik

LHV-s põhineb finantskuritegevuse tõkestamise raamistik 10 põhiprintsiibil, mis juhivad kõrgetest eetilistest põhimõtetest ning nõuetelevastavuse ja riskijuhtimise standarditest. Need printsiibid on järgmised:

- 1) riskipõhine lähenemine;
- 2) riskide hindamine ja riskivalmiduse kindlaksmääramine;
- 3) oma klientide tundmine;
- 4) kliendikontrolli rakendamine äritegevuses;
- 5) seire ja skriinimine – tehniliste lahenduste kasutamine pahatahtliku tegevuse tuvastamiseks;
- 6) kahtlastest tegevustest teatamine – kõigist tuvastatud kahtlastest tegevustest teatatakse nõuetekohaselt;
- 7) keelatud ärisuhted – teatavaid kliente või tegevusi ei aktsepteerita;
- 8) teabe jagamine ja juhtkonna teavitamine – teavet jagatakse LHV-siseselt ja vastaspooltega vastavalt eeskirjadele;

9) koolitus – finantskuritegevuse tõhusa tõkestamise eelduseks on teadlikud inimesed;

10) andmete säilitamine – andmeid finantspettuste kohta säilitatakse seaduses ettenähtud viisil, et tagada audititavus ja uurimine.

7.4 Pangateenused finantsvahendajatele

Pangateenuste äriilinis jätkas LHV teenuste osutamist teistele finantsinstitutsioonidele (sh finantstehnoloogiaettevõtetele), kes omakorda võivad osutada finantsteenuseid oma klientidele. Korrespondentteenuste osutamisega teistele finantsinstitutsioonidele kaasneb teistsugune finantskuritegevuse riskide portfell, kuna LHV on avatud ka oma klientide klientidest tulenevatele riskidele. Seetõttu on LHV hoolikalt kaalunud selle kliendisegmendiga seotud riske ja rakendanud täiendavaid riskipõhiseid meetmeid pangateenuste äriilini klientide teenindamisega seotud riskide leevendamiseks. LHV-s on lisaks spetsiaalsetele esimese ja teise kaitseliini üksustele, kes jälgivad ja leevendavad nende klientidega seotud finantskuritegevuse riske, töö sellele sektorile spetsialiseerunud kliendisuhete juhid. Finantstehnoloogia kliendibaasi suhtes kohaldatakse tugevdatud kliendikont-

rolli, mis peegeldab korrespondentteenustega seotud riski; sh hinnatakse kliendi tegevuskava finantskuritegevusega võitlemiseks: eeldame, et see on samaväärne meie omaga ja kohandatud kliendi äritegevusega. Kliendi aktsepteerimise ja regulaarse läbivaatamise käigus hindab LHV kliendi ärimudelit, omandistruktuuri, juhtkonda, finantskuritegevuse tõkestamise meetmeid, skriinimise ja seire tehnilist võimekust, sihtturgu ning klientide ja riikidega seotud riskide segmentimist.

LHV korraldab kohapealseid kontrollkäike, et hinnata klientide finantskuritegevuse tõkestamise raamistikku, ja kasutab tehinguseire programmi, et tuvastada kliendi käitumises finantskuritegevusele viitavaid tunnuseid. Juhul, kui LHV tuvastab mõne oma kliendiga seoses riski, mis ületab tema riskivalmidust, võetakse riski haldamiseks kasutusele parandusmeetmed, mis võivad hõlmata ka kliendisuhete lõpetamist.

7.5 Finantskuritegevuse tõkestamise süsteem ja väljavaated Eestis

Sanktsioonipaketid, mis EL ja lääneliitlased, sh Ühendkuningriik, on kehtestanud otsese vastusena Venemaa agressiooniosjale Ukrainas, töid ka LHV jaoks esile vajaduse eraldada olulisi vahendeid sanktsioonide rakendamiseks. Kogu aasta jooksul jätkus Eesti ja laiemalt Euroopa majanduse lahtisidumine Vene oligarhidest ning Venemaa ja Valgevene mõjust. Sanktsioonipakettide arvu ja ulatuse kasvades oli neid üha raskem hallata. Rahvusvaheliste sanktsioonide tõhusaks rakendamiseks rakendas LHV kogu aasta jooksul mitmeid meetmeid: nt mais tõsteti suure riskiga riikidega seotud maksetehingute hindu; septembris piirati makseid, mis on seotud riikidega, mida seostatakse võimalike sanktsioonidest kõrvalehoidmise katsetega, ja Valgevenega seotud kaardimakseid. See näitab keskendumist rakendatavate kontrollimeetmete ulatuse laiendamisele, et vältida sanktsioonidest kõrvalehoidmise ohtu.

Reguleeriv maastik jäi stabiilseks, kuna MONEYVALi jaanuaris 2023 avaldatud raportis esitatud Eesti hindamise tulemust tajuti positiivsena. 2023. aasta Baseli AML indeksi (rahapesu ohuindeks) järgi oli Eesti maailmas rahapesu ja terrorismi rahastamise riskist kõige vähem mõjutatud riikide seas kolmandal kohal. Kasvavad ootused EL-i uue rahapesu tõkestamise paketi suhtes, millega luuakse uus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalveasutus AMLA ja mille täpsemad üksikasjad selguvad 2024. aasta jooksul. Reguleerimine ja ühtlustamine ELis jõuab uude etappi, mis lähitulevikus mõjutab ka LHV-d.

8. Muud riskid

8.1 Kindlustusrisk

Kindlustusrisk on kindlustustegevusega tegeleva tütarettevõtte olulisemaid riske, mis peegeldab kindlustuse põhitegevust, st kindlustusrisiki võtmist ja juhtimist. Kindlustusrisiki kõige tähtsam aspekt on kindlustusmaksete ja kahjueral-

diste risk, mis tuleneb kindlustuslepingute võimalikust ebaadekvaatses hinnastamisest ja lepinguliste kohustiste hindamisel kasutatud eeldustest.

Kindlustusrisk sisaldab katastroofiga seotud kuhjumise riski, mis tuleneb äärmuslikest või erakordsetest sündmustest (nt tormid, üleujutused, inimtegevusest tingitud kahjud), mille korral individuaalsete kindlustuslepingute alusel kindlustatud riskide realiseerumine kuhjub erakordselt.

Eelkõige hõlmab kindlustusrisk riske, mis on seotud hinnastamise, tehniliste eraldiste ja edasikindlustuskaitse piisavusega.

Kindlustusrisiki juhitakse ja kontrollitakse järgmiste protsesside kaudu:

- kindlustusettevõtte riskistrateegia kehtestamine kooskõlas äristrateegiaga;
- kindlustuslepingute hinnastamisel aktuaarse analüüsi ja usaldusväärsuse eelduste kasutamine;
- tehniliste eraldiste ja solventuskapitalinõude (SCR) arvutamisel Solventsus II standardvalemi kasutamine ja vastavalt sellele vajalike likviidsete varade hoidmine;
- kahjueraldiste eelduste hindamine, kohustise piisavuse testide tegemine ja kindlustusportfelli kasumlikkuse jälgimine;
- regulaarselt/erakorraliselt oma riskide ja maksevõime hindamine;
- edasikindlustusprogrammi kasutamine olulisemate riskide edasikindlustamiseks.

8.2 Strateegiline risk

Strateegiline risk on risk, et puuduliku strateegilise planeerimise ja/või halbade otsuste või halva maine tõttu, mis ei toeta strateegilisi eesmärke, võib tekkida kahju, sh saamata jäänud tulude või lisakulude tekkimise kujul. Strateegiline risk hõlmab nii äririski kui ka jätkusuutlikkuse strateegia riski.

Peamised strateegilise riski realiseerumist mõjutavad tegurid on mitmesuguste väliste tegurite muutused, millega LHV ei suuda õigeaegselt ja asjakohaselt kohaneda. Sellised tegurid on nt konkurentsimaastik, tehnoloogilised muutused, klientide eelistused, ESG, eelkõige kliimamuutused, regulatsioon ning majandusharu ja toodete kasumlikkus.

Strateegilisi riske leevendatakse ärikeskkonnast ja koduturgudest ning strateegilisi eesmärke ohustavatest riskidest hea ülevaate omamise ning nende arvestamisega strateegia planeerimise protsessis.

Grupi ja tütarettevõtete juhtkonna (nii juhatuse kui ka nõukogu) liikmetel on pikaajalised pangandus- ja/või ettevõtluskogemused. Enne uutele turgudele ja valdkondadesse sisenemist kaasatakse alati vastava ala asjatundjad ning tehakse põhjalik analüüs.

8.3 ESG riskid

Üleminek keskkonnahoidlikumale tegutsemisviisile toob nii majanduse kui ka pankade jaoks kaasa väljakutseid ja võimalusi. Kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemise käegakatsutav mõju reaalmajandusele ja finantssüsteemile on jõud, mida ei saa alahinnata.

ESG risk on risk, et kahju tuleneb ESG tegurite, st keskkonna-, sotsiaalsete ja/või juhtimistegurite praegustest või tulevastest mõjudest, mis avalduvad otse Grupi või tema vastaspoolte või investeeritud varade suhtes.

ESG risk realiseerub muude riskikategooriate kaudu, nagu krediidirisk, tururisk, operatsioonirisk, likviidsus- ja rahastamisrisk, strateegiline risk – st see toimib riskide taksonoomia ülese riskitegurina. Kui ESG riski mõju põhiriskile on oluline, kajastatakse seda vastava põhiriski allriskina.

Oluliste ESG riskide tuvastamiseks viiakse läbi spetsiaalne olulisuse hindamine, mis on peamine sisend riskivalmiduse ning asjakohaste riskipiiride ja kvalitatiivsete, nt klientide kaasamisel põhinevate riskijuhtimisvahendite kindlaksmääramisel.

LHV portfelist ja teenustest tulenevatest riskidest ja võimalustest põhjaliku ülevaate saamiseks algatasime 2023. aastal laialdase olulisuse hindamise ajakohastamise protsessi, mis peaks kavakohaselt lõpule viidama 2024. aastal. See mahukas ettevõtmine sisaldab hoolikat riskide ja äritegevuse kaardistamist, mis põhineb nii pikaajalist, keskmist kui ka lühiajalist perspektiivi hõlmaval terviklikul lähenemisviisil.

Selline tulevikku suunatud lähenemisviis näitab äritavade vastutustundlikkust ning tagab ka meie riskijuhtimisraamistike ja strateegiliste algatuste dünaamilisuse ja reageerimisvõime, pidades silmas meie edasist arengut mõjutavaid väljakutseid ja võimalusi.

8.4 Mainerisk

Mainerisk, st mainekahju risk, on üks mitme LHV põhiriskiga kaasnevaid negatiivseid tagajärgi. Mainekahju tekib juhul, kui ettevõtte ei suuda vastata sidusrühmade (investorite, töötajate, reguleerivate asutuste, klientide jne) ootustele mis tahes sündmuse, käitumisviisi, teo või tegematajätamise tõttu, mille on põhjustanud LHV ise, tema töötajad või temaga seotud isikud ja mistõttu sidusrühmadel võib – õigustatult või mitte – kujuneda LHV-st negatiivne arvamus.

Hea maine ning olemasolevate ja võimalike uute klientide, investorite ja töötajate usaldus on üks strateegiliste ärieesmärkide saavutamise eeldusi. Maineriski käsitletakse riskitaksonoomia ülese tagajärjena ja seda juhitakse LHV põhiriskide juhtimiseks kehtestatud protsesside abil.

Konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	2023	2022
Intressitulu		336 620	152 413
sh intressitulu sisemise intressimäära alusel		316 883	146 216
Intressikulu		-82 801	-23 302
Netointressitulu	5, 7	253 819	129 111
Komisjoni- ja teenustasutulu		70 727	61 495
Komisjoni- ja teenustasukulu		-16 581	-16 595
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	5, 8, 27	54 146	44 900
Netokahjum õiglases väärtuses kajastatavate finantsvaradelt	5, 11	-728	-2 008
Kasum valuutakursi muutustest		1 457	1 414
Netokasum/-kahjum finantsvaradelt	5	729	-594
Muud tulud		1 792	228
Muud kulud		-28	-102
Neto muud tulud		1 764	126
Netotulud kokku		310 458	173 543
Tööjõukulud	9	-66 472	-46 795
Administratiiv- ja muud tegevuskulud	9	-67 849	-42 843
Kasum enne finantsinstrumentide allahindlusi		176 137	83 905
Õiglases väärtuses kajastatavate finantsinstrumentide allahindluste kulud ja allahindluste tühistamise tulud	11	9	-5 056
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsinstrumentide allahindluste kulud	13	-11 548	-2 996
Kasum enne tulumaksu		164 598	75 853
Tulumaksukulu	5, 6, 26	-23 660	-14 421
Perioodi puhaskasum	5	140 938	61 432
Perioodi puhaskasum			
Emaettevõtte omanike osa		139 602	59 808
Mittekontrollivate osaluste osa		1 336	1 624
Perioodi puhaskasum kokku	5	140 938	61 432
Muu koondkasum/-kahjum			
Kirjed, mida võib edaspidi liigitada ümber kasumiaruandesse:			
Realiseerimata kursivahed välismaiste äriüksuste finantsnäitajate ümberarvestamisest		834	-1 489
Perioodi koondkasum kokku		141 772	59 943
Perioodi koondkasum			
Emaettevõtte omanike osa		140 436	58 319
Mittekontrollivate osaluste osa		1 336	1 624
Perioodi koondkasum kokku		141 772	59 943
Tavakasum aktsia kohta (eurodes)	25	0,44	0,19
Lahustatud kasum aktsia kohta (eurodes)	25	0,43	0,19

Leheküljed 84 kuni 171 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
Varad			
Raha ja raha ekvivalendid	10	52 145	87 933
Nõuded keskpankadele	10	3 052 890	2 390 964
Nõuded investeerimisühingutele	10	12 509	3 391
Nõuded krediidiasutustele	10	1 850	0
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	11	18 453	9 354
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	11	321 888	364 230
Laenud ja nõuded klientidele	12	3 561 791	3 208 572
Muud nõuded klientidele	14	49 505	21 019
Muud finantsvarad	15	273	124
Muud varad	15	8 184	6 775
Strateegilised finantsinvesteeringud	11	1 000	1 180
Materiaalsed põhivarad	16	11 249	9 552
Kasutusõiguse varad	16	10 860	7 307
Immateriaalsed põhivarad	16	13 843	13 853
Firmaväärtus	6	9 150	10 748
Varad kokku	5	7 125 590	6 135 002
Kohustised			
Võlad keskpankadele (TLTRO)	17	0	147 841
Klientide hoised	17	5 731 005	4 900 515
Saadud laenud ja emitteeritud võlaväärtpaberid	17	563 728	438 642
Finantskohustised õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	11	1 843	3 850
Võlad tarnijatele ja muud kohustised	18	145 995	92 462
Allutatud kohustised	20	126 653	130 843
Kohustised kokku	5	6 569 224	5 714 153
Omakapital			
Aktsiakapital	21	31 983	31 542
Ülekurss	21	143 372	141 186
Kohustuslik reservkapital	21	4 713	4 713
Muud reservid	21	9 333	5 683
Jaotamata kasum		359 029	229 817
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku		548 430	412 941
Mittekontrollivad osalused	6	7 936	7 908
Omakapital kokku		556 366	420 849
Kohustised ja omakapital kokku		7 125 590	6 135 002

Leheküljed 84 kuni 171 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes	Lisa	2023	2022
Rahavood äritegevusest			
Saadud intressid		328 464	149 230
Makstud intressid		-57 074	-21 159
Saadud komisjoni- ja teenustasud		70 702	61 493
Makstud komisjoni- ja teenustasud		-16 581	-16 595
Muud saadud tulud		-1 171	-2 095
Makstud tööjõukulud		-60 271	-40 894
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud		-59 570	-31 365
Makstud tulumaks		-23 655	-12 732
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustiste muutusi		180 844	85 883
Äritegevusega seotud varade muutused:			
Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, netomuutus		-6 539	-35
Laenud ja nõuded klientidele		-357 992	-540 335
Kohustuslikud reservid keskpankades		-7 211	8 609
Tagatisdeposiidid		24	2 112
Muud varad		-25 168	-4 053
Nõuded krediidiasutustele (üle 3-kuulise tähtajaga hoiused)		-1 850	0
Äritegevusega seotud kohustiste muutused:			
Klientide nõudmiseni hoiused		-859 141	-1 006 749
Klientide tähtajalised hoiused		1 665 447	97 695
Saadud laenud		0	88 267
Saadud laenude tagasimaksed		-147 547	-49 216
Finantskohustised õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		-2 007	3 693
Muud kohustised		63 211	23 942
Netorahavoog äritegevusest		502 071	-1 290 187
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamine	16	-16 901	-11 299
Strateegiliste finantsinvesteeringute soetamine		0	-8 966
Laekumised õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi kajastatavate investeerimisväärtpaberite võõrandamisest ja lunastamisest		42 342	0
Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande ja korrigeeritud soetusmaksu- mused kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	11	-1 286	-235 818
Netorahavoog investeerimistegevusest		24 155	-256 083
Rahavood finantseerimistegevusest			
Aktsiakapitali sissemakse (sh ülekurss)	21	2 627	45 503
Makstud dividendid	21	-13 842	-14 046
Saadud allutatud laenud	20	153 431	20 264
Allutatud laenude tagasimaksed	20	-40 000	0
Rendi põhiosamaksed	19	-1 945	-1 423
Netorahavoog finantseerimistegevusest		100 271	50 298
Valuutakursi muutuste mõju rahale ja raha ekvivalentidele		1 549	-441
Raha ja raha ekvivalentide muutus		628 046	-1 496 413
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	10	2 433 599	3 930 012
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	10	3 061 645	2 433 599

Leheküljed 84 kuni 171 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Aktsiakapital	Ülekurss	Kohustuslik reservkap- ital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku	Mitte- kontrollivad osalused	Omakapital kokku
Saldo seisuga 01.01.2022	29 864	97 361	4 713	4 733	179 746	316 417	8 384	324 801
Aktsiakapitali sissemakse	1 678	43 825	0	0	0	45 503	0	45 503
Makstud dividendid	0	0	0	0	-11 946	-11 946	-2 100	-14 046
Aktsiaoptsoonid	0	0	0	2 439	2 209	4 648	0	4 648
Perioodi puhaskasum	0	0	0	0	59 808	59 808	1 624	61 432
Perioodi muu koondkahjum	0	0	0	-1 489	0	-1 489	0	-1 489
Perioodi koondkasum kokku	0	0	0	-1 489	59 808	58 319	1 624	59 943
Saldo seisuga 31.12.2022	31 542	141 186	4 713	5 683	229 817	412 941	7 908	420 849
Saldo seisuga 01.01.2023	31 542	141 186	4 713	5 683	229 817	412 941	7 908	420 849
Aktsiakapitali sissemakse	441	2 186	0	0	0	2 627	0	2 627
Makstud dividendid	0	0	0	0	-12 617	-12 617	-1 225	-13 842
Aktsiaoptsoonid	0	0	0	2 816	2 380	5 196	0	5 196
Arvestuspõhimõtete muutused	0	0	0	0	-153	-153	-83	-236
Perioodi puhaskasum	0	0	0	0	139 602	139 602	1 336	140 938
Perioodi muu koondkasum	0	0	0	834	0	834	0	834
Perioodi koondkasum kokku	0	0	0	834	139 602	140 436	1 336	141 772
Saldo seisuga 31.12.2023	31 983	143 372	4 713	9 333	359 029	548 430	7 936	556 366

Täiendav info omakapitali kohta on esitatud lisas 21.

Teave oluliste arvestuspõhimõtete kohta

Allpool on esitatud teave oluliste arvestuspõhimõtete kohta, mida on kasutatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Neid arvestuspõhimõtteid on järjepidevalt kohaldatud kõikidele aruandes esitatud perioodidele ja kõikidele konsolideeritavatele Grupi ettevõtetele, kui pole märgitud teisiti.

1. Koostamise alused

Grupi 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS), nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud. Aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist. Erandina kajastatakse mõningaid finantsvarasid ja -kohustisi, sh tuletisinstrumente, õiglasel väärtuses, nagu on kirjeldatud alljärgnevatel arvestuspõhimõtetel.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamine vastavalt IFRS-ile nõuab mitmetes valdkondades olulise mõjuga hinnangute kasutamist. Samuti nõuab see juhtkonnalt otsuste tegemist arvestuspõhimõtete rakendamisel. Valdkonnad, mis on keerukamad või kus tuleb olulisemaid otsuseid langetada, ja valdkonnad, kus eeldused ja hinnangud avaldavad raamatupidamise aruandele olulist mõju, on avalikustatud lisa 2.

Majandusaasta algas 1. jaanuaril 2023 ja lõppes 31. detsembril 2023. Raamatupidamise aastaaruande arvnäitajad on esitatud tuhandetes eurodes, kui ei ole märgitud teisiti.

Seoses arvestuspõhimõtete kohta esitatavat teavet käsitleva IAS 1 muudatuse rakendamisega on käesoleva peatüki sisu muudetud ning peamiste arvestuspõhimõtete asemel on esitatud teave oluliste arvestuspõhimõtete kohta.

Kokkuvõtte uutest aruandlusnõuetest

1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele kohalduvad mõningad uued standardid ning standardite tõlgendused ja muudatused, kuid need ei avalda Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju, v.a IFRS 17, mida on allpool kirjeldatud.

Uued jõustunud nõuded

Standardi IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“ muudatused (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2023 või hiljem; rakendatakse tagasiulatuvalt. Lubatud on varasem rakendamine.) EL ei ole neid veel heaks kiitnud.

Muudatustega selgitatakse, et kohustiste liigitamine lühi- või pikaajaliseks põhineb üksnes ettevõtte õigusel arveldamist aruandeperioodi lõpus edasi lükata.

Ettevõtte õigus lükata arveldamist edasi vähemalt 12 kuud alates aruandekuupäevast ei pea olema tingimusteta, kuid sellel peab olema sisu. Liigitamist ei mõjuta juhtkonna kavatsused ega ootused selle kohta, kas ja millal ettevõtte oma õigust kasutab. Muudatustega selgitatakse ka olukordi, mida peetakse kohustise tasumiseks.

Grupi hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Standardi IAS 8 „Arvestusmeetodid, arvestushinnangute muutused ja vead“ muudatused (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2023 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine.)

Muudatustega võetakse kasutusele mõiste „arvestushinnangud“ uus määratlus: selgitatakse, et need on raamatupidamise aruandes esitatud rahalised summad, mille mõõtmisega kaasneb määramatus. Muudatustega selgitatakse ka arvestuspõhimõtete ja arvestushinnangute vahelist seost: täpsustatakse, et ettevõtte annab arvestushinnangu selleks, et saavutada arvestuspõhimõttega kehtestatud eesmärki.

Grupi hinnangul ei avaldanud muudatused Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Standardi IAS 12 „Tulumaks“ muudatused (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2023 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine.)

Muudatused selgitavad sellistest tehingutest tuleneva edasilükkunud tulumaksu arvestamist, mille puhul kajastatakse nii vara kui ka kohustist ning mõlema suhtes rakendatakse ühesugust maksustamist.

Grupi hinnangul ei avaldanud muudatused Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Standard IFRS 17 „Kindlustuslepingud“ (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2023 või hiljem; rakendatakse tagasiulatuvalt, võrdlusandmeid korrigeeritakse alates 1. jaanuarist 2022)

IFRS 17 vahetas välja standardi IFRS 4, mis andis ettevõtetele võimaluse jätkata kindlustuslepingute kajastamist varasema praktika kohaselt. Seetõttu oli investoritel raske võrrelda sarnaste kindlustusettevõtete finantstulemusi.

IFRS 17 on standard, mis sätestab ühtsed põhimõtted kõikide kindlustuslepinguliikide, sh kindlustusandja edasi-kindlustuslepingute kajastamiseks. Standard nõuab kindlustuslepingute rühmade arvele võtmist ja mõõtmist

tulevaste rahavoogude (täitmisrahavoogude) nüüdisväärtuses, mida on korrigeeritud mittefinantsriskiga ja mis võtab arvesse kogu teadaolevat informatsiooni täitmisrahavoogude kohta kooskõlas jälgitava turuinformatsiooni, ja millele on liidetud (kui tegu on kohustisega) või millest on lahutatud (kui tegu on varaga) summa, mis on seotud teenustega, mille eest ettevõtte ootab tasu saamist (ülejäänud kindlustuskaitse kohustus (Liability for remaining coverage – „LRC“)). Ettevõtte jagab oodatavaid kindlustusmakseid igale perioodile aja möödumise printsiibi alusel, välja arvatud lepingute rühmad, mille puhul eeldatav asjaomasel kindlustuskaitse perioodil riskist vabanemise mudel erineb oluliselt aja möödudes. Kui lepingute rühm on kahjumlik või muutub kahjumlikuks, peab ettevõtte kajastama kahjumi koondkasumiaruandes ja suurendama LRC-d ulatuses, milles LRC-ga seotud täitmise rahavoogude praegused hinnangud ületavad LRC jääkväärtust.

Sarnaselt standardile IFRS 4 tuleb ka standardi IFRS 17 kohaselt tooteid eristada ja sõltuvalt tootest võib kasutada erinevaid lähenemisviise. LHV Kindlustus kasutab kindlustusmaksete meetodit. Kindlustusmaksete meetodit võib kasutada lühemate kui 1-aastaste lepingute puhul või pikemate lepingute puhul, kui need toimivad kindlustusmaksete meetodi kasutamisel samamoodi või sarnaselt nagu üldise mõõtmismeetodi kasutamisel. Seepärast testis LHV Kindlustus kindlustusmaksete meetodi sobivust, et teha kindlaks, kas seda saab kasutada.

LHV Kindlustus ei kasuta mudeldamisel diskontomäära, kuna kõik rahavood arveldatakse aasta jooksul (v.a potentsiaalsed liikluskindlustuse annuiteetmaksed, mida LHV Kindlustusel ei ole). Kui tekib diskonteerimise vajadus, kasutatakse EIOPA riskivaba intressimäära. Riskikorrigeerimise koefitsiendid määratakse Solventsus 2 miinimumkapitalinõude lineaarse valemi tegurite alusel, mis annavad VaR riskiväärtuseks 85%. Leiame, et 85% VaR on IFRS 17 jaoks liiga äärmuslik, seega kasutame neist teguritest 50%, mille tulemuseks on oodatav riskiväärtus tootest sõltuvalt 75–80%.

IFRS 17 puhul rakendatakse täielikku tagasiulatuvat meetodit. Sõlmimiskulud (Deferred acquisition costs - DAC) kajastatakse varadena ja amortiseeritakse.

Mõju omakapitali saldodele seisuga 01.01.2022 oli Grupis 852 tuhat eurot. Muudatuse mõju ei olnud Gruppi jaoks oluline ja seetõttu ei ole Grupp koostanud ka kolme bilanssi.

Mõju 2022. aastale oli 237 tuhat eurot, mille Grupp kajastas 2023. aastal kohustisena ja jaotamata kasumi vähenemisenähtena. Muutuse mõju ei olnud Grupi jaoks märkimisväärne ja seetõttu 2022. aasta näitajaid ei korrigeeritud.

Uued nõuded, mis ei ole veel jõustunud

Standardi IFRS 16 muudatused „Rendikohustus müügi-tagasirendi tehingu puhul“ (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2024 või hiljem)

Standardi IFRS 16 „Rendid“ muudatused mõjutavad seda, kuidas müüja-rentnik kajastab müügi-tagasirendi tehingust tulenevaid muutuvaid rendimakseid. Grupp hindab muudatuste mõju oma raamatupidamise aruandele.

Standardi IAS 1 muudatused „Kohustiste liigitamine lühi- või pikaajaliseks“ (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2024 või hiljem)

Muudatused selgitavad kohustiste finantsseisundi aruandes kajastamise nõudeid. Grupp hindab muudatuste mõju oma raamatupidamise aruandele.

Standardite IAS 7 „Rahavoogude aruanne“ ja IFRS 7 „Finantsinstrumendid: avalikustatav teave“ muudatused (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2024 või hiljem)

Muudatustega kehtestatakse täiendavad avalikustamisnõuded, mille kohaselt peab aruandev üksus esitama oma tarnijate rahastamise kokkulepete kohta teavet, mis võimaldaks tema raamatupidamise aruannete kasutajatel hinnata nende kokkulepete mõju aruandva üksuse kohustistele ja rahavoogudele ning aruandva üksuse avatust likviidsusriskile.

Grupi hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju.

2. Konsolideerimine

See 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aruanne hõlmab järgmiste ettevõtete raamatupidamise aruandeid: AS LHV Group (emaettevõtte) ja tema tütarettevõtted AS LHV Pank, AS LHV Finance (AS-i LHV Pank tütarettevõtte), AS LHV Varahaldus, AS LHV Kindlustus, LHV Bank Ltd (asutati 2021. aastal) ja AS LHV Paytech (omandati 2022. aastal, endine ärinimi EveryPay AS). AS LHV Group omab 65% osalust AS-is LHV Kindlustus ja AS-i LHV Pank kaudu 65% osalust AS-is LHV Finance.

Tütarettevõtted on majandusüksused, mille üle Grupil on kontroll. Grupp kontrollib majandusüksust, kui ta on avatud või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada selle kasumi suurust, kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütarettevõtete ja äride omandamisi (v.a ühise kontrolli all olevate majandusüksuste vahelisi äriühendusi) kajastatakse omandamise meetodil. Soetusmaksumuseks loetakse omandatud varade, võetud kohustiste ja emiteeritud omakapitaliinstrumentide õiglast väärtust omandamise kuupäeva seisuga.

Omakapitaliinstrumentide emiteerimisega seotud tehingukulud kajastatakse omakapitali vähendamisenä, võlainstrumentide emiteerimisega seotud tehingukulud kajastatakse võlainstrumenti raamatupidamisväärtuse vähendamisenä ning kõik muud omandamisega seotud tehingukulud kajastatakse kuludes.

Omandamisemeetodi puhul võetakse kõik omandatud tütarettevõtte eristatavad varad, kohustised ja tingimuslikud kohustised arvele nende õiglasel väärtuses omandamiskuupäeva seisuga, sõltumata mittekontrolliva osaluse olemasolust.

Iga äriühenduse puhul teeb Grupp valiku, kas kajastada mittekontrollivat osalust omandatud ettevõttes, mis annab selle omanikule õiguse proportsionaalsele osale ettevõtte netovarast selle likvideerimise korral, (a) õiglasel väärtuses või (b) mittekontrolliva osaluse proportsionaalsel osal omandatud ettevõtte netovarast. Mittekontrollivaid osalusi, mis ei ole kehtivad osalused, mõõdetakse õiglasel väärtuses.

Firmaväärtuse leidmiseks lahutatakse omandatud ettevõtte netovara omandatud ettevõtte eest üleantud tasu, mittekontrolliva osaluse osa omandatud ettevõttes ja omandajale omandatud ettevõttes eelnevalt kuulunud osaluse õiglasel väärtuse kogusummast.

Kui saadud summa on negatiivne ja juhtkond on täiendavalt hinnanud, kas kõik omandatud varad, kohustised ja tingimuslikud kohustised on tuvastatud ja õigesti mõõdetud, kajastatakse see kasumiaruandes (soodusostu kasum).

Majandusaasta kestel omandatud tütarettevõtete tulud ja kulud konsolideeritakse Grupi kasumi- ja muu koondkasumi aruandes alates omandamise hetkest kuni majandusaasta lõpuni. Majandusaasta jooksul müüdnud tütarettevõtete tulemused konsolideeritakse Grupi kasumi- ja muu koondkasumi aruandes alates majandusaasta algusest kuni müügihetkeni.

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele tuleb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldada konsolideeriva üksuse (emaettevõtte) eraldiseisvad põhjaruanded. Emaettevõtte põhjaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel.

Erandiks on investeeringud tütarettevõtetesse, mida emaettevõtte eraldiseisvates põhjaruannetes (vt lisa 28) kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud kahjum vara väärtuse langusest.

3. Arvestus- ja esitusvaluuta

Grupi ettevõtete arvestus- ja esitusvaluuta on euro, v.a Ühendkuningriigis asuval ettevõttel LHV Bank Ltd, mille arvestusvaluuta on Suurbritannia nael (GBP).

4. Raha ja raha ekvivalentid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse raha kassas, nõudmiseni hoiuseid keskpankades, teistes pankades ja investeerimisühingutes ning tähtajalisi hoiuseid algele tähtajaga kuni 3 kuud, mida saab ilma piiranguteta kasutada ja mille väärtuse muutuse risk on ebaoluline, aga mitte raha, mida Grupp on kohustatud hoidma keskpankades, milleks on kohustuslikud intressi mittekandvad reservid ja hoiused, mida ei saa kasutada LHV igapäevase äritegevuse rahastamiseks.

5. Finantsvarad

5.1 Esmane kajastamine ja kajastamise lõpetamine

Finantsvarasid kajastatakse finantsseisundi aruandes hetkel, mil Grupist saab instrumendi lepinguline osapool, ja neid mõõdetakse esmasel arvelevõtmisel õiglasel väärtuses. Tehingukulud liidetakse algsele õiglasele väärtusele, v.a õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade tehingukulud, mis kajastatakse kasumiaruandes. Õiglasel väärtuses ja korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad finantsvarad kajastatakse finantsseisundi aruandes tehingupäeval.

Finantsvara kajastamine lõpetatakse, kui (a) vara on lunastatud või õigused varast tulenevatele rahavoogudele on muul viisil lõppenud või (b) Grupp on loovutanud õigused varast tulevatele rahavoogudele või on sõlminud rahavoogude edasiandmise kokkuleppe, kusjuures (i) sisuliselt kõik vara omamisega seotud riskid ja hüved on üle antud või (ii) riskid ja hüved pole üle antud, kuid kontroll vara üle ei säili.

Kontroll vara üle säilib, kui vastaspoolel pole võimalik vara tervikuna müüa sõltumatule kolmandale osapoolle ilma müügiipiiranguid kehtestamata.

5.2 Edasine kajastamine

Grupp liigitab oma finantsvarad edasise kajastamise jaoks järgmiselt: finantsvarad, mida mõõdetakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande; finantsvarad, mida mõõdetakse õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi ja finantsvarad, mida mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Liigitamine sõltub sellest, kas finantsvara on võlainstrument, omakapitaliinstrument või tuletisinstrument.

5.3 Võlainstrumentid (laenuid ja võlaväärtpaberid)

Liigitamise jaoks hinnatakse finantsvarade haldamise ärimudelit ning seda, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid. Ärimudeli hindamisel vaadeldakse homogeenseid portfelle/tooteid, mis on tuvastatud lähtuvalt sellest, kuidas Grupi üksustes vastavat äri juhitakse. Hindamine põhineb realistlikel stsenaariumidel ning seejuures võetakse arvesse, kuidas portfelli hinnatakse ja sellest juhtkonnale aru antakse; millised riskid mõju-

tavad portfelli tulemuslikkust ja kuidas neid riske juhitakse; kuidas toimub juhtide tasustamine; samuti müükide sagedust, väärtust ja ajastust ning nende põhjuseid. Selleks, et määrata kindlaks, kas lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid, määratletakse põhiosa kui võlainstrumenti õiglast väärtust esmasel kajastamisel. Põhiosa summa võib instrumenti kehtivusaajal muutuda, kui tehakse tagasimakseid või kui intresse kapitaliseeritakse.

Intressirahavood hõlmavad tavapäraseid laenuandmise komponente, sh tasu raha ajaväärtuse, krediidi- ja likviidsusrisi ja administratiivkulude eest ning kasumimarginaali. Kui on muid lepingulisi tingimusi, millega kaasneb mingi muu risk või volatiilsus, ei ole ainult põhiosa- ja intressimaksede kriteerium täidetud. Ainult põhiosa- ja intressimaksede kriteeriumi täitmist kontrollitakse enne iga uue toote kinnitamist.

Võlainstrumente kajastatakse järgmistel finantsseisundi aruande kirjetel: „Raha ja raha ekvivalendid“, „Nõuded keskpankadele, krediidiasutustele ja investeerimisühingutele“, „Laenuid ja nõuded klientidele“, „Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande“, „Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses“, „Muud nõuded klientidele“ ja „Muud finantsvarad“ ning need sisaldavad instrumente järgmistes mõõtmiskategooriates.

Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande: võlainstrumentid kajastatakse selles kategoorias, kui need ei vasta korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi mõõtmise kriteeriumidele. See on nii juhul, kui instrumente hoitakse kauplemiseesmärgil. Finantsvarasid hoitakse kauplemiseesmärgil, kui neid hoitakse selleks, et need lühiajalises perspektiivis müüa ja müügil kasumit teenida. Võlainstrumente kajastatakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, kui neid juhitakse või hinnatakse õiglasel väärtuse alusel või hoitakse selleks, et müüa, või kui nende rahavood ei ole ainult põhiosa- ja intressimaksed.

Õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi: võlainstrumentid liigitatakse sellesse kategooriasse, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused: (a) ärimudeli eesmärk on hoida varasid nii lepinguliste rahavoogude saamise kui ka müümise eesmärgil ja (b) lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid. Neid varasid mõõdetakse õiglasel väärtuses ja õiglasel väärtuse muutusest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse muus koondkasumis ja akumuliseeritakse omakapitalis. Akumuliseeritud kasum või kahjum liigitatakse omakapitalist ümber kasumiaruandesse, kui võlainstrumenti kajastamine lõpetatakse. Intressikandvatelt finantsvaradelt arvestatakse intressitulu, kasutades sisemise intressimäära meetodit, ja eeldatav krediidikahju kajastatakse kasumiaruandes.

Korrigeeritud soetusmaksumuses: võlainstrumentid liigitatakse sellesse kategooriasse, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused: (a) ärimudeli eesmärk on hoida varasid lepinguliste rahavoogude kogumise eesmärgil ja (b) lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimak-

seid. Nende varade brutoraamatupidamisväärtust mõõdetakse sisemise intressimäära meetodil ja korrigeeritakse eeldatavate krediidikahjudega.

5.4 Omakapitaliinstrumentid

Omakapitaliinstrumentid kajastatakse üldjuhul finantsvaradena õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Samas võib juhtkond teha esmasel arvelevõtmisel ka otsuse kajastada omakapitaliinstrumente õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemiseesmärgil.

5.5 Tuletisinstrumentid

Tuletisinstrumentid, mida hoitakse kauplemiseesmärgil, liigitatakse instrumentideks, mida mõõdetakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

5.6 Muutused

Grupp võib läbi rääkida või muuta lepingutingimusi. Kui uued tingimused on algsetest oluliselt erinevad, siis lõpetab Grupp algse finantsvara kajastamise ja võtab arvele uue vara. Grupp hindab lisaks, kas uuel finantsvaral esineb esmasel arvelevõtmisel krediidikvaliteedi halvenemise tunnuseid. Kui tingimused ei ole oluliselt erinevad, siis muutuse tõttu kajastamist ei lõpetata ning Grupp arvestab brutoraamatupidamisväärtuse ümber uute lepinguliste rahavoogude ja finantsvara algse sisemise intressimäära alusel ning kajastab muutumisest tingitud kasumi või kahjumi.

5.7 Ümberliigitamine

Harvadel juhtudel saab võlainstrumente (finantsvarasid) ümber liigitada, kui nende juhtimise ärimudelil on toimunud muutus. Erandina ei saa ümber liigitada instrumente, mis on esmasel arvelevõtmisel määratletud varaks, mida mõõdetakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

5.8 Mahakandmine

Grupp kannab finantsvarad kas osaliselt või täielikult maha, kui on tehtud kõik võimalikud pingutused finantsvara raamatupidamisväärtuse katmiseks (tagasi saamiseks) ning on jõutud järeldusele, et katmist ei saa põhjendatult eeldada. Mahakandmine tähendab kajastamise lõpetamist.

Asjaolud, mis viitavad sellele, et vara raamatupidamisväärtuse katmist (tagasi saamist) ei ole põhjendatud eeldada, on (i) võla sissenõudmise tegevuste lõpetamine ja (ii) (juhul, kui katmismeetodiks on tagatise realiseerimine) tagatise väärtuse osutumine selliseks, et see eeldatavasti nõuet ei kata.

Kui Grupi jaoks ei ole nõude sissenõudmine võimalik või majanduslikult põhjendatud, liigitatakse nõue mittetöötavaks ja lõpetatakse selle kajastamine finantsseisundi aruandes. Et nõuet mittetöötavaks liigitada, peab vähemalt üks märgitud tingimustest olema täidetud. Kui lootusetuks liigitatud ja mahakantud nõue hiljem laekub, kajastatakse saadud summa tuluna.

IFRS 9 mõõtmiskategooria		Varaklass	31.12.2023	31.12.2022	
Finantsvarad	Korrigeeritud soetusmaksumuses	Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele	3 119 394	2 482 288	
		Laenud ja nõuded klientidele	Laenud juriidilistele isikutele	2 205 016	1 963 215
			Laenud eraisikutele	1 356 775	1 245 357
		Võlaväärtpaberid		321 888	364 230
		Muud nõuded klientidele		49 505	21 019
		Muud finantsvarad		273	124
	Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Aktsiad ja fondiosakud		745	1 075
		Noteeritud võlaväärtpaberid		11 551	765
		Tuletisinstrumendid		301	40
		Pensionifondide osakud		5 856	7 474
Finantskohustised	Korrigeeritud soetusmaksumuses	Võlad keskpankadele (TLTRO)	0	147 841	
		Klientide hoiused	5 731 005	4 900 515	
		Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	563 728	438 642	
		Võlad tarnijatele ja muud kohustised	145 995	92 462	
		Allutatud kohustised	126 653	130 843	
	Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Tuletisinstrumendid		1 843	3 850

6. Finantsvarade väärtuse langus

Allahindluse nõuded põhinevad eeldatava krediidikahju (ECL) mudelil. ECL-i mudel näitab finantsinstrumendite krediitkvaliteedi halvenemise või paranemise üldisi suundumusi.

ECL kajastatakse kõigile korrigeeritud soetusmaksumuses ja õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi kajastatavatele finantsvaradele, samuti liisingunõuetele, finantsgarantiilepingutele, varalepingutele ja teatud valmisolekulaenudele.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade ja liisingunõuete ECL kajastatakse allahindlusena, st koos nende varadega finantsseisundi aruandes. Allahindlus vähendab brutoraamatupidamisväärtust. ECL valmisolekulaenudelt ja finantsgarantiilepingutelt kajastatakse eraldi, st finantsseisundi aruandes kohustisena. Allahindluste ja eraldiste korrigeerimised seoses ECL-i muutusega kajastatakse kasumiaruandes eeldatava krediidikahju netomuutusena.

Krediidiriski ja ECL-i hinnatakse erapooletult ja tõenäosusega kaalutult ning seejuures võetakse arvesse kogu aruandekuupäeva seisuga teadaolevat informatsiooni, mis on hinnangu andmisel asjakohane, sh teavet toimunud sündmuste ja praeguste tingimuste kohta ning mõistlikke ja põhjendatud prognoose tuleviku sündmuste ja majan-

dustingimuste kohta. LHV kasutab ECL-i arvutamiseks nii mudeleid kui ka individuaalseid hindamisi, mis põhinevad ekspertidelt saadud sisenditel.

ECL-i mudel kasutab kolmefaasilist lähenemist, mis lähtub krediidiriski muutusest. 12 kuu ECL-i (faas 1) rakendatakse kõikidele nõuetele, v.a juhul, kui nõude krediidirisk on esmase kajastamisega võrreldes oluliselt suurenenud. Nõuetele, mille krediidirisk on oluliselt suurenenud (faas 2) või mis on makseviivitus (faas 3), rakendatakse kehtivusaja ECL-i.

Krediidiriski mõõtmist, makseviivituse määratlust, eeldatava krediidikahju modelleerimist ja tulevikku vaatava teabe kaasamist krediidiriski mõõtmisse on üksikasjalikult kirjeldatud riskijuhtimise peatükis alapunktis „Krediidirisk“.

7. Materiaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse Grupi enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja kulutustest, mis on otseselt soetud vara vajalikku asukohta ja tööseisundisse viimisega. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse vara raamatupidamisväärtuses või vajadusel eraldi varana ainult juhul, kui on tõenäoline,

et Grupp saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikulud kajastatakse nende tekkimise perioodil tegevuskuluna.

Materiaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud kahjumid vara väärtuse langusest. Amortisatsiooni arvestamiseks kasutatakse lineaarset meetodit. Arvutustehnika, mööbli ja sisseseade aastane amortisatsioonimäär on 33%. Rendipinna parenduste amortisatsioonimäär on 20% aastas või amortiseeritakse vara rendiperioodi jooksul, sõltuvalt sellest, kummal juhul on periood lühem. Amortisatsiooni arvestatakse alates soetamise kuust kuni hetkeni, mil vara raamatupidamisväärtus väheneb vara lõppväärtuseni. Kui lõppväärtus ületab raamatupidamisväärtust, lõpetatakse amortisatsiooni arvestamine.

Iga aruandeperioodi lõpus hinnatakse, kas kasutatud amortisatsioonimeetodid ning varade lõppväärtused ja kasutusead on asjakohased, ning vajadusel neid korrigeeritakse.

Grupp viib läbi materiaalse põhivara väärtuse languse testi, kui on ilmnenud asjaolusid, mis viitavad võimalikule vara väärtuse langusele. Juhul, kui vara raamatupidamisväärtus on suurem tema kaetavast väärtusest (kas vara õiglase väärtus, millest on maha arvatud müügikulud, või vara kasutusväärtus, olenevalt sellest, kumb on suurem), hinnatakse vara kohe alla selle kaetava väärtuseni ja kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes.

Põhivara müügist saadud kasumid ja kahjumid, mille leidmiseks võrreldakse müügist laekunud summat raamatupidamisväärtusega, kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes vastavalt muu tulu ja tegevuskuluna.

8. Immateriaalsed põhivarad

Immateriaalsed varad on tuvastatavad mitterahalised varad, millel puudub materiaalne vorm. Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb vara ostuhinnast ja kulutustest, mis on otseselt seotud vara ettenähtud kasutuseks ettevalmistamisega. Pärast esmast kajastamist mõõdetakse immateriaalset põhivara finantsseisundi aruandes soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud kahjumid vara väärtuse langusest. Amortisatsiooni arvestatakse lineaarselt, erandiks on kliendilepingud (vt allpool). Ostetud litsentside amortisatsioonimäär on 33% aastas.

Uute kliendilepingute sõlmimisega seotud müügikulud kapitaliseeritakse. Kliendilepingutega seotud kapitaliseeritud müügikulud (sõlmimiskulud) amortiseeritakse kahaneva jäägi meetodil ja nende aastane amortisatsioonimäär on 12% nende varade lõppväärtusest.

Igal aruandekuupäeval hinnatakse, kas kasutatavad amortisatsioonimäärad ja -meetodid ning lõppväärtused on asjakohased.

Grupp viib läbi immateriaalse põhivara väärtuse languse testi, kui on toimunud sündmusi või ilmnenud asjaolusid, mis viitavad sellele, et vara väärtus võib olla langenud alla raamatupidamisväärtuse.

Kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse summas, mille võrra vara raamatupidamisväärtus ületab selle kaetavat väärtust, mis on kas vara õiglase väärtus, millest on maha arvatud müügikulud, või kasutusväärtus, olenevalt sellest, kumb on kõrgem.

9. Mittefinantsvarade väärtuse langus

Määramata kasuliku elueaga varasid (sh firmaväärtust) ei amortiseerita. Selle asemel kontrollitakse kord aastas vara võimalikku väärtuse langust, võrreldes vara raamatupidamisväärtust vara kaetava väärtusega.

Piiramatu kasutuseaga varade ning amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikku langust alati, kui sündmused või asjaolud viitavad sellele, et vara väärtus võib olla langenud alla raamatupidamisväärtuse. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda vara raamatupidamisväärtusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara raamatupidamisväärtus ületab vara kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on kas vara õiglase väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse test viiakse läbi väikseima võimaliku varagrupi suhtes, mille rahavoogusid on võimalik eristada (raha teeniv üksus).

Kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse kasumiaruandes.

Kui vara on alla hinnatud, siis hinnatakse igal järgmisel aruandekuupäeval, kas vara kaetav väärtus võib olla vahepeal tõusnud (v.a kahjum firmaväärtuse väärtuse langusest, mida ei tühistata). Kui väärtuse languse testi tulemusena selgub, et vara või varagrupi (raha teeniva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle selle raamatupidamisväärtuse, tühistatakse varem kajastatud kahjum vara väärtuse langusest kuni raamatupidamisväärtuseni, mis oleks kujunenud (võttes arvesse amortisatsiooni), kui kahjumit vara väärtuse langusest ei oleks eelnevatel perioodidel kajastatud. Allahindluse tühistamist kajastatakse kasumiaruandes põhivara allahindluse kulu vähendamisena.

10. Valmisolekulaenu, finantsgarantiid ja täitmisgarantiid

Grupp võtab siduvaid laenuandmiskohustusi (valmisolekulaenu). Valmisolekulaenu on tühistamatud või tühistatavad ainult oluliste kahjulike muutuste korral. Valmisolekulaenu võetakse algselt arvele õiglasest väärtusest, mida tavaliselt väljendab saadud tasude summa. Seda summat amortiseeritakse lineaarsel meetodil valmisolekulaenu kogu kehtivusaja jooksul. Erandiks on sellised valmisolekulaenu, mille puhul on tõenäoline, et Grupp sõlmib konkreetse laenulepingu ega kavata seda laenu müüa vahetult peale väljastamist. Sellise valmisolekulaenu tasud kajastatakse tulevikus ja lisatakse laenu kajastamisel algselt raamatupidamisväärtusele.

Iga aruandeperioodi lõpus kajastatakse valmisolekulaenu summas, mis sisaldab (i) algselt kajastatud summa amortiseerimata jääki, millele on lisatud (ii) eeldatava krediidikahju mudeli alusel arvutatud allahindlus, v.a juhul, kui on võetud kohustus väljastada turuintressimäärast madalama intressimääraga laenu, mille puhul kajastatakse valmisolekulaenu ühes nimetatud väärtusest, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Valmisolekulaenu raamatupidamisväärtus väljendab kohustist. Kui leping sisaldab nii laenu kui ka väljavõtmata valmisolekulaenu ja Grupil pole võimalik väljavõtmata laenukomponendi ja laenukomponendi ECL-i eristada, siis kajastatakse väljavõtmata valmisolekulaenu ECL-i koos laenu ECL-iga. Seda osa ECL-ide kogusummast, mis ületab laenu brutoraamatupidamisväärtust, kajastatakse kohustisena.

Grupp väljastab finantsgarantiisid. Finantsgarantii on tühistamatu kohustus teha makseid, kui klient ei tee makseid kolmandale isikule, ning sellega kaasneb samasugune krediidirisk nagu antud laenudega. Finantsgarantiid võetakse algselt arvele õiglasest väärtusest, mida tavaliselt väljendab saadud tasude summa. Seda summat amortiseeritakse lineaarselt garantii kehtivusaja jooksul. Iga aruandeperioodi lõpus kajastatakse finantsgarantiisid kas (i) tagatud riskipositsiooni allahindluse summas, mis määratakse kindlaks eeldatava krediidikahju mudeli abil või (ii) algselt kajastatud summa amortiseerimata jäägi summas, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Lisaks kajastatakse ECL-i katteks allahindlus saadaolevatele tasudele, mis on kajastatud finantsseisundi aruandes varana.

Täitmisgarantiid on lepingud, mis tagavad hüvitise juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingulisi kohustusi. Sellised lepingud ei anna üle krediidiriski. Täitmisgarantiid võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtusest, mida tavapäraselt väljendab saadud teenustasude summa.

Tasude summat amortiseeritakse lineaarselt lepinguperioodi vältel. Iga aruandeperioodi lõppedes hinnatakse täitmisgarantiid kas (i) algselt kajastatud tasude amortiseeri-

mata jäägi summas või (ii) kulutuste summas, mis on parima hinnangu alusel vajalik lepingu täitmiseks iga aruandeperioodi lõpus ja mis on nüüdisväärtusesse diskonteeritud, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Kui Grupil on lepinguline õigus täitmisgarantii alusel tasutud summat kliendilt sisse nõuda, siis võetakse selline summa garantii saajale rahalise kahju korvamise hetkel arvele kui laenu ja nõue.

11. Finantskohustised

Grupp liigitab finantskohustisi järgmiselt:

- finantskohustised, mida mõõdetakse õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande,
- finantskohustised, mida mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses,
- finantsgarantiilepingud ja valmisolekulaenu.

Tuletisinstrumentid liigitatakse õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande kajastatavateks finantskohustisteks, nagu on avalikustatud peatüki „Teave oluliste arvestuspõhimõtete kohta“ punktis 5. Kõiki muid finantskohustisi mõõdetakse pärast esmast kajastamist korrigeeritud soetusmaksumuses sisemise intressimäär meetodil. Sisemise intressimäär arvutamisel võetakse arvesse ka tehingukulud. Erinevused laekunud summade (miinus tehingukulud) ja lunastusväärtuse vahel kajastatakse kasumiaruandes instrumendi kehtivusaja jooksul, kasutades selleks sisemist intressimäär. Intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu“.

Klientide hoiused võetakse arvele väärtuspäeval õiglasest väärtusest, millest on maha arvatud tehingukulud. Edaspidi mõõdetakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades selleks sisemise intressimäär meetodit. Tekkepõhiselt arvestatud intressikohustisi kajastatakse samal kirjel.

Saadud laenu, emiteeritud võlaväärtpaberid ja sarnased allutatud kohustised võetakse algselt arvele õiglasest väärtusest, millest on maha arvatud tehingukulud (laekumisel saadud raha miinus tehingukulud). Allutatud kohustiseks loetakse kohustisi, mis krediidiasutuse likvideerimise või pankroti väljakuulutamise korral rahuldatakse pärast teiste võlausaldajate õigustatud nõuete rahuldamisest. Muud finantskohustised (võlad tarnijatele, viitvõlad ja muud võlakohustised) võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtusest, millest on maha arvatud tehingukulud, ning edaspidi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantskohustiste kajastamine lõpetatakse, kui need on kustutatud (st lepinguga kindlaks määratud kohustus on täidetud, tühistatud või aegunud).

12. Aktsiapõhised maksed

AS LHV Group on kehtestanud aktsiapõhistel maksetel põhineva optsooniprogrammi, mille kohaselt ettevõtte tasub Grupi töötajatele nende teenuste eest LHV Groupi omakapitaliinstrumentidega (optsoonidega). Väljastatud optsoonide eest saadud teenuste õiglane väärtus kajastatakse optsooniprogrammi kehtivuse jooksul Grupi tööjõukuluna ning omakapitali (muude reservide) suurenemisena. Kuluna kajastatav summa leitakse optsoonide õiglase väärtuse alusel optsoonide väljastamise hetkel. Väljastatud optsoonide õiglase väärtuse leidmisel:

- võetakse arvesse turupõhiseid tegevustulemusete tingimusi (turutingimusi), mis mõjutavad optiooni hinda (nt LHV Groupi aktsiahinda);
- jäetakse arvestusest välja mistahes teenuse ja mitteturupõhiste tingimuste (üleandmistingimused, mis ei ole turutingimused) mõju, nt kasumlikkuse ja müügikasvu eesmärgid ning töötaja jäämine ettevõttesse tööle määratud ajaks.

Iga aruandeperioodi lõpus hindab Grupp, kui palju optioone tuleb eeldatavasti üleandmistingimuste (muud kui turutingimused) alusel üle anda. Algsete hinnangute muutuse mõju kajastatakse kasumiaruandes ning vastukandena omakapitalis.

Kui optioonid realiseeritakse, emiteerib LHV Group uusi aktsiaid.

Optsoonide väljastamist LHV Groupi tasandil tema tütar-ettevõtte töötajatele käsitatakse kui kapitali sissemakset tütar-ettevõttesse. Töötajatelt saadud teenuste õiglast väärtust, mida mõõdetakse väljastamise kuupäeva seisuga, kajastatakse emaettevõtte aruandes üleandmisperioodi jooksul tütar-ettevõttesse tehtud investeeringu suurenemisena ning samas ulatuses krediteeritakse omakapitali. Kui optioon realiseeritakse pärast kolmeaastase perioodi möödumist, ei teki vastavalt seadusele sotsiaalmaksu kohustust.

13. Tingimuslikud kohustised

Tingimuslikud kohustused (garantiid, v.a finantsgarantiid, ja muud kohustused), mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui mitterealiseerumine või millega seotud kulud ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad muutuda kohustisteks, avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustistena.

Tingimuslikud kohustised võivad ajas muutuda esialgselt ootusest erineval viisil. Seetõttu hinnatakse neid järjepidevalt portfelli põhisel, et tuvastada, kas majanduslikku kasu väljendavate ressursside väljavool on muutunud tõenäoliseks.

Kui on muutunud tõenäoliseks, et seni tingimuslikuks liigitatud kohustise või kohustiste portfelli tõttu on vajalik tulevase majandusliku kasu väljavool, kajastab Grupp eraldise selle perioodi raamatupidamise aastaaruandes, mil vastav tõenäosuse muutus toimus (v.a väga harvad juhud, kui kohustist ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata).

14. Teenustasutulud ja -kulud

Teenustasutulud sisaldavad kliendilepingutest saadavaid tulusid. Teenustasutulud ei sisalda tulusid rendilepingutest ja finantsinstrumentidest või teistest lepingulistest kohustustest, mis on IFRS 9 „Finantsinstrumentid“ kohaldamisalas.

Tasud, mida võetakse arvesse korrigeeritud soetusmaksu summas mõõdetava finantsinstrumendi sisemise intressimäära arvutamisel, nt laenu lepingutasu, jaotatakse instrumendi eeldatava tähtaja peale, rakendades sisemise intressimäära meetodit, ja kajastatakse real „Netointressitulu“.

Teenustasutuludid kajastatakse vastavalt sellele, kuidas lubatud teenuseid klientidele osutatakse, ja summas, mis peegeldab tasu, mida LHV-l on tema hinnangul nende teenuste osutamise eest õigus saada.

Teenustasutuludid kajastatakse lineaarselt aja jooksul (kogu teenuse osutamise perioodi vältel), kui klient saab ja tarbib Grupi toimingust saadavaid hüvesid üheaegselt. Muutuvat tasu kajastatakse ainult sellises ulatuses, mille puhul on juhtkonna hinnangul väga tõenäoline, et kajastatud tulu hiljem olulisel määral ei tühistata.

Muid teenustasutuludid kajastatakse sel ajahetkel, mil Grupp täidab oma toimingukohustuse, mis tavaliselt toimub tulu aluseks oleva tehingu teostamisel. Saadud või saadav tasu väljendab tehingu hinda teenuste eest, mis on eristatavad toimingukohustused.

Peamisi teenustasu liike on kirjeldatud allpool.

Teenustasutuludid klientidele osutatud varahaldusteenuste eest kajastatakse tuluna perioodi jooksul, mil teenust osutatakse. Tulemustasutulu kajastatakse, kui on väga tõenäoline, et kajastatud tulu hiljem olulisel määral ei tühistata, mis enamasti eeldab, et tulemustasu kriteeriumid on täidetud.

Maakleri- ja komisjonitasusid ning tasusid kolmandate isikute nimel tehtud tehingute eest (nt äri omandamise või müügi korraldamise eest) kajastatakse tehingu lõpuleviimisel.

Teenustasutulude teenimisega otseselt seotud kuludid kajastatakse teenustasukuludena.

15. Varahaldusteenused

Grupp osutab varahaldusteenuseid (vt lisa 22). Kolmandatele isikutele kuuluvate hallatavate varade üle peetakse arvestust finantsseisundi aruande väliselt. Grupp saab selliste varade hoidmise ja haldamise eest teenustasusid. Varahaldusteenuste osutamisest ei teki Grupile krediidi- ega tururiski.

16. Ettevõtte tulumaks

16.1 Ettevõtte tulumaks Eestis

Eesti äriühingud ei maksa üldiselt tulumaksu aruandeaastal teenitud kasumilt. Tulumaksu makstakse kasumieraldistelt – nii otsestelt (dividendid ja muud omakapitali väljamaksed) kui ka kaudsetelt (ettevõtlusega mitteseotud kulud, siirdhinna korrigeerimised, teatavad maksed maksuparadiisidesse jne). Dividendide ja muude kasumieraldiste tulumaksumäär on 20% (tasumisele kuuluv maksusumma moodustab 20/80 väljamakse netosummast). Alates 2019. aastast rakendatakse regulaarsetele dividendiväljamaksetele madalamat, 14% maksumäära (tasumisele kuuluv maksusumma moodustab 14/86 väljamakse netosummast). Madalamat maksumäära saab rakendada ulatuses, mis on väiksem või võrdne kolme eelneva aasta keskmise maksustatud dividendisummaga.

Dividendiväljamaksega kaasnev tulumaks kajastatakse kohustisena ja tulumaksukuluna siis, kui dividend välja kuulutatakse. Tulumaks kuulub tasumisele väljamakse tegemise kuule järgneva kuu 10. kuupäevaks.

Alates 2018. aasta II kvartalist on krediidasutused kohustatud tasuma kvartali kasumilt 14% avansilist tulumaksu (vt lisa 26). Avansiline tulumaks tuleb tasuda kvartalile järgneva kolmanda kuu 10. kuupäevaks. Avansiline tulumaks ei kuulu tagastamisele ja seega kajastatakse tasutud tulumaks kuluna, kuid selle arvelt saab krediidasutus vähendada tuleviku dividendiväljamaksetelt tasumisele kuuluvat tulumaksu. LHV on kasvav ettevõtte ja tasutud avansilist tulumaksu lähemas tulevikus kasutada ei saa. Seepärast kajastatakse seda kuluna.

16.2 Ettevõtte tulumaks teistes riikides

Ühendkuningriigis asuva ettevõtte kasumit, mida on vastavalt kohalikes maksuseadustes lubatule korrigeeritud püsivate ja ajutiste erinevustega, maksustatakse tulumaksuga.

Ettevõtte tulumaksumäärad	2023	2022
Ühendkuningriik	19-25%	20%

17. Kindlustuslepingute liigitamine

Kindlustusleping on kindlustusandja ja kindlustusvõtja vahel kirjalikus vormis sõlmitud kokkulepe, mille kohaselt kindlustusvõtja kohustub tasuma lepingus märgitud kindlustusmakseid ning kindlustusandja kohustub kindlustusjuhtumi saabumisel välja maksma kindlustussumma või -hüvitise või täitma muid lepinguliselt kohustusi. Kõik Grupi kindlustusseltsi poolt klientidega sõlmitavad lepingud liigituvad kindlustuslepinguteks.

Grupi kindlustusselts sõlmib kahjukindlustuslepinguid, mille kehtivusaeg on enamasti üks aasta. Eranditeks on lühiajalised reisikindlustuse lepingud, mis sõlmitakse ühe reisi jaoks ja selle toimumise ajaks ning seadmekindlustuse ja pikendatud garantii lepingud, mille kehtivusaeg võib olla pikem kui üks aasta.

Edasikindlustus

Edasikindlustus on kindlustusandja poolt võetud kindlustusriskide osaline ülekandmine edasikindlustusandjale edasikindlustuslepingu alusel. Edasikindlustuslepingud on üldjuhul sõlmitud üheks aastaks, erandiks on proportsionaalsed edasikindlustuslepingud liikluskindlustuses, mis sõlmitakse kolmeks aastaks.

Tuleviku väljamaksete kohustise ja rahuldamata nõuete eraldise edasikindlustusandja osa kajastatakse vastavalt edasikindlustuslepingute tingimustele.

Tuleviku väljamaksete kohustis

Tuleviku väljamaksete kohustise arutamiseks leitakse jooksvate hinnangute alusel tuleviku rahavood, mis seejärel diskonteeritakse vajadusel nende nüüdisväärtusesse. Kuna ettevõtte ei ole kindlustuslepinguid, mis kestaksid kauem kui aasta, siis rahavoogusid ei diskonteerita. Kohustis peegeldab kindlustuslepingu seda osa, mis kuulub täitmisele tulevikus.

Ettevõtte korraldab vähemalt korra aastas piisavuse testi, et hinnata tuleviku väljamaksete kohustise adekvaatsust. Kui testi tulemus on negatiivne ja lepingute grupp osutub tegelikult kahjumliikuks, suurendab ettevõtte tuleviku väljamaksete kohustist ja kajastab lepingute grupi kahjumit.

Tuleviku väljamaksete kohustise edasikindlustusandja osa arvutatakse ainult nende lepingute jaoks, mis on kaetud proportsionaalse edasikindlustuse lepinguga.

Rahuldamata nõuete eraldis

Rahuldamata nõuete eraldis väljendab kindlustusandja kohustust katta juba toimunud kindlustusjuhtumitega seotud nõudeid, mida pole veel rahuldatud. Eraldise kajastamiseks leitakse kättesaadava teabe, varasemate perioodide andmete ja aktuaarsete arvutuste abil hinnangulised rahuldamata nõuetega seotud kulud.

Rahuldamata nõuete eraldise oluliseks komponendiks, lisaks juhtumipõhistele reservidele (käsitletud, kuid mitte lahendatud ning teatatud, kuid mitte käsitletud), on nõuded, mis on seotud kindlustusjuhtumitega, mis on juba toimunud, kuid millest aruandekuupäevaks ei ole veel kindlustusandjale teatatud. Toimunud, kuid teatamata kindlustusjuhtumitest tingitud nõuete eraldise arvutamiseks prognoositakse statistiliste meetodite ja varasemate perioodide andmete abil selliste tulevikunõuete summa. 31.12.2023 seisuga moodustab see ligikaudu 20% kindlustusandja rahuldamata nõuete eraldisest.

IFRS 17 nõuete kohaselt peavad kindlustusandjad eespool märgitud nõuete tasumise kulu hindamisel võtma arvesse raha ajaväärtust, eriti kui nõude aluseks oleva kindlustusjuhtumi toimumise ja nõude tasumise vahele jääv ajaperiood on märkimisväärselt pikk.

Kuna enamik neist nõuetest lahendatakse aasta jooksul pärast nende esitamist, siis neid ei diskonteerita.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

LISA 1 Üldine informatsioon

AS-i LHV Group ja tema tütarettevõtete (edaspidi koos nimetatud Grupp või LHV) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis on koostatud seisuga 31. detsember 2023, on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS), nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud. Tütarettevõtted on AS LHV Pank, AS LHV Finance (AS-i LHV Pank tütarettevõtte), AS LHV Varahaldus, AS LHV Kindlustus, AS LHV Paytech ja LHV Bank Ltd. AS-il LHV Group on 65% osalus AS-is LHV Kindlustus ja läbi AS i LHV Pank 65% osalus AS-is LHV Finance.

AS LHV Group on aktsiaselts, mis on registreeritud Eesti Vabariigis ja mille asukoht on Eesti. Ettevõtte ametlik aadress on Tartu mnt 2, Tallinn. AS LHV Group on valdusettevõtte. AS LHV Pank osutab pangateenuseid ning finantsnõustamise ja väärtipaberivahenduse teenuseid Eestis ja Ühendkuningriigis. Klientide teenindamiseks on pangal kontorid Tallinnas, Tartus ja Pärnus. Londoni filiaal suleti 2023. aastal.

LHV Bank Ltd asutati 2021. aastal ja selle asukohaks on Ühendkuningriik. AS LHV Finance pakub järelmaksu ja tarbijakrediidi teenuseid. AS LHV Varahaldus osutab pensioni- ja muude fondide valitsemise teenust. AS LHV Kindlustus pakub mitmesuguseid kahjukindlustuse tooteid. AS LHV Paytech pakub makselahendusi. Seisuga 31. detsember 2023 töötas Grupis 1 094 täistööajaga töötajat, sh 45 passiivset töötajat (31. detsember 2022: 922 töötajat, sh 47 passiivset).

Juhatus kiitis käesoleva konsolideeritud majandusaasta aruande (sh konsolideeritud raamatupidamise aruande) heaks 23. veebruaril 2024. Olulist mõju AS-i LHV Group üle omavad Rain Lõhmus 21,46% ja Andres Viisemann 11,18% hääleõigusega (vt ka lisa 21). Juhatus kinnitatud konsolideeritud aastaaruande peavad kinnitama ka nõukogu ja aktsionärid. Aktsionärid omavad õigust jätta konsolideeritud aastaaruanne kinnitamata ja nõuda uue aastaaruande koostamist.

LISA 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused

Juhtkond kasutab kooskõlas IFRS-iga raamatupidamislikke hinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad raamatupidamise aruandes esitatud summasid. Kuigi need hinnangud põhinevad juhtkonna parimatel teadmistel ning otsustel, võivad tegelikud tulemused hinnangutest erinevaks kujuneda. Juhtkond on kasutanud raamatupidamislikke hinnanguid laenu, nõuete ja investeeringute väärtuse hindamisel (lisad 10, 11, 12 ja 14), materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade kasulike eluigade määramisel (lisa 16), firmaväärtuse katteväärtuse testides (lisa 6) ja kindlustuse kohustiste hindamisel (lisa 18).

Hinnanguid ja otsuseid vaadatakse järjepidevalt üle, võttes arvesse mineviku kogemusi ja muid tegureid, sh ootusi tulevaste sündmuste kohta, mis antud hetkel ja tingimustes tunduvad põhjendatud. Juhtkonna hinnangute muutusi kajastatakse edasiulatuvalt.

Kõige olulisemad hinnangud ja eeldused on seotud standardiga IFRS 9, täpsemalt krediidiriski olulise suurenemise (SICR) kriteeriumide, makseviituse tõenäosuse (PD) ja makseviitusest tingitud kahjumäära (LGD) arvutamise ning finantsvarade liigitamise jaoks vajaliku ärimudeli ja ainult põhiosa ja intressimaksete hinnanguga. Lisateavet leiab riskijuhtimise peatüki punktist 2 ja edasisest tekstist.

Eeldatava krediidikahju (ECL) arvutamine sisaldab mitmeid olulisi aspekte, kus juhtkonna otsustel on suur mõju. Eeldatava krediidikahju hindamine on olemuslikult ebakindel ja

hinnangute täpsus sõltub paljudest teguritest, nt makromajanduslikest prognoosidest, ning nõuab kompleksset modelleerimist ja otsuste langetamist. Krediidiriski olulise suurenemise hindamine, mis on nõutud standardiga IFRS 9, eeldab märkimisväärse mõjuga otsuste langetamist. Igal aruandekuupäeval hindab Grupp, kas krediidirisk on esmase kajastamisega võrreldes oluliselt suurenenud, võttes arvesse makseviituse riski muutust finantsinstrumendi ülejäänud kehtivusajal ja peamisi riskitunnuseid, mida kasutatakse Grupi riskijuhtimise protsessides. Teine valdkond, kus tuleb olulise mõjuga otsuseid teha, on tulevikku vaatava teabe ja makromajanduslike stsenaariumide arvessevõtmine. IFRS 9 kohaselt tuleb krediidikahjusid hinnata erapooletult ja tõenäosusega kaalutult. Seejuures tuleb hinnata mitmeid võimalikke tulemusi, sh tulevaste majandustingimuste prognoose. LHV kasutab ECL-i mõõtmisel tulevikku vaatava teabe alusena sisemiselt koostatud makromajandusprognoose. LHV kasutab ECL-i mõõtmisel nii mudeleid kui ekspertidelt saadud sisenditel põhinevaid otsuseid. Ekspertidelt saadud sisendit kasutatakse selleks, et võtta otsustamisel arvesse tegureid, mida modelleerimise teel leitud ECL ei arvesta. ECL-ide hindamiseks vajalikud otsused sõltuvad arvutuste tulemustest, olulisusest ja üksikasjalise teabe kättesaadavusest. Mudeleid, hinnanguid ja eeldusi vaatavad regulaarselt üle riskijuhtimisega tegelevad üksused.

LISA 3 Varade ja kohustiste saldeerimine

Grupp on saldeerinud järgnevad varad ja kohustised.

Saldeeritud varad ja kohustised tuhandetes eurodes	Brutosumma finantsseisundi aruandes enne saldeerimist	Saldeerimine	Netosumma finantsseisundi aruandes	Seotud instrumendid ja tagatised, mida ei ole finantsseisundi aruandes saldeeritud		Netosumma
				Finantsinstrumendid	Saadud rahalised tagatised	
31.12.2023						
Varad						
Tuletisinstrumendid	301	0	301	0	0	0
Kohustised						
Tuletisinstrumendid	1 843	0	1 843	0	0	0
31.12.2022						
Varad						
Tuletisinstrumendid	40	0	40	0	0	0
Kohustised						
Tuletisinstrumendid	3 850	0	3 850	0	0	0

LISA 4 Finantsvarade ja -kohustiste õiglase väärtus

Finantsvarade ja -kohustiste õiglase väärtus seisuga 31.12.2023

tuhandetes eurodes	Lisa	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Õiglase väärtus	Raamatupidamisväärtus	Erinevus
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande							
Aktsiad ja fondiosakud*	11	745	5 856	0	6 601	6 601	0
Võlaväärtpaberid õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	11	11 551	0	0	11 551	11 551	0
Strateegilised finantsinvesteeringud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	6	0	0	1 000	1 000	1 000	0
Intressimäära vahetuslepingud ja valuutaforvardid	11	0	301	0	301	301	0
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kokku		12 296	6 157	1 000	19 453	19 453	0
Finantskohustised õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande							
Intressimäära vahetuslepingud ja valuutaforvardid	11	0	1 843	0	1 843	1 843	0
Finantskohustised õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kokku		0	1 843	0	1 843	1 843	0
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses							
Raha ja raha ekvivalendid	10	0	52 145	0	52 145	52 145	0
Nõuded keskpankadele	10	0	3 052 890	0	3 052 890	3 052 890	0
Nõuded investeerimisühingutele	10	0	0	12 509	12 509	12 509	0
Nõuded krediidiasutustele	10	0	1 850	0	1 850	1 850	0
Võlaväärtpaberid	11	0	319 341	0	319 341	321 888	-2 547
Laenu ja nõuded klientidele	12	0	0	3 712 931	3 712 931	3 561 791	151 140
Muud nõuded klientidele	13	0	49 505	0	49 505	49 505	0
Muud finantsvarad	14	0	0	273	273	273	0
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses kokku		0	3 475 731	3 725 713	7 201 444	7 052 851	148 593

Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses

Klientide hoiused	16	0	5 717 361	0	5 717 361	5 731 005	-13 644
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	16	551 355	0	0	551 355	563 728	-12 373
Allutatud kohustised	19	0	124 898	0	124 898	126 653	-1 755
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	17	0	0	128 456	128 456	128 456	0
Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksu- muses kokku		551 355	5 842 259	128 456	6 522 070	6 549 842	-27 772

Finantsvarade ja -kohustiste õiglane väärtus seisuga 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Õiglane väärtus	Raamatupida- misväärtus	Erinevus
Finantsvarad õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande							
Aktsiad ja fondiosakud*	11	1 075	7 474	0	8 549	8 549	0
Võlaväärtpaberid õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande	11	765	0	0	765	765	0
Strateegilised finantsinvesteeringud õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande	6	0	0	1 180	1 180	1 180	0
Intressimäära vahetuslepingud ja valuutaforvardid	11	0	40	0	40	40	0
Finantsvarad õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande kokku		1 840	7 514	1 180	10 534	10 534	0

Finantskohustised õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande

Intressimäära vahetuslepingud ja valuutaforvardid	11	0	3 850	0	3 850	3 850	0
Finantskohustised õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande kokku		0	3 850	0	3 850	3 850	0

Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses

Raha ja raha ekvivalendid	10	0	87 933	0	87 933	87 933	0
Nõuded keskpankadele	10	0	2 390 964	0	2 390 964	2 390 964	0
Nõuded investeerimisühingutele	10	0	0	3 391	3 391	3 391	0
Võlaväärtpaberid	11	0	359 080	0	359 080	364 230	-5 150
Laenud ja nõuded klientidele	12	0	0	3 276 305	3 276 305	3 208 572	67 733
Muud nõuded klientidele	13	0	21 019	0	21 019	21 019	0
Muud finantsvarad	14	0	0	124	124	124	0
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses kokku		0	2 858 996	3 279 820	6 138 816	6 076 233	62 583

Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses

Võlad keskpankadele (TLTRO)	16	0	147 788	0	147 788	147 841	-53
Klientide hoiused	16	0	4 898 396	0	4 898 396	4 900 515	-2 119
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	16	407 290	0	0	407 290	438 642	-31 352
Allutatud kohustised	19	0	125 790	0	125 790	130 843	-5 053
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	17	0	0	84 125	84 125	84 125	0
Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksu- muses kokku		407 290	5 171 974	84 125	5 663 389	5 701 966	-38 577

* Aktsiad ja fondiosakud sisaldavad Grupi tütarettevõtte AS LHV Varahaldus investeringuid pensionifondi osakutesse summas 5 856 tuhat eurot (31. detsember 2022: 7 474 tuhat eurot). Vastavalt investeerimisfondide seadusele peab AS-i LHV Varahaldus kui fondivalitseja omandis olema 0,5% kõigist tema valitsetavate II samba pensionifondide osakutest.

Grupi juhatus on hinnanud korrigeeritud soetusmaksu- mused kajastatud varade ja kohustiste õiglast väärtust.

Õiglase väärtuse hindamiseks diskonteeritakse tuleviku rahavood turuintressikõvera alusel.

Õiglase väärtuse hierarhia tasemed (kasutatud sisendite alusel):

1. tase 1 – aktiivsel turul noteeritud hinnad;
2. tase 2 – hindamismeetodid, mis tuginevad jälgitavatele sisenditele (turupõhised andmed, nt sarnaste tehingute kursid ja määrad ning intressikõverad);
3. tase 3 – muud hindamismeetodid: a) kvantitatiivne teave õiglase väärtuse mõõtmisel kasutatud oluliste jälgimatute sisendite kohta (kui need on majandusüksuse jaoks välja töötatud ja saadaval); b) kirjeldav ülevaade õiglase väärtuse mõõtmistulemuse tundlikkusest jälgimatute sisendite muutuste suhtes (kui muutus võib põhjustada õiglase väärtuse mõõtmistulemuse olulist muutust); c) jälgimatute sisendite võimalike põhjendatud muutuste mõju.

Finantsvarade ja finantskohustiste tähtajalise struktuuri kohta vt riskijuhtimise peatüki punkti 4.

LISA 5 Tegevussegmentid

Grupp jagab oma äritegevused tegevussegmentideks oma õigusliku struktuuri alusel. LHV Pank jagab oma äritegevused kolmeks tegevussegmentiks: jaepangandus, ettevõtete pangandus ja pangateenused finantsvahendajatele. Tegevussegment on Grupi osa, mille kohta on võimalik saada eraldi finantsandmeid ja mille tegevustulemusi jälgib regulaarselt Grupi kõrgeim tegevust puudutavate otsuste langetaja.

Jaepanganduse segment pakub teenuseid eraisikutele ja väikestele juriidilistele isikutele, kelle krediitriiskipositsioon on alla 500 tuhande euro. Tegemist on tavapärase univertsaalpanganduse segmentiga, mis pakub makseid, pangakaarte, krediiti jne.

Ettevõtete panganduse segment pakub teenuseid suurtele ettevõtetele ja teistele juriidilistele isikutele, kelle krediitriiskipositsioon on üle 500 tuhande euro. Peamised tooted on mitmesugused laenud ja maksed.

Varahalduse segment osutab fondivalitseja teenuseid II ja III samba pensionifondidele ning muid fondivalitsemise teenuseid.

Järelmaksu ja tarbijakrediidi segmenti kuulub LHV Finance, kes pakub järelmaksu ja tarbijakrediiti eraisikutele Eestis.

Finantsvahendajate segment hõlmab teenuseid, mida osutab finantstehnoloogiaettevõtetele LHV Pank. Ehkki LHV Panga Ühendkuningriigi filiaali tegevus anti 2023. aasta keskel üle LHV Bankile, jätkab LHV Pank finantsvahendajatele euromaksete ja kliendivahendite hoidmise teenuste osutamist.

Kindlustuse segmenti kuulub LHV Kindlustus, kes pakub kahjukindlustust.

LHV Bankil on kolm ärisuunda – pangateenused finantsvahendajatele, VKE-de laenuid ja jaepangandus.

Muud tegevused hõlmavad treasury, emaaettevõtte ja Paytech'i tegevust. Treasury pakub muu hulgas grupisiseseid finantseerimisteenuseid, emaaettevõtte tegeleb peamiselt kapitali ja rahastamisega ning Paytech osutab teenuseid LHV Pangale, LHV Bankile ning grupivälistele klientidele.

AS-i LHV Group juhatus on määratud kõrgeimaks tegevust puudutavate otsuste langetajaks, kes vastutab rahaliste vahendite jaotamise ja äritegevuse kasumlikkuse hindamise eest. Segmenti tulemus sisaldab otseselt segmentiga seotud tulusid ja kulusid. Segmenti müügitulu sisaldab raamatupidamise aruandel põhinevat müügitulu, sh tulu segmentidevahelistest tehingutest (nt tulu laenuidelt, mida AS LHV Pank on andnud teistele Grupi ettevõtetele). Intressi- ning komisjoni- ja teenustasutulu jagunemine klientide asukoha lõikes on esitatud lisades 7 ja 8. Grupil ei ole ühtegi klienti, kellega seotud tulu moodustaks rohkem kui 10% ühestki Grupi tululiigist.

Tegevussegmentide finantsinformatsioon 2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Jae- pangandus	Ettevõtete pangandus	Varahaldus	Järelmaks ja tarbijakrediit	Finantsva- hendajad	Kindlustus	LHV Bank Ltd	Muud tegevused	Kokku
Intressitulu	85 829	132 615	50	15 580	-22 996	318	33 668	91 555	336 620
Intressikulu	40 786	-55 310	0	-6 215	28 929	-152	-4 750	-86 089	-82 801
Netointressitulu/-kulu	126 615	77 305	50	9 365	5 933	166	28 918	5 467	253 819
Komisjoni- ja teenustasutulu	34 318	6 499	8 845	951	5 816	5 006	8 030	1 261	70 727
Komisjoni- ja teenustasukulu	-16 849	-3 378	0	-740	387	0	-222	4 221	-16 581
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	17 469	3 122	8 845	211	6 203	5 006	7 808	5 483	54 146
Netokasum/-kahjum finantsvaradelt	14	-1	241	0	-3	-87	-76	641	729
Neto muud tulud/kulud	19	1 513	0	2	0	-14	106	138	1 764
Netotulud	144 117	81 940	9 136	9 578	12 132	5 071	36 756	11 729	310 459
Administratiiv- ja muud tege- vuskulud, tööjõukulud	-43 728	-20 521	-6 996	-3 767	-13 553	-4 767	-31 303	-9 686	-134 321
Kasum/kahjum enne allahindlusi	100 389	61 419	2 140	5 811	-1 421	304	5 453	2 043	176 139
Allahindlused	-812	-6,187	0	-3,746	0	0	-176	-618	-11,539
Kasum/kahjum enne tulumaksu	99 577	55 232	2 140	2 065	-1 421	304	5 277	1 425	164 599
Tulumaksukulu	-10 176	-7 323	-488	-689	-1 890	0	0	-3 094	-23 660
Perioodi puhaskasum/ -kahjum	89 401	47 909	1 652	1 376	-3 311	304	5 277	-1 669	140 939
Varad kokku	2 742 899	3 726 731	23 262	93 549	0	55 569	369 316	114 264	7 125 590
Kohustised kokku	4 180 348	885 028	725	75 203	1 114 526	50 322	315 813	-52 741	6 569 224

Tegevussegmentide finantsinformatsioon 2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Jae- pangandus	Ettevõtete pangandus	Vara- haldus	Järelmaks ja tarbi- jakrediit	Finantsva- hendajad	Kindlustus	LHV Bank Ltd	Muud tegevused	Kokku
Intressitulu	53 531	74 998	0	12 945	8 276	26	226	2 411	152 413
Intressikulu	0	-16 918	0	-2 521	0	-16	-164	-3 683	-23 302
Netointressitulu/-kulu	53 531	58 080	0	10 424	8 276	10	62	-1 272	129 111
Komisjoni- ja teenustasutulu	9 356	2 573	7 951	845	39 326	1 487	0	-43	61 495
Komisjoni- ja teenustasukulu	-2 361	-59	0	-830	-14 935	0	0	1 590	-16 595
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	6 995	2 514	7 951	15	24 391	1 487	0	1 547	44 900
Netokasum/-kahjum finantsvaradelt	-357	0	-147	0	-24	-32	7	-41	-594
Neto muud tulud/kulud	8	105	0	0	-27	-5	0	45	126
Netotulud	60 177	60 699	7 804	10 439	32 616	1 460	69	279	173 543
Administratiiv- ja muud tege- vuskulud, tööjõukulud	-21 169	-12 574	-7 076	-2 241	-20 834	-3 153	-11 739	-10 852	-89 638
Kasum/kahjum enne allahindlusi	39 008	48 125	728	8 198	11 782	-1 693	-11 670	-10 573	83 905
Allahindlused	-1 467	-472	0	-910	-53	0	0	-5 150	-8 052
Kasum/kahjum enne tulumaksu	37 541	47 653	728	7 288	11 729	-1 693	-11 670	-15 723	75 853
Tulumaksukulu	-4 365	-4 871	-830	-1 107	-1 634	0	0	-1 614	-14 421
Perioodi puhaskasum/ -kahjum	33 176	42 782	-102	6 181	10 095	-1 693	-11 670	-17 337	61 432
Varad kokku	2 840 041	3 201 314	23 681	91 711	0	29 892	41 437	-93 074	6 135 002
Kohustised kokku	3 702 964	482 009	590	72 792	1 485 722	24 814	5 750	-60 488	5 714 153

Grupi intressitulude geograafiline jaotus ning jaotus toodete lõikes on esitatud lisan 7.

LISA 6 Tütarettevõtted ja firmaväärtus

Käesolevas aruandes on seisuga 31. detsember 2023 konsolideeritud järgmised Grupi tütarettevõtted:

- AS LHV Pank (Eesti, osalus 100%);
- AS LHV Varahaldus (Eesti, osalus 100%);
- AS LHV Finance (Eesti, osalus 65% AS-i LHV Pank kaudu);
- AS LHV Kindlustus (Eesti, osalus 65%);
- LHV Bank Ltd (Ühendkuningriik, osalus 100%);
- AS LHV Paytech (Eesti, osalus 100%).

35% osalus AS-is LHV Kindlustus ja AS-is LHV Finance kuulub ettevõttele Toveko Invest OÜ.

AS LHV Paytech osteti 2022. aasta aprillis 8 000 tuhande euro eest. Saadud summa eest märkisid LHV Paytech aktsionärid LHV Group AS-i emiteeritud uusi aktsiaid.

LHV Bank Ltd asutati Ühendkuningriigis 2021. aastal.

2013. aastal asutas AS LHV Pank AS-i LHV Finance ja omab sellest 65%. 35% mittekontrolliv osalus on kajastatud konsolideeritud finantsseisundi aruandes real „Mittekontrollivate osaluste osa“.

AS LHV Group tegi 2020. aastal 5 200 tuhande euro suuruse ja mittekontrolliv osalus 2 800 tuhande euro suuruse rahalise sissemakse vastavalt 65% ja 35% osaluse eest AS-is LHV Kindlustus. Mittekontrolliv osalus on kajastatud konsolideeritud finantsseisundi aruandes real „Mittekontrollivate osaluste osa“.

Seisuga 31. detsember 2023 koosnes AS-i LHV Group konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kajastatud firmaväärtus summas 9 150 tuhat eurot järgnevalt:

- AS-i LHV Varahaldus osaluse omandamisel tekkinud firmaväärtus summas 1 044 tuhat eurot;
- firmaväärtus summas 2 570 tuhat eurot, mis tekkis Danske Capital AS-i osaluse omandamisel AS-i LHV Varahaldus poolt;
- AS-i LHV Paytech osaluse omandamisel tekkinud firmaväärtus summas 5 536 tuhat eurot.

Väärtuse languse testid viidi läbi seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022. Firmaväärtusega seonduvateks raha teenivateks üksusteks on AS LHV Varahaldus ja AS LHV Paytech. Mõlema puhul põhines kasutusväärtuse arvutus viie aasta prognoosil ja terminaalkasutusväärtusel ehk lõppväärtusel.

AS-i LHV Varahaldus väärtuse languse testi eeldused olid järgmised:

- Valitsetavate varade maht suureneb 2024. aastal eeldatavasti 10%. Pärast seda on kasv 12-14% aastas (2022. aasta keskmine kasv: 11%).
- Alates 2026. aastast on prognoosis osaliselt arvesse võetud edukustasu (2022: edukustasu võeti osaliselt arvesse alates teisest prognoosisperioodist).
- Tulenevalt majanduskeskkonnast eeldatakse kaudsete kulude kasvu 6,7% aastas (2022: 6%).
- Kasutatud diskontomäär oli 16% (2022: 16%).

AS-i LHV Paytech väärtuse languse testi eeldused olid järgmised:

- Müügitulu suureneb keskmiselt 11% aastas (2022: 20%). Kasv on kiirem 2024. ja 2025. aastal ning seejärel stabiliseerub ligikaudu 6-7% tasemele. Üle poole ettevõtte müügitulust on grupisisene.
- Tulenevalt majanduskeskkonnast ja ettevõtte kasvuplaanidest eeldatakse kaudsete kulude kasvu 13% aastas (2022: 10%).
- Kasutatud diskontomäär oli 9% esimesel viiel aastal ja 8% terminaalaastal (2022: 14%).

Mõlema testi puhul lähtus juhtkond peamiste eelduste tuletamisel varasemate aastate kogemustest, oma parimast hinnangust tõenäoliste stsenaariumide kohta ja turuandmetest. Mõlema AS LHV Varahaldus testi tulemused näitasid, et seisuga 31. detsember 2022 ja 31. detsember 2023 ületas raha teenivate üksuste kaetav väärtus nende raamatupidamisväärtust, mistõttu allahindlusi ei tehtud. AS LHV Paytech testi tulemus näitas, et raha teeniva üksuse kaetav väärtus oli väiksem kui raamatupidamisväärtus, mistõttu tehti 2023 aastal allahindlus summas 1 600 tuhat eurot (2022: allahindlust ei olnud).

Seisuga 31. detsember 2023 oli Grupil kaks mittekontrollivate osalustega tütarettevõtet (31. detsember 2022: kaks): AS LHV Kindlustus ja AS LHV Finance.

Järgnevalt on esitatud kokkuvõtlik finantsinformatsioon AS-i LHV Finance ja AS-i LHV Kindlustus kohta. Informatsioon on esitatud enne grupisiseste tehingute elimineerimist.

Kokkuvõtlik finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes	AS LHV Finance		AS LHV Kindlustus	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Käibevarad	93 408	91 591	53 856	28 624
Põhivarad	141	120	1 713	1 268
Lühiajalised kohustised	1 491	2 297	48 191	24 047
Pikaajalised kohustised	73 712	70 495	2 133	767
Netovara kokku	18 346	18 919	5 245	5 078

Kokkuvõtlik kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

tuhandetes eurodes	2023	2022	2023	2022
Neto intressi- ja teenustasutulud kokku (sh tulud kindlustustegevusest)	10 085	10 439	5 172	1 497
Kasum/kahjum enne tulumaksu	3 425	7 288	304	-1 693
Tulumaksukulu	-569	-1 107	0	0
Puhaskasum/-kahjum	2 856	6 181	304	-1 693
Koondkasum/-kahjum	2 856	6 181	304	-1 693
Mittekontrollivate osaluste osa koondkasumist/-kahjumist	1 230	2 217	106	-593

Kokkuvõtlik rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes	2023	2022	2023	2022
Rahavood äritegevusest	6 626	-12 284	4 057	4 837
Makstud intressid	-5 383	-2 407	-152	-16
Makstud tulumaks	-569	-1 107	0	0
Netorahavoog äritegevusest	674	-15 798	3 905	4 821
Netorahavoog investeerimistegevusest	-86	-134	-6 194	-1 844
Netorahavoog finantseerimistegevusest	-588	15 932	1 375	750
Raha ja raha ekvivalentide muutus	0	0	-914	3 727
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	0	0	13 086	9 359
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	0	0	12 172	13 086

17. oktoobril 2022 ostis LHV Bank Ltd laenuäri ettevõttelt Bank North Limited. Laenuäri ostuhind oli 22 080 tuhat eurot ja see arvutati järgmiselt:

tuhandetes eurodes	
Laenu põhiosa	20 078
Allahindlus krediidikahjude katteks 30.09 seisuga	-65
Ostuhinna alus kokku	20 013
Marginaal (10%)	2 001
Kogunenud intress	66
Ostuhind kokku	22 080

Vastavalt ostu-müügilepingule viidi Bank Northist LHV Banki üle 20 töötajat ning töölepingud hakkasid kehtima ostu-müügilepingu jõustumise kuupäevast.

Laenu omandamisel mõõdetakse seda algselt õiglases väärtuses vastavalt IFRS 9 nõuetele.

Tehingu tulemusena ostetud laenuportfelli õiglast väärtust hindas sõltumatult Grant Thornton (GT).

GT järeldas, et laenuportfelli soetamise eest tasutud 22 080 tuhat eurot jääb õiglase väärtuse vahemikku. Seetõttu on laenuportfelli ostumarginaal 2 001 tuhat eurot kajastatud laenude õiglase väärtuse osana (jagatud proportsionaalselt tehingu osana ostetud laenude nimiväärtuse alusel) ja seda amortiseeritakse kasutades sisemist intressimäära kuni laenuperioodi lõpuni.

Ostuhind oli selgelt seotud omandatud portfelliga ning juhtkonna esialgne hinnang on olnud, et portfelli õiglase väärtus võrdub äritegevuse eest tasutud summaga 22 080 tuhat eurot. See tähendab 10% preemiat laenude nominaalsummadele, mis on tingitud laenude kõrgest kvaliteedist ja turuintressidest kõrgematest intressimääradest.

LISA 7 Netointressitulu

Netointressitulu			
<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
Ettevõtluslaenud		138 725	79 130
sh laenud seotud osapooltele	24	163	78
sh faasi 3 intressid*		309	63
Järelmaks		3 450	3 338
Tarbimislaenud		12 126	9 607
Eralaenud		3 735	2 450
Hüpoteeklaenud		62 885	28 144
Finantsvõimenduse laenud ja väärtpaberilaenud		1 383	1 629
Krediitkaardilaenud		1 028	836
Nõuded krediidiasutustele ja investeerimisühingutele		4 964	3 668
Nõuded keskpankadele		86 519	8 594
Muud laenud		2 068	8 820
Vahesumma		316 883	146 216
Muu sarnane intressitulu			
Liising		11 365	6 407
sh liising seotud osapooltele	24	41	11
Võlaväärtpaberid		8 372	-210
sh võlaväärtpaberid õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	11	1 570	-342
Vahesumma		19 737	6 197
Intressitulu kokku	5	336 620	152 413
Intressikulu			
Klientide hoiused ja saadud laenud		-59 869	-5 965
sh seotud osapoolte hoiused	24	-109	-36
Võlad keskpankadele		0	-7 661
Muud intressikulud		-1 016	0
Allutatud kohustised	20	-21 916	-9 676
sh laenud seotud osapooltelt	24	-356	-331
Intressikulu kokku	5	-82 801	-23 302
Netointressitulu	5	253 819	129 111
Laenude intressitulud kliendi asukoha alusel			
(ei sisalda intressitulusid pangasaldodelt ja võlaväärtpaberitelt)			
<i>tuhandetes eurodes</i>		<i>2023</i>	<i>2022</i>
Eesti		233 419	140 140
Ühendkuningriik		3 346	221
Kokku		236 765	140 361

* Kuna enamik faasi 3 laene müüakse inkassofirmadele, on faasi 3 intressid kõigis laenuportfellides marginaalsed, v.a ettevõtelaenude portfellis.

Grupi intressitulude jaotus tegevussegmentide lõikes on esitatud lisas 5. Laenuportfell on esitatud lisas 12.

LISA 8 Neto komisjoni- ja teenustasutulu

Neto komisjoni- ja teenustasutulu			
<i>tuhandetes eurodes</i>			
	Lisa	2023	2022
Komisjoni- ja teenustasutulu			
Väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud		4 400	4 329
sh seotud osapooled	24	82	88
Varahaldus- ja sarnased tasud		15 311	13 581
sh Grupi valitsetavad fondid*	24	8 602	7 766
Valuuta konverteerimise tasud		5 868	8 462
Tasud kaartidelt ja arveldustelt		32 963	27 580
Tarbislaenu- ja järelmaksu teenustasud		936	845
Kindlustusteenuste teenustasud	27	3 311	237
Muud komisjoni- ja teenustasutulud		7 938	6 461
Komisjoni- ja teenustasutulu kokku	5	70 727	61 495
Komisjoni- ja teenustasukulu			
Makstud väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud		-2 440	-2 340
Kaartidega seotud kulud		-5 993	-6 216
Kaardimaksetega seotud kulud		-6 936	-7 344
Tehingukulud		-816	-1 103
Sularahaautomaatidega seotud kulud		-88	-148
Muud teenustasukulud		-308	556
Komisjoni- ja teenustasukulu kokku	5	-16 581	-16 595
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	5	54 146	44 900

* Pensioni- ja investeerimisfondide valitsemistasu on kindlaksmääratud protsent fondi koguvaradest, mis on vahemikus 0,2%–2,0% aastas.

Komisjoni- ja teenustasutulu kliendi asukoha alusel

<i>tuhandetes eurodes</i>		
	2023	2022
Eesti	55 522	54 143
Ühendkuningriik	15 205	7 352
Kokku	70 727	61 495

LISA 9 Tegevuskulud

Tegevuskulud			
<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
Palk ja preemiad		48 734	35 077
Sotsiaalmaks ja muud maksud*		17 737	11 718
Töjõukulud kokku		66 472	46 795
IT kulud		14 412	8 232
Info- ja pangateenused		1 526	1 356
Turunduskulud		3 861	3 273
Kontorikulud		2 605	1 934
Transpordi- ja sidekulud		566	568
Töötajate koostis- ja lähetuskulud		1 844	1 309
Muud sisseostetud teenused		12 584	9 059
Muud administratiivkulud		14 725	8 513
Põhivara kulum	16	13 421	7 378
Rendimaksud		1 294	161
Muud tegevuskulud		1 012	1 060
Muud tegevuskulud kokku		67 849	42 843
Tegevuskulud kokku		134 321	89 638

* sotsiaalmaks, tervisekindlustus ja muud maksed

Grupi keskmine töötajate arv 2023. aastal oli 977 (2022: 779).

Alates 2018. aastast on pensionifondi kliendilepingutega seotud müügikulud (sõlmimiskulud) kapitaliseeritud immateriaalse põhivarana vastavalt kliendisuhete eeldatavale kehtivusajale, mis on 20 aastat.

Juhul, kui need kulud oleksid kajastatud kuludena ja mitte kapitaliseeritud, oleksid turunduskulud olnud 881 tuhande euro (2022: 881 tuhande euro) võrra suuremad.

LISA 10 Raha ja raha ekvivalendid ning nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele

Raha ja raha ekvivalendid ning nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele		
<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
Nõudmiseni hoiused ja tähtajalised hoiused tähtajaga kuni 3 kuud*	49 466	91 324
Kohustuslikud reservid keskpankades	55 899	48 689
Nõudmiseni hoiused keskpankades*	3 012 179	2 342 275
Kokku	3 117 544	2 482 288
* raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes	3 061 645	2 433 599

Seisuga 31. detsember 2023 oli LHV Groupil üle 3-kuulise tähtajaga tähtajaline hoius summas 1 850 tuhat eurot (31. detsember 2022: 0 eurot). Hoius on kajastatud finantsseisundi aruandes real „Nõuded krediidiasutustele“.

Nõuete jaotus riikide lõikes on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 2. Kohustusliku panga reservkapitali nõue seisuga 31. detsember 2023 oli 1% (2022: 1%) kõigist finantseerimisallikatest (kliientide hoiused).

Reservinõuet täidetakse kuu keskmisena eurodes või Eesti Panga poolt eelnevalt aktsepteeritud välismaistes väärtpaberites.

LISA 11 Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse

Kohustuslikult määratud kui õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Aktsiad ja fondiosakud	745	1 075
Võlaväärtpaberid	11 551	765
Investeeringud valitsetavatesse pensionifondidesse (fondiosakud)	5 856	7 474
Valuutaforvardid	301	40
Finantsvarad kokku	18 453	9 354
Intressimäära vahetuslepingud ja valuutaforvardid	1 843	3 850
Finantskohustised kokku	1 843	3 850

Investeeringud õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavatesse võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse

<i>tuhandetes eurodes</i>	
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2021	135 855
Ümberliigitamine korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavateks investeerimisväärtpaberiteks	-464 027
Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	335 524
Negatiivne intressitulu (lisa 7)	-210
Ümberhindlus	2 212
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2022	9 354
Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	7 652
Intressitulu (lisa 7)	1 570
Ümberhindlus	-123
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2023	18 453

Investeeringud korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavatesse võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse

<i>tuhandetes eurodes</i>	
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses seisuga 31.12.2021	0
Ümberliigitamine	464 027
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	-99 706
Allahindlus (lisa 13)	-91
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses seisuga 31.12.2022	364 230
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	-42 353
Allahindlus (lisa 13)	11
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses seisuga 31.12.2023	321 888

Strateegilised finantsinvesteeringud õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

LHV-le laekus 2023. aastal 190 tuhat eurot Bank Northi likvideerimisest. Investeeringu raamatupidamisväärtus seisuga 31. detsember 2022 oli 180 tuhat eurot (31. detsember 2023: 0 eurot).

LHV tegi 2022. aastal väikese investeeringu summas 1 miljon eurot iduettevõttesse Tuum, kes pakub LHV Bankile panga põhisüsteemi. AS LHV Groupil on ettevõttes 1,4% osalus. LHV peamine eesmärk oli kaitsta oma tütarettevõtete huvisid, sest Tuum on LHV Bank peamine teenusepakuja. Tuum pakub kiiresti arenevat ja paindlikku modulaarset pangandustarkvara.

Modulaarsus on tootekujunduse põhikontseptsioon, mis võimaldab valida äritegevuseks vajalikud moodulid. Tuum pakub kõige sobivama tehnoloogia, et äri sisemiselt arendada. Platvorm toimib API-first põhimõttel ning põhineb mikroteenuste arhitektuuril, võimaldades rakendusi kiiresti ja mugavalt integreerida.

Intressimäära vahetuslepingute ümberhindlusest 2023. ja 2022. aastal kasumit ega kahjumit ei saadud.

LISA 12 Laenud ja nõuded klientidele

Laenud ja nõuded klientidele*tuhandetes eurodes*

	31.12.2023	31.12.2022
Laenud juriidilistele isikutele	2 228 169	1 980 700
sh ettevõttelelaenud	1 945 457	1 747 860
sh liising	136 723	121 015
sh arvelduskrediit	57 219	36 194
sh kaubalaenud	30 484	36 255
sh finantsvõimenduslaenud	3 968	3 679
sh krediitkaardid ja järelmaks	942	747
sh laenud korteriühistutele	23 418	18 273
sh faktooring	29 958	16 677
Laenud eraisikutele	1 363 347	1 248 514
sh järelmaks	13 820	15 824
sh hüpoteeklaenud	1 162 113	1 049 386
sh tarbimislaenud	83 681	77 119
sh eralaenud	48 512	52 801
sh liising	31 076	31 678
sh finantsvõimenduslaenud	6 012	6 857
sh krediitkaardilaenud	10 855	8 933
sh arvelduskrediit	17	25
sh õppelaenud	4 721	2 559
sh kinnisvaraliising	2 540	3 332
Kokku	3 591 516	3 229 214
sh laenud seotud osapooltele (lisa 24)	28 552	7 570
Allahindlus krediitkajajude katteks	-29 725	-20 642
Kokku	3 561 791	3 208 572

Muutused krediitkajajude katteks moodustatud allahindluses

<i>tuhandetes eurodes</i>	Saldo 01.01	Aasta jooksul kajastatud/tühistatud	Aasta jooksul maha kantud	Saldo 31.12
Äriklendilaenud	-15 498	-14 602	9 032	-21 068
Tarbijakrediit	-2 108	-3 231	1 029	-4 310
Investeeringute rahastamine	-13	-5	7	-11
Liising	-2 009	-758	660	-2 107
Eraklendilaenud	-1 014	-1 688	473	-2 229
2023. aasta kokku	-20 642	-20 284	11 201	-29 725
Äriklendilaenud	-15 288	-5 426	5 216	-15 498
Tarbijakrediit	-1 319	-2 092	1 303	-2 108
Investeeringute rahastamine	-130	-8	125	-13
Liising	-1 250	-1 204	445	-2 009
Eraklendilaenud	-1 062	-593	641	-1 014
2022. aasta kokku	-19 049	-9 323	7 730	-20 642

Aasta jooksul kajastatud allahindlused erinevad kasumiaruandes kajastatud allahindluse kuludest nende summade võrra, mis eelnevatel perioodidel lootusetuna maha kanti, ent aruandeperioodil laekusid. Laekumisi kajastatakse kasumiaruandes samal real, kus allahindlusi.

Krediidiriskipositsioonide ning laenude tagatiste kohta on teave esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 2.

Antud laenude jaotus valuutade lõikes on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 3.

Laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 4.

Laenude geograafiline jaotus on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 2.

Intressitulud antud laenudelt on esitatud lisa 7.

LISA 13 Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade allahindlus

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade allahindlus		
<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Laenude ja nõuete allahindlus	11 537	2 905
Finantsvarade (likviidsusportfell) allahindlus	11	91
Kokku	11 548	2 996

LISA 14 Muud nõuded klientidele

Muud nõuded klientidele		
<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Varahaldustasud klientidelt	1 420	1 281
sh seotud osapooled (lisa 24)	749	674
Muud tasud klientidele teenuste osutamise eest	18 566	8 719
Kindlustuse varad	28 953	10 985
Maksed teel ja muud nõuded	566	34
Kokku	49 505	21 019

Kõik nõuded laekuvad eeldatavasti 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva ja seetõttu on need liigitatud käibevaradeks.

LISA 15 Muud varad

Muud varad		
<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Finantsvarad		
Balti börside tagatisdeposiidid	-	24
VISA ja MasterCardi tagatisdeposiidid	273	100
Vahesumma	273	124
Mittefinantsvarad		
Ettemaksed Finantsinspeksioonile	145	1 323
Kindlustustegevusega seotud ettemaksed	4 527	2 742
Muud ettemaksed*	3 512	2 710
Vahesumma	8 184	6 775
Kokku	8 457	6 899

* ettemaksed kontoriruumide rendi, kindlustuse, kommunikatsiooniteenuste, ajakirjandusväljaannete ja koolituste eest

Ettemaksed eeldatavasti laekuvad tagasi või kasutatakse ära 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva ja seetõttu on need liigitatud käibevaradeks.

VISA tagatisdeposiidid, mis on vajalikud krediitkaarditehingute tagamiseks (2022. aastal ka Balti börside tagatisdeposiidid), on liigitatud põhivaradeks.

LISA 16 Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad ning kasutusõiguse varad

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad ning kasutusõiguse varad

<i>tuhandetes eurodes</i>	Materiaalsed põhivarad	Kasutusõiguse varad	Materiaalsed põhivarad kokku	Immateriaalsed põhivarad	Kliendilepingute sõlmimiskulud	Immateriaalsed põhivarad kokku	Kokku
Saldo 31.12.2021							
Soetusmaksumus	9 278	6 523	15 801	11 146	16 714	27 860	43 661
Akumuleeritud kulum	-4 846	-2 481	-7 327	-7 382	-8 653	-16 035	-23 362
Jääkväärtus 31.12.2021	4 432	4 042	8 474	3 764	8 061	11 825	20 299
Lisandumine	6 527	5 642	12 169	3 745	0	3 745	15 914
Sõlmimiskulude kapitaliseerimine	0	0	0	0	881	881	881
Tütaretevõtte omandamisel omandatud varad	23	0	23	896	0	896	919
Mahakandmine	-13	0	-13	-366	0	-366	-379
Amortisatsioon (lisa 9)	-1 431	-2 377	-3 808	-1 990	-1 503	-3 493	-7 301
Saldo 31.12.2022							
Soetusmaksumus	15 815	12 165	27 980	15 421	17 595	33 016	60 996
Akumuleeritud kulum	-6 264	-4 858	-11 122	-9 006	-10 156	-19 162	-30 284
Jääkväärtus 31.12.2022	9 551	7 307	16 858	6 415	7 439	13 854	30 712
Lisandumine	3 422	8 766	12 188	3 838	0	3 838	16 026
Sõlmimiskulude kapitaliseerimine	0	0	0	0	875	875	875
Mahakandmine	-56	116	60	-736	0	-736	-676
Ümberarvestused	86	14	100	537	0	537	637
Amortisatsioon (lisa 9)	-1 753	-5 344	-7 097	-3 427	-1 297	-4 724	-11 821
Saldo 31.12.2023							
Soetusmaksumus	19 181	21 047	40 228	19 060	18 470	37 530	77 758
Akumuleeritud kulum	-7 931	-10 188	-18 119	-12 234	-11 453	-23 687	-41 806
Jääkväärtus 31.12.2023	11 250	10 859	22 109	6 826	7 017	13 843	35 952

Materiaalne põhivara sisaldab arvuteid ja kontortehnikat, mööblit ning kontori renoveerimiseks tehtud kapitaliseeritud kulusid. Immateriaalne vara sisaldab litsentse, kliendilepingute sõlmimisega seotud müügikulusid (kliendilepingute sõlmimiskulusid) ja arendusväljaminekuid.

2023. ja 2022. aastal ei esinenud märke materiaalse ega immateriaalse põhivara väärtuse langusest. Kasutusõiguse varade raamatupidamisväärtus ja saldo muutused on avalikustatud lisa 19.

LISA 17 Klientide hoiused ja saadud laenud

Klientide hoiused 31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Eraisikud	Finantsettevõtted	Muud ettevõtted	Avalik sektor	Kokku
Nõudmiseni hoiused	745 277	1 219 427	1 746 452	74 571	3 785 727
Tähtajalised hoiused	1 026 781	96 704	753 648	43 265	1 920 398
Tekkepõhine intressikohustus	13 721	1 522	9 063	574	24 880
Kokku	1 785 779	1 317 653	2 509 163	118 410	5 731 005
sh seotud osapooled (lisa 24)	3 748	0	5 643	0	9 391

Klientide hoiused 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>					
Nõudmiseni hoiused	1 065 135	1 477 182	2 042 117	58 406	4 642 840
Tähtajalised hoiused	63 208	23 046	146 137	24 587	256 978
Tekkepõhine intressikohustus	336	192	156	13	697
Kokku	1 128 679	1 500 420	2 188 410	83 006	4 900 515
sh seotud osapooled (lisa 24)	765	0	6 998	0	7 763

Laenud finantsinstitutsioonidelt ja emiteeritud võlaväärtpaberid

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023		31.12.2022	
	Kohustise põhiosa	Kogunenud intress	Kohustise põhiosa	Kogunenud intress
Emiteeritud võlaväärtpaberid	311 192	2 818	188 672	545
Pandikirjad	249 577	141	249 284	141
Kokku	560 769	2 959	437 956	686

Laenud keskpankadelt

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023		31.12.2022	
	Kohustise põhiosa	Kogunenud intress	Kohustise põhiosa	Kogunenud intress
Saadud laenud keskpankadelt (TLTRO)	-	-	150 000	-2 159
Kokku	-	-	150 000	-2 159

2020. aasta juunis korraldas LHV Pank edukalt rahvusvahelistele investoritele suunatud pandikirjade esmaemissiooni mahus 250 miljonit eurot. Viieaastase tähtajaga pandikirjade emissioonil osales 31 institutsionaalset investorit ja intressimääraks kujunes 0,12%. LHV Panga emissioon oli esimene esmaemissioon pärast COVID-19 kriisi algust. Emissioon sai Moody'selt reitingu Aa1 ning see noteeriti Euronext Dublini börsil.

2021. aasta III kvartalis kaasas LHV Pank Euroopa Keskpanga TLTRO-III programmi kaudu 200 miljoni euro ulatuses negatiivse intressimääraga vahendeid, millest 50 miljonit eurot tagastati 2022. aastal ja 150 miljonit eurot tagastati 2023. aastal.

Enamiku klientide hoiuste ja saadud laenude nominaalne intressimäär on võrdne nende sisemise intressimääraga, kuna muid olulisi tasusid ei ole makstud.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus valuutade lõikes on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 3.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 4.

Klientide hoiuste ja saadud laenude geograafiline jaotus ja riskikontsentratsioon on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 2.

LISA 18 Võlad tarnijatele ja muud kohustised

Võlad tarnijatele ja muud kohustised

tuhandetes eurodes

	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Finantskohustised			
Võlad tarnijatele		2 131	1 943
Muud lühiajalised finantskohustised		15 136	9 653
Rendikohustised	19	13 415	6 766
Maksud teel		48 632	40 101
Kindlustuse kohustused		47 375	23 411
Välisolekulaenude ja finantsgarantiide eraldised		1 152	1 023
Saadud ettemaksud finantsgarantiide eest		615	1 228
Vahesumma		128 456	84 125
Mittefinantskohustised			
Saadud ettemaksud täitmisgarantiide eest		1 750	1 058
Maksuvõlad		10 630	3 086
Võlad töötajatele		4 408	3 457
sh seotud osapooled	24	179	214
Muud lühiajalised kohustised		751	736
Vahesumma		17 539	8 337
Kokku		145 995	92 462

Võlad töötajatele koosnevad aruandeperioodi maksmata töötasudest ning arvestatud preemia- ja puhkusetasukohustistest. Võlgade suurenemine on seotud töötajate arvu kasvuga. Maksud teel koosnevad välismaksetest ning võlgadest klientidele, mis on tekkinud väärtpaberitehingute vahendamisest, kui kliendi arvelduskontot on debiteeritud. Kõik kohustised, v.a finantsgarantiid, kuuluvad tasumisele 12 kuu jooksul ja on seetõttu kajastatud lühiajalistena.

LISA 19 Kasutusõiguse varad ja rendikohustised

Grupp rendib kontorirume. Grupp kajastab rendilepinguid kasutusõiguse varana ja vastava rendikohustisena kuupäeval, mil renditav vara on kasutamiseks valmis. Kõik rendilepingud on katkestatavad poolte kokkuleppel.

Grupi finantsseisundi aruandes seisuga 31. detsember 2023 on kasutusõiguse varade maht 10 860 tuhat eurot (31. detsember 2022: 7 307 tuhat eurot) ning rendikohustiste maht 13 415 tuhat eurot (31. detsember 2022: 6 767 tuhat eurot).

2023. aastal mahud suurenesid, sest sõlmiti uusi ja pikendati olemasolevaid rendilepinguid. Kasutusõiguse varade saldo on avalikustatud lisas 17. Rendikohustiste saldo on avalikustatud lisas 18. Rendikohustiste intressikulud olid 484 tuhat eurot (2022: 253 tuhat eurot) ja kasutusõiguse varade kulum oli 5 344 tuhat eurot (2022: 2 377 tuhat eurot) (lisa 16). Rendikohustiste põhiosa tagasimaksud olid summas 5 963 tuhat eurot (2022: 1 423 tuhat eurot).

LISA 20 Allutatud kohustised

Vastavalt Grupi äritegevuse olemusele kajastatakse ainult allutatud laene rahavoo aruandes kui rahavooge finantseerimistegevusest. Muid saadud laene kajastatakse kui rahavooge äritegevusest. Selles lisas on esitatud allutatud kohustiste muutused, sh rahalised ja mitterahalised liikumised ning võimalikud valuutakursi muutuste mõjud aruande- ja võrdlusperioodil.

Grupp on võtnud allutatud laene pikaajalise kapitali suurendamiseks. Allutatud laenudest tulenevad nõuded kuuluvad Grupi pankroti korral rahuldamisele peale kõigi muudest kohustustest tulenevate nõuete rahuldamisest, kuid enne aktsionäride nõuete rahuldamisest. Allutatud kohustiste saldo aruande- ja võrdlusperioodi lõpus on esitatud alljärgnevas tabelis.

Allutatud kohustised

tuhandetes eurodes

	Summa	Intressimäär	Lunastustähtaeg
Allutatud kohustised seisuga 31.12.2022	130 000		
Allutatud võlakiri	40 000	6,0%	28.11.2028
Allutatud võlakiri	35 000	6,0%	30.09.2030
Esimese taseme allutatud võlakiri	20 000	10,5%	tähtajatu
Esimese taseme allutatud võlakiri	20 000	8,0%	tähtajatu
Esimese taseme allutatud võlakiri	15 000	9,5%	tähtajatu
Allutatud kohustised seisuga 31.12.2023	125 000		
Allutatud võlakiri	35 000	6,0%	30.09.2030
Allutatud võlakiri	35 000	10,5%	29.09.2033
Esimese taseme allutatud võlakiri	20 000	10,5%	tähtajatu
Esimese taseme allutatud võlakiri	20 000	8,0%	tähtajatu
Esimese taseme allutatud võlakiri	15 000	9,5%	tähtajatu

Allutatud võlakirjade aruandeperioodi intressikulud ning intressikohustised aruandeperioodi lõpu seisuga on esitatud alljärgnevas tabelis. Intressikohustisi kajastatakse finantsseisundi aruandes sisemise intressimäära meetodil.

Intressikohustis allutatud kohustistelt

tuhandetes eurodes

Tekkepõhine intressikohustis allutatud kohustistelt 01.01.2022	378
Arvestatud intressikulu (lisa 7)	7 724
Tasutud	-7 528
Tekkepõhine intressikohustis allutatud kohustistelt 31.12.2022	574
Arvestatud intressikulu (lisa 7)	10 450
Tasutud	-10 118
Tekkepõhine intressikohustis allutatud kohustistelt 31.12.2023	906

LISA 21 Aktsiaseltsi omakapital

Aktsiakapital ja ülekurs	Aeg	Aktsia hind (eurodes)	Aktsiate arv (tuhandetes)	Aktsiakapital (tuhandetes eurodes)	Ülekurs (tuhandetes eurodes)	Kokku (tuhandetes eurodes)
Aktsiakapital ja ülekurs seisuga 01.01.2022*			298 642	29 864	97 361	127 225
Aktsiakapitali sissemakse**	04.2022	4,10	1 951	195	7 805	8 000
Aktsiakapitali sissemakse**	04.2022	0,39	5 109	511	1 992	2 503
Aktsiakapitali sissemakse	06.2022	3,60	9 722	972	34 028	35 000
Aktsiakapital ja ülekurs seisuga 31.12.2022			315 424	31 542	141 186	172 728
Aktsiakapitali sissemakse**	04.2023	0,57	4 408	441	2 186	2 627
Aktsiakapital ja ülekurs seisuga 31.12.2023			319 832	31 983	143 372	175 355

* kõik näitajad pärast aktsiate tükeldamist

** aktsiate emiteerimine töötajate aktsioptsioonide realiseerimisel

Aktsiakapital on täies ulatuses sisse makstud rahas. Aktsiate nimiväärtus on 0,1 eurot ja aktsiate arv seisuga 31. detsember 2023 oli 319 832 743 (31. detsember 2022: 315 424 530). Iga aktsia annab aktsionärile üldkoosolekul 1 hääle.

Ettevõtte põhikirjajärgne minimaalne aktsiakapital on 15 miljonit eurot ja maksimaalne aktsiakapital 60 miljonit eurot (31. detsember 2022: vastavalt 15 miljonit eurot ja 60 miljonit eurot).

Olulist mõju AS-is LHV Group omavad 21,5% hääleõigusega Rain Lõhmus ja 11,2% hääleõigusega Andres Viisemann (31. detsember 2022: vastavalt 21,8% ja 11,3%).

Aruandeaastal maksis Grupp aktsionäridele dividende 0,04 (2022: 0,40) eurot aktsia kohta, kogusummas 12 617 tuhat eurot (2022: 11 946 tuhat eurot).

Seisuga 31. detsember 2023 moodustas Grupi jaotamata kasum 359 029 tuhat eurot (31. detsember 2022: 229 817 tuhat eurot).

Seisuga 31. detsember 2023 on võimalik jaotamata kasumist dividendidena välja maksta 287 223 tuhat eurot (2022: 184 368 tuhat eurot). Osa võimalikest dividendidest (ulatuses 1/3 aastatel 2021–2023 makstud dividendidest) maksustatakse 14% maksumääraga (tasumisele kuuluv tulumaks moodustaks 14/86 netoväljamaksest) ja ülejäänud osa 20% maksumääraga (tasumisele kuuluv tulumaks moodustaks 20/80 netoväljamaksest). Tekkiv tulumaksukulu oleks 71 805 tuhat eurot (2022: 45 449 tuhat eurot).

Kohustuslik reservkapital omakapitali koosseisus

tuhandetes eurodes

Kohustuslik reservkapital seisuga 01.01.2022	4 713
Kohustuslik reservkapital seisuga 31.12.2022	4 713
Kohustuslik reservkapital seisuga 31.12.2023	4 713

Muud reservid konsolideeritud omakapitali muutuste aruandes koosnevad:

Muud reservid

tuhandetes eurodes

	31.12.2023	31.12.2022
Töötajatele väljastatud aktsioptsioonide reserv	10 329	7 124
Kokku	10 329	7 124

Grupp väljastab aktsioptsioone AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja nendega võrdsustatud töötajatele ning osakonnajuhtidele ja nendega võrdsustatud töötajatele.

Aktsioptsioonide jääk	Aktsiate arv	Märkimishind (eurodes)	Aegumise aasta	Inimeste arv, kellele optsoone väljastati
Aktsioptsioonide jääk seisuga 01.01.2022	13 993 380			
Perioodi jooksul väljastatud	3 694 370	2,182	2025	167
Perioodi jooksul realiseeritud	-5 109 430			
Aktsioptsioonide jääk seisuga 31.12.2022	12 578 320			
Perioodi jooksul väljastatud	3 316 611	1,70	2026	182
Perioodi jooksul realiseeritud	-4 527 810			
Aktsioptsioonide jääk seisuga 31.12.2023	11 367 121			

Grupp võib väljastada aktsioptsioone ka 2023. aasta tulemuste eest. Kõigi programmi aktsioptsioonide üleandmisperiood on 3 aastat. Aktsiate märkimisõigus tekib realiseerimisperioodi esimesel päeval. Optsooni märkimishinna arvutamisel kasutatakse Blacki-Scholesi mudelit. Mudeli sisendid olid LHV Groupi aktsia hind 2023. aasta IV kvartalis, eeldatav volatiilsus, riskivabade instrumentide lähendina kasutatavate Läti ja Leedu valitsuse võlakirjade intressimäärad ja dividenditootlus. 2024. aasta aktsioptsioonide sisendid on: märkimishind 1,74 eurot, aktsiahind 3,48 eurot, volatiilsus 0,09, riskivaba intressimäär 3,22% ja dividenditootlus 2,86%. 2023. aastal realiseeriti 2020. aastal väljastatud aktsioptsioonid täies mahus.

Juhatuse liikmetel ja töötajatel ei ole võimalik aktsioptsioonide asemel võtta välja määratud summat rahas. Aktsioptsioone ei saa vahetada, võõrandada, pantida ega koormata. Aktsioptsioone saab pärida. Aktsioptsioonileping kaotab kehtivuse, kui tööleping või juhatuse liikme teenistusleping lõpetatakse ennetähtaegsel töötaja või juhatuse liikme algatusel (erandeid saab teha AS-i LHV Group nõukogu või nõukogu otsuse alusel töötasukomitee) ja töölepingu või juhatuse liikme teenistuslepingu erakorralisel ülesütlemisel tööandja poolt töötajast või juhatuse liikmest tule-

neval põhjusel. Vastavalt krediitiasutuste seadusele võib AS-i LHV Group nõukogu vähendada väljastatud aktsioptsioonide arvu või aktsioptsioonid tühistada, kui ettevõtte üldised majandustulemused on eelneva perioodiga võrreldes märkimisväärselt halvenenud, juhatuse liige või töötaja ei täida enam tulemuskriteeriume, ettevõtte ei täida enam usaldatavusnõudeid, ettevõtte riskid ei ole adekvaatselt kaetud omavahenditega või tulemustasu määramisel on tuginetud andmetele, mis osutusid olulisel määral ebatäpseks või ebaõigeks.

Aktsiapõhistest maksetehingutest tulenevad kulud kokku moodustasid 2023. aastal 5 584 tuhat eurot (2022: 4 661 tuhat eurot).

LISA 22 Hallatavad varad

AS LHV Pank tegutseb klientide kontohaldurina ja hoiab seetõttu enda käes vastutaval hoiul või vahendab järgmisi klientide varasid

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Klientide rahalised vahendid	13 780	13 609
Klientide väärtpaberid	3 339 140	3 045 558
sh emaaettevõtte omanikud ja nendega seotud ettevõtted (lisa 24)	562 486	483 452
Kokku	3 352 920	3 059 167

Varahaldustasud varade haldamise eest olid 2023. aastal vahemikus 0,01–0,02% aastas (2022: 0,01–0,02%) (vt vastavat tulu lisast 8).

Finantsseisundi aruandes ei ole kajastatud nende klientide rahalisi vahendeid, kes kasutavad LHV Panga pakutavat aktiivse väärtpaberikaupleja platvormi ehk kauplemissüsteemi LHV Trader. Süsteemi eripäraselt tulenevalt hoiustab LHV pank neid vahendeid klientide isikustatud kontodel oma partneri juures ja kuna need rahalised vahendid ei ole LHV Panga majandustegevuses kasutatavad (neid ei ole võimalik teistele klientidele välja laenata ega tagatisena kasutada), siis peetakse nende rahaliste vahendite üle arvestust finantsseisundi aruande väliselt.

LHV Pank teenib nimetatud kontode tehingute vahendamise eest komisjonitasu- ja intressitulust nii nagu raamatupidamise aastaaruandes kajastatud klientide kontode tehinguteltki.

LHV Pank on andnud LHV Traderi kontodega seoses partnerile lepingulised garantiid, millega ta hüvitab partnerile enda vahendatud klientide tehingute finantseerimisest saadavad võimalikud kahjud, sealjuures on esmane tagatis finantsvõimenduslaenude tagatiseks olevad väärtpaberid. Klientid on LHV Pangale andnud sarnased garantiid ning seega on pank sisuliselt saadud garantiid üle andnud. Võimalike kahjude vältimiseks jälgib LHV Pank igapäevaselt võimaliku tagatiste vähenemist ja vahendite puudujääke. Senises praktikas ei ole garantiidega seotud nõudeid esitatud ja LHV Pank ei ole garantiide alusel väljamakseid teinud.

LISA 23 Tingimuslikud varad ja kohustised

Tühistamatud tehingud

<i>tuhandetes eurodes</i>	Täitmisgarantiid	Finantsgarantiid	Akreditiivid	Valmisolekulaenued	Kokku
Kohustis lepingulises summas 31.12.2023	56 217	55 061	3 732	495 653	610 663
Kohustis lepingulises summas 31.12.2022	30 174	52 577	6 605	601 093	690 449

Tulumaks võimalikelt tulevastelt dividendidelt on avalikustatud lisas 21.

Finantsgarantiidele ja kasutamata valmisolekulaenudele kohalduvad IFRS 9 ECL-i nõuded. Vt lisaks riskijuhtimise peatüki punkti 2.

Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul pärast maksudeklaratsiooni esitamist ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ja trahv. Maksuhaldur aastatel 2022–2023 Grupi maksurevisjoni läbi ei viinud. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine selliseid asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Grupile 2024. aastal olulise täiendava maksusumma.

Täitmisgarantiid on lepingud, mis tagavad hüvitise juhul, kui teine pool ei suuda täita mõnd lepingust tulenevat kohustust. Sellised lepingud ei anna üle krediidiriski. Täitmisgarantii lepingute riskiks on võimalus, et toimub kindlustusjuhtum (st teine pool ei täida oma lepingulist kohustust).

Grupi peamised riskid seisnevad selles, et selliste lepingutega seotud maksete tihedus ja suurus võivad eeldatuga võrreldes oluliselt kõikuda. Grupp kasutab selliste maksete prognoosimiseks ajaloolist informatsiooni ja statistilisi meetodeid. Nõuded tuleb esitada enne, kui leping aegub ning suurem osa nõudeid rahuldatakse kiiresti. See võimaldab Grupile suuremat kindlust prognoositud maksete ning seega tuleviku rahavoogude kohta. Riskide juhtimiseks jälgib Grupp pidevalt selliste toodetega seotud väljamak-

ja on võimeline oma tasusid tulevikus korrigeerima nii, et need vastaksid väljamaksetes toimunud muutustele. Grupil on nõuete menetlemise protsess, mis sisaldab õigust nõue üle vaadata ning pettuslik või tingimustele mittevastav nõue tagasi lükata.

Täitmisgarantiide riskipositsioon ja kontsentratsioon garanteeritud lepinguliste summade alusel on järgmine:

Täitmisgarantiid tegevusalade lõikes

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Ehitus	39 418	19 123
Veevarustus ja kommunaalteenused	5 316	4 180
Tootmine	4 008	3 021
Haldusteenused	639	715
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	550	553
Muu tegevus	6 286	2 582
Kokku	56 217	30 174

Täitmisgarantiid sisereitingute klasside lõikes

<i>tuhandetes eurodes</i>		
5 madal krediidirisk	4 960	1 361
6 madal krediidirisk	4 375	1 973
7 keskmine krediidirisk	5 948	6 161
8 keskmine krediidirisk	16 440	5 574
9 kõrgendatud krediidirisk	19 252	9 852
10 kõrge krediidirisk	6	151
11 kõrge krediidirisk	0	730
12 mitterahuldav reiting	322	1 616
13 maksejõuetus	1 568	0
Ilma reitinguta	3 346	2 756
Kokku	56 217	30 174

Täitmisgarantiid on iga aruandeperioodi lõpu seisuga ületatud. Seetõttu ei tekkinud Grupil täitmisgarantii lepingutest kahjumit ei 2023. aastal ega ka varasematel perioodidel.

LISA 24 Tehingud seotud osapooltega

Grupi konsolideeritud aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- Grupi üle olulist mõju omavad omanikud ja nendega seotud ettevõtted
- juhatuse liikmed ning nende poolt kontrollitavad ettevõtted (ühiselt nimetatud juhtkond)
- nõukogu liikmed
- eespool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nendega seotud ettevõtted

Tehingud

tuhandetes eurodes

	Lisa	2023	2022
Intressitulud	7	1 338	178
sh juhtkond		126	79
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed		1 212	99
Komisjoni- ja teenustasutulud	8	82	88
sh juhtkond		26	15
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed		56	73
Intressikulud hoiustelt	7	109	36
sh juhtkond		32	6
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed		77	30
Intressikulud allutatud kohustistelt	7	356	331
sh juhtkond		9	9
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed		347	322

Saldod

tuhandetes eurodes

	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Laenuid ja nõuded klientidele		28 579	7 570
sh juhtkond	15	4 717	3 901
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed	15	23 862	3 669
Klientide hoised		9 351	7 763
sh juhtkond	18	2 448	765
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed	18	6 903	6 998
Allutatud kohustised		4 462	4 434
sh juhtkond	21	172	148
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed	21	4 290	4 286

Tabelis on ülevaade olulisematest saldodest ja tehingutest seotud osapooltega. Kõik tehingud juhatuse ja nõukogu liikmete lähedaste pereliikmete ja nendega seotud ettevõtetega ning emaettevõtte AS LHV Group vähemusaktsionäridega on tehtud tavapärase äritegevuse käigus ja tavatingimustel. Seotud osapooltega seoses pole ilmnunud ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid ja seotud osapooltele antud laene pole alla hinnatud. Tehingud seotud osapool-

tega hõlmavad tehinguid ja saldosisid järgmiste juhatuse ja nõukogu liikmetega seotud ettevõtetega: Heero Invest OÜ, AS Lõhmus Holdings, Viisemann Holdings OÜ, MP Advisory OÜ, Unitas OÜ, Kingu OÜ, Merona Systems OÜ, Umblu Records OÜ, Arco Vara AS, Kõrberebane OÜ, KM Investeeringud OÜ, Viisemann Investments AG, Ambient Sound Investment OÜ, Kakssada Kakskümmend Volti OÜ ja Miura Investeeringud OÜ.

Seotud osapooltele on antud laenu turutingimustel.

Seisuga 31. detsember 2023 olid juhtkonnal tähtajalised ja nõudmiseni hoiused. Seisuga 31. detsember 2022 olid juhtkonnal ainult nõudmiseni hoiused. Nende tähtajaliste ja nõudmiseni hoiuste intressimäär vastas Grupi ametlikule hinnakirjale.

Juunis 2019 saadud allutatud laenu intressimäär on 8,0%. Mais 2020 saadud allutatud laenu intressimäär on 9,5% ja septembris 2020 saadud allutatud laenu intressimäär on 6%. 2022. ja 2023. aastal saadud allutatud laenude intressimäär on 10,5%.

2023. aastal maksti emaettevõtte AS LHV Group ja tema tütarettevõtete juhtkonnale palka ja muid hüvitisi kogusummas 2 979 tuhat eurot (2022: 3 289 tuhat eurot), mis sisaldab kõiki makse. Seisuga 31. detsember 2023 oli kohustisena juhtkonna ees kajastatud detsembri töötasu- ja puhkusekohustis summas 179 tuhat eurot (31. detsember 2022: 214 tuhat eurot) (lisa 18).

Grupil ei olnud seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022 juhatuse ega nõukogu liikmetega seotud pikaajalisi kohustisi (pensionikohustisi, lahkumishüvitisi jne). 2023. aastal maksti Grupi nõukogu liikmetele tasusid summas 138 tuhat eurot (2022: 109 tuhat eurot).

Grupp on sõlminud juhatuse liikmetega lepingud, milles ei ole lepingute lõpetamisel ette nähtud lahkumishüvitist. Lepinguga reguleerimata küsimustes toimuvate vaidluste korral on osapooled kokku leppinud lähtuda Eesti Vabariigi seadustest.

Juhatusel on kehtestatud aktsiaoptsioonide programm. 2023. aastal väljastati juhatuse liikmetele aktsiaoptsioone summas 2 231 tuhat eurot (2022: 1 718 tuhat eurot).

Seotud osapoolte varade kohta, mida Grupp hoiab kontohaldurina, on informatsioon esitatud lisa 22.

LISA 25 Tava- ja lahustatud kasum aktsia kohta

Et leida tavakasum aktsia kohta, jagatakse emaettevõtte omanike osa puhaskasumist kaalutud keskmise aktsiate arvuga

Tava- ja lahustatud kasum aktsia kohta	2023	2022
Emaettevõtte omanikele kuuluv puhaskasum (sh lõpetatud tegevustest, tuhandetes eurodes)	139 602	59 808
Kaalutud keskmine aktsiate arv (tuhandetes)	318 731	311 229
Tavakasum aktsia kohta (eurodes)	0,44	0,19
Kaalutud keskmine aktsiate arv, mida kasutati, et leida lahustatud kasum aktsia kohta (tuhandetes)	324 415	317 518
Lahustatud kasum aktsia kohta (eurodes)	0,43	0,19
Kaalutud keskmine aktsiate arv, mida kasutati nimetajana (tuhandetes)	2023	2022
Kaalutud keskmine lihtaktsiate arv, mida kasutati nimetajana, et leida tavakasum aktsia kohta	318 731	311 229
Korrigeerimised, mis tehti, et leida lahustatud kasum aktsia kohta:		
Aktsiaoptsioonid	5 684	6 289
Kaalutud keskmine lihtaktsiate ja potentsiaalsete lihtaktsiate arv, mida kasutati nimetajana, et leida lahustatud kasum aktsia kohta	324 415	317 518

LISA 26 Tulumaksukulu

LHV Pank arvestab 14% avansilist tulumaksu. Avansiline tulumaks 2023. aastal oli 22 230 tuhat eurot (2022: 12 304 tuhat eurot).

Tulumaksukulu

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Avansiline tulumaks	22 230	12 304
Ettevõtte tulumaks	1 430	2 117
Tulumaksukulu kokku	23 660	14 421

LHV Pank oli aruandeperioodi lõpuks tasunud kumulatiivselt avansilist ettevõtte tulumaksu kogusummas 39 006 tuhat eurot (2022: 17 471 tuhat eurot). See on kajastatud kuluna vastavate perioodide kasumiaruandes.

LISA 27 Kindlustus

Standardi IFRS 17 muudatused, mille rakendamine muutus Grupile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2023, avaldasid Grupi 31. detsembril 2022 lõppenud võrdlusperioodile mõju summas 237 tuhat eurot. See mõju ei olnud Grupi jaoks oluline. Seetõttu 2022. aasta raamatupidamise aruannet ei korrigeeritud. Mõju 2022. aasta raamatupidamise aruandele kajastati 2023. aasta raamatupidamise aruandes kohustisena ja jaotamata kasumi vähenemisena.

Grupi kasumi- ja muu koondkasumi aruandes on kajastatud järgmised kindlustustegevuse tulemused.

LHV Kindlustuse kasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Tulu kindlustustegevusest	26 038	9 652
Kulud kindlustustegevusest	-24 794	-10 883
Netokulu sõlmitud edasikindlustuslepingutest	-1 018	-441
Kindlustustegevuse tulem kokku	226	-1 672
Muud tulud ja kulud	79	-22
Puhaskasum	305	-1 694

LISA 28 Emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades konsolideerimisgrupi emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded.

Emaettevõtte kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Intressitulu	18 173	9 236
Intressikulu	-21 916	-9 676
Netointressikulu	-3 743	-440
Komisjoni- ja teenustasutulu	2 146	2 002
Komisjoni- ja teenustasutulu	2 146	2 002
Dividenditulu	5 275	9 000
Kahjum valuutakursi muutustest	-17	0
Netokasum finantsvaradelt	5 258	9 000
Tegevuskulud	-1 883	-1 737
Kasum enne finantsinstrumentide allahindlusi	1 778	8 825
Finantsinstrumentide allahindluste kulud ja allahindluste tühistamise tulud	9	-5 056
Kasum enne tulumaksu	1 787	3 769
Tulumaksukulu	-1 064	-263
Perioodi puhaskasum	723	3 506
Perioodi koondkasum	723	3 506

Emaettevõtte finantsseisundi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Varad			
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele		25 947	29 684
Antud laenud		352 383	249 507
Muud nõuded ja varad		636	155
Investeeringud tütarettevõtetesse		236 347	219 407
Muud finantsinvesteeringud		1 000	1 180
Varad kokku		616 313	499 933
Kohustised			
Viitvõlad ja muud kohustised		46	108
Emiteeritud võlaväärtpaberid		314 010	189 217
Allutatud kohustised		125 906	130 574
Kohustised kokku		439 962	319 899
Omakapital			
Aktsiakapital	21	31 983	31 542
Ülekurss	21	143 372	141 186
Kohustuslik reservkapital		4 713	4 713
Muud reservid		10 329	7 124
Jaotamata (akumuleeritud) kahjum		-14 046	-4 531
Omakapital kokku		176 351	180 034
Kohustised ja omakapital kokku		616 313	499 933

Emaettevõtte rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes

	2023	2022
Rahavood äritegevusest		
Saadud intressid	18 173	9 236
Makstud intressid	-21 916	-9 676
Laekunud komisjoni- ja teenustasud	2 146	2 002
Makstud tulumaks	-1 064	-263
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud	-1 550	-1 391
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustiste muutust	-4 211	-92
Korrigeerimised		
Aktsioptsioonidest tulenevad investeeringud tütarettevõtetesse	-5 234	-4 302
Äritegevusega seotud varade ja kohustiste muutus:		
Muude nõuete muutus	-2 463	-831
Muude kohustiste muutus	12 137	5 475
Netorahavoog äritegevusest	229	250
Rahavood investeerimistegevusest		
Antud laenud	-100 894	-95 487
Antud laenude tagasimaksed	0	36 000
Kapitali tagasimaksed tütarettevõtetest	190	0
Kapitali sissemaksed finantsinvesteeringutesse	0	-1 000
Kapitali sissemaksed tütarettevõtetesse	-11 697	-77 845
Netorahavoog investeerimistegevusest	-112 401	-138 332
Rahavood finantseerimistegevusest		
Saadud allutatud laenud	153 150	108 268
Allutatud laenude tagasimaksed	-40 000	0
Aktsiakapitali sissemakse (sh ülekurs) s	2 627	45 503
Saadud dividendid	5 275	9 000
Makstud dividendid	-12 617	-11 946
Netorahavoog finantseerimistegevusest	108 435	150 825
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-3 737	12 743
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	29 684	16 941
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	25 947	29 684

Emaettevõtte omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Aktsia-kapital	Ülekurss	Kohus- tuslik reservka- pital	Muud reservid	Akumuleer- itud kahjum / jaotamata kasum	Kokku
Saldo seisuga 01.01.2022	29 864	97 361	4 713	4 685	1 588	138 211
Aktsiakapitali sissemakse	1 678	43 825	0	0	0	45 503
Makstud dividendid	0	0	0	0	-11 946	-11 946
Kanne kohustuslikku reservkapitali	0	0	0	0	0	0
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	2 439	2 321	4 760
2022. aasta koondkasum kokku	0	0	0	0	3 506	3 506
Saldo seisuga 31.12.2022	31 542	141 186	4 713	7 124	-4 531	180 034
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste raamatupidamisväärtus	0	0	0	0	-210 954	-210 954
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	0	443 861	443 861
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2022	31 542	141 186	4 713	7 124	228 376	412 941
Saldo seisuga 01.01.2023	31 542	141 186	4 713	7 124	-4 531	180 034
Aktsiakapitali sissemakse	441	2 186	0	0	0	2 627
Makstud dividendid	0	0	0	0	-12 617	-12 617
Kanne kohustuslikku reservkapitali	0	0	0	0	0	0
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	3 205	2 379	5 584
2023. aasta koondkasum kokku	0	0	0	0	723	723
Saldo seisuga 31.12.2023	31 983	143 372	4 713	10 329	-14 046	176 351
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste raamatupidamisväärtus	0	0	0	0	-228 134	-228 134
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	0	600 213	600 213
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2023	31 983	143 372	4 713	10 329	358 033	548 430

Korrigeeritud konsolideerimata omakapital on maksimaalne summa, mida võib Eesti seaduste järgi aktsionäridele välja maksta.

Juhatuse allkirjad majandusaasta aruandele

Juhatus on koostanud AS-i LHV Group tegevusaruande ning konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta kohta.

Juhatus kinnitab, et lehekülgedel 6 kuni 83 esitatud AS-i LHV Group tegevusaruanne annab õige ja õiglase ülevaate emaettevõtte ja konsolideeritud ettevõtete kui terviku äritegevusest, majandustulemustest ja majandusseisundist.

Juhatus kinnitab, et lehekülgedel 84 kuni 171 esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne annab juhatuse parima teadmise kohaselt õige ja õiglase ülevaate Grupi ehk emaettevõtte ja teiste konsolideeritud ettevõtete kui terviku varadest, kohustistest, majandusseisundist ja majandustulemustest vastavalt rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud, ning sisaldab peamiste riskide ja ebakindluste kirjeldust.

23. veebruaril 2024

Madis Toomsalu

Juhatuse esimees

/allkirjastatud digitaalselt/

Meelis Paakspuu

Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Jüri Heero

Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Martti Singi

Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Käesolev lehekülg on 2023. aasta majandusaasta aruandesse jäetud aruande ülesehitusloogika hoidmiseks ning selleks, et esitada lugejale viide sõltumatu vandeaudiitori aruande asukoha kohta. Tulenevalt sellest, et masinloetavad aruandlusfailid koostatakse lõplikul kujul enne sõltumatu vandeaudiitori aruande allkirjastamist, ja digitaalsete allkirjade ajalises järjestuses lisamise loogikast on sõltumatu vandeaudiitori aruanne esitatud eraldi dokumendina DigiDoc konteineris „AS LHV Group konsolideeritud ja auditeeritud aastaaruanne 2023.asice“. Audiitori aruanne on kohaldatav ja kehtib üksnes allkirjastatud originaalaruandele, mis on esitatud failina „AS LHV Group konsolideeritud aastaaruanne 2023.asice“ samas DigiDoc konteineris sõltumatu vandeaudiitori aruandega ja sisaldab ESEF-formaadis aruannet (529900JG015JC10LED24-2023-12-31-ET.zip).

Kasumi jaotamise ettepanek

AS-i LHV Group juhatus teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku 2023. aasta kasumi jaotamiseks järgnevalt:

- maksta dividende 0,13 eurot aktsia kohta, kokku summas 41 578 tuhat eurot; dividendidelt makstav tulumaks moodustaks 10 395 tuhat eurot;
- kanda aruandeperioodi emaettevõtte aktsionäridele kuuluv kasum summas 98 858 tuhat eurot jaotamata kasumisse.

Tulude jaotus vastavalt EMTAK-ile

Konsolideeritud:

EMTAK	Tegevusala	2023	2022
66121	Väärtpaperite ja kaubalepingute maaklerlus	7 633	7 003
64191	Krediitiasutused (pangad) (laenuandmine)	379 734	192 547
64911	Liising	11 365	6 407
66301	Fondide valitsemine	8 615	7 951
	Tulud kokku	407 347	213 908

Konsolideerimata:

EMTAK	Tegevusala	2023	2022
64201	Valdusfirmade tegevus	20 319	11 238
	Tulud kokku	20 319	11 238

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

AS LHV Group aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Arvamus

Oleme auditeerinud AS-i LHV Group ja selle tütarettevõtete (koos nimetatud *kontsern*) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2023, konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulist informatsiooni arvestuspõhimõtete kohta ning muud selgitavat informatsiooni.

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt kontserni konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeaudiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme kontsernist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatus standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Peamised auditi asjaolud

Peamised auditi asjaolud on asjaolud, mis olid meie kutsealase otsustuse kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi seisukohast kõige märkimisväärsamad. Neid asjaolusid käsitlesime konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditi kontekstis ja selle kohta arvamus kujundamisel ning me ei esita nende asjaolude kohta eraldi arvamust.

Klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse langus

Vaata konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa „Riskijuhtimine“, „Teave oluliste arvestuspõhimõtete kohta“, lisa 2 „Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused“, lisa 12 „Laenud ja nõuded klientidele“ ja lisa 13 „Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade allahindlus“.

Peamine auditi asjaolu

Seisuga 31. detsember 2023 moodustasid laenud ja nõuded klientidele kokku 3 592 miljonit eurot ning nendega seotud allahindlused kokku 29,7 miljonit eurot.

Keskendusime sellele valdkonnale finantsmõju olulisuse tõttu ja ka seetõttu, et finantsinstrumentide eeldatavate krediidikahjumite (ECL) hindamine hõlmab olulisi otsustusi ja hinnanguid.

ECL arvutused on tulevikku suunatud ja tõenäosusega kaalutud arvestushinnangud. Peamised valdkonnad, kus

Kuidas seda asjaolu auditis käsitleti

Meie auditiprotseduurid hõlmasid selle asjaolu puhul muuhulgas järgmist:

Hindasime, kas kontserni arvestuspõhimõtted ja rakendatud meetodika klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse languse osas on kooskõlas IFRS 9 nõuetega.

Viisime läbi otsast lõpuni protsesside ülevaated, et tuvastada peamised süsteemid, rakendused ja kontrollitegevused, mida kasutatakse ECL-i arvutamise protsessis. Testisime ECL arvutamise protsessis kasutatavate võtmesüsteemide asjakohaseid manuaalseid, üldiseid IT- ja rakendusjuhtimise

Meie sõltumatu vandeaudiitori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis koostati xhtml formaadis ja esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamusete tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimuslik.

<p>me tuvastasime juhtkonna hinnangute suurema mõju ja seetõttu auditi fookuse suurenemise kontserni ECL-i hinnangus, on järgmised:</p> <ul style="list-style-type: none"> ECL-i mõõtmiseks kasutatakse hinnangulist modelleerimist, mis hõlmab maksejõuetuse tõenäosuse (PD), maksejõuetuse kahjumäära (LGD) ja maksejõuetuse tekkimisel tasumata laenusaldo (EAD) määramist. PD mudelid on ECL-i keerukuse peamised allikad, mis mõjutavad ka varade jaotust faasidesse ning seetõttu peetakse neid kontserni ECL-i modelleerimise lähenemisviisi kõige olulisemaks hinnanguliseks aspektiks. IFRS 9 nõuab, et kontsern mõõdab ECL-i erapooletult tulevikku vaadates, kajastades tuleviku majandusstsenaariume. Kasutatavate majandusprognoside ja nende suhtes kohaldatavate tõenäosuskaalude määramisel rakendatakse olulist juhtkonna otsustust. Maksekatkestusega ettevõtelaenude puhul arvutatakse individuaalne allahindlus lähtuvalt laenuõude suurusest ning tagatise realiseerimisväärtusest aruandekuupäeval, mis samuti nõuab olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid. 	<p>kontrolle.</p> <p>Lisaks testisime kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust ettevõtelaenude krediiditoimiku ja tagatiste väärtuse perioodilise läbivaatamise ning krediidireitingute määramise osas.</p> <p>Viisime läbi detailsed auditi protseduurid järgnevalt loetletud valdkondades:</p> <ul style="list-style-type: none"> ECL arvutuses kasutatud alusandmete täielikkus ja täpsus, IFRS 9 metoodikast tulenevate oluliste sisendite asjakohane rakendamine ECL arvutuses, 12 kuu ja kogu eluea ECL arvutuse adekvaatsus ja vastavus IFRS 9 nõuetele, Diskonteerimise rakendamine ECL arvutuses, Laenuõude faasidesse määramisel kasutatud alusandmete täpsus ja täielikkus, Krediidireitingute määramine, mis on sisendiks ettevõtelaenude ECL arvutuses, ECL mudeli sisendiks oleva tagatise ja nende väärtust käsitleva informatsiooni adekvaatsus, Halvenenud krediidikvaliteediga varadesse liigitatud laenuõude nimekirja täielikkus ja nende ECL arvutamine. <p>Hindasime oluliste ECL mudeli sisenditeks olevate juhtkonnapoolsete hinnangute mõistlikkust, näiteks hinnangud erinevate stsenaariumite osakaalude ja kordajate, laenuportfelli hetke PD, krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite ning oluliste makromajanduslike prognooside osas. Samuti hindasime konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisas „Riskijuhtimine“ ning lisades 2, 12 ja 13 avalikustatud informatsiooni piisavust ja asjakohasust.</p>
---	---

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei esita selle kohta mitte mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meil kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seejuures, kas see lahkneb oluliselt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või teadmistest, mille auditi käigus omandasime, või kas see näib olevat muul viisil oluliselt väärkajastatud. Lisaks on meie kohustus avaldada, kas tegevusaruandes esitatud informatsioon on vastavuses kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega. Vastavalt väärtpaberituruseaduse §-ile 135³ on meie kohustus kontrollida tasustamisaruande vastavust seadusega kehtestatud nõuetele.

Kui me teeme oma töö alusel järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, siis oleme kohustatud sellest asjaolust teavitama. Meil ei ole sellega seoses millestki teavitada ning avaldame, et tegevusaruandes esitatud informatsioon on olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega. Meie hinnangul on tasustamisaruanne koostatud vastavalt väärtpaberituruseaduse §-ile 135³.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud, ja sellise sisekontrolli eest, mida juhatus peab vajalikuks, et oleks võimalik koostada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne.

Meie sõltumatu vandeaudiitori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis koostati xhtml formaadis ja esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimaltlik.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama, kas kontsern suudab oma tegevust jätkata, esitama infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta, kui see on asjakohane, ja kasutama arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatab kontserni likvideerida või selle tegevuse lõpetada või kui tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad kontserni finantsaruandlusprotsessi järelevalve eest.

Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise esinemisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) teostatud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Rahvusvaheliste auditeerimise standardite (Eesti) kohase auditi käigus kasutame kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi vältel. Lisaks:

- teeme kindlaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid ja hindame neid, kavandame riskidele vastavad auditiprotseduurid ja teostame neid ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mittevastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, informatsiooni tahtlikku esitamata jätmist või vääresitust või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi jaoks asjakohasest sisekontrollist, et kavandada antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust kontserni sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse raamatupidamishinnangute ja nende kohta avalikustatud informatsiooni põhjendatust;
- teeme järelduse selle kohta, kas arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi kasutamine juhatuse poolt on asjakohane ja kas hangitud auditi tõendusmaterjali põhjal esineb sündmustest või tingimustest tulenevat olulist ebakindlust, mis võib tekitada märkimisväärset kahtlust kontserni jätkuva tegutsemise suhtes. Kui järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, siis oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud informatsioonile või kui avalikustatud informatsioon on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad kuni vandeauditori aruande kuupäevani hangitud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad põhjustada seda, et kontsern ei jätku oma tegevust;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglasel viisil;
- hangime kontserni majandusüksuste või äritegevuse finantsinformatsiooni kohta piisavalt asjakohast tõendusmaterjali, et avaldada arvamust kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Vastutame kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja teostamise eest. Oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Vahetame informatsiooni nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, muuhulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute, kaasa arvatud auditi käigus tuvastatud märkimisväärsete sisekontrolli puuduste kohta.

Esitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, avalduse, milles kinnitame, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid, ning edastame neile informatsiooni kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mille puhul võib põhjendatult arvata, et need kahjustavad meie sõltumatust ja, juhul kui see on asjakohane, informatsiooni vastavate kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, esitatud asjaolude seast määratleme need, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi seisukohast kõige märkimisväärsemad ja on seega peamised auditi asjaolud. Kirjeldame neid asjaolusid vandeaudiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud mõne asjaolu kohta informatsiooni avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et mõne asjaolu kohta ei tohiks meie aruandes informatsiooni avaldada, sest võib põhjendatult eeldada, et avaldamise kahjulikud tagajärjed kaaluvad üles avalikes huvides avaldamisest tõusva kasu.

Aruanne muude seadusest tulenevate ja regulatiivsete nõuete kohta

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande iXBRL-vormingus elektrooniliste märgendite vastavuse kohta Euroopa ühtse elektroonilise aruandevormingu regulatiivsete tehniliste standardite (ESEF RTS) nõuetele

Oleme teostanud põhjendatud kindlust andva töövõtu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande iXBRL-vormingus elektrooniliste märgendite osas, mis sisalduvad AS-i LHV Group koostatud digitaalsetes andmefailides nimega 529900JG015JC10LED24-2023-12-31-et.zip.

Juhatuse kohustused seoses digitaalsete andmefailide koostamisega vastavalt ESEF RTS-i nõuetele

Juhatus vastutab digitaalsete andmefailide koostamise eest vastavalt ESEF RTS-i nõuetele. See vastutus hõlmab:

- asjakohaste iXBRL-märgendite valimist ja rakendamist, kasutades vajadusel otsustust;
- digitaalse teabe ja nimloetavas vormingus esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande vastavuse tagamist;
- ESEF RTS-i kohaldamisega seotud sisekontrollide kavandamist, rakendamist ja alalhoidmist.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada kogutud tõendusmaterjali põhjal arvamust selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande elektrooniline märgistamine vastab olulises osas ESEF-i regulatiivsetele tehnilistele standarditele (ESEF RTS).

Me rakendame rahvusvahelist kvaliteedikontrolli standardit (Eesti) 1 (täiendatud) ja sellest tulenevalt on kehtestanud mitmekülgse kvaliteedikontrollisüsteemi, mis sisaldab dokumenteeritud poliitikaid ja protseduure vastavuse osas eetikanõuetele, kutsstandarditele ning rakendatavatest seadustest ja regulatsioonidest tulenevatele nõuetele.

Me oleme AS-st LHV Group sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid) ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele.

Viisime läbi põhjendatud kindlust andva töövõtu vastavalt rahvusvahelisele kindlustandvate teenuste standardile (Eesti) 3000 (muudetud) „Kindlustandvad teenused, mis on muud kui möödunud perioodide finantsinformatsiooni auditid või ülevaatused“ (ISAE (EE) 3000 (muudetud)).

Standardi ISAE (EE) 3000 (muudetud) kohane põhjendatud kindlust andev töövõtt hõlmab protseduuride läbiviimist, et koguda tõendusmaterjali vastavuse kohta ESEF RTS-iga. Protseduuride olemuse, ajastuse ja ulatuse valik sõltub vandeaudiitori otsustest, sealhulgas hinnangust ESEF RTS-i nõuetest pettuse või vea tõttu olulise kõrvalekaldumise riski kohta. Põhjendatud kindlust andev töövõtt sisaldab:

- arusaamise omandamist märgistamisest ja ESEF RTS-ist, sealhulgas töövõtuga hõlmatud märgistamisprotsessi suhtes rakendatud sisekontrollidest;
- märgistatud andmete võrdlemist auditeeritud konsolideeritud raamatupidamise aruandega seisuga 31. detsember 2023;
- konsolideeritud raamatupidamise aruande märgistamise täielikkuse hindamist;
- aruandva üksuse poolt ESEF-i põhitaksonoomiast valitud iXBRL-elementide ja sobiva põhitaksonoomia elemendi puudumisel

Meie sõltumatu vandeaudiitori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis koostati xhtml formaadis ja esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimuslik.

laiendtaksonoomia elemendi loomise asjakohasuse hindamist;

- aruandva üksuse poolt kasutatud laiendtaksonoomia elementide kinnistamist põhitaksonoomia elementide külge.

Usume, et meie hangitud tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane, et olla aluseks meie arvamusele.

Meie arvates on AS-i LHV Group 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta aastaaruandes sisalduv konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne andmekogumis nimega 529900JG015JC10LED24-2023-12-31-ET.zip märgistatud kooskõlas ESEF-i regulatiivsete tehniliste standarditega (ESEF RTS).

Muud audiitori aruande nõuded tulenevalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusest (EL) nr 537/2014

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, määrasid meid 30. märtsil 2022 auditeerima AS-i LHV Group seisuga 31. detsember 2023 lõppeva majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet. Audiitorteenust oleme osutanud katkematult neli aastat ja see hõlmab perioode, mis lõppesid 31. detsember 2020, 31. detsember 2021, 31. detsember 2022, 31. detsember 2023.

Me kinnitame, et:

- meie auditiarvamus on kooskõlas kontserni auditikomiteele esitatud täiendava aruandega;
- me ei ole osutanud kontsernile keelatud auditiväliseid teenuseid, millele on viidatud määruse (EL) nr 537/2014 artikli 5 lõikes 1. Me olime auditi tegemisel auditeeritavast üksusest sõltumatud.

Tallinn, 23. veebruar 2024

/digitaalselt allkirjastatud/

Eero Kaup

Vandeauditori number 459

KPMG Baltics OÜ

Audiitorettevõtja tegevusluba nr 17

KPMG Baltics OÜ

Narva mnt 5

Tallinn 10117

Estonia

Tel +372 626 8700

www.kpmg.ee

Meie sõltumatu vandeauditori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis koostati xhtml formaadis ja esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimuslik.